

זהר ויקרא חלק א'

ב/א	
פרשת ויקרא	
<p>ויקרא רבי אלעזר פתח (ישעיה ז יא) שאל לך אות מעם יהוה אלהיך העמק שאלה או הגבה למעלה¹ אסתכלנא בדרין קדמאין ודרין בתראין מה בין דרין קדמאין לדרין בתראין דרין קדמאין הוו ידעין ומסתכלין בחכמתא עלאה וידעין לצרפא אתוון דאתיהיבו ליה למשה בסיני² ואפילו חייבין דבהון בישראל³ הוו ידעין⁴ גו אתוון חכמתא עלאה וידעין גו אתוון עלאין וגו אתוון תתאין⁵ חכמתא לאנהגא עוברין בהאי עלמא:</p>	<p>ויקרא, רבי אלעזר פתח "שאל לך אות מעם ה' אלהיך העמק שאלה או הגבה למעלה", הסתכלתי בדורות ראשונים ודורות אחרונים, מה בין דורות ראשונים לדורות אחרונים. הדורות הראשונים היו יודעים ומסתכלים בחכמה העליונה ויודעים לצרף האותיות שנתנו למשה בסיני, ואפילו הרשעים שבישראל היו יודעים בתוך האותיות את החכמה העליונה, ויודעים בתוך האותיות העליונות, ותוך האותיות התחתונות חכמה להנהיג את המעשים בעולם הזה.</p>
<p>בגין דכל את ואת דאתמסר ליה למשה הוו מתעטרין⁶ וסלקין על רישיהו דחיוון⁷ עלאין קדישין⁸ וכלהו חיוון הוו מתעטרי בהו⁹ ופרחין גו אוירא דנתת¹⁰ מגו אוירא עלאה דקיך דלא ידיע¹¹ וסלקין ונתתין¹² אתוון רברבין ואתוון</p>	<p>משום שכל אות ואת שנמסרה למשה היו מתעטרות ועולות על ראשי החיות העליונות הקדושות, וכל החיות היו מתעטרות בהן, ופורחות לתוך האויר, שיורד מתוך האויר העליון דקיך ולא ידוע, ועולות ויורדות אותיות</p>

1 עי' בזו"ח שיה"ש מאמר אליהו על אותיות [סח ע"ג] ותבין משם (יהל אור). ז"ל: והא תשעה הוו אלא תלת אתוון מצטרפין גו צירופא חדא בהאי סטרא ובהאי סטרא תלת תבין סלקין ונחתין ואינון טמירין ברזא יה"ו גליפו דשמא קדישא מחקקא יה"ו יה"ו יה"ו אלן גניזין בעמודא קדמא דאיהו עמודא דימינא יה"ו יה"ו יה"ו אלן גניזין בעמודא דשמאלא למהוי כורסייא שלימא ברזא דעשרין ותרין אתוון דאלפא ביתא ההוא קים קדישא כניש ונטיל בגווייה ברזא בך וע"ד נגילה ונשמחה בך.

2 בזמן בית המקדש היו הרבה נשמות חדשות נמשכות מזוהר האצילות, ולכן היו יודעים חכמתא עילאה, היא המדרגה העליונה שבחכמת הקבלה לדעת תוכיות הסודות בסתרי ההשתלשלות וסתרי האותיות וצירופיהם עד שהיו יודעים להשתמש בהם (רמ"ז). עי' שעה"ג ק' ו: אין בנו כח בכל הזמן הזה רק להמשיך אלו הנשמות החדשות, אותם שהם מן הבי"ע, שהם סוד נשמה רוח נפש כנודע. אבל לעתיד לבא אחר התחיה, יבואו נשמות חדשות יותר מעולות, שהם מעולם האצילות והם מבחי' הנשמה דאצילות שהיה לאדה"ר, הנקראת בשם זיהרא עילאה, וכו' וז"ס מ"ש בס"ה פרשת פקודי (דף רנג ע"א), שמיום שנחרב בית המקדש, לא נכנסו נשמות בהיכל האהבה. כי אלו החדשות דפנים בפנים מן עולם האצילות, לא נכנסו שם. אבל הנשמות שמן הבי"ע החדשות, אפשר שיבואו אפילו בזמן שלאחר החרבן.

3 כגון אחז וחביריו (אור יקר), עי' איכ"ר פ"ב סי' ה.

4 אצל הצדיקים איתא "ידעין ומסתכלין" ע"ד הד' שנכנסו לפרדס (חגיגה יד ע"ב זהר ח"ב רנד ע"ב), מה שלא אמר כך בחייבין, שלא אמר כי אם הוו ידעין (רמ"ז).

5 אלו מעולם העליון בינה ואלו מעולם התחתון מלכות (שער מאמרי רשב"י בראשית ג ע"ב). מפרש לקמן (יהל אור).

6 עי' רח"ו לקמן קמט ע"ב ש"מתעטר" בכל מקום בזהר ר"ל מזדווג.

7 כי כל חיה תחת אות א' כמ"ש למטה ובכמה מקומות (יהל אור).

8 קודם מסירתם למשה היו נעלמות סתומות למעלה, ולא היו מלאכי מרום יודעים תלייתם בשרשם העליונים וכו', ובהגיע תור נתינת התורה, האירו האותיות על ראשי החיות ונתעטרו החיות בשרשיהם העליונים (אור יקר). פי' י"ב מלאכים הנושאים הכסא (מ"מ).

9 האותיות הם נכללות מכל הענפים, דהיינו התפשטות החיות, כדרך כל עלה שהיא כוללת את עלוליו, וכך העלולים נכללים מעלתם מפני שהם יוצאים ממנה, וכ"ז שלא נתנה תורה, היו העלולים בהבדל מעלתם והעלה בהדל מהעלולים, ולא האירו האותיות באותם המציאות הכלולים בהם, והחיות מאור האותיות, וכיון שנתנו האותיות למשה, מיד ירדו האותיות מהסתרים והעלמן והאירו האותיות בחיות, והחיות באותיות (אור יקר).

10 דהיינו ליסוד דנוק' הנק' אוירא (מ"מ).

11 פי' יסוד דאימא, שכל היסודות נק' אוירא (מ"מ). מבראשית עד ויכולו דל"ת תיבות, ואם נקבה תל"ד גימ' ב"פ אויר, שאויר הוא זיווג עילאה אחע"ה גיכ"ק גימ' אויר וזיווג תחתון יוצא מזיווג עליון, וז"ס בזהר ויקרא ב ע"א "ופרחין גו אוירא וכו' דלא ידיע" והנה ב' אויר הנ"ל שהם ב' זיווגים הנ"ל הם שתיים שהן ארבע כמנין דל"ת שהוא ארבע וכן מספר ב"פ אויר כנ"ל. והנה תל"ד באלב"ם הוא כסא כונן למשפט כסאו

זהר ויקרא חלק א'

<p>דְּקִיקֵיךָ אֶתוֹן רַבְרַבִּין נַחְתִּין מִגּוּ הֵיכְלָא עֲלֵאָה¹³ טְמִירָא דְכֵלָא וְאֶתוֹן דְּקִיקֵיךָ הוּוּ נַחְתִּין מִגּוּ הֵיכְלָא אַחְרָא תַתְּאָה¹⁴:</p>	<p>גדולות ואותיות דקות. האותיות הגדולות יורדות מתוך ההיכל העליון הטמיר של הכל, והאותיות הדקות היו יורדות מתוך היכל אחר תחתון.</p>
<p>וְאֵלִין וְאֵלִין¹⁵ אֶתְמַסְרוּ לִיהָ לְמַשָּׁה בְּסִינֵי וְחִבּוּרָא דְאֶתוֹן¹⁶ דְּאֵינּוֹן מִתַּחְבְּרָאן בְּטְמִירוּ בְּכָל אֶת וְאֶת כְּגוֹן א' אֶת יְחִידָא מִתַּחְבְּרָאן עִמָּה בְּטְמִירוּ¹⁷ תְּרִין אַחְרֵינִין ל' וְיָי¹⁸ וְכֵן כִּלְהוּ אֶתְמַסְרוּ לִיהָ לְמַשָּׁה בְּסִינֵי וְכִלְהוּ טְמִירִין גּוּ חִבְרִיא זְכַאִין אֵינּוֹן שְׂאֵל לְךָ אֶת אֶת מִמַּשׁ דְּכִלְהוּ הוּוּ נְטִלִין בְּרִזָּא דְאֶתוֹן¹⁹:</p>	<p>ואלה ואלה נמסרו למשה בסיני, וחבור האותיות שמתחברות בסתר בכל אות ואות, כמו א' אות יחידה מתחברות עמה בסתר שתי אחרות ל' ו'י, וכן כולן נמסרו למשה בסיני, וכולן נסותרות בתוך החברים אשריהם. "שאל לך אות", אות ממש, שכולם היו נוסעים {מתנהגים} בסוד האותיות.</p>
<p>וְכֵן בְּרַחֲבֵי מַה כְּתִיב (יְהוֹשֻׁעַ ב' יב) וְנָתַתָּם לִי אֶת אֲמַת דָּא אֶת ו'י²⁰ דְּדָא אֶקְרִי אֶת אֲמַת וְאֵי תִּימָא שְׂאֵר אֶתוֹן לְאוּ אֵינּוֹן אֲמַת אֵין אֵלָא אֶת דְּא'י²¹ אֶת אֲמַת אֶקְרִי הַעֲמַק שְׂאֵלָה²² דָּא אֶת ה'</p>	<p>וכן ברחב, מה כתוב "ונתתם לי את אמת", זו אות ו', שזו נקראת אות אמת. ואם תאמר ששאר האותיות אינן אמת. כן, אלא האות הזו נקראת אות אמת. "העמק שאלה" זו אות ה'</p>

וזהו עד ויכולו וביום השביעי נתעלה וישב על כסא כו' וז"ס המשנה אמרה הדל"ת הריני נזירה אם נפתחת אני (יהל אור).

¹² כל האותיות היו מעלות מ"ן למעלה לקבל תוספת אורן (רמ"ז).

¹³ בינה, ששם אותיות גדולות (יהל אור).

¹⁴ מלכות ששם אותיות קטנות בסוד אחות לנו קטנה כידוע ה' זעירא א' זעירא (יהל אור). עי' ח"ב קצז ע"א שהיכלא עלאה היא אפרסמון והיכלא תתאה היא אפריון.

¹⁵ עי' בז"ח במתניתין דטעמים, תרין גלגלין סחרין (יהל אור).

¹⁶ שהן ע"ב פרקי המרכבה שבהן התנועה זידים ורגלים ועיקרן כ"ב כ' אצבעות, ועינים א' ומ"ש בס"י ברית המעור (חסר – אדצ"ל "תלו") בעינים כמ"ש ברית כרתי לעיני כו' וראייתה לזכור ברית וכו', ופה וצואר א', כי התחלת הפה מהצואר, וראשית הרוח וקול ודבור משם, ולכן ו' אותיות הן משנים שנים, והי"ב אע"פ שהן מה', נכללים בד', כי הה"א עיקרו ד' גוויין שנעשין ה' גוויין, וזהו שם ל"ב דפרח בהו אליהו בידיים ורגלים, שבהם מעופף האדם, י"ב בקר דתחיתה שבהן סלקא והוא אדנ"י במילואו, וכמ"ש כאן "ופרחין גו אורא וכו'", וזה ענין החיות והאופנים וקרא זה אל זה, כי החיות של הפנים מתגלין וג"כ מתפרדין, לבד אדם שמחוברין ומכוסין, ולכן בפרצוף אדם זו"נ, וזהו שנא"ן, שבדרך הילוכן הקדם של כולם שור מימין, וכסדר הנ"ל, והאחרונה אדם מקדם, ולכן י"ב פרצופים, כי אדם מכוסה, וכל האדם א', לכן בכללן י"ג. וכו"ה באופנים, שכ"א אופן בתוך האופן, והיה צריך לד' גלגלים, אלא שהפנימי א"צ רק א', ושם חיבורן כנ"ל, והן י"ב, והילוכן בשם י"ב הנ"ל, ושל חיות בג' היות היודעים דמלך כו', שהן מנצפ"ך (הן בספ"י משולשים) ואדם של האופנים בארץ, ולכן היחוד ע"י אדם אשר בארץ, והוא אופן א' בארץ, כי אינו בגלגלים כנ"ל, והוא א' ועי' בז"ח נ ע"ב (יהל אור).

¹⁷ ר"ל במילואו כמו שמפרש והולך (יהל אור).

¹⁸ כמ"ש שאל"ף אינו בחשבון האותיות, רק הוא כלל של כל האותיות, כידוע וכמ"ש בס"י, ואל"ף מעיד על יחודו של עולם, שהוא ראשון כמ"ש בפ' בראשית דף ג ע"ב, כל יחודי בך כו', אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי כו'. וכ"ז מעיד האלף, כי ה' מוצאות אחה"ע מוצא הראשון, ומוצא האחרון בומ"ף והאמצעי דטלנ"ת, וראשון של ראשון א', ואמצעי של דטלנ"ת ל', וסופו של בומ"ף ו', וזהו אל"ף. וכן בכולם יש סוד בכל צירוף ומילוי, והן שתין אתוון, ששים גבורים מסוד בוצד"ק דגניז בגו אמא עטרא דגבורה, ועם י"ב אתוון דמנצפ"ך ע"ב, כמ"ש בז"ח שיה"ש ע"ש. וכל ע"ב שייפין דגופא, נטלין בהון, וכן ע"ב פרקי המרכבה, וכן של העולם (יהל אור).

¹⁹ כל העולמות כולם וכל הנפלאות נעשים על ידיהן, ולכן הנסים נקראו אותיות כמ"ש הגידו האותיות לאחור (יהל אור).

²⁰ כל נפשות הגרים הם מן המלכות נקבה, בסוד גר צדק [עי' תיקו"ז יט ע"א ולקמן ח"ג קח ע"א שצדק כינוי למדת המלכות], והיא שאלה מהם, שיעלו אותה על הת"ת הזכר, הנקרא אמת, אשר משם נשמות בני ישראל (שעה"ג הק' לו).

²¹ ר"ל אות הוא סימן על דבר, וכן האותיות הן סימן על המדות, כמו ד' אותיות הו"ה ב"ה (ומדתו) [ו' מדות] של עיקב, ו"ק אמת, כמ"ש תתן אמת לעיקב, וא"ו הוא ע"ב, סימן ואת על מדת אמתו (יהל אור).

²² היינו אותיות קטנות (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בתראה דבשמא קדישא²³ או הגבה למעלה²⁴ דא את יו"ד²⁵ רישא דבשמא קדישא ודא איהו רוא דכתיב שאל לך אות מעם יהו"ה אלהיך אות משמא קדישא משמע דכתיב מעם יהו"ה דדא איהו שמא דקודשא בריך הוא את חד דביה ומשכנא קאים על דא²⁶:</p>	<p>אחרונה שבשם הקדוש. או הגבה למעלה, זו אות יו"ד, הראש שבשם הקדוש, וזהו סוד הכתוב "שאל לך אות מעם ה' אלהיך", אות מן השם הקדוש משמע, שכתוב "מעם ה'", שזהו שמו של הקדוש ברוך הוא, אות אחת שבו, והמשכן עומד על זה.</p>
<p>תא חזי כד סליק עננא על משכנא ושרא עלוי כל אינון רתיכין וכל:</p>	<p>בא וראה כשעלה הענן על המשכן, ושרה עליו כל אותן המרכבות וכל</p>
<p>ב/ב</p>	
<p>אינון מאני משכנא דלעיל בלהו חו גו עננא²⁷ מה כתיב (שמות מ לה) ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן וכתיב (שם כד יח) ויבא משה בתוך הענן:</p>	<p>אותם כלי המשכן שלמעלה, כולם היו בתוך הענן. מה כתוב "ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן" וכתוב "ויבא משה בתוך הענן".</p>
<p>ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה (שמות כד יח) אי משה לא הוה יכול לאעלא למשכנא אמאי הוה יתיב בטורא כל אינון ארבעין יומין אלא (ס"א אינו) (בגין לקבלא אורייתא זמנא אהרא דהא תרין לוחין אתברו בקדמיתא השתא הוה בטורא כמלקדמין:</p>	<p>"ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה", אם משה לא היה יכול להיכנס למשכן, למה היה יושב בהר כל אותם ארבעים הימים. אלא (אינו) (כדי לקבל התורה בפעם אחרת, שהרי שני לוחות נשברו בראשונה, ועתה היה בהר כבראשונה.</p>
<p>אמר רבי יוסי אי הכי והא כתיב (שם מ יח) ויקם משה את המשכן וגו' וכתיב ולא יכול משה לבא אל אהל מועד וכתיב ויהי משה בהר ארבעים יום וגו' וכתיב (ויקרא א א) ויקרא אל משה וגו' משמע דמשה בטורא הוה בהווא זמנא דקרא ליה וכתיב (שם) מאהל מועד ואהל מועד לא הוה בטורא דסיני דהא בינייהו דישראל הוה אמר ליה בהווא זמנא אשתלימו ארבעין יומין וארבעין יומין הוה משה בטורא עננא אהרא עלאה הוה מתקן משכנא ותקין פתורי מכל אינון רוחין קדישין לאתתקנא אתר דהא) תרי ענני הוו²⁸ (ס"א ענן דנהיר וענן דחשיך) חד דעאל ביה משה²⁹ וחד דשארי על משכנא³⁰:</p>	<p>אמר רבי יוסי אם כן והרי כתוב "ויקם משה את המשכן" וכו' וכתוב "ולא יכול משה לבא אל אהל מועד", וכתוב "ויהי משה בהר ארבעים יום" וגו', וכתוב "ויקרא אל משה" וגו'. משמע שמשה היה בהר באותו זמן שקרא לו, וכתוב "מאהל מועד", ואהל מועד לא היה בהר סיני, שהרי בין ישראל היה. אמר לו באותו זמן נשלמו ארבעים ימים, וארבעים ימים היה משה בהר, וענן אחר עליון היה מתקן את המשכן ומתקן את השלחנות, מכל אותן רוחות קדושות להתקין מקום, שהרי שני עננים היו (ס"א ענן המאיר וענן המחשיך), אחד שנכנס בו משה, ואחד ששרוי היה על המשכן.</p>

²³ ישעיה אמר לאחז: שאל לך אות מעם ה' אלהיך העמק שאלה או הגבה למעלה. הנביא היה כוונתו להחזירו בתשובה ולהבדילו מע"ז והיה אומר לו מה לך לרדוף אחרי הבעלים מפני תועלת עניני ע"ז בגשמיות ומעשה התולים אשר לעובדי ע"ז, הבדל ממנה ולענן מה שאתה חומד מעשה העולם ותעתועיו אני אתן לך אות מידו של הקב"ה אם חפצך להשיג עניינים גשמיים בעולם הזה שאל לך מאותיות קטנות, ותהנה בה מענייני הגשמיים ואפם חפצך להשיג ענייני הרוחניים לעולם הבא שאל לך מאותיות גדולות (אור יקר). מלכות (מ"מ).

²⁴ היינו אותיות גדולות (אור יקר).

²⁵ אבא (מ"מ).

²⁶ משכן שהוא רומז למט"ט קאים על הו"ה א"נ משכן שבעולם הזה קאים על הו"ה זו (מ"מ).

²⁷ הכוונה להורות יחוד העולמות בהשתלשלותם, ואמר שמקדש של מעלה ירד ושרה ונתייחד עם מקדש של מטה, וזה רמז בפסוק (שם מ לד) ויכס הענן את אהל מועד, הוא התחתון, וכבוד ה', שהוא כל אותן הרתיכין ומאני מקדשא דלעיל, מלא את המשכן העליון שהיה שם בתוך הענן (רמ"ז).

²⁸ הן שכינה של אצילות ושל בריאה, שבהר סיני של בריאה שם עאל משה ושם ניתן התורה מצד אימא דמקנן בכורסייא ושם הוא הפה כמ"ש בזו"ח שה"ש שהוא בינה כידוע, ושם יצירת הולד במ' יום, ולכן ניתן

<p>תא חזי מה כתיב (שמות מ לד) וכבוד יהוה מלא את המשכן מלא לא כתיב אלא מלא דהוה שלים לעילא ותתא עם משכנא דלתתא³¹ תקונא טמירא דנחת לתתא ואתתקנת שכינתא³² ארבע סטרין דמשריין אתגניזו³³ תקונא קדמאה³⁴ דחד משמרה מאינון ארבע משריין כלא עד דאתתקנו³⁵ רישא לסטר ימינא צדקיא³⁶ רב ממנא רב משריין דאיהו תחות שולטנא דמיכאל ועמיה³⁶ הוה מתתקנן כל אינון משריין תחות ידיה וחד ממנא אתקם על ארבע תלת³⁷ ארבע לתתא בגין דכל³⁸ אינון משריין עלאיין כד נחתין לתתא משניין שמא דלהון בשמהן אחרניין כד³⁹ אינון עלאיין לא משתניין</p>	<p>בא וראה מה כתוב וכבוד ה' מלא את המשכן, לא כתוב מלא אלא מלא, שהיה שלם למעלה ולמטה עם המשכן שלמטה, תיקון טמיר שירד למטה ונתקנה השכינה. ארבעה צדדים של מחנות נגזזו, תקון ראשון של משמרה אחת מאותן ארבע מחנות, הכל עד שהתתקנו הראש לצד ימין, צדקיא³⁶ הממונה הגדול, גדול המחנות, שהוא תחת שלטונו של מיכאל³⁶, ועמו היו מתתקנים כל אותם המחנות תחת ידו. וממונה אחד הוקם על ארבע שלש ארבע למטה, לפי שכל אותם המחנות העליונים, כשירידים למטה משנים את השם שלהם בשמות אחרים, כשהם עליונים לא משתנים לעולמים. והממונה העליון הזה</p>
--	--

התורה למ' יום. וענן המשכן של אצילות לא יכול משה לבא שלא היה במדרגתו אלא בבריאה שמם התורה כידוע בהרבה מקומות (יהל אור).

²⁹ סוד ענן מלכות (רח"ו).

³⁰ בינה (רח"ו). ר"ל שענן שהיה בהר שנכנס בו משה היה ענן של מלכות, וענן שהיה במשכן דכתיב ביה ולא יכול משה לבוא הוא ענן הבינה (מ"מ).

³¹ פי' דאי כפשטיה דקרא שכבוד ה' שהוא מלכות מלא למשכן, א"כ מלא מבעי ליה ומדכתיב מלא ש"מ שכבוד ה' שהיא מלכות נשלמה ונתמלאת מן הבינה. ואח"כ באה למשכן שבעולם הזה, וז"ש דהוה שלים לעילא ותתא עם משכנא דלתתא (מ"מ).

³² פי' הארת הבינה שירדה למלכות ומשם נתקנה (מ"מ).

³³ בהיכל הרצון (רח"ו). ענין ד' חיות הקודש עילאין על כולא ויתבין על ד' פתחין בהיכל הרצון לד' סטרא עלמא ואינון לפנים מן הפתחים והם נפש דהיכל הרצון דבריאה ושאר חיילין דתמן הם ענפי' להם כי אלו הם ויקירים וכולם נקרא נפש היכל הרצון וההיכל עצמו הוא הגוף ולמעלה מהם הוא רוח ההיכל והוא רזיאל רוחא עילאה ואינו רזיאל הנמנה עם י"ב חיות הקודש והנשם' היא בחי' הגוף של הת"ת דאצי' דהיינו כלי הפנימי מן הג' כלים ולבושים שיש לת"ת דאצי' היא נעשה בכאן נשמה עי' המשך לשונו בסוף הספר (זהר הרקיע).

³⁴ ר"ל ד' חיות הקודש הן ד' מלאכים ארגמ"ן כידוע, והן מתפרשין ל"ב, כמ"ש בפ' ויקהל פקודי (רכח ע"א רנד ע"ב), שכ"א מתפרש לתלת, וכן כ"א מאלו הד' מתפרש ל"ב, וכן לעולם כמ"ש שם (רכח ע"ב). ומפ' כאן שמיכאל שהוא פני אריה אל הימין, תחתיו ד' מלאכים לד' סטרי עלמא, כמ"ש וארבע פנים לאחת, ותחת כ"א תחתיו ממונה א' בארץ, י"ב מלאכים ממונים תלת לכל סטר, והממונה אשר בשמים, מושל על אשר בארץ ועל כל י"ב ממונים שלו. ואותן שבשמים הן ד' כללים, ועליהם ד' אותיות, וכולם תחת מיכאל, וע"ג אות א', שמושל על כולם, והוא אות שמושל ע"ג מיכאל, שהוא על כולם. וכן בד' חיות הקודש בכללם א' ע"ג, בסימן ארגמ"ן, מט"ט נוריא"ל כידוע, וכן כאן הוא ג"כ בגבריאל, כמ"ש לקמן דף ג' ע"א ע"ש. וכן הוא בכל ד' חיות הקודש, דד' סטריין. וזה סדרן:

א	ר	ק	י	ו	א	ל	ב	ש	ה
בדקיא	רזיאל	יפזאל	קדמיאל	מיכאל	חזקאל	רמיהאל	גבריאל	קסניאל	ה
תחתיו א'	רזיאל	חמביאל	אריאל	מיכאל	חזקאל	קש"אל	גבריאל	עזאל	ה

וסדרן בימין מלמעלה למטה ויקרא, ובשמאל להיפך, כי שמאל סדרן למפרע, כידוע בסוד שם ע"ב, וסוד תשר"ק. וכן שם המ"ם באמצע, ונתהפך למ"ם פתוחה, לפי שהוא תחלת השם של משה. ובכ"א ה' אותיות סוד ה"ח וה"ג כידוע (יהל אור).

³⁵ פי' תיקון הראשון מאותם ד' מחנות כולם אחר שנתקנו הוא צדקיא"ל (מ"מ).

³⁶ פי' עמיה דצדקיא"ל (מ"מ).

³⁷ ד"פ שלשה שהם י"ב (מ"מ).

³⁸ פי' דקשה ליה למה לא הזכיר שם הד' כמו מיכאל ורזיאל. ותירץ שד' שהם לתתא משתנה שמם לכך לא הזכיר שמם אבל רזיאל ומיכאל שאין שמם משתנה לכך הזכירם (מ"מ).

³⁹ צ"ל בר אינון כו' וכן הוא בב"ר ר"פ עח, ועי' לעיל פרשת בראשית לד רע"ב (לש"ו). מבואר בזוה"ק (בראשית לד סע"א) כי יש ב' מיני מלאכים שנבראו ביום ה', והם זולת אותן שנבראו ביום ב' המתבטלין ומתחדשים בכל יום והם נזכרים בזוה"ק (בראשית יז ע"ב, ויח ע"ב) וכנ"ל ענ"ט, כי הם קטנים מכולם. אבל אותן שנבראו ביום ה' הם גדולים מהם, והם ב' מינים: אחד, הנאמר עליהם (בראשית א כ) ועוף יעופף על הארץ ולא נאמר בהם למיניהו, והשני הוא מה שנאמר עליהם (שם כא) ואת כל עוף כנף למיניהו וכו', והרי הם משתנים ומתלבשים בגוף כגוונא בהאי עלמא, וכמ"ש בפ' תולדות (קמד ע"א) ופ'

זהר ויקרא חלק א'

<p>לעלמין והאי ממנא עלאה צדקיא"ל קאים עלייהו לנו את חד נציין על רישייהו ואיהו א' זעירא⁴⁰ כד האי את נציין כלהו נטלין לההוא אתר דנציין האי נציצו:</p>	<p>צדקיא"ל עומד עליהם לפנים, אות אחת נוצצת על ראשיהם, והיא א' קטנה, כשהאות הזו נוצצת כולם נוסעים לאותו מקום שנוצצת ההתנוצצות הזו.</p>
<p>לנו מנייהו רזיא"ל רב ממנא רב משריין דקיימא לנו תחות שלטנותא דמיכאל ועמיה כל אינון משריין דתחות ידיה וחד ממנא קאים עלייהו בתרעא דאתקרי רומיא"ל וסחרין ליה י"ב ממנן תלת תלת ארבע זמנין ורזיא"ל רב ממנא קיימא על כלהו דלא אשתני שמיה את חד נציין על רישייהו דכל אינון משריין ואיהו את ר'⁴¹ כד האי נציין⁴² נטלין כלהו לההוא סטרא דההוא נציצו האי את קיימא על עונשא דמגלה רזין וסימניך (משלי יג יח) ריש וקלון:</p>	<p>לפנים מהם רזיא"ל הממונה הגדול, גדול המחנות שעומד לפנים, תחת שלטונו של מיכאל"ל, ועמו כל אותם מחנות שתחת ידו, וממונה אחד עומד עליהם בשער שנקרא רומיא"ל, וסובבים אותו י"ב ממונים, שלש שלש ארבע פעמים, ורזיא"ל הממונה הגדול עומד על כולם, שלא השתנה שמו. אות אחת נוצצת על ראשם של כל אותם המחנות, והיא אות ר', כשזו נוצצת כולם נוסעים לאותו הצד של אותה התנוצצות. האות הזו עומדת על העונש של מגלה הסודות וסימניך ריש וקלון.</p>
<p>לנו מנייהו יופיא"ל רב ממנא רב משריין תחות שלטנותא דמיכאל ועמיה הוו מתתקנין כל אינון משריין דתחות ידיה ולא אתגליין הכא בחושבנא בגין דלא אשתלימו הכא עד דאתו לבית עולמים דתמן אשתלימו כלהו⁴³ ואסגו משריין בשלימו ומה דאמרן הכא כל אינון משריין דתחות ידיה דאתמסרו בההוא שעתא לאעלא עמיה וחד ממנא קיימא עלייהו וחכמיא"ל שמיה וי"ב ממנן סחרין ליה לכל עיבר תלת תלת כמה דאמרן ויופיא"ל רב ממנא קיימא על כלהו דלא אשתני שמיה:</p>	<p>לפנים מהם יופיא"ל הממונה הגדול, גדול המחנות תחת שלטונו של מיכאל"ל, ועמו היו מתקנים כל אותם המחנות שתחת ידו, ולא התגלו כאן בחשבון משום שלא נשלמו כאן, עד שבאו לבית עולמים, ששם כולם נשלמו והתברו המחנות בשלמות. ומה שאמרנו כאן כל אותם המחנות שתחת ידו שנמסרו באותה שעה להיכנס עמו, וממונה אחד עומד עליהם ושמו חכמיא"ל, וי"ב ממונים סובבים אותו, לכל צד שלש שלש, כמו שאמרנו. ויופיא"ל הממונה הגדול עומד על כולם, שלא משתנה שמו.</p>
<p>את חד נציין על רישייהו דכל אילין משריין ואיהו את ק' כד נציין⁴⁴ דא נטלין כלהו לההוא סטרא דההוא נציצו האי את ק' תלייא באורא ואכפיא תלת זמנין ביומא וסלקא ונחתא תרין אתוון אילין ק' ר' אינון אתוון דקיימין באמצעיתא חד דחפי לאת א' וחד דחפיא על י' דאיהו לבתר:</p>	<p>אות אחת נוצצת על ראשיהם של כל המחנות הללו, והיא האות ק', כשזו נוצצת כולם נוסעים לאותו הצד של אותה התנוצצות. האות הזו ק' תלויה באויר, נכנעת שלש פעמים ביום, ועולה ויורדת. שתי האותיות הללו ק' ר' הן אותיות שעומדות באמצע, אחת המכסה על אות א', ואחת שמכסה על אות י' שהיא אחר כך.</p>
<p>לנו מנייהו קדומיא"ל רב ממנא רב משריין תחות שולטנותא דמיכאל עמיה הוו מתתקנין כל אינון משריין דתחות ידיה וחד ממנא קיימא</p>	<p>לפנים מהם קדומיא"ל הממונה הגדול, גדול המחנות תחת שלטונו של מיכאל"ל, ועמו היו מתקנים כל אותם המחנות שתחת ידו, וממונה אחד עומד עליהם בשער שנקרא אריא"ל, וי"ב</p>

וירא (קא ע"א) וע' פ' יתרו (צד ע"א). אבל אותן שנאמר בהם למינהו, הם אינם משתנים לעולם ואינם מתגלים לבני אדם אלא רק בבחי' השגה ושכל ולא בחוש, [והם נתגלו להרשב"י זללה"ה זזיע"א בעת שחיבר את התיקונים] (דע"ה ח"ב כט ע"א).

⁴⁰ כי צדק היא המלכות ולכך נק' צדקיאל וא' זעירא (רח"ו). עי' לקמן נג ע"ב ובח"א רלד ע"ב רלט ע"א ועי' ח"ב נח ע"א (לש"ו).

⁴¹ צ"ל ש' (יהל אור).

⁴² היא ר' של רזיאל (רח"ו).

⁴³ שמות רמא ע"א (הערת הזהר).

⁴⁴ ק' של קדומיא"ל (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>עלייהו בתרעא דאתקרי אריאל וי"ב ממנן סחרין ליה תלת ללת לכל סטר והאי ממנא קדומיא"ל קיימא עלייהו דלא אשתני שמיה לעלמין חד את קיימא נציין על רישייהו והוא את ⁴⁵י</p>	<p>ממונים סובבים אותו, שלש שלש לכל צד. והממונה הזה קדומיא"ל עומד עליהם, שלא משתנה שמו לעולמים. אות אחת עומדת ונוצצת על ראשיהם, והיא האות י',</p>
<p>ג/א</p>	
<p>כד האי נציין נטלין כלהו להווא נציצו דנציין:</p>	<p>כשזו נוצצת כולם נוסעים לאותה התנוצצות שנוצצת.</p>
<p>אות ק⁴⁶ דקאמרן דחפיא על האי את י"י⁴⁷ ר⁴⁸ חפיא על א⁴⁹ לגו לגו⁵⁰ באתר דאקרי קדש⁵¹ נציין חד את בטמיר⁵² ובגניזו ואיהו את ו' והאי את ו' נציין בנציצו על כלהו אתוון וקלא נפיק⁵³ מבינייהו דאלין אתוון כדין בטש נציצו דאת ו' לנציצו דאת י"י⁵⁴ ונפק ההוא נציצו מנו אתר⁵⁵ (ס"א דאקרי קדש) דקדש ובטש לגו נציצו דאת י"י⁵⁶ וכדין נציצו דאת י"י⁵⁷ בטש לגו</p>	<p>האות ק' כפי שאמרנו. מכסה על האות הזו י', ר' מכסה על א' לפני ולפנים, במקום שנקרא קדש. נוצצת אות אחת בסתר ובגניזה, והיא האות ו'. והאות ו' הזו נוצצת בהתנוצצות על כל האותיות, וקול יוצא מביניהן של האותיות הללו, ואז מכה ההתנוצצות של האות ו' להתנוצצות של האות י', ויוצאת אותה התנוצצות מתוך מקום (שנקרא קדש) הקדש, ומכה לתוך ההתנוצצות של האות י', ואז</p>

⁴⁵ י' דיופיא"ל (רח"ו).

⁴⁶ דהיינו בינה לבוש והיכל החכמה, וכן הוא סוד אות ר' שהוא במקום וא"ו, שמכסה על אל"ף, והטעם שסוד אל"ף צריכה העלם כדפי' (אור יקר). קדומיא"ל (רח"ו).

⁴⁷ יופיא"ל (רח"ו).

⁴⁸ רזיאל (רח"ו). ולפי זה הגדול חופה על הקטן לשומרו, לפי שהם מתחילים ממטה למעלה, צדקיא"ל הוא הקטן, והגדול לפניו ממנו, הוא רזיאל, וכן האחרים, כמ"ש הזהר לגו מניה רזיאל וכו', לגו מניה יופיא"ל. הרי בהדיא שהם עולים ממטה למעלה, ולכך ר' חופה על א' שהוא רזיאל על צדקיא"ל, וכן ק' קדומיא"ל חופה על י' שהוא יופיא"ל, שהגדול חופה על הקטן (מ"מ).

⁴⁹ וסוד האותיות ה"ו, וכאשר יקדם ו' של ויקרא, יהיה יסוד זה וה"ו כאשר נבאר (אור יקר). צדקיא"ל (רח"ו).

⁵⁰ מפני שסוד יקרא היינו סוד יה"ה, ושם זה הוא בת"ת כנודע, ולבוש הוא שם יה"ה שבת"ת לסוד אות ו' עיקרית לשמות הספירות כדפי' בספר פרדס רמונים בשער שם בן ד' ושער השמות, ועם כן ימצא שאות ו' נשמה לאותיות יה"ה, וכיוצא בזה ויקרא"א יקרא"א שם יה"ה, ו' היא נשמה בתוכם (אור יקר).

⁵¹ היינו עצם הפנימיות הספירה (אור יקר).

⁵² היא הנותנת הנהגה לכל האותיות הנזכרות, והיא את ו', והיא אל שאר האותיות כנשמה בתוך הגוף שמתנוצצת ופועלת בהם, ואין ספק שאלו האותיות לבוש לאצילות וכינוי לשם ההו"ה בהעלם, בסוד הברואה המתנוצצת ביצירה, כענין סוד נשמת היצירה, שהוא ניצוץ עליון מתפשט ומתלבש. ומקור הנצוצות מספירת הת"ת, לכן עניינו כענין הת"ת, דהיינו סוד ויקרא"א, כענין ו' יה"ה ממש (אור יקר). כי הפרטים דומה לכלל כמו בד' החיות, א' על גביהם, שהן נגד ד' ספירות חג"ת מלכות, וע"ג נגד בינה, הכסא שע"ג החיות, שד"ס אות הד' שבה"א, ד' חיוון ונקודה שבתוך הה"א, הוא שע"ג. ועי' בזו"ח סתרי אותיות דף ה' ע"ג [א ע"ג] רזא דה' אינון ד' כו' ע"ש כל המאמר, וכן כאן באותיות שהן חגת"ס, אות חמישי מסט' דקדש בינה (יהל אור).

⁵³ שהרי סוד קו"ל הוא בת"ת, ולכך קול מתהוה לנבואת מרע"ה מסוד ספירת אספקלריא המאירה, שסוד נבואת מרע"ה צומחת מסוד נשמת הת"ת, דהיינו מחלק ו' מההויה הכוללת עשר הספירות כולם. וכיון שהיא דקה כנשמה בתוך הגוף, כך אות ו' יסוד שם יה"ה שבת"ת, והיא פועלת בתוך יה"ה. והנה כשיבא שם יה"ה לקבל הפעולות מאות ו', נשמתא תקבל ראשונה על ידי י' שבו, כענין המוח שהוא מקבל ראשונה הכח מן הנשמה על ידי כלי השכל הרוחני שבו, ולכך י' של יקרא, דהיינו י' של יה"ה, מקבל ראשונה מאות ו' שהיא נשמתא (אור יקר).

⁵⁴ הנה עד כאן נעלם פעולת הנשמה בשכל, דהיינו שהכל סוד קדש, המורה על החכמה הנעלמה, ותוכיות פנימי ופעולה הרוחנית דקה, ויוצא מתוכיות זה, דהיינו ו' אל סוד י', דהיינו עצם שם יה"ה, שהוא יציאת ההשפעה מן הכח הדק לפועל, בערך שם יה"ה דהיינו יקרא (אור יקר).

⁵⁵ מלכות דאצילות (רח"ו).

⁵⁶ והרי יצאו ההנהגות והנבואה והקול, שהכל ענין א', אל מציאות שם יה"ה, אל בחינה ראשונה דהיינו י' דקה ודאי (אור יקר).

⁵⁷ דהיינו חכמה מחשבה בערך אל הו"ה הנשארים (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>נציצו דאת ק'58 (וקלא הוא נפיק) ונפקא נציצו דאת ק' ובטש לגו נציצו דאת ר' ונפקי נציצין כלהו ומתחברין לגו נציצו דאת א' דקיימא וקלא הוא נפיק ובטש בכל אינון נציצין דאתון כחדא נציצו דאת ו' ב' נציצו ד' בק' נציצו דק' בר' נציצו דר' בא' ומתחבראן גליפין דנציצין ונפקי לבתר:</p>	<p>התנוצצות האות י' מכה לפני התנוצצות האות ק' (וקול יוצא) ויוצאת התנוצצות האות ק' ומכה לתוך התנוצצות האות ר', ויוצאים כל הניצוצות, ומתחברים לתוך התנוצצות דאות א' שעומדת, והקול היה יוצא ומכה בכל אותם הניצוצות של האותיות כאחד. התנוצצות האות ו' כיו"ד, התנוצצות של יו"ד בק', התנוצצות של ק' בר', וההתנוצצות של ר' בא'. ומתחברים חקוקי הניצוצות, ואחר כך יוצאים.</p>
<p>ובתר דמתחברין בניצוציהון נפיק קלא מביניהון ומתחברין ברזא דא (ויקרא א א) ויקרא אל משה59 ומשה הוה מסתכל כל אינון יומין דלא עאל לבתר אתהדרו אתוון והוון מתגלגלין בקולפוי בצרופין דאתוון דאתמסרו לאדם בגנתא דערן:</p>	<p>ואחר שמתחברים בניצוצותיהם, יוצא קול מביניהם ומתחברים בסוד זה, ויקרא אל משה. ומשה היה מסתכל כל אותם הימים שלא נכנס, אחר כך חזרו האותיות והיו מתגלגלות במקלו בצרופי האותיות שנמסרו לאדם בגן עדן.</p>
<p>את א' ודא לעאלא בגו טמירא לאתר דאקרי קדש ונפק ו' ויהיב דוכתא לאת א' ואתחבר א' לגו ו' דבתריה קר ו' עאל בין ק' ור' ואשתכח קיר ואתגליפו ואתנציצו כמלקדמין וקלא נפיק מביניהו ומתחברין נציצין דאתוון ונפקי לבר ואתגליין לגבי כל אינון משריין דהוון נטלין אינון אתוון וכד מתחברין נציצין דאתוון קלא בטש ביניהו אתחוון בגלופייהו לכל אינון רתיבין אוקיר וקלא אהדר מביניהו וקרי בין אינון רתיבין (ישעיה יג יב) אוקיר אנוש60 מפז ואדם מכתם אופיר:</p>	<p>האות א' להיכנס לתוך הסתר למקום שנקרא קודש, ויוצאת ו' ונותנת מקום לאות א', ומתחברת א' לתוך ו' שאחריה, קר ו' נכנסת בין ק' ור', ונמצא קיר, ונחקקות ומתנוצצות כמו מקדם, וקול יוצא מביניהן ומתחברים הניצוצות של האותיות ויוצאות החוצה ומתגלות אל כל אותם המחנות שהיו לוקחים האותיות הללו, וכשמתחברים הניצוצות של האותיות, מכה קול ביניהם, הם נראים בחקיקותיהם לכל אותן המרכבות "אוקיר", וקול חוזר מביניהם וקורא בין אותן המרכבות, אוקיר אנוש מפז ואדם מכתם אופיר.</p>
<p>זכאה חולקיה דמשה דחמי כל דא אבל צרופא דא לא אתחמי לעינוי דמשה אלא צרופא קדמאה דאיהו ויקרא דא הוה חמי משה הדא הוא דכתיב ויקרא אל משה וצרופא דא אחרא לא גליין ליה בגין דשבחא דבר נש לא מודעין לקמיה וסימנך (במדבר יב ד) צאו שלשתכם וכתיב (במדבר יב ה) ויקרא אהרן ומרים וכתיב (שם ח) פה אל פה אדבר בו וכתיב (שם ז) לא כן עבדי משה בגין דלא מודעין שבחיה דבר נש לקמיה סלקין אתוון ואתהדרו בכל אינון משריין כגוונא דא בצרופא דא אוקיר וקלא נפיק ואכריז ואמר אוקיר אנוש מפז וגו' לבתר אתמשכו אתוון והוון נציצין על רישייהו</p>	<p>אשרי חלקו של משה שראה את כל זה, אבל הצירוף הזה לא נראה לעיני משה אלא הצירוף הראשון, שהוא ויקרא, את זה משה היה רואה, זהו שכתוב ויקרא אל משה, וצירוף אלה האחרות לא גלויים לו, משום ששבחו של אדם לא מודיעים לפניו, וסימנך צאו שלשתכם, וכתוב ויקרא אהרן ומרים, וכתוב פה אל פה אדבר בו, וכתוב לא כן עבדי משה, משום שלא מודיעים שבחו של אדם לפניו. עלו האותיות וחזרו בכל אותם המחנות כדוגמא זה, בצרוף הזה, אוקיר, וקול יוצא והכריז ואמר אוקיר אנוש מפז וגו'. אחר כך נמשכו האותיות, והיו נוצצות על ראשי כל אותן המרכבות, ונשקטו עד שהתקנו למקומותיהן.</p>

⁵⁸ דהיינו אותה בחינה הנגדיית לה' ראשונה, דהיינו הבינה, כדפי'. ועד כאן היה נשמה ומחשבה דקה, ואין להתפשטות הנבואה ולא להוות שם קול אלא רוח בחשאי נביע בתוכיות החיך כנודע, אמנם כשבא אל סוד ק' דהיינו בינה כדפי' אז נתהוה הויה נגלת והיה סודה קול (אור יקר).

⁵⁹ ר"ל צירוף ויקרא, זהו שנתגלה אל משה, שבעוד צירוף הראשון ויקרא מתנוצץ, לא יכול משה לבא אל אהל מועד כמ"ו, ואח"כ ויקרא אז אל משה, וקראו שיכנס בתוכו (יהל אור).

⁶⁰ ר"ל משה רבינו ע"ה, כמ"ש עליו המלאכים, מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כו' (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דכל אינון רתיכין ואשתככו עד דאתתקנו לדוכתיהו:</p>	
<p>רישא לסטר שמאלא חזקיא"ל רב ממנא רב משריין לכל אינון דקיימי לתרעא דמשכנא⁶¹ תחות שלטנותא דגבריא"ל ועמיה מתתקנן בהווא תרעא כל אינון משריין דתחות ידיה וחד ממנא אתקם על תרעא לבר וגזריא"ל שמיה ועמיה י"ב ממנן דסחרן ליה תלת תלת לכל סטר לד' סטרין ואלין שננא דלהטא דחרבא דמתהפכא בידייהו:</p>	<p>הראש לצד שמאל חזקיא"ל, הממונה הגדול, גדול המחנות לכל אותם שעומדים לשער המשכן תחת שלטונו של גבריא"ל, ועמו מתתקנים באותו השער את כל אותם המחנות שתחת ידו, וממונה אחד העומד על השער בחוץ ושמו גזריא"ל, ועמו י"ב ממונים שסובכים אותו, שלש שלש לכל צד לארבעה צדדים, ואלו שנינות של להט החרב המתהפכת בידיהם,</p>
<p>והאי ממנא חזקיא"ל קאים עלייהו לעילא לעילא לנו את חד נציין על רישייהו ואיהי את א' דהא לא קיימי אלין ולא (ס"א נטלי) שיילי אלא ברוא דא' דאיהי⁶² ימינא בנין דשמאלא לא נטיל אלא בימינא ימינא נטיל תדיר לשמאלא דא' את נציין ונפיק מן ימינא כדין נטלין להווא אתר דנציין ההוא נציצו:</p>	<p>והממונה הזה חזקיא"ל עומד עליהם למעלה למעלה בפנים, אות אחת נוצצת על ראשם והיא האות א', שהרי אלה לא עומדים ולא שואלים (נוסעים {מתנהגים}) אלא בסוד של א' שהיא ימין, משום ששמאל אין נוסעת אלא בימין. הימין תמיד נוסעת לשמאל, שא' אות נוצצת ויוצאת מימין, ואז נוסעים לאותו מקום שנוצצת אותה התנוצצות.</p>
<p>לנו מניה רהטיא"ל⁶³ רב משריין דקיימא לנו תחות שלטנותא דגבריא"ל ועמיה כל אינון משריין תחות ידיה וחד ממנא קאים עלייהו בתרעא דאתקרי קדשיא"ל וסחרין ליה י"ב ממנן תלת תלת ד' זמנין והווא ממנא רהטיא"ל קיימא על כלהו דלא אשתני שמיה את חד נציין על רישייהו דכל אלין משריין ואת דא איהו ז' ואיהו אתחלף גו תקונא דמשכנא באת ל' האי אתחלף ברוא (שם כד ז) דיול מים⁶⁴ מדליו ואתחלף</p>	<p>לפנים ממנו רהטיא"ל, גדול המחנות שעומד בפנים תחת שלטונו של גבריא"ל, ועמו כל אותם מחנות תחת ידו, וממונה אחד עומד עליהם בשער שנקרא קדשיא"ל, וסובכים אותו י"ב ממונים, שלש שלש ארבע פעמים, ואותו הממונה רהטיא"ל עומד על כולם, שלא משתנה שמו. אות אחת נוצצת על ראשיהם של כל המחנות הללו, והאות הזו היא ז', והיא מתחלפת בתוך תקון המשכן באות ל', זו מתחלפת בסוד של יזל מים מדליו, ומתחלפת</p>
<p>ג/ב</p>	
<p>בגלופי אתוון ואקרי חלופא ל' כד האי נציין על רישייהו דכל אלין משריין כדין כלהו נטלין להווא סטרא דהווא נציצו:</p>	<p>בחקיקות של האותיות, ונקרא חלוף ל'. כשזו נוצצת על ראשם של כל המחנות הללו, אז כולם נוסעים לאותו צד של אותה התנוצצות.</p>
<p>לנו מן דא קפציא"ל רב ממנא רב משריין תחות שלטניה דגבריא"ל ועמיה הוו מתתקנין כל אינון משריין דתחות ידיה אינון דאתמסרו ליה בהווא שעתא וחד ממנא קאים עלייהו עזא"ל שמיה וי"ב ממנן סחרין ליה לכל עיבר תלת תלת כמה דאוקימנא וקפציא"ל רב ממנא קיימא על כלהו את חד נציין על רישייהו דכל אינון</p>	<p>לפנים מזה קפציא"ל, הממונה הגדול, גדול המחנות תחת שלטונו של גבריא"ל, ועמו היו מתקנים כל אותם המחנות שתחת ידו, הם נמסרו לו באותה שעה, וממונה אחד עומד עליהם ששמו עזא"ל, וי"ב ממונים סובכים אותו בכל צד, שלש שלש כפי שבארנו, וקפציא"ל הממונה הגדול עומד על כולם. אות</p>

⁶¹ כי המשכן בריאה, ושם משכן השכינה, ומאירים תוך המשכן. והמלאיכם שיש שם ימיניים כהנים, ושמאלים לויים, ופתח המשכן סוד פתח היסוד, והשוערים שומרים הגבורות שלא יצאו (רח"ו).

⁶² שמות קנט ע"א (הערת הזהר).

⁶³ עי' תז"ח י ע"ג: חר"ק חזקיא"ל רהטיא"ל קדושיא"ל.

⁶⁴ מיסוד גבורות גשמים (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>משריין ואיהי את ד"י וכלהו נטלי לההוא נציצו דההוא את האי את תלייא גו אוירא על תריין אתוון אחרנין;</p>	<p>אחת נוצצת על ראשם של כל המחנות הללו, והיא האות ד', וכולם נוסעים לאותה התנוצצות של אותה האות, האות הזו תלויה בתוך האויר על שתי אותיות אחרות.</p>
<p>לגו מן דא שמעיא"ל רב ממנא האי אתחלף לדי' שמהן בנין דלא קיימא בגלפוי זמנין לסטר ימינא וזמנין לסטר שמאלא ועמיה י"ב ממנן דסחרין ליה לכל עיבר תלת תלת כמה דאוקימנא ורגשיא"ל רב ממנא על אלין י"ב תחותיה דההוא ממנא אחרא ואת חד נציץ על רישיהו לעילא ואת דא איהי את ה' ודא תליא באוירא על כל שאר אתוון בההוא את ד"י דקאמרן ד' אלין תריין סליקו לעילא על כל שאר אחרנין וכלהו נטלין לההוא נציצו דתליא מההוא את:</p>	<p>לפנים מזו שמעיא"ל הממונה הגדול, זה מתחלף לארבעה שמות, בגלל שלא עומד בחקיקותיו, לפעמים לצד ימין ולפעמים לצד שמאל. ועמו י"ב ממונים שסובבים אותו לכל צד שלש שלש כמו שבארנו. ורגשיא"ל הממונה הגדול על אלה הי"ב, תחת אותו הממונה האחר, ואות אחת נוצצת על ראשיהם למעלה, והאות הזו היא האות ה', וזו תלויה באויר על כל שאר האותיות. באותה האות ד' שאמרנו, ארבע אלו, שנים עולות מעל כל שאר האחרות, וכולם נוסעים לאותה התנוצצות שתלויה מאותה האות.</p>
<p>לגו באתר דאקרי קדש נציץ את חד גו טמירו דקדש ואיהי את ס' סתימא האי נציץ בנציצו על כלהו אתוון וקלא הוא נפיק מבינייהו דאלין אתוון כדין בטש נציצו דהאי את ונטיל תריין אתוון אחרנין נציצין דתליין באוירא ואינון דה' ואשתאר א"ל ואתחבראן באלין אחרנין דסטר ימינא ובטשו אלין באלין ונטלי כלהו ואתהדרן קדמאי כמלקדמין ונפקי לבר וכדין אקרון ויקרא⁶⁵ אל משה (ויקרא א א):</p>	<p>לפני ולפנים במקום שנקרא קדש נוצצת את אחת בתוך סתר הקודש, והיא האות ס' הסתומה זו, נוצצת בהתנוצצות על כל האותיות, ויוצא קול מבין האותיות הללו, אז מכה התנוצצות האות הזו ונוטלת שתי אותיות אחרות נוצצות, שתלויות באויר, והן ד' ה', ונשאר א' ל' ומתחברות באחרות, הללו של צד ימין ומכות אלו באלו, וכולן נוסעות וחוזרות, הראשונות כבראשונה ויוצאות החוצה, ואז נקראות ויקרא אל משה.</p>
<p>ויקרא אל משה וידבר יהו"ה אליו מאהל מועד לאמר רבי חייא פתח ואמר (שיר ה א) באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי וגו' האי קרא לאו רישיה סיפיה ולאן סיפיה רישיה⁶⁶ כתיב אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי לבתר (שיר ה א) אכלו רעים מאן דמומן לאחרא כד מזונא מתתקן קמיה בתר דאיהו אכל היאך יזמן לאחרא אלא זכאין אינון ישראל⁶⁷ דקב"ה בעא לדכאה להון ואתרעי</p>	<p>ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר, רבי חייא פתח ואמר באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי וגו', הפסוק הזה אין ראשו סופו ואין סופו ראשו. כתוב אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי, אחר כך אכלו רעים, מי שמזמין את האחר, כשמזון מתוקן לפניו, אחר שאכל, איך יזמין את האחר. אלא אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא רצה לטהר אותם, ורוצה בהם מכל שאר העמים, ומשהתרצה בהם רצה להעלותם מכל</p>

⁶⁵ שהן אותיות הנ"ל (יהל אור).

⁶⁶ שתיים הנה קושיותיו שהן ארבע. האחת שמתחיל לדבר עם כלתו בראש הפסוק ואחר כך מסיים בסוף בדברו לאחרים, וזה לאו רישיה סיפיה. והשניה שבסוף מזמין רעים ודודים לאכול ואת הכלה לא יזמין, וזהו לאו סיפיה רישיה, שענין ההזמנה שהיא בסוף לא ישנו בראש. ועוד יש שתי קושיות אחרות מן האמצע אל הסוף, וז"ש כתיב אכלתי וגו', וכלומר הבט לסדר הפסוק שאומר אכלתי ולבסוף אכלו שהוא מצד ב' השקפות קשה, האחת מאן דמזמן, פי' דרך הארץ לזמן האורחים קודם האכילה, והשניה שאם אמר שאכל הכל איך יזמין אחרים כי מה נשאר להם לאכול (רמ"ז).

⁶⁷ זו הצעה כוללת לסוד הקרבנות שתכלית כוונתם להעלות ניצוצי טהרה המתבררים מפנימיות הטוב שבקלי' נוגה ועולים בסוד מ"ן, וזהו אומרו בעא לדכאה להון, שה"ס הביור שמתברר מסיגי הטומאה ומתעלה לקדושה ממטה למעלה ומתעוררים האורות העליונים להשפיע למטה (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בהון⁶⁸ מכל שאר עמין עכו"ם ומדאתרעי בהון⁶⁹ בעא לסלקא להון מכל מקטרגי עלמא:</p>	<p>המקטרגים של העולם.</p>
<p>תא חזי (ס"א בתר דאתעבד משכנא⁷⁰) ביומא דאתקם משכנא לתתא בההוא יומא אתתקם משכנא אחרא לעילא עמיה⁷¹ דכתיב (שמות מ יז) הוקם המשכן⁷² סתם וההוא יומא חדוותא דקודשא בריך הוא⁷³ הוה כיון דאתקם משכנא מה כתיב (שם לה) ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כד חמא קודשא בריך הוא כך אמר ומה על ידא דמשה אתקם ואיהו לבר מיד ויקרא אל משה אמר ליה משה חנוכא דביתא במאי הוה בסעודתא (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן ליהו"ה הדא הוא דכתיב באתי לגני אחותי כלה וגו' (ס"א והא אוקמוה האי קרא:</p>	<p>בא וראה (אחר שנעשה המשכן) ביום שהוקם המשכן למטה, באותו יום הוקם משכן אחר למעלה עמו, שכתוב הוקם המשכן סתם, ואותו יום היה שמחתו של הקדוש ברוך הוא. כיון שהוקם המשכן, מה כתוב ולא יכול משה לבא אל אהל מועד כשראה הקדוש ברוך הוא כך אמר, ומה על ידי משה הוקם והוא בחוץ, מיד ויקרא אל משה אמר לו משה חנוכת הבית במה היא, בסעודה. אדם כי יקריב מכם קרבן לה', זהו שכתוב באתי לגני אחותי כלה וגו', והרי בארנו הפסוק הזה.</p>
<p>אבל באתי (ד"א באתי לגני דא גן עדן דלעילא אחותי כלה דא כנסת ישראל⁷⁴ דבההוא יומא אזדווגו זוונין בכלא⁷⁵ אזדווגו זוונין בההוא גן עדן בנין דאתברכו כלהו משקיו דנחלא⁷⁶ ואתקשרו כל חד בחבריה הדא הוא דכתיב אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי:</p>	<p>אבל באתי לגני זה גן עדן שלמעלה, אחותי כלה זו כנסת ישראל, שבאותו יום הזדווגו זוונין בכל, הזדווגו זוונין באותו גן עדן, משום שכולם התברכו מהשקאת הנחל, ונקשרו כל אחד בחבירו, זהו שכתוב אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי</p>

⁶⁸ פי' ממשיך שפע הרצון העליון ששם מקור השפע, וזה דוקא בישראל מכל שאר אומות העולם, שנשמת ישראל מהפנימיות ויש לה כח לעורר ולקבל אור הקודש, מה שאין כן שאר הגוים שנפשותם הוא מחיצוניות (רמ"ז).

⁶⁹ ירצה כיון שהוא יתברך משפיע בהם שפע רצונו לכן משתדל שלא ידבקו בהם החיצונים ולא יקבלו חלילה מאור המושפע על ישראל, וזה נעשה ע"י הקרבנות וכוונתם, שמקשרים העולמות והתחתון מתעלה לעליון והעליון לעליון ממנו עד אין סוף כנודע (רמ"ז).

⁷⁰ ואחר שהציע ענין זה הכולל נמשך לפרש אותו בפרטות, ואמר "תא חזי בתר דאתעביד וכו'", איתא בספר זוהר הרקיע פרשת כי תשא שהמשכן סודו בבריאה, והענין שקודם לכן היה השפע בא ע"י התלבשות בריאה ביצירה אבל כשנעשה המשכן בעוה"ז שה"ס ה' אחרונה שבשם אז נתקן עולם הבריאה ה' ראשונה, וכדי להרבות האור והקדושה האיר אור הבריאה על המשכן התחתון שלא ע"י אמצעות היצירה (רמ"ז).

⁷¹ דייקא עמיה שר"ל שאור המאיר במשכן היה של המשכן העליון, והוא על דרך מה שאנו מכוונים במוצאי שבת במלת כוונה כו"ן ה"ו, שהה' היא למעלה מהו', וידוע שאז תקן משה מזמור (תהלים צ יז) ויהי נועם הנקרא שיר של פגעים, שהרי בהמשך אור הבריאה על האדם כל החיצונים נכנעים דיש בה רוב טוב על הרע, וכמ"ש ענין זה במ"א, שבפסוק ויהי נועם יש ה' פעמים נ"ו שהוא סנדלפו"ן, וסמיק ליה יושב בסתר גי' אכתריאל"ל שהוא בבריאה (רמ"ז).

⁷² סוד פרצוף הנוק' נשלמה עתה מן פגם העגל (רח"ו).

⁷³ הנה כשהיו ישראל במדבר היו ז"נו א"בא שהם ב' ריבוע אלה"ם וריבוע אלה"ם גימ' ר' וב"פ ר' גימ' משכ"ן שהוא המלכות שהוקמה עם ז"א בסוד פרצוף א"בא כי עד עתה היתה בסוד נקודה (זהר הרקיע).

⁷⁴ הנה לעיל אמר האי קרא לאו רישא סיפא כי לכאורה נראה שהגן הוא מלכות וא"כ היינו אחותי כלה וא"כ על מה אמר באתי לגני אבל לפי דברי הזוהר ניחא שאמר באתי לגני דא ג"ע דלעילא כי גן נקר' אימא ולכן גני גימ' ס"ג ואבא נק' עדן והנה נודע כי לאה היא בחי' קשר של תפילין דריש' דז"א והארת א"וא מתפשטת ובוקעת בראש הז"א ונעשה לו מוחין וזהו באתי לגני הוא דברי החתן ז"א שעולה ומקבל מוח מצד א"וא הנקר' ג"ע כנזכר. והנה ו"ק דלאה הם בגופא דז"א ואז הוא סוד (ש"ה ה א) אריתי מורי א' עם בשמי ב' אכלתי יערי ג' עם דבשי ד' שתיתי ייני ה' עם חלבי ו' והם ו' דברים שהם ו' מדות שלא תופסת בו ואח"כ (ש"ה ה א) שתו ושכרו דודים שהם ז'ונ חתן וכלה וגם כי יעקב באין לו מוחין מלאה כי קשר של תפילין הוא ברישא דז"א ושם עולה יעקב וכשמזדווג יעקב עם רחל שהיא כלתו אמיתית אז הוא אומר לה אחותי כלה. דע כי באתי לגני ועליתי שם בגני שהיא לאה מלכות דתבונה כי גני גימ' ס"ג ומספר לה איך שכבר נזדווג עם לאה (זהר הרקיע). רחל (רח"ו).

⁷⁵ בלאה ורחל (רח"ו).

⁷⁶ מיסוד הבינה (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>רעיא מהימנא: פתח ואמר באתי לגני⁷⁷ אחותי כלה איהי מלכות אדנ"י אריתי מורי דא חסד דרנא דאברהם דאתמר עליה (שה"ש ד ו) אלך לי אל הר המור⁷⁸ עם בשמי דא נצה דרנא דאהרן דכתיב ביה (שמות ל כג) ואתה קח לך בשמים ראש⁷⁹ ואינון דרועא ימינא בירכא ימינא ורזא דמלה (תהלים מז יא) נעימות בימנך⁸⁰ נצה אינון תרין ברכן לקבליה חד מגן אברהם ותניינא עבודה⁸¹ דהוא</p>	<p>פתח ואמר באתי לגני אחותי כלה, היא מלכות אדנ"י, אריתי מורי זה חסד, הדרגה של אברהם, שנאמר עליו אלך לי אל הר המור. עם בשמי, זה נצה הדרגה של אהרן, שכתוב בו ואתה קח לך בשמים ראש, והם זרוע ימין בירך ימין. וסוד הדבר נעימות בימינך נצה, ואותן שתי הברכות כנגדו אחת מגן אברהם, והשניה עבודה שהיא</p>
<p>ד/א זהר:</p>	
<p>עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי כלהון אתשקיין ואתרוו ממבועא דנחלא אכלו רעים⁸² שתו ושכרו דודים (שיר ה ב) כל אינון דלתתא וכלהו ענפין (נ"א עלמין) כלהו אתברכו ואתזנו כד אלין אתברכו לעילא⁸³ ובמה מתברכאן ומתבסמאן כלהו בריחא דקרנא:</p>	<p>עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי, כולם השקו והתרוו ממעיין הנחל. אכלו רעים שתו ושכרו דודים, כל אותם שלמטה, וכולם ענפים (עולמות), כולם התברכו ונזונו כשאלה התברכו למעלה, ובמה מתברכים ומתבשמים כולם בריח הקרבן.</p>
<p>תא חזי בשעתא דנחתת כנסת ישראל לאשרהא דיורהא בארעא קודשא בריך הוא אמר ליה להאי קרא בגין דאשתכחו ברכאן וחדוה בכלהו עלמין ואתבסמת היא לנפקא מינה ברכאן לכלא דכד אלין שית אתברכאן כדין כלהו עלמין אתברכאן כחדא לתתא</p>	<p>בא וראה בשעה שירדה כנסת ישראל להשרות דיורה בארץ, הקדוש ברוך הוא אמר לה את הפסוק הזה, משום שנמצאו ברכות ושמחה בכל העולמות, והיא התבשמה לצאת ממנה ברכות לכל. כשאלו הששה מתברכים, אז כל העולמות מתברכים כאחד למטה, ומתברכים למעלה (וכנסת ישראל), וישראל</p>

⁷⁷ באתי לגני אחותי כלה איהי מלכות אדנ"י וכו'. דע כי הוא מפרש מלת לגני היא מל' אדנ"י היינו מל' שירדה בבריאה בסוד לכי ומעטי את עצמך והיא נק' אדנ"י שדנה את העולם והיא ג' פרשיות ואחותי כלה הוא נוקבא דאצי' (זהר הרקיע).

⁷⁸ המוריה (יהל אור).

⁷⁹ כמ"ש (אסת"ר הק' אות י) אהרן ראש לכל הנמשכחים (יהל אור).

⁸⁰ ר"ל חסד (יהל אור).

⁸¹ שהיא דווקא באהרן (יהל אור).

⁸² זווג אר"א ע"י חיך וגרון בסוד אכלו רעים (שעה"כ צה ע"א), אכלו רעים באבא ואמא ושתו דודים לתתא בזו"ן שהיא בחי' השתייה (פע"ח שבת יח), ודע כי ב' אכילות הם למעלה וב' שתיות הם למטה והנה מן עתיק יומין דבגולגלתא דא"א נמשך סוד אכילה ומזון לתתא עד הפה של א"א ואח"כ יצא משם ולחוץ כי אינו יכול להיות מוגבל לכנוס בפנים ואז יוצא דרך הפה לחוץ ומשם נמשך דרך הדיקנא למטה עד נגד הפה של אר"א והוא מקיף אותן בסוד הבל ומשם שואבים אר"א וניזונים ממנו ע"י שאיבה לבד והוא מזון של ג"ר שלהם ועוד יש אכילה שנייה הנמשכת ממוח דא"א עצמו אל פיו ומשם נכנס בפנימותו דרך הגרון שהוא כתר דאר"א כנודע ומתפשט עד הפה של אר"א ואז יורד בפנימית גרונו עד הר"ק שלהם ואלו הם סוד ה' קולות הפנימים שאמרנו לעיל שהמלכות ניזונות מהם ביה"כ ושנים אלו הם סוד אכילה כנ"ל. אך מהבינה נמשכת ב' מיני שתייה לזו"ן ע"ד הנ"ל כי משם ולמטה הוא סוד המים והנה ממה שירד אל הבינה מלמעלה מא"א דרך המוח שלה עד פה שלה הנה יורד דרך גרון דרך פנימית ומשם ניזונים ג"ר דזו"ן וממה שירד מבינה ממוח שלה ממש נמשך עד פה שלה ומשם יוצא לחוץ ויורד עד ר"ק של זו"ן וניזונים ממנה והנה זהו היפך מן הפה דא"א כי שם היותר עליון יוצא לחוץ ובכאן הוא היותר עליון הוא יורד בפנים וכו' (פע"ח יוה"כ ג). ועי' דע"ה ח"ב לד ע"ב: ובאמת הנה נמצא באדם ג"כ בחי' האכילה הזה, והוא ביום התענית, כמ"ש בזוה"ק (תרומה קנג ע"א) ובדברי הרב בשער רוח הקודש (בכוונת תענית דף ז סע"ב ושם ע"א), כי אז נמשך המזון מעילא לתתא מן המוח אל הלב ומהלב לכל האברים, והוא מזון רוחני. וכן המן שאכלו ישראל במדבר היה ג"כ מעילא לתתא.

⁸³ אר"א (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ומתברכאן לעילא (ס"א וכנסת ישראל) וישראל אתברכו מכלהו:</p>	<p>מתברכים מכלם.</p>
<p>דבר אחר באתי לגני אחותי כלה, רבי יצחק אמר לא אזדווגא קודשא בריך הוא (ס"א ישראל) בכנסת ישראל אלא בזמנא דאלין שית אתרוון משקיו דנהלא⁸⁴ דלא פסק רבי יהודה אמר אכלו רעים שתו ושכרו דודים אלן כל מארי דיבבא ויללה דאתבסמו כלהו ואתברכו כחדא דהא מסעודתא דמלכא מתהניין כלא ואימתי אכלי כלהו בשעתא דמלכא (ס"א אתחדי) אתי חדי ועל דא מלכא איתחדי וחדי למטרוניתא בקדמיתא לבתר כלהו אכלן וחדאן:</p>	<p>דבר אחר באתי לגני אחותי כלה, רבי יצחק אמר אין הקדוש ברוך הוא (ישראל) מזדווג עם כנסת ישראל אלא בזמן שאלו הששה מתרווים מהשקאת הנחל שלא פוסק. רבי יהודה אמר אכלו רעים שתו ושכרו דודים, אלו כל בעלי היבבה והיללה, שכולם התבשמו והתברכו כאחד, שהרי מסעודת המלך כולם נהנים, ומתי כולם אוכלים, בשעה שהמלך בשמחה, ולכן המלך שמח ומשמח את המלכה בתחילה, ואחר כך כולם אוכלים ושמחים.</p>
<p>רבי אבא אמר אכלו רעים שתו ושכרו דודים אלן אינון שית דקאמרן ואלין אינון דכתיב בהו (שיר א ד) הביאני המלך חדריו וגו' שתו ושכרו מההוא יין⁸⁵ דרוי לכלא רבי אלעזר אמר כל אינון דלתתא דכיון דאינון שית אתברכאן כלהו דלתתא מתברכאן:</p>	<p>רבי אבא אמר אכלו רעים שתו ושכרו דודים, אלו הם הששה שאמרנו, ואלו הם שכתוב בהם הביאני המלך חדריו וגו', שתו ושכרו מאותו היין המרוה את הכל. רבי אלעזר אמר כל אותם שלמטה, כיון שאותם הששה התברכו, אז כל אלו שלמטה מתברכים.</p>
<p>רבי שמעון אמר כלא שפיר אבל רוא דמלה (שיר ה א) אכלו רעים לעילא⁸⁶ שתו ושכרו דודים לתתא⁸⁷ אמר ליה רבי אלעזר מאן אינון לעילא ומאן אינון לתתא אמר ליה יאות שאילתא דא אתר עלאה דאינון באחדותא בחדוותא דלא מתפרשין לעלמין אלן אקרון רעים הדא הוא דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן ועדן וההוא נהר לא מתפרשן לעלמין ואשתכחו לעלמין ברעותא באחדותא בחדוותא⁸⁸ שתו ושכרו דודים אלן אינון לתתא דאקרון דודים לזמנין ידיען והא אוקימנא:</p>	<p>רבי שמעון אמר הכל יפה אבל סוד הדבר אכלו רעים למעלה, שתו ושכרו דודים למטה. אמר לו רבי אלעזר מי הם למעלה ומי הם למטה. אמר לו יפה שאלת, זה המקום העליון שהם באחדות ובשמחה שאין נפרדים לעולמים, אלו נקראים רעים, זהו שכתוב ונהר יצא מעדן, ועדן ואותו נהר אין נפרדים לעולמים, ונמצאים לעולמים ברצון ובאחדות ובשמחה. שתו ושכרו דודים, אלה הם למטה שנקראים דודים, לזמנים ידועים, והרי בארנו.</p>
<p>תא חזי באינון עלאי כתיב בהו אכילה בלא שתיה מאי טעמא מאן דאית ליה גרבי דחמרא אכילה בעיא ובגין דתמן שריא חמרא דמנטרא כתיב בהו אכילה ובאינון תתאי דבעיין שקיו כתיב בהו שתיה דהא כל נסיען שקיו בעיין מנחלא דעמיקא ועל דא באלין אכילה ובאלין שתיה אלן רעים ואלין דודים אמר ליה רבי אלעזר אתחזי דהא דודים חביבותא אינון אמאי אינון תתאי אמר ליה אינון דתאבין דא לדא ולא משתכחין תדיר אקרי דודים ואינון דמשתכחי</p>	<p>בא וראה, באותם עליונים כתוב בהם אכילה בלא שתיה, למה. מי שיש לו נודות יין צריך אכילה, ומשום ששם שרוי היין המשומר, כתוב בהם אכילה. ובאותם התחתונים שצריכים השקיה, בהם כתוב שתיה, שהרי כל הנטיעות צריכות השקיה מהנחל העמוק, ולכן באלו אכילה ובאלו שתיה, אלו רעים ואלו דודים. אמר לו רבי אלעזר נראה שהדודים הם חביבות. למה הם תחתונים. אמר לו אלו שמשתוקקים זה לזה ולא תמיד נמצאים נקראו דודים, ואלו שנמצאים תמיד ולא מתכסים ולא נפרדים זה</p>

⁸⁴ יסוד הבינה (רח"ו).

⁸⁵ יין המשומר בענביו יסוד הבינה (רח"ו)

⁸⁶ דא אר"א (ע"ח שער הכללים פרק ב, ושעה"ק מ ע"א).

⁸⁷ דא זר"נ (ע"ח שער הכללים פרק ב, ושעה"ק מ ע"א).

⁸⁸ ח"ב נה ע"א ולקמן סא ע"ב (לש"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תדיר ולא מתכסיין ולא מתפרשין דא מן דא אקרו רעים⁸⁹ ועל דא אלן דודים ואלן רעים אלן ברעותא באחדותא תדיר ואלן בתיאובתא לזמנין ודא הוא שלימותא דכלא בגין דתתברכא כנסת ישראל וכדין הדוותא בכלהו עלמין:</p>	<p>מזה נקראו רעים, ולכן אלו דודים ואלו רעים, אלו ברצון ובאחדות תמיד, ואלה בתשוקה לפעמים, וזוהי שלמות הכל, כדי שתתברך כנסת ישראל ואז שמחה בכל העולמות.</p>
<p>רבי חזקיה אוקים האי קרא בקרבנין בגין דאינון סעודתא דמלכא לקרבא קמיה ומתהניין מיניה מאריהון דדינין ומתבסמן בלהו ואשתבח הדוותא בכלא רבי אחא אוקים האי קרא בשעתא דעאלת שכינתא למשכנא דאשתכחו ברכאן והדוון בכלא ועאלת שכינתא ככלה לחופה וכדין אשתלימו (ס"א אשתכחו) ישראל לתתא ואתאחדו ביה:</p>	<p>רבי חזקיה באר את הפסוק הזה בקרבנות, משום שהם סעודת המלך להקריב לפניו, ונהנים ממנה בעלי הדינים, וכולם מתבשמים, ונמצאת שמחה בכל. רבי אחא באר את הפסוק הזה בשעה שנכנסה שכינה למשכן, כשנמצאו ברכות ושמחות בכל, ונכנסה השכינה כמו כלה לחופה, ואז נשלמו (נמצאו) ישראל למטה ונאחזו</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>רצה אכלתי יערי⁹⁰ דא גבורה פחד יצחק עם דבשי⁹¹ הוד דרגא דדוד והיינו דרועא שמאלא עם ירכא שמאלא שתיתי ייני עם חלבי גוף וברית⁹² יעקב עם שלמה לבתר (שיר ה א) אכלו רעים שתו ושכרו דודים י"ב שבטים בי"ב ברכן תוספת ברכת המינין⁹³ מאן אכיל לה ההוא דאתמר ביה⁹⁴ באתי לגני אחותי כלה⁹⁵ ואית דפליג לון ברזא אחרא (שיר ה א) אריתי מורי עם בשמי⁹⁶ גוף וברית יערי עם דבשי שוקא ימינא עם שמאלא ייני עם חלבי דרועא שמאלא בימינא דאינון ייני גבורה חלבי חסד (ע"ב)⁹⁷:</p>	<p>רצה. אכלתי יערי זו גבורה פחד יצחק. עם דבשי הוד, הדרגה של דוד, והיינו זרוע שמאל עם ירך שמאל. שתיתי ייני עם חלבי גוף וברית, יעקב עם שלמה. אחר כך אכלו רעים שתו ושכרו דודים, י"ב שבטים בי"ב ברכות תוספת. ברכת המינים מי אוכל אותה, אותו שנאמר בו באתי לגני אחותי כלה. ויש מי שמחלק אותם בסוד אחר, אריתי מורי עם בשמי גוף וברית, יערי עם דבשי שוק ימין עם שמאל, ייני עם חלבי זרוע שמאל עם ימין, שהם ייני גבורה, חלבי חסד.</p>

⁸⁹ אר"א הם כחדא נפקין וכחדא שריין, והם תרין ריעין דלא מתפרשין (וכמ"ש בספד"צ פ"א יד ע"א), ובאד"ז ר"צ ע"ב, ופ' ויקרא דף ד' ע"א) וע' בשער אר"א (סוף פרק ז') ה' חילוקים בין אר"א לזר"ן (הקדו"ש נו ע"ד), אחר שנתקן עולם האצילות נקראו אר"א ריעים דלא מתפרשין דא מן דא וכמ"ש בזוה"ק (ויקרא דף ד ע"א), וע' בע"ח (שער אר"א ספ"ז) (שער הפונה קדים פג ע"א), קבלת אר"א ויניקתם הנה הוא מהמזלין אשר האר"א כלולים בהם והמזלין הם הדעת עלאה אשר על ידיהם מתייחדים האר"א והם ע"ז תרין ריעין דלא מתפרשין דא מן דא כמ"ש באד"ז רצ ע"ב (וכן הוא בפ' בשלח נ ע"ב, נה ע"א, ופ' ויקרא ד ע"א, סא ע"ב) וכ"ז הוא ע"י כלילותם בהמזלין שהם הדעת עלאה דכללית האצילות והם מהמקור והשורש דכל בחי' דעת וכן הוא כ"ז במכל שכן בהאר"א שבא"ק ע"י כלילותם בהעקודים שהוא סוד הדעת עלאה אשר מרזא דאור א"ס (כללים ח"ב קכב ע"א).

⁹⁰ יע"ר גימ' פ"ר גבורות מנצפ"ך (יהל אור).

⁹¹ דשופר הוא בשמאל כידוע קרן היובל, והוא שם אלהים במילואו ופשוטו וריבועו וכשתקח ממנו פ"ר הנ"ל נשאר ש"ו גימ' דב"ש, והן אתה גבור עם מודים הוד (יהל אור)

⁹² כמ"ש (מגילה טז ע"ב) שלח לו יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו, ור"ל ישראל סבא ת"ת, ע' ענפין, בסוד ע' נפש דיעקב והוא יינא דמנטרא דגדלות דאימא, אבל יוסף יסוד בסוד נער, וכן שלמה והוא בסוד חלב לפי שבגדלות נשאר יסוד יתום מאמו ונשאר ביניקה, והן אתה קדוש עם שים שלום יסוד (יהל אור).

⁹³ בכאן אמר פי' על הגמ' ל"ש אלא נחש, אבל עקרב פוסק, כי כל עבירות אינן חמורים כמו כופר בעקר, ע"כ משעמדו המינין שכפר בעק"ר, הוא עקרב, פוסק, ותקנו ברכה באמצע התפלה (יהל אור).

⁹⁴ ר"ל מלכות, ששם סביב רשעים כו' רגליה כו' (יהל אור).

⁹⁵ עי' יהל אור בשם תלמידי הגר"א.

⁹⁶ מורי כמ"ש צרור המור דודי כו', בשמי יסוד מבשם לנוק', יער ודבש הן ב' קרנות של היובל כמ"ש בסוד ב' רצועות של תפילין של ראש, שהן נו"ה שופר כנ"ל (יהל אור).

⁹⁷ אח"ז שייך מ"ש בדף רמד ע"א בחבורא קדמאה (הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

ד/ב	
<p>בקודשא בריך הוא בארעא הדא הוא דכתיב (שמות כה ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם⁹⁸ וכדין עלאי ותתאי אתבסמו:</p>	<p>בקדוש ברוך הוא בארץ, זהו שכתוב ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ואז התבשמו עליונים ותחתונים.</p>
<p>ויקרא אל משה (ויקרא א א) רבי שמעון פתח (שיר ב יב) הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו האי קרא אית ביה לאסתכלא כיון דכתיב נראו בארץ מהו דכתיב נשמע בארצנו⁹⁹ דהא בחד ארץ סניא אלא הנצנים אלין אינון נטיעין¹⁰⁰ דעקרון קודשא בריך הוא ושתייל לון באתרא אהרא ואתרביאו¹⁰¹ כנטיעתא כד אפיק פרחין¹⁰² נראו בארץ דהאי ארץ¹⁰³ מתברכא מנייהו¹⁰⁴ כדקא חזי ומאי איהי ארץ קדישא ארץ עלאה¹⁰⁵ ארץ ודאי¹⁰⁶:</p>	<p>ויקרא אל משה, רבי שמעון פתח הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו, בפסוק זה יש להתבונן, כיון שכתוב נראו בארץ מה זה שכתוב נשמע בארצנו, שהרי בארץ אחת מספיק. אלא "הנצנים" אלו אותן הנטיעות שהקדוש ברוך הוא עקר אותן ושתל אותן במקום אחר, וגדלו כנטיעה. כשמוציאה פרחים נראו בארץ, שהארץ הזו מתברכת מהם כראוי. ומיהו הארץ הקדושה, הארץ העליונה, ארץ ודאי.</p>
<p>עת הזמיר הגיע עידן לאעקרא שולטנותא דרברבי עמין דלא ישלטון בהו בישראל בשעתא דאתקם משכנא וקול התור נשמע בארצנו דא ארץ דלתתא דאחסנו ישראל על ידא דיהושע מאן הוא קול התור דא הוא תייר עלאה דאודווג עמה כד בנה שלמה בי מקדשא</p>	<p>עת הזמיר, הגיע העת לעקור את שלטון, גדולי העמים, שלא ישלטו על ישראל בשעה שהוקם המשכן. וקול התור נשמע בארצנו, זו הארץ שלמטה שירשו ישראל על ידי יהושע. מי הוא קול התור, זהו התייר העליון שהזדווג עמה כשבנה שלמה את בית המקדש למטה, ואז התעטר הקדוש ברוך הוא בעטרותיו כמו חתן</p>

⁹⁸ עי' בהגר"א על תיקו"ז קו ע"ג בשם זהר תרומה קמו ע"א ז"ל, אמר קב"ה רעותי לדיירא בינייהו אבל לא יכילנא עד דתתקון ההוא רוחא דילי דשריא בגוייהו וה"ד ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם כו', ור"ל דושכנתי בתוכם, הכוונה בתוך כל אחד ואחד מישראל.

⁹⁹ דמשמע שארץ אחרא הוי מדקאמר לעיל ארץ והשתא קאמר ארצנו (אור יקר).

¹⁰⁰ אנו צריכים לפרש ארץ למעלה, ונצנים לאו נצנים ממש גשמיים אלא הספירות שמציאותם בבינה ושם הם זרועים זריעה ראשונה, ואח"כ עקרון הקב"ה משם ושתלן במקום אחר, דהיינו במקומם הראוי להם. וא"ת מה צורך לנטיעה ואח"כ לשתילה, יהיה מיד נטיעתם במקומם, הענין, כי בהמצאם מחכמה הם דקים בתכלית דקות, אי אפשר להמציאם משם אל הגילוי העצמי לצורך הנהגת הנמצאים למטה, לכך הם נטועים בבינה ושם מקבלים גילוי קצת, ועדיין אותו גילוי אינו מספיק להנהגת התחתונים, שאי אפשר להיות הנטיעות משם פעולות למטה דהיינו פירותיהם (אור יקר). פי' ו"ק ד"א שעקרום א"ס מאבא ושתלם באימת כמ"ש בפרשת בראשית (מ"מ).

¹⁰¹ דהיינו שנתגלו גילוי עצמי להיותם עושות פירות שהם הפעולות כנודע, ומלת הנצנים אפשר לפרשו על ב' דרכים: או תחלת צמיחת האילנות, והיינו נטיעתן מהחכמה אל הבינה, או נ"ץ הנטיעות השתולות דהיינו ציץ הפירות בעצמן, והיינו פעולתם המתגלות מ"ק במלכות (אור יקר).

¹⁰² כי אותו המציאות הנעלם אשר בבינה אינו מתגלה במלכות, והכרח לזה באומרו אח"כ, וקול התור, שהוא אחר כמה עניינים כדמסיק, אם כן נצנים, היינו נצני הספירות, ופרחי פירותיהם ופעולותיהם למטה במלכות (אור יקר).

¹⁰³ נשמר שלא לפרש נראו בארץ אל היותם נמצאים במלכות ממש מן הטעם הנזכר (אור יקר).

¹⁰⁴ ולא שיהיה ממש מציאותם בה, אלא דהאי ארץ אתברכא וזהו נראו, פי' פירות העליונות, דהיינו הברכה והשפע נראו בארץ, שהיא מבורכת מהם (אור יקר).

¹⁰⁵ וכפל ארץ קדישא וכו', פי' ארץ קדישא מצד קבלתה מאבא הנקרא קדש, כך המלכות נקרא קדש תתאה. ארץ עלאה, מצד קבלתה מאימא הנקרא עילאה (מ"מ).

¹⁰⁶ פי' שכתב הרב שאה"ה דאלפי"ן גימ' ארץ, ומצד אה"ה דאלפי"ן שבאימא נקרא המלכות ארץ. וז"ש ארץ ודאי, דא ארץ דלתתא, פי' א"י. ובזה מתורץ הכפל דמ"ש ברישא הנצנים נראו בארץ, היינו ו"ק נראו במלכות, עת הזמיר הגיע, שהגיע עת כריתת ממשלת ע' שרים, והיינו כשהוקם המשכן. ומ"ש בסיפא, וקול התור, בא להשמיענו כשנכנסו לארץ ובנה שלמה המלך ע"ה בהמ"ק, נתגלית הארת ז"א ביתר שאת, יותר מבראשונה, עד שהגיעה לארץ ישראל התחתונה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לתתא וכדין אתעמר קודשא בריך הוא בעטריו¹⁰⁷ כחתן בכלה כמה דאת אמר (שם ג יא) צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה וגו':</p>	<p>עם כלה, כמו שנאמר צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה וגו'.</p>
<p>בספרא דאגדתא אמר קול התור דא תורה שבעל פה¹⁰⁸ דתורה שבכתב אקרי תורה סתם תורה שבעל פה אקרי תור כמה דאת אמר ויקר ויקרא דא שלימו ודא לאו הכי¹⁰⁹ ואנא אוקימנא¹⁰⁹ כמה דאתמר והכי הוא¹¹⁰ תא הוי כד נחתת שכינתא למשכנא כתיב (במדבר ז א) כלת משה חסר וי¹¹¹ כלת משה ודאי ואוקמוה אבל רזא דמלה¹¹² כלת משה דא כנסת ישראל וכלא חד מלה ולמלכא עלאה אתמר כיון דאתתקם משכנא קאים משה לבר אמר לא אתחוי למיעל אלא ברשותא מיד ויקרא אל משה מאן ויקרא דא ההיא דבינתא דילה היא ההיא כלה דכל ביתא ברשותא דילה וידבר יהו"ה אליו (ויקרא א א) ההוא דאקרי קול ההוא דאחיד ביה משה:</p>	<p>בספר האגדה אמר, קול התור זו תורה שבעל פה, שתורה שבכתב נקראת סתם תורה, תורה שבעל פה נקראת תור, כמו שנאמר ויקר ויקרא, זו שלמות וזו לא. ואני בארתי כמו שנתבאר, וכך זה. בא וראה כשירדה שכינה למשכן, כתוב כלת משה חסר וי, כלת משה ודאי ופרשוה. אבל סוד הדבר כלת משה זו כנסת ישראל והכל דבר אחד. ולמלך העליון, זה נאמר כיון שהוקם המשכן, עמד משה בחוץ ואמר לא ראוי להיכנס אלא ברשות. מיד ויקרא אל משה, מי זה "ויקרא" זו אותה שהבית שלה, היא אותה כלה שכל הבית ברשותה, וידבר ה' אליו אותו שנקרא קול, אותו שאחוז בו משה.</p>
<p>ויקרא אל משה (ויקרא א א) רבי אלעזר פתח (ישעיה נ ב) מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה הקצר קצרה ידי מפדות זכאין אינון ישראל דבכל אתר דאשתכחו קודשא בריך הוא אשתכח עמהון וקודשא בריך הוא אשתכח ביניהון ומתפאר בהו בישראל הדא הוא דכתיב (שם מט ג) ישראל אשר בכך אתפאר:</p>	<p>ויקרא אל משה, רבי אלעזר פתח מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה, הקצור קצרה ידי מפדות, אשריהם ישראל שבכל מקום שנמצאו הקדוש ברוך הוא נמצא עמהם, והקדוש ברוך הוא נמצא ביניהם ומתפאר בהם בישראל, זהו שכתוב ישראל אשר בכך אתפאר.</p>
<p>ולא עוד אלא דישראל אשלים מהימנותא בארעא¹¹³ וישראל שלימו דשמא קדישא אינון¹¹⁴ וכד ישראל אשתלימו בעובדיהו כביכול שמא קדישא אשתלים וכד ישראל לא אשתלימו לתתא בעובדיהו ואתחייבו גלותא</p>	<p>ולא עוד אלא שישראל משלימים את האמונה בארץ, וישראל הם שלמות השם הקדוש. וכשישראל נשלמים במעשיהם, כביכול השם הקדוש נשלם. וכשישראל לא נשלמים למטה במעשיהם ומתחייבים גלות, כביכול</p>

¹⁰⁷ פי' ז"א קבל מוחין מאימא (מ"מ).

¹⁰⁸ פי' ספרא דאגדתא פליג עם רשב"י, וס"ל קול התור, היא המלכות (מ"מ).

¹⁰⁹ ר"ל אנא ס"ל הפך זה, ולעולם "וקול התור", היינו ז"א כמ"ש לעיל (מ"מ).

¹¹⁰ ור"ל כמו שיש הפרש בין ויקרא לויקר, כן יש הפרש בין תור ובין תורה (מ"מ).

¹¹¹ פי' והיא בחול"ם לבד, ומפרש למה היא חסרה, ואמר כלת משה ודאי, דהיינו השכינה, היא כלת משה

רבינו ע"ה (מ"מ). עי' לקמן רנד ע"א ברע"מ (לש"ו).

¹¹² ר"ל כלת משה היא כלת ז"א הנק' משה (מ"מ).

¹¹³ פי' שע"י ישראל נתגלית אמונתו ית' בעולם (מ"מ).

¹¹⁴ פי' שע"י מעשיהם הטובים גורמים יחוד בין ז'ין. ונודע שיה"ו הוא ז"א, וה' אחרונה היא מלכות. נמצא שעל ידם נשלם שם הוי"ה. וז"ש בסמוך דא סליק ודא נחית, ישראל לעילא סליק וכו', אשתאר כביכול שמא קדישא בלא שלימות, והיינו כמ"ש, שהמלכות שהיא ה' אחרונה של שם, נפרדה מז"א, שהוא יה"ו, ונמצא שם הוי"ה ח"ו לא שלים (מ"מ). ע"י שמירת התורה והמצוה הם מעמידים שמו יתברך למעלה (דע"ה ח"א נו ע"ב, ע"ש אריכות), ישראל אחידן בהשם הויה ב"ה עצמו השורה בו בפנימיותו, ע' פ' בראשית (יג סע"א) ופ' ויקרא (ד ע"ב ז ע"א ע"ב) ופ' אחרי (עג ע"א), ולכן אמרו סנהדרין (לח ע"ב) הימנותא בידן דאפי' בפרווקא נמי לא קבילניה (דע"ה ח"ב צא ע"ג), עי' זהר בפ' יתרו (דף פז רע"א), ובפ' תרומה (קמו ע"א), וע' בהגר"א בתיקונים (תיקון לח דף פז ע"ד) שאמר שם דאנן איברים דהשכינה, וכן שם (דף מח ע"ג ע"ד) דהשכינה היא כלל ישראל (כללים ח"א סו ע"א), ועי' לקמן ז ע"א הערה בשם לש"ו דע"ה ח"ב צב ע"ד.

זהר ויקרא חלק א'

<p>כביכול שמא קדישא לא שלים לעילא דתנן דא סליק ודא נחית ישראל דלעילא סליק לעילא כנסת ישראל נחיתת לתתא אתרחקו דא מן דא כביכול אשתאר שמא קדישא בלא שלימו וכלא בגין דכנסת ישראל בגלותא ואף על גב דישאל בגלותא קודשא בריך הוא אשתכח בנייהו:</p>	<p>השם הקדוש לא שלם למעלה. ששנינו זה עולה וזה יורד, ישראל שלמעלה עולה למעלה, כנסת ישראל יורדת למטה, התרחקו זה מזו, כביכול נשאר השם הקדוש בלי שלמות, והכל משום שכנסת ישראל בגלות. ואף על גב שישאל בגלות, הקדוש ברוך הוא נמצא בנייהם.</p>
<p>ואתי ואקדים לבי כנישתא וקרי ואמר (ירמיה ג כב) שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם ולית מאן דאתער רוחיה כדין קודשא בריך הוא אמר מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה אקדמית ואין איש ולית מאן דיתער רוחיה:</p>	<p>ובא ומקדים לבית הכנסת וקורא ואומר שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם, ואין מי שיעיר את רוחו, ואז הקדוש ברוך הוא אומר, מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה הקדמתי ואין איש ואין מי שיעיר את רוחו.</p>
<p>תא חזי בההוא יומא דאשתכלל בי משכנא קודשא בריך הוא אקדים ושאר ביה מיד ויקרא אל משה וידבר יהוה אליו מאהל מועד לאמר וידבר יהוה אליו ואודע ליה דזמינין ישראל למיחב קמיה ולא תמשכנא האי אהל מועד בחובייהו ולא יתקיים בידייהו (ס"א בהדייהו) הדא הוא דכתיב (ויקרא א א) וידבר יהוה אליו מאהל מועד לאמר מאי אמר ליה מאהל מועד מעסקי אהל מועד דזמין לאתמשכנא בחובייהו דישאל ולא יתקיים בקיומיה אבל אסוותא להאי (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן ליהוה הרי לך קרבנין דאנין על בלא¹¹⁵:</p>	<p>בא וראה באותו יום שנתקן בית המשכן, הקדוש ברוך הוא הקדים ושרה בו, מיד ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר, וידבר ה' אליו והודיע לו שעתידים ישראל לחטא לפניו, ושיתמשכן אהל מועד הזה בחטאייהם ולא יתקיים בידיהם (איתם), זהו שכתוב וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר, מה אמר לו מאהל מועד, מעסקי אהל מועד, שעתיד להתמשכן בחטאי ישראל ולא יעמוד בקיומו. אבל הרפואה לזה, אדם כי יקריב מכם קרבן לה', הרי לך הקרבנות שמגנים על הכל.</p>
<p>רבי חזקיה הוה שכיח קמיה דרבי שמעון אמר ליה</p>	<p>רבי חזקיה היה מצוי לפני רבי שמעון, אמר לו</p>
<p>ה/א</p>	
<p>האי דאקרי קרבן קירוב מבעי ליה או קריבות מאי קרבן אמר ליה הא ידיע הוא לגבי חבריאי קרבן מאינין כתרין קדישין¹¹⁶ דמתקרבי כלהו כחדא¹¹⁷ ומתקשרן דא בדא עד דאתעבידו</p>	<p>זה שנקרא קרבן היה צריך להיות קירוב או קריבות, מה זה קרבן. אמר לו הרי זה ידוע לחברים, קרבן הוא מאותם הכתרים הקדושים שנקרבים כולם כאחד ונקשרים זה עם זה, עד</p>

¹¹⁵ מה שחסר כאן ע"י בסוף הספר (הערת הזהר).

¹¹⁶ פי' לקמן דף ח ע"א אמר קרבן דקריב עלמא עילאה בעלמא תתאה וכולא חד, ונודע שנו"ן פשוטה היא בבינה כמ"ש בשם הרב ז"ל בפ' פקודי דף רנד ע"ב. וכן זר"ן הם נו"ן פשוטה כמ"ש הרב ז"ל, נמצא שהנו"ן של קרבן היא לרמוז, שבינה הנק' נו"ן פשוטה, ואבא כלול עמה, בסוד נה"י דאבא תוך נה"י דאימא, מתקשרים עם זר"ן להביא להם מוחין. וז"ש מאינין כתרין קדישין, שהם אר"א וזר"ן, דמתקרבי כולהו כחדא, ומתקשרן דא בדא עד דאתעבידו כולהו חד ביחודא שלים, דהיינו שאר"א בתוך זר"ן, ועשו יחוד אחד (מ"מ).

¹¹⁷ לשון מתקרבי לא יצדק אלא על התרחקות, ולזה צריך שנבין ענין רחוקם זו מזו, ומשם נבין ענין קרובם. והענין הוא, כי בהיות הספירות בלתי מסכימות אל פעולה אחת, יאמר ריחוק בהם, כי אחר שזו לפעול דין וזו לפעול רחמים ואין פעולתם מתייחסת, הרי הם רחוקות זו מזו, זו לימין, וזו לשמאל. וענין קרובם הוא היותם מתלבשות במדה אחת לפעול פעולה אחת, ומפני שגם הדין לא יפעל מלמעלה, אם לא יסכימו הימין והשמאל כאחד, ולזה יקשה, כי מאי נפקא לן מקורבתם יחד, אחר שבדין הנפעל יתקרבו. לזה דקדק בלשונו ואמר "דמתקרבי כולהו", והענין שלא ישתוה קורבתם לדין לקורבתם לרחמים, שקורבתם לדין יסכים הימין בשמאל, אמנם יסתלק הכתר בהסתר פנים, אף אם הדין הנפעל יהיה מועט, כאומרו "ואני הסתר אסתור פני". ואם הדין חזק מאד, יסתיר אפילו הת"ת, כאומרו "ה' למבול ישב". אמנם ברחמים,

<p>כלהו חר ביהודא שלים לאתקנא שמא קדישא כדקא חזי¹¹⁸ ההוא דכתיב (ויקרא א ב) קרבן ליהויה קרבן דאינון כתרין קדישין ליהויה הוא לאתקנא שמא קדישא וליחדא ליה כדקא יאות בגין דישתכחו רחמין בכלהו עלמין ושמא קדישא יתעטר בעטרוי לאתבסמא כלא¹¹⁹!</p>	<p>שכולם נעשים אחד ביחוד שלם, לתקן את השם הקדוש כראוי, זהו שכתוב קרבן לה', קרבן של אותם כתרים קדושים לה' הוא לתקן השם הקדוש ולייחדו כראוי, כדי שימצאו רחמים בכל העולמות, והשם הקדוש יתעטר בעטרותיו לבשם את הכל.</p>
<p>וכל דא בגין לאתערא רחמי ולא לאתערא דינא ובגין כך ליהויה הוא ולא לאלהי"ם ליהויה אנן צריכין לאתערא רחמי ולא לאלהי"ם רחמי בעינן ולא דינא אמר זכאה חולקי דשאינא ורווחנא מלין אלין ודא ברירו דמלה:</p>	<p>וכל זה כדי לעורר רחמים ולא לעורר דין, ולכן לה' הוא ולא לאלהים, לה' אנו צריכים לעורר רחמים ולא לאלהים, שאנו רוצים רחמים ולא דין. אמר אשרי חלקי ששאלתי והרווחתי את הדברים הללו, וזהו בירור הדבר.</p>
<p>אבל הא כתיב (תהלים נא יט) זבחי אלהי"ם רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהי"ם לא תבזה זבחי אלהי"ם כתיב¹²⁰ ולא זבחי יהויה אמר ליה ודאי הכי הוא קרבן אלהי"ם לא כתיב אלא זבחי אלהי"ם ועל דא שחיטתן בצפון דהא זביחה הוא בגין אלהי"ם ההוא סטר גבורה דיתבסם ויתבר רוחא דדינא ויתחלש דינא ויתגברון רחמי על דינא ועל דא זבחי אלהי"ם לתברא חילא ותוקפא דדינא קשיא דכתיב רוח נשברה למהוי ההוא רוחא תקיפא נשברה ולא יתגבר רוחיה וחיליה ותקפיה ובר נש בעי כדין למיקם על מדבחא ברוח נשברה ויכסף מעובדוי בגין דיהוי ההוא רוחא תקיפא תבירא וכלא בגין דדינא יתבסם ויתגברון רחמי על דינא:</p>	<p>אבל הרי כתוב זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה, זבחי אלהים כתוב ולא זבחי ה'. אמר לו ודאי כך זה, קרבן אלהים לא כתוב אלא זבחי אלהים, ולכן שחיטתן בצפון, שהרי זביחה היא בשביל אלהים, אותו הצד של הגבורה שיתבסם, וישבר את רוח הדין, ויחלש הדין ויתגברו רחמים על דין, ועל כן זבחי אלהים לשבור את הכח והתוקף של הדין הקשה, שכתוב רוח נשברה, שתהיה אותה רוח התקיפה נשברה ולא יתגבר רוחה וכחה ותוקפה, ואז אדם צריך לעמוד על המזבח ברוח נשברה ויתבייש במעשיו {ממעשיו}, כדי שתהיה אותה רוח תקיפה שבורה, והכל כדי שהדין יתבסם ויתגברו הרחמים על הדין.</p>
<p>אדם כי יקריב מכם קרבן ליהויה (ויקרא א ב) אמר רבי אלעזר האי קרא הכי הוה ליה למכתב אדם כי יקריב קרבן ליהויה מהו מכם אלא לאפוקי אדם הראשון¹²² דהוא אקריב קרבנא כד ברא קודשא בריך הוא עלמא והא אוקמוה והכא מכם כתיב האי אדם לאפוקי אדם אהרא</p>	<p>אדם כי יקריב מכם קרבן לה', אמר רבי אלעזר כך היה לו לכתוב הפסוק הזה, אדם כי יקריב קרבן לה', מה זה מכם, להוציא את אדם הראשון שהקריב קרבן כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם, והרי פרשוה. וכאן כתוב מכם, האדם הזה, להוציא אדם אחר שלא היה מכם,¹²¹ אמר לו רבי שמעון יפה אמרת וכך זה.</p>

יתקברו כולהו, שלא תשאר מדה שלא תשתתף בעצם בפעולות הרחמים ההיא. ועוד, ישתנה קורבתם לרחמים מקורבתם לדין, אפילו לאותם המדות המסכימות בפעולה ההיא, כי הדין בעצם יפעול הדין, והחסד תסכים לסבת עון עם השמאל. אמנם לא תתיחד בפעולה, מפני שאי אפשר החסד לשנות פעולתם ולהיות גבורה ודין חזק ח". אמנם ברחמים, בעצם תשתנה הגבורה לחסד, והדין תתיחד בעצם עם הרחמים, מפני שיש פעולה אל הדין לשמח וכיוצא, שהיא פעולת דין טוב ורחמים, אם כן אין ההכרעה לטוב שוה עם הכרעה להפך, וזה דקדק בלשונו באומרו "כולהו כחדא", כקורבת החסד כן קורבת הגבורה (אור יקר).

¹¹⁸ ר"ל, תכלית היחוד הזה שאנו עושים, הוא לתקן ז"א, שהוא שם הו"ה, ולהביא לו מוחין מאו"א, וז"ש קרבן דאינון כתרין קדישין, לה', הוא לאתקנא שמא קדישא (מ"מ).

¹¹⁹ פי' שבאים לו מוחין מאו"א (מ"מ).

¹²⁰ בסבא דמשפטים תירץ תירוץ אחר זולת זה, למיקם על מדבחא ברוח נשברה, פי' רוח נשברה דקרא דרשינן ליה להכא ולהכא, דהיינו רוח האדם תהא נשברת, ובזה ההוא רוחא תקיפא תהא תבירא, דהיינו תוקף הדינים יומתקו ע"ז (מ"מ).

¹²¹ אולי הפיסוק צריך להיות כאן*##.

זהר ויקרא חלק א'

<p>דלא הוי מכם אמר ליה רבי שמעון שפיר קאמרת והכי הוא:</p>	
<p>רבי אבא פתח שיר מזמור לבני קרח האי שיר תושבחתא מעליא הוא על כל שאר תושבתן דזכו לשבחה ליה בני קרח שיר מזמור תושבחתא על תשבחתא תשבחתא דאתפלג לתרין תושבתן וזכו בני קרח לשבחה לה לכנסת ישראל¹²³ ושבחה דכנסת ישראל קא אמרי ומאי הוא דכתיב (שם ב) גדול יהוה ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו אימתי אקרי קודשא בריך הוא גדול בזמנא דכנסת ישראל אשתכחת עמיה הדא הוא דכתיב¹²⁴ בעיר אלהינו הוא גדול בעיר אלהינו עם עיר אלהינו¹²⁵:</p>	<p>רבי אבא פתח שיר מזמור לבני קרח, השיר הזה היא תישבחות למעלה על כל שאר התשבחות שזכו לשבח אותו בני קרח, שיר מזמור תישבחות על תישבחות, תישבחות שמתחלקת לשתי תשבחות, וזכו בני קרח לשבח את כנסת ישראל, והשבחה של כנסת ישראל הם אומרים, ומה הוא שכתוב גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלהינו הר קדשו. מתי נקרא הקדוש ברוך הוא גדול, בזמן שכנסת ישראל נמצאת עמו, זהו שכתוב בעיר אלהינו הוא גדול, בעיר אלהינו עם עיר אלהינו.</p>
<p>אמר ליה רבי יהודה אלהינו מאי בעי הכא¹²⁶ אמר ליה הכי הוא ודאי האי עיר דחלא אלהינו¹²⁷ (ס"א חילא) ותושבחתא דישראל הוא מאי משמע¹²⁸ אשתמע דמלכא¹²⁹ בלא מטרוניתא לאו הוא מלכא ולא הוא גדול ולא מהולל ובגין כך כל מאן דלא אשתכח דכר ונוקבא כל שבחא אעדיו מניה ולא הוא בכללא דאדם ולא עוד אלא דלאו איהו כדאי לאתברכא:</p>	<p>אמר לו רבי יהודה מה עושה כאן "אלהינו", אמר לו כך זה ודאי, העיר הזו היא יראת אלהינו (כחה) ותושבחתה של ישראל היא. מה משמע, נשמע שמלך בלי מלכה אינו מלך, ואינו גדול, ואינו מהולל. ולכן כל מי שלא נמצא זכר ונקבה, כל השבח מסירים ממנו, ואינו בכלל של אדם, ולא עוד אלא שאינו כדאי להתברך.</p>
<p>כתיב (איוב א ג) ויהי האיש ההוא גדול מכל בני קדם תנינן בספרא דרב המנונא סבא דבת זוגו בדהילו דקודשא בריך הוא הות כוותיה ומסטרא דאתתיה אקרי גדול אוף הכא גדול יהוה ומהולל מאד ובמה הוא גדול הדר ואמר בעיר אלהינו הר קדשו ובגין כך תושבחתא דא בשני¹³⁰ ואי תימא אמאי לא כתיב כי טוב בשני</p>	<p>כתוב ויהי האיש ההוא גדול מכל בני קדם. שנינו בספרו של רב המנונא סבא, שבת זוגו היתה כמוהו ביראת הקדוש ברוך הוא, ומהצד של אשתו נקרא גדול. כמו כן כאן גדול ה' ומהולל מאד, ובמה הוא גדול, חזר ואמר בעיר אלהינו הר קדשו, ולכן התישבחות הזו בשני. ואם תאמר למה לא כתוב "כי טוב" בשני,</p>

¹²² פי' לרמוז שאדה"ר, גם הוא הקריב קרבן, לכך אמר "מכם", לומר שכבר היה אדם שלא היה מכם אלא יציר כפיו ית', וגם הוא הקריב קרבן, וז"ש לאפוקי אדם אחרא, דלא הוה מכם (מ"מ).

¹²³ נקרא 'שכינה', משום שהיא שוכן למטה, וכמ"ש (שמות כה ח) ושכנתי בתוכם, הנה היא נקראת בשם רחל והיא כנסת ישראל (כמ"ש בפ' ויקרא ה' ע"א ופ' בלק קצז ע"א ובכ"מ) כי היא שורש כל נשמת ישראל, וכל ה"ב שבטים הם מושרשים בה, ועל ידם מצא השכינה מקום ומעון לשכון למטה לעולם, והיא שורש רחל אשת יעקב אם ישראל (הקדו"ש מה ע"א).

¹²⁴ שמות רלא (הערת הזהר).

¹²⁵ עיי' עוד לקמן סח ע"ב (ביאורים ח"א סא ע"ג).

¹²⁶ פי' שאלהינו הוא בבינה, והכא הכתוב מדבר במלכות, ותירץ האי עיר וכו' (מ"מ).

¹²⁷ שר"ל, האי דכתיב אלהינו, לפי שצריכים אנו ליירא ממנה (מ"מ).

¹²⁸ פי' מאי קמ"ל קרא בהאי דאמר גדול ה' ומהולל מאד, דהיינו אימתי אקרי גדול אם עיר אלהינו (מ"מ).

¹²⁹ ר"ל השמיענו הכתוב טובא דמלכא וכו' (מ"מ).

¹³⁰ פי' שיום שני הוא בחי' נוק', ויום ראשון הוא בחי' דוכרא, לפי שז"א נבנה מהחסדים, שהם יום א', והמלכות מהגבורות, שהם יום שני (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בגין דזמינין לאתפרשא¹³¹ ורזא דמלה (בראשית ב יט) לא טוב היות האדם לבדו בזמנא דאיהו לבדו לא טוב כתיב ועל דא לא כתיב כי טוב בשני:</p>	<p>משום שעתידים להפרד, וסוד הדבר לא טוב היות האדם לבדו, בזמן שהוא לבדו כתוב לא טוב, ולכן לא כתוב כי טוב בשני.</p>
<p>גדול יהו"ה ומהלל כדקאמרן (תהלים מח ג) יפה נוף משוש כל הארץ תושבחתא דזווגא דילהון יפה נוף דא קודשא בריך הוא ודא צדיק¹³² משוש כל הארץ כדין הוא חדוותא דכלא וכנסת ישראל מתברכא אלהיים בארמנותיה נודע למשגב וגו' (שם ד) אלין אינון נצ"ח והו"ד¹³³:</p>	<p>גדול ה' ומהולל, כפי שאמרנו. יפה נוף משוש כל הארץ, התישבחות של הזוג שלהם, יפה נוף זה הקדוש ברוך הוא, וזה צדיק. משוש כל הארץ, אז היא שמחת הכל, וכנסת ישראל מתברכת. אלהים בארמנותיה נודע למשגב וגו' אלו הם נצח והוד,</p>
<p>ה/ב</p>	
<p>דתמן בנישותא דכל ברכאין¹³⁴ בנישותא דחדוותא¹³⁵ מתמן נפקא על ידא דהאי דרגא דאקרי צדיק¹³⁶ ותמן אתכנשו ברכאן לבסמא¹³⁷ להאי עיר קדישא¹³⁸ ולאבתרכא מתמן¹³⁹ כי הנה המלכים נועדו (תהלים מח ה) אלין כל כתרי מלכא בכללא דא¹⁴⁰ ולאחר אחרא¹⁴¹ מלין אלין סלקין:</p>	<p>ששם כינוס של כל הברכות, התכנסות של שמחה, משם יוצאת על ידי הדרגה הזו שנקראת צדיק, ושם התכנסו הברכות לבשם את העיר הקדושה הזו ולהתברך משם, כי הנה המלכים נועדו, אלו כל כתרי המלך בכלל אחד, ולמקום אחר הדברים הללו עולים.</p>

¹³¹ פי' להנסר, וכל זמן שלא ננסרו, כאלו אין כאן נקבה, ויקרא ז'א לבדו, וז"ש הזהר, רזא דמלה "לא טוב היות אדם לבדו", ועי' בפרשת תזריע דף מד ע"א, שאמר כן ר' אבא בעצמו בהדיא (מ"מ).

¹³² פי' כאלו אמר נוף יפה, בסוד ויהי יוסף יפה תואר (מ"מ).

¹³³ פי' נו"ה דז"א, שמהם מקבלת המלכות הטיפה, ע"י יסוד דז"א. ושיעור הכתוב, אלהים, שהיא המלכות, בכח ארמנותיה, שהם הנו"ה דז"א, נשגבת ונבדלת (מ"מ).

¹³⁴ מצד הימין (אור יקר).

¹³⁵ מצד השמאל, ואמר ארמנותה דידה יובן בענין נודע למשגב, שפי' אלהים שהיא מלכות בארמנותיה, שהם נו"ה, נודע ומייחד בסוד האדם ידע למשגב לו לעיר הזאת (אור יקר).

¹³⁶ דהיינו אומרו נודע, ולזה נקראים ארמנותיה, משום דמתמן אתכנשו ברכאן מן הימין (אור יקר).

¹³⁷ למתק דין המלכות (אור יקר).

¹³⁸ זהו ארמנותיה שלה, של העיר (אור יקר).

¹³⁹ סוד חדוותא שאמר, וא"ת אמאי קאמר אלהים שהיא מדת המלכות בארמנותיה, אחר שעיקרה ביסוד, והיסוד מושך לה מהארמנות. לזה אמר, ומתמן נפקין על ידו דהאי צדיק, אחר שבישול הברכות הוא מקום כנוסן, והצדיק צנור למוצאם לבד, לכך ראוי שיאמר אלהים בארמנותיה, ולא תחשב היסוד, שאינו ממש אלא למעבר בעלמא (אור יקר).

¹⁴⁰ והנה אלו ההיכלות נקראים בנות ובנו"ת ירושלים ובנות ציון בשיר השירים, ובנות נקראות למטה, ולזה נאמר רבות בנות עשו חיל. אמנם אינם נכללות במלכות, אלא המלכות רובצת עליהם. והיינו אומרו, ואת עלית על כולנה. וכשהם נכללים במלכות, שהיא הנקראת ירושלים, אז הם נקראות בנות ירושלים, והיא מעלה יותר גדולה אליהם. וכשהם נכנסות יותר בפנימיות, בסוד המלכות בסוד בחי' האמצעית, שהיא מקום קשרה וייחודה ביסוד, שהיא סוד נקודת ציון, הם נקראות בנות ציון. ושם מרוב הדקות, הם מתבטלות מכח השגתם לרוב הדקות המתעלם בייחוד, ולזה נאמר עליהם "צאנה וראינה בנות ציון", שבצאתם משם, משיגות קצת. אמנם בפנימיות, שם מתבטלות, כאומרו "כי שם קברו את העם המתאווים", כדפי' בספר ברית מנוחה, בסוד קברות התאוה. וזהו שאמר "כי הנה המלכים נועדו" ובויעוד עולים למעלה בסוד קשר הייחוד, והיינו המלאך מטטרון העולה ללמד זכותם של ישראל, כדפי' בפרק"י מרכב"ה. והיינו מה שפי' בזהר תרומה בפסוק, מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, והיינו סוד אהבת תפלתם של ישראל, העולה דרך העולמות בסוד אכתריאל, ועם כל זה, מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה (אור יקר). פי' "ס דז"א עם "ס דנוק' נתקשרו יחד כדי להזדווג (מ"מ).

¹⁴¹ דהיינו שיהיה המקריב גם כן שלם בכללא דאדם וכדמסיק, ולכולהו פירושי, קשה לי טובא, דהא קראי "דהנה המלכים נועדו עברו יחדיו וגו'", לא מתיישבן כלל, ומה לו לפרש "כי הנה המלכים נועדו" אחר דסיפי דקרא לא מתיישבא, ואמאי אצטריך ליה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תא חזי בשעתא דבר נש מתקן עוברוי¹⁴² על ידי דקרנא כלא אתבסם¹⁴³ ואתקריב ואתקשר דא בדא ביחודא שלים הדא הוא דכתיב (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם כי יקריב לקשרא מלין כדקא חזי¹⁴⁴:</p>	<p>בא וראה בשעה שאדם מתקן את מעשיו על ידי קרבן, הכל מתבשם ונקרב, ונקשר זה בזה ביחוד שלם, זהו שכתוב אדם כי יקריב מכם, כי יקריב לקשר את הדברים כראוי.</p>
<p>תא חזי אדם¹⁴⁵ כי יקריב לאפוקי מאן דלא אתנסיב¹⁴⁶ דהא קרבניה לאו קרבן וברכאן לא משתכחן לגביה (ס"א על ידיה) לא לעילא ולא לתתא ממשמע דכתיב אדם כי יקריב שאני הכי דלאו איהו אדם ולא בכללא דאדם הוא ושכינתיה לא שריא עלוהי בגין דאיהו פגים ואקרי בעל מום ומארי דמומא אתרחקא מכלא כל שכן למדבחה לקרבא קרבנא ונדב ואביהוא אוכחן דכתיב (ויקרא י ב) ותצא אש מלפני יהו"ה ובגיני כך כתיב אדם כי יקריב מכם קרבן ליהו"ה אדם דאשתכחו דכר ונקבא האי חזי לקרבא קרבנא דא ולא אחרא:</p>	<p>בא וראה אדם כי יקריב להוציא את מי שלא נשא {נשוי}, שהרי קרבנו אינו קרבן, וברכות לא נמצאות אצלו (על ידו), לא למעלה ולא למטה. ממשמע שכתוב אדם כי יקריב שונה כאן, שאינו אדם ואינו בכלל של אדם, ושכינה אינה שורה עליו, משום שהוא פגום ונקרא בעל מום, ובעל מום מרוחק מן הכל, כל שכן למזבח להקריב קרבן, ונדב ואביהוא מוכיחים שכתוב ותצא אש מלפני ה', ולכן כתוב אדם כי יקריב מכם קרבן לה', אדם שנמצאו זכר ונקבה, זה ראוי להקריב את הקרבן הזה ולא אחר.</p>
<p>ואמר רבי אבא, אף על גב שבארוה את נדב ואביהוא בדבר אחר כך הוא ודאי, אבל קטורת היא עליונה מכל הקרבנות של העולם, שעליה מתברכים עליונים ותחתונים, והקרבן הזה שהוא מעל לכל הקרבנות לא ראויים הם לקרבו שהרי לא נשאו, לקרבן לא היו ראויים כל שכן לדברים עליונים שיתברכו על ידם.</p>	<p>ואמר רבי אבא, אף על גב שבארוה את נדב ואביהוא בדבר אחר כך הוא ודאי, אבל קטורת היא עליונה מכל הקרבנות של העולם, שעליה מתברכים עליונים ותחתונים, והקרבן הזה שהוא מעל לכל הקרבנות לא ראויים הם לקרבו שהרי לא נשאו, לקרבן לא היו ראויים כל שכן לדברים עליונים שיתברכו על ידם.</p>
<p>ואי תימא ותצא אש¹⁴⁹ מלפני יהו"ה ותאכל אותם אמאי לבר נש דאתא קמי מטרוניתא לבשרא לה דהא מלכא אתי לביתה וישרי בה במטרוניתא למחדי עמה אתא לקמי מלכא חמא מלכא ההוא בר נש דאיהו מארי דמומין אמר מלכא לאו הוא יקרא דילי דעל ידוי דהאי פגים איעול למטרוניתא:</p>	<p>ואם תאמר ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם, למה (משל) לאדם שבא לפני המלכה לבשר לה שהמלך בא לביתה וישרה עם המלכה לשמח עמה, בא לפני המלך, ראה המלך שאותו אדם הוא בעל מומים, אמר המלך אין זה כבודי שעל ידי הפגום הזה אכנס אל המלכה.</p>
<p>אדהכי אתקנת מטרוניתא ביתא למלכא כיון דחמאת דמלכא הוה זמין למיתי לגבה וההוא בר נש גרים לאסתלקא מלכא מינה כדין פקידת מטרוניתא לקטלא לההוא בר נש כך בזמנא</p>	<p>בין כך התקינה המלכה את הבית למלך, כיון שראתה שהמלך היה מזומן לבא אליה, ואותו אדם גרם שהמלך יסתלק ממנה, אז צותה המלכה להרוג את אותו אדם. כך בזמן שנכנסו נדב ואביהוא וקטורת בידיהם, שמחה המלכה</p>

¹⁴² ששב בתשובה על ידי הקרבן, או ירצה שהמקריב מתקן מעשיו, נשוי אשה וכיוצא (אור יקר).

¹⁴³ היינו המתקת הדין וטהרתם מאדמימותם (אור יקר).

¹⁴⁴ היינו קשר הספירות וייחודם, וכן שר העולמות ממטה למעלה (אור יקר).

¹⁴⁵ כנ"ל דאדם נכלל מז', ג' שלו יה"ו, וד' שלמה ה', ובחיבורא כנ"ל, וכמ"ש זכר ונקבה בראם ויקרא את כו' (יהל אור).

¹⁴⁶ במלת אדם הוציא מאן דלא אנסיב, שנאמר זר"נ בראם, ושניהם יחד, ויקרא את שמם אדם (אור יקר). פי' הכהן המקריב קרבן, אם הוא בחור אינו משמש (מ"מ).

¹⁴⁷ פי' שרבותינו נחלקו למה מתו וכל א' נותן טעם לדבר (מ"מ).

¹⁴⁸ פי' שכולם אמת, אבל טעם העיקרי הוא זה שמפרש (מ"מ).

¹⁴⁹ פי' אמאי המלכות הרגה אותם, ותירץ "לבר נש וכו'" (מ"מ).

<p>דעאלו נדב ואביהוא וקטרת בידיהו חדת מטרוניתא ואתתקנת לקבלא למלכא כיון דחמא מלכא אינון גברין פנימין מארי דמומין לא בעא מלכא דעל ידיהו ייתי למשרי עמה ואסתלק מלכא מינה חמת מטרוניתא דבניניהון אסתלק מלכא מינה מיד (ויקרא י ב) ותצא אש מלפני יהו"ה ותאכל אותם וכל דא בגין דמאן דלא אתנסיב הוא פגים מאריה דמומין קדם מלכא קדושה דמלכא אסתליק מניה ולא שריא בפגיו ועל דא כתיב (ויקרא א ב) אדם כי יקריב מכם קרבן מאן דאקרי אדם יקריב ומאן דלא אקרי אדם לא יקריב:</p>	<p>והתתקנה לקבל את המלך, כיון שראה המלך אותם אנשים פגומים בעלי מומים, לא רצה המלך שעל ידם יבא לשרות עמה והסתלק ממנה המלך, כשראתה המלכה שבגללם הסתלק המלך ממנה, מיד ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם. וכל זה משום שמי שלא נשא {נשוי} הוא פגום, בעלי מומים לפני המלך, קדושת המלך מסתלקת ממנו, ולא שורה בפגם. ולכן כתוב אדם כי יקריב מכם קרבן, מי שנקרא אדם יקריב, ומי שלא נקרא אדם לא יקריב.</p>
<p>מן הבהמה כלל, מן הבקר ומן הצאן פרט, לבתר אליו דכשרין למיכל ודלא כשרין למיכל אסיר לקרבא ולאחר אחרא אסתלקו¹⁵¹ אינון דכשרן ואינון דלא כשרן אם עולה קרבנו (ויקרא א ג) רבי חייא פתח (ישעיה נה ח) כי לא מחשבתי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי כי לא מחשבתי מחשבותיכם מחשבתי כתיב חסר בלא ו' תא הוי מחשבה דקודשא בריך הוא¹⁵² היא עלאה ורישא דכלא ומההיא מחשבה אתפשטו ארחין ושבילין¹⁵³ לאשתכחא שמא קדישא¹⁵⁴ ולאשתקנא ליה בתקונוי כדקא יאות ומההיא מחשבה אתנגיד ונפיק שקיו דגנתא דעדן¹⁵⁵ לאשקאה כלא ומההיא מחשבה קיימין עלאין ותתאין¹⁵⁶ ומההיא מחשבה משתכח תורה שבכתב ותורה שבעל פה¹⁵⁷:</p>	<p>מן הבהמה כלל, מן הבקר ומן הצאן פרט, אחר כך אלו שכשרים לאכול ושלא כשרים לאכילה אסור להקריב, ולמקום אחר הסתלקו אותם שכשרים ואותם שלא כשרים. אם עולה קרבנו, רבי חייא פתח כי לא מחשבתי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי. כי לא מחשבתי מחשבותיכם, מחשבתי כתוב חסר בלא ו'. בא וראה מחשבת הקדוש ברוך הוא היא עליונה וראש של הכל, ומאותה מחשבה התפשטו דרכים ושבילים להימצא השם הקדוש, ולתקנו בתקונוי כראוי. ומאותה מחשבה נמשכת ויוצאת השקאת גן העדן להשקות את הכל, ומאותה מחשבה קיימים עליונים ותחתונים, ומאותה מחשבה נמצאת תורה שבכתב ותורה שבעל פה.</p>
<p>מחשבה דבר נש היא רישא דכלא ומההיא מחשבה אתפשטו ארחין ושבילין לאסטמא ארחוי בהאי עלמא ובעלמא דאתי ומההיא מחשבה אתנגיד ונפיק זוהמא דיצר הרע</p>	<p>מחשבת האדם היא הראש של הכל, ומאותה מחשבה מתפשטים דרכים ושבילים להסיט את דרכיו בעולם הזה ובעולם הבא, ומאותה מחשבה נמשכת ויוצאת זוהמת היצר הרע להרע</p>

¹⁵⁰ פי' אלו כתיב מן הבהמה ולא כתיב מן הבקר ומן הצאן, שהוא פרט, הוה אמינא אפילו בהמה טמאה תהיה ראויה לקרבן, כמו החלב שעולה על המזבח, שאסור באכילה, מקריבין אותו לגבוה, לכך חזר ופרט מן הבקר ומן הצאן, לומר דדוקא אלו שהם טהורים (מ"מ).

¹⁵¹ כמ"ש הרב, שבהמות טהורות ונפש בהמיות דישראל הם מקלי' נוגה, ובהמות טמאות ונפש דאו"ה הם מג' קלי' האחרות. ונודע שאין בירור אלא בקלי' נוגה, שיש בה טו"ר, וז"ש "ולאתר אחרא וכו'". א"נ י"ל, מן הבהמה כלל, פי' אלו כתיב מן הבהמה לחוד, הוה אמינא אפילו חיה, שהיא בכלל בהמה, ראויה לקרבן. לכך פרט מן הבקר וכו' ומעט חיה, וז"ש לבתר בין אליו דכשראן כו', ירצה לאמר, שפירט הכתוב בקר וצאן, אם כן, בין אליו דכשראן למיכל כגון חיה, בין דלא כשרין למיכל, שהם הטמאות, אסור לקרבא. ומ"ש ולאחר אחרא, הוא כמ"ש בפי' הא' (מ"מ). בפרשת ויגש ביאר אלו הפסוקים באריכות, שכתב שם, כשמדווגים ז' שהם המלכים, אזי עברו יחדיו, דהיינו שמוחלים עונות בני אדם עיי"ש (מ"מ).

¹⁵² פי' אבא (מ"מ).

¹⁵³ פי' ל"ב נתיבות חכמה (מ"מ).

¹⁵⁴ ז"א (מ"מ).

¹⁵⁵ אימא (רח"ו).

¹⁵⁶ פי' פרצופי האצילות ופרצופי בי"ע, כולם קיימין על ידי הארות אבא (מ"מ).

¹⁵⁷ ז' ו' והם ו' ד' דיו"ד (רח"ו במ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לאבאשא ליה ולכולא ומההיא מחשבה אשתכחו עבירות הטאות וזדונות עבודה זרה גלוי עריות ושפיכות דמים ועל דא כי</p>	<p>לו ולכל, ומאותה מחשבה נמצאות עבירות חטאות וזדונות עבודה זרה גלוי עריות ושפיכות דמים, ועל זה כי</p>
<p>ו/א</p>	
<p>לא מחשבתי מחשבותיכם ובנין כך רישא דכלא כתיב (ויקרא א ג) אם עולה קרבנו מן הבקר ולא בקר ומאן איהו פר בן בקר איהו דאיהו דכר:</p>	<p>לא מחשבתי מחשבותיכם, ולכן בראש הכל כתוב אם עלה קרבנו מן הבקר ולא בקר, ומיהו, הוא פר בן בקר שהוא זכר.</p>
<p>רבי יצחק אמר מן הבקר¹⁵⁸ סתם¹⁵⁹ וחזר ופירש זכר תמים יקריבנו זכר ולא נקבה דהא דבר אשתמודע לעילא¹⁶⁰ ונוקבא אשתמודעא לתתא¹⁶¹ וכן מן הצאן מן הכבשים ומן העזים¹⁶² מאן דאתי לעולה¹⁶³ כלהו דכר ולא נוקבא בנין דעולה עולה על הלב על הלב ודאי ואשתמודע מאן דקאים על הלב¹⁶⁴ ובנין כך סלקא לעילא וכלהו דכרין ועל דא פתח קרא ברישא¹⁶⁵ בעולה יתיר מכל שאר קרבנין דהא מחשבה רישא דכלא:</p>	<p>רבי יצחק אמר מן הבקר סתם, וחזר ופרש זכר תמים יקריבנו, זכר ולא נקבה, שהרי זכר נודע למעלה ונקבה נודעת למטה. וכן מן הצאן ומן הכבשים ומן העזים, מי שבא לעולה כולם זכר ולא נקבה, משום שעולה עולה על הלב, על הלב ודאי, ונודע מי שעומד על הלב, ולכן עולה למעלה וכולם זכרים, ולכן פתח הכתוב בראש בעולה יתיר מכל שאר הקרבנות, שהרי המחשבה היא הראש של הכל.</p>
<p>אמר רבי יהודה אי הכי¹⁶⁶ באתר דמחשבה דלעילא¹⁶⁷ בעי לקרבא אמאי לתתא יתיר לא הוה בידיה אתא לקמיה דרבי שמעון אמר ליה רישא דכלא מחשבה הוא¹⁶⁸ וסיומא דההיא</p>	<p>אמר רבי יהודה אם כך, במקום של מחשבה של מעלה צריך להקריב, למה למטה יותר, לא היה בידו. בא לפני רבי שמעון, אמר לו הראש של הכל הוא מחשבה, וסיום של אותה מחשבה</p>

¹⁵⁸ ר' יצחק פליג אדר' חייא, דאי הכי מאי תו, זכר תמים, הא אתכליל במן הבקר. אלא אין ראוי לדקדק מלת מן, שלא פירש אלא ממה יהיה הקרבן, מן וכו', ממין פלוני, וירצה באומרו מן הבקר, מן הנמשך מהבינה, דהיינו בקר. אמנם לא פירש בו אם זכר אם נקבה, ואפשר זכר או נקבה, כי המלכות גם כן נמשכת מהבינה. ואחר כך פי' הכתוב ואמר, זכר תמים דווקא, דהיינו יסוד, כדכתיב איש צדיק תמים (אור יקר). פי' מקצת בקר ראוי לקרבן עולה, לאפוקי נקבה כמ"ש זכר תמים, רבי יצחק אמר לא פליג אר' חייא, אלא מפרש הענין היטב (מ"מ).

¹⁵⁹ ר"ל יסוד, שבגינה הוא דכר, והוא על הלב, מלכות. והוא התחלת היום, והוא סליק למחשבה, ובו נגמר סיום המחשבה של טפת הזרע שיוצא במחשבת אדם, וביסוד נוק', שם סיום המעשה, והוא סוף הלילה, ולכן הזיווג באילת השחר, וז"ש וסיום עובדא וכו' (יהל אור).

¹⁶⁰ דהיינו יסוד שבו ניכר הזכר (אור יקר).

¹⁶¹ לא אשתמודעא לעילא - בבינה כדפי' ר' חייא אלא לתתא, וזה במה שפי' בזהר ויצא, כי עלמא עילאה דכורא איהו, ועד היסוד נדון בעלמא עילאה, ולכן נוק' מלכות (אור יקר).

¹⁶² הוקשה לו, סוף סוף הא אפשר להעלות נקבה ויהיה הכוונה בבינה, והיינו דווקא פר"ה שהיא בבינה (אור יקר).

¹⁶³ לב הוא בינה, ועל הלב היא חכמה, ולכן צריך זכר, ונקבה אינה ראויה בשום ענין (אור יקר).

¹⁶⁴ הלב נוק' והזכר עליה (רח"ו).

¹⁶⁵ היינו השתא ניחא מאי דפתח בעולה, משום דתמן מחשבה, דאי לר' חייא, כיון דמן הבקר, הכוונה על דמתמן אתמשך זוהמא דיצר הרע, דהיינו סוד הגבורה כדפי'. אם כן, מעשה ומחשבה שוים, שהכל הם מסט' דיצר הרע, אם כן עולה ולא חטאת אמאי (אור יקר).

¹⁶⁶ בשלמא לר' חייא דקאמר, דמה דאתמשך ממחשבה הוא יצר הרע, דהיינו בגבורה, והיינו מן בקר, כדפי' לעיל ניחא. אלא לדידיך דאמרת "דאמחשבה דלעילא בעיא לקרבא" דהיינו בחכמה, "אמאי לתתא יתיר" דהיינו דכורא שהוא יסוד כדפרשת זכר תמים (אור יקר).

¹⁶⁷ פי' כיון שהעולה היא רומזת למחשבה שהוא אבא, א"כ היה ראוי להקריב דבר שרומז לאבא, שהוא מחשבה, ואמאי מקריבין מן הבקר, שהוא רומז ליסוד (מ"מ).

¹⁶⁸ כתר כדפי' וסיומא דההוא מחשבה, דהיינו סוף האצילות, יסוד סיומא דגופא, שהוא נקרא "בקר", דהיינו הבקר אור, בקר דיוסף (אור יקר). פי' ששואל אמאי פר בן בקר לעולה, אמר פר לעולה, שהוא שהקשר הוא ע"י הפר. והענין, שאין זיווג למעלה להשפיע עד שעולה מ"נ, שהם פ"ר דינים שמעוררם הזווג

זהר ויקרא חלק א'

<p>מחשבה אתר דאקרי בקר¹⁶⁹ ומאי איהו ההוא סיומא דגופא דמבסס לנוקבא (כך) מחשבה דבר נש רישא דכלא סיומא דההיא מחשבה כד אתעביד עובדא אימתי בבקר הדא הוא דכתיב (מיכה ב א) הוי חושבי און ופועלי רע אימתי על משכבותם באור הבקר יעשוה ועל דא לההוא אתר דמחשבה¹⁷⁰ מחשבה אסתליק ועובדא מתקרבא לסיומא דמחשבה ודאי:</p>	<p>מקום שנקרא בקר, ומיהו, אותו סיום הגוף שמבשם את הנקבה. (כך) מחשבה של אדם ראש של הכל, הסיום של אותה מחשבה כשנעשה מעשה, מתי בבוקר, זהו שכתוב הוי חשבי און ופועלי רע אימתי על משכבותם באור הבוקר יעשוה, ועל כן לאותו מקום של מחשבה המחשבה עולה והמעשה מתקרב לסיום המחשבה ודאי.</p>
<p>רבי אחא הוה אזיל בארחה והוה עמיה רבי יהודה עד דהוי אזלי אמר רבי יהודה הא דתנינן בתולת ישראל בתולה דאתברכא מן שבע¹⁷¹ (ס"א מישראל) דאקרי בת שבע ואוקמוה בכמה אתר ובתולה לתתא ירתא שבע ברכות בנינה והא כתיב (יחזקאל כו ב) ואתה בן אדם שא קינה על בתולת ישראל ודאי עלה אתמר על כנסת ישראל ודא קשיא מכלא דכתיב (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל והאי דקא אמרי כלהו חבריא¹⁷² במלה דא שפיר הוא אבל אי פרשתא אתמר בארחה נחמה הוינן אמרי הכי אבל בהאי קינה אתמר והא קרא אוכח הכי:</p>	<p>רבי אחא היה הולך בדרך, והיו עמו רבי יהודה. בעוד שהיו הולכים אמר רבי יהודה, זה ששנינו בתולת ישראל, בתולה שהתברכה מן שבע (מישראל) שנקראת בת שבע, ופרשוה בכמה מקומות, ובתולה למטה יורשת שבע ברכות בגללה, והרי כתוב ואתה בן אדם שא קינה על בתולת ישראל ודאי, עליה נאמר על כנסת ישראל, וזה קשה מהכל, שכתוב "נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל", וזה שאמרו כל החברים בדבר זה הוא יפה, אבל אם הפרשה נאמרה בדרך של נחמה, היינו אומרים כך, אבל הזו נאמר בקינה, והרי הכתוב מוכיח כך.</p>
<p>אמר ליה ודאי הכי הוא והא הוה קשיא לי¹⁷³ ההוא מלה יתיר מכלא ואתינן לגבי דרבי שמעון בחשוכן דאנפין אמר לי מחיזו דאנפך אשתמודע מה דבלבך אמינא ליה ודאי דאנפי ולבי שוין אמר לי אימא לי מלך אמינא ליה כתיב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל מאן דאית ליה רוגזא בדביתהו ונפקא מניה לא תהדר לעלמין אי הכי ווי לבנין דאתתרכו עמה:</p>	<p>אמר לו ודאי כך זה, והרי היה קשה לי אותו דבר יותר מהכל, ובאנו אל רבי שמעון בחשכות פנים, אמר לי ממראה פניך נודע מה שבלבך. אמרתי לו ודאי שפני ולבי שוים. אמר לי אמור לי דברך, אמרתי לו כתוב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, מי שיש לו רוגז באשתו ויצאה ממנו לא תחזור לעולמים, אם כך אוי לבנים שגרשו עמה.</p>
<p>אמר לי ולא סגי לך מה דאמרו כלהו חבריא</p>	<p>אמר לי ולא מספיק לך מה שאמרו כל</p>

ויש ב' מיני גבורות שהם מנצפ"ך העולים פ"ר א' בנינה שמעורר זיווג א"ו ומנצפ"ך אחר שנותנת אימא לנוק' להזדווג עם בעלה. ופי' הענין שהפ"ר דינים באמרו בן בקר שמעורר הזווג מצד הבקר שהם פ"ר היורדים מן היסוד הנק' בקר אבל של הבקר היא הדרגא ונראה שביסוד יש ב' בחי' א' מצד הזכר וא' מצד הנוקבא שכן ב"פ קנ"א גימ' בקר שמורה שהוא מצד שבו נתינה אלו הפ"ר לה וזה שהקשה אמאי יהיה זה לתתא יתיר מהפר של הבינה אלא שהפר יתעורר מצד הבקר שהוא עטרת היסוד מאחר שאין כוונת זה הפר אלא לעורר המחשבה ובזה יובן תירוץ של רשב"י והט אזנך והבן (זהר הרקיע).

¹⁶⁹ פי' יסוד דז"א שבו נסתים היסוד דאבא כמ"ש הרב זלה"ה שיסוד דאבא מסתיים ביסוד דז"א (מ"מ). הענין הוא כמ"ש כי ה"ס נחלקים לג' אות' אחד א' ע"ק ח' ז"א דדכו' מחכמ' עד היסוד ד' מלכות הרי שהיסוד נק' בקרו של אברהם סיום ז"א דכורא מתחיל מן חכמה (זהר הרקיע).

¹⁷⁰ ור"ל כיון שאבא שהוא מחשבה נעלם וסיומא דליה הוא ביסוד, לכך אנו מקריבין עולה מן הבקר, שהוא רומז ליסוד ומחשבה, שמחשבין על הקרבן ההיא, מחשבה עולה לאבא, והקרבן עצמו שהוא סיום עובדא, עולה ליסוד, שהוא סיומא דמחשבה (מ"מ).

¹⁷¹ פי' מלכות מתברכת מז"ק דז"א (מ"מ).

¹⁷² פי' שרז"ל אמרו דפסקינן לקרא, וה"ק נפלה לא תוסיף, אלא קום בתולת ישראל, ולכך הקשה ר"י, כיון שהכתוב אומר, שא קינה וכו', א"כ פי' זה אין מתיישב (מ"מ).

¹⁷³ פי' ר' אחא אמר לר' יהודה, שקושיא זו כבר הקשיתי אותה אני, והלכתי לרשב"י, ואמר לי "מחיזו דאנפך וכו'" נפלה ולא אוסיף להקימה לא כתיב, ולפי זה שפיר קאמר, שא קינה, על שלא תוסיף קום מאליה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אמינא הא שמענא מלייהו דהוה מרחמי ולא מתישבן בלבאי אמר כל מה דאמרו חברייא כלא שפיר ויאות אבל ווי לדרא כד רעיין לא משתכחין וענא סאמן ואולין ולא ידעין לאן אתר אזלי לא לימינא ולא לשמאלא ודאי האי קרא בעיא למנדע וכלהו גליין לאינון דחמאן בארהא דאורייתא בארח קשומ:</p>	<p>החברים, אמרתי הרי שמעתי דבריהם שהיו מאהבה ולא מתיישרים בלבי. אמר כל מה שאמרו החברים הכל יפה ונאה, אבל אוי לדור כשהרועים אין נמצאים והצאן סוטים והולכים ולא יודעים לאיזה מקום הולכים, לא ימינה ולא שמאלה. ודאי שפסוק זה צריך להכיר וכולם גלויים לאותם שרואים בדרך התורה בדרך אמת.</p>
<p>תא חזי בכלהו גלוותא דגלו ישראל לכלהו שוי זמנא וקצא ובכלהו הוי ישראל תייבין לקודשא בריך הוא ובתולת ישראל הות תבת לאתרהא בההוא זמנא דנזר עלה והשתא בגלותא דא בתראה לאו הכי דהא היא לא תיתוב הכי כזמנין אחרנין והאי קרא אוכח דכתיב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל נפלה ולא אוסיף להקימה לא כתיב מתל למלכא דרגו על מטרוניתא ואשדי לה מהיכליה לימנא ידיעא כד הוה מטי ההוא זמנא מיד מטרוניתא הות עאלת ותבת קמי מלכא וכן זמנא חד ותרין ותלת זמנין לזמנא בתרייתא אתרחקת מהיכלא דמלכא ואשדי לה מלכא מהיכליה לזמנא רחיקא:</p>	<p>בא וראה בכל הגליות שגלו ישראל לכולן שם זמן וקץ, ובכולן היו ישראל שבים לקדוש ברוך הוא, ובתולת ישראל היתה שבה למקומה. באותו זמן שגזר עליה ועכשיו בגלות האחרונה הזו אינו כך, שהרי היא לא תשוב כך, כמו כפעמים האחרות. והפסוק הזה מוכיח, שכתוב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, נפלה ולא אוסיף להקימה לא כתוב. משל למלך שרגז על המלכה וזרק אותה מהיכלו, לזמן ידוע כשהיה מגיע אותו זמן מיד המלכה היתה נכנסת ושבה לפני המלך, וכן פעם אחת ושתיים ושלש פעמים, לפעם האחרונה התרחקה מהיכל המלך והשליך אותה המלך מהיכלו לזמן רחוק,</p>
<p>אמר מלכא האי זמנא לאו הוא כשאר זמנין דהיא תיתי קמאי הכי אלא אנא איזיל עם כל בני היכלי ואתבע עלה כד מטא לגבה חמא לה דהוה שכיבת לעפרא מאן חמא יקרא דמטרוניתא בההיא</p>	<p>אמר המלך הפעם הזו אינה כשאר הפעמים שהיא תחזור לפני כך, אלא אני אלך עם כל בני היכלי ואבקש אותה, כשהגיע אליה ראה אותה שהיתה שוכבת בעפר, מי ראה את כבוד המלכה באותו</p>
<p>ו/ב</p>	
<p>זימנא ובעותין דמלכא לקבלה עד דאחיד לה מלכא בידוי ואוקים לה ואייתי לה להיכליה ואומי לה דלא יתפרש מינה לעלמין ולא יתרחיק מינה:</p>	<p>זמן ואת בקשות המלך כנגדה, עד שהמלך אוחז אותה בידו ומקיים אותה ומביא אותה להיכלו, ונשבע לה שלא יפרד ממנה לעולמים, ולא יתרחק ממנו.</p>
<p>כך קודשא בריך הוא כל זמנין דכנסת ישראל בגלותא כד הוה מטי זמנא היא אתיא את והדרת קמי מלכא והשתא בגלותא דא לאו הכי אלא קודשא בריך הוא יוחיד בידהא ויוקים לה ויתפייס בהדה ויתייב לה להיכליה ותא חזי דהכי הוא דהא כתיב (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום ועל דא כתיב (עמוס ט יא) ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת היא לא תוסיף קום בזמנין אחרנין אבל אנא אוקים לה ועל דא כתיב ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת אני אקים את סוכת דוד מאן סוכת דוד דא בתולת ישראל הנופלת כמה דכתיב נפלה ודא היא יקרא</p>	<p>כך הקדוש ברוך הוא, כל זמן שכנסת ישראל בגלות, כשהיה מגיע הזמן היא באה וחוזרת לפני המלך, ועכשיו בגלות הזו לא כך, אלא הקדוש ברוך הוא יאחז בידיה ויקיים אותה ויתפייס עמה וישיב אותה להיכלו. ובא וראה שכך זה, שהרי כתוב נפלה לא תוסיף קום, ועל זה כתוב ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת, היא לא תוסיף קום כמו בפעמים האחרות, אבל אני אקים אותה, ועל זה כתוב ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת, אני אקים את סוכת דוד. מי זו סוכת דוד, זו בתולת ישראל. הנופלת כמו שכתוב נפלה, וזהו כבודה של בתולת ישראל ותישבחתה, ואת זה למדנו באותה שעה.</p>

זהר ויקרא חלק א'

<p>דבתולת ישראל ותושבתתא דילה ודא אוליפנא בההיא שעתא:</p>	
<p>אמר רבי יהודה ודאי מלילתא על לבאי ואתישבא ודא ברירו דמלה ואזלא האי כמלה חדא דשמענא ושכתנא והשתא רווחנא לה דתנינן אמר רבי יוסי זמין קודשא בריך הוא לאכרזא על כנסת ישראל ויימא (ישעיה נב ב) התנערי מעפר קומי שבי ירושלם כמאן דאחיד בידא דחבריה ויימא התנער קום כך קודשא ברוך הוא יחיד בה ויימא התנערי קומי:</p>	<p>אמר רבי יהודה ודאי דברת על לבי והתיישב וזהו ברור הדבר, וזה הולך כמו דבר אחד ששמעתי ושכחתי, ועכשיו הרווחתי אותו, ששנינו אמר רבי יוסי עתיד הקדוש ברוך הוא להכריז על כנסת ישראל ויאמר התנערי מעפר קומי שבי ירושלים, כמי שאוחז בידי חבריו ויאמר התנער קום, כך הקדוש ברוך הוא יאחז בה ויאמר התנערי קומי.</p>
<p>אמר ליה רבי אחא וכן כל אינון בני היכלא דמלכא בלישנא דא פתחין הדא הוא דכתיב (שם ס א) קומי אורי כי בא אורך הא מלכא הכא ודאי כדין הוא יקרא דילה וחדוותא דכלא כד מלכא אתפייס בהדה (כתיב "מ"א א טו) ותבא בת שבע¹⁷⁴ אל המלך החדרה¹⁷⁵ כגוונא דא) בכל אינון זמנין איהי אתת לגבי דמלכא וקמת קמיה הדא הוא דכתיב (שם כח) ותבא לפני המלך ותעמוד לפני המלך אבל בזמנא דא לאו הכי אלא מלכא ייתי לגבה ויתפייס בהדה ויתיב לה להיכליה הדא הוא דכתיב (זכריה ט ט) הנה מלכך יבא לך ודאי ולא אנת לגביה יבא לך לפייסא לך¹⁷⁶ יבא לך לאקמא לך¹⁷⁷ יבא לך לאשלמא לך בכלא¹⁷⁸ יבא לך לאעלאה לך להיכליה¹⁷⁹ ולאזדווגא עמך זווגא דעלמין כמה דאת אמר (הושע ב כב) וארשתיך לי באמונה:</p>	<p>אמר לו רבי אחא, וכך כל אותם בני היכל המלך פותחים בלשון זה, זהו שכתוב קומי אורי כי בא אורך. הרי המלך כאן ודאי, שאז הוא הכבוד שלה, ושמחת הכל כשהמלך מתפייס עמה. (כתוב ותבא בת שבע אל המלך החדרה, כדוגמא זה) בכל אותן הפעמים היא באה אל המלך ועומדת לפניו, זהו שכתוב ותבא לפני המלך ותעמוד לפני המלך. אבל בפעם הזו לא כך, אלא המלך ילך אליה ויתפייס עמה וישיב אותה להיכלו, זהו שכתוב הנה מלכך יבא לך ודאי, ולא את אליו יבא לך לפייס אותך, יבא לך להקים אותך, יבא לך להשלים אותך בכל, יבא לך להכניס אותך להיכלו ולהזדווג עמך זווג עולמים, כמו שנאמר וארשתיך לי באמונה.</p>
<p>:</p>	
<p>עד דהוו אזלי פגע בהו רבי אבא אמרו הא מאריה דחכמתא אתי נקבל אנפי שכינתא¹⁸⁰ כד קריבו בהדיה אשתמיט מקסמורא דקופטרא ונחת גבון פתח ואמר (שמות יט יט) ויהי קול השופר הולך וחזק מאד וגו' ויהי קול השופר הכא אפליגו ספרי קדמאי וכלהו בחד מלה אתתקעו אית מאן דאמר קול השופר תרי קול חד השופר תרי¹⁸¹ ודייק לה מדלא כתיב (שמות</p>	<p>בעוד שהיו הולכים פגש בהם רבי אבא, אמרו הרי בעל החכמה בא נקבל פני השכינה, כשקרבו אליו השתמט מהאוכף וירד אליהם. פתח ואמר ויהי קול השופר הולך וחזק מאד וגו', ויהי קול השופר כאן נחלקו ספרי הראשונים וכולם בדבר אחד נתקעו, יש מי שאומר קול השופר שנים, קול אחד, השופר שנים, וזה מדויק משלא כתוב ויהי השופר הולך וחזק, אלא קול השופר קול שיוצא</p>

¹⁷⁴ מלכות (מ"מ).

¹⁷⁵ שנכנסה אצל ז"א כדי להזדווג עמו (מ"מ).

¹⁷⁶ פי' מהגלות שסבלה השכינה עם ישראל (מ"מ).

¹⁷⁷ פי' בסוד הקמת פרצופה כמ"ש הזהר לעיל, הוקם המשכן סתם (מ"מ).

¹⁷⁸ פי' מהמוחין דאר"א (מ"מ).

¹⁷⁹ פי' כדי להזווג כמ"ש הזהר כמד"א, וארשתיך לי באמונה, פי' הז"א אומר למלכות, וארשתיך לי באמונה, ודריש באמונה כמו ותקעתי יחד במקום נאמן, דהיינו זווגא דלא פסיק, וז"ש זווגא דלעמין כמ"ש כו' (מ"מ).

¹⁸⁰ עי' פירושו בפרשת תרומה דף קסג (מ"מ).

¹⁸¹ פי' ז"א שיצא מן הבינה הנק' שופר (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יט' (יט) ויהי השופר הולך וחזק אלא קול השופר קול דנפיק משופר¹⁸² דודאי שופר אקרי כמה דאת אמר (ישעיה כז יג) יתקע בשופר גדול והאי איהו שופר גדול דביה נפקין עבדין לחירות עלמין¹⁸³ והא אוקמוה:</p>	<p>מהשופר, שודאי נקרא שופר, כמו שנאמר יתקע בשופר גדול, וזהו שופר גדול, שבו יוצאים העבדים לחירות עולמים והרי פרשוה.</p>
<p>ואית מאן דתני ודייק דכלא חד¹⁸⁴ בגין דכתיב קול השופר קול דאקרי שופר¹⁸⁵ ומגלן דאקרי קול ממה דכתיב (דברים ה יט) קול גדול ולא יסף¹⁸⁶ והאי קול גדול אקרי שופר¹⁸⁷ ועל דא קול השופר הולך כתיב לאן הולך אי תימא להר סיני או לישראל יורד מבעי ליה אלא אורייתא מהכא נפקא¹⁸⁸ ומאתר דא דאיהו כללא דכל שאר קלין¹⁸⁹ אתיהיבת וכד יסתכלון מלי כלא חד ועל דא לוחי קדמאי רשימין מהאי אתר הוו ודא הוא רזא דמלה דכתיב (שמות לב טז) חרות על הלוחות אל תקרי חרות אלא חירות חירות ממש אתר דכל חירו ביה תליא:</p>	<p>ויש מי ששונה ומדייק שהכל אחד, משום שכתוב קול השופר, הקול שנקרא שופר. ומנין לנו שנקרא קול, ממה שכתוב קול גדול ולא יסף, והקול הגדול הזה נקרא שופר, ועל כן קול השופר הולך. לאן הולך, אם תאמר להר סיני או לישראל, היה צריך לכתוב אז יורד, אלא התורה יצאה מכאן, ומהמקום הזה שהוא הכלל של כל שאר הקולות נתנה. וכשיסתכלו בדברים הכל אחד, ולכן הלוחות הראשונים היו רשומים מהמקום הזה, וזהו סוד הדבר שכתוב חרות על הלחת, אל תקרי חרות אלא חירות, חירות ממש. מקום שכל החירות תלויה בו.</p>
<p>ותא חזי לית לך¹⁹⁰ מלה באורייתא דאמרין כלהו חבריא דא הכי ודא הכי דלא אויל כלא לאתר חד ולמבועא חד אתכנש הולך כמה דאת אמר (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים</p>	<p>ובא וראה אין לך דבר בתורה שאומרים כל החברים זה כך וזה כך שלא הולך הכל למקום אחד, ונכנס למעיין אחד. הולך כמו שנאמר (קהלת א) כל הנחלים הולכים אל הים, וכתוב הכל הולך אל מקום אחד.</p>

¹⁸² אמר הכתוב ענינו ומקום מוצאו, והכריחם לפירוש זה, דודאי שופר עיקרי בהכרח הבינה הנקראת שופר, כדכתיב יתקע בשופר גדול, וזה בהכרח בבינה (אור יקר).

¹⁸³ כאומרו יתקע בשופר גדול לחירותינו, ומשם דאית לתתא חירות דשמיטה, שבה חופשיות, כאומרו ובשביעית יצא לחפשי, פי' ואמר "נפקי עבדין לחירו לעלמין", שחירות עולם אינו אלא מבינה, ולכך הגאולה העתידה שהיא גאולת עולם, הוא על ידי בינה שהיא שופר גדול, וכיון שהוכרחנו לומר שופר בינה, ממילא דקול ת"ת, שא"א לומר שיהא עצמה הקול, והיא עצמה השופר המוציאה הקול, בהכרח זו סבה וזו מסובבת, ועוד דעיקר קול בת"ת, וזה פשוט (אור יקר).

¹⁸⁴ דלאידך פירושא לא כתיב ויהי השופר, כיון שבמלת קול אינו נודע. והוצרך הכתוב לפרש איזה קול, ואמר השופר. אבל לפירושו, שהוא תרי ניחא, דהכי קאמר, ויהיה קול השופר, פי' הת"ת הנק' קול ונפיק מבינה שהוא שופר (אור יקר). פי' כמ"ש קול הוא ז"א, ושופר היא בינה, והאי דקאמר ומאן דדייק, אע"פ שהוא הפי' הראשון, מ"מ כיון שרצה ר' אבא לומר ומאן דדייק בסיפא, נקט נמי ברישא מאן דדייק (מ"מ).
¹⁸⁵ פי' בינה שנק' קול גדול ונק' שופר (מ"מ).

¹⁸⁶ הא לא שייך אלא בבינה, דאיהי נהר דנגיד ונפיק ולא פסיק מימיו לעלמין, והיינו גדול ולא יסף (אור יקר).

¹⁸⁷ קשיא ליה אם כן, שהיא קול עם היותו גדול אינו צודק בה שופר שהם נגדיים, לזה אמר "והאי קול" בחי' קול, זה יצדק אומרו בה שהיא "שופר", ולא יתנגד מפני שהיא קול בבחינת עצמה, והיא שופר בבחינת היוציא ממנה, ועל דא אמר הכתוב, קול השופר ולא שופר סתם ולא קול סתם (אור יקר).

¹⁸⁸ לכולהו פירושי, והיינו מוצא הדעת להגלות מבינה ב"ן י"ה, ומשום דנמי מוצא התורה דעת מחכמה, כנודע ונבלת חכמה של מעלה תורה, אם כן אמאי לא אדכר הכא חכמה (אור יקר). פי' ז"א יצא מהבינה כד"א כל הנחלים הולכים אל הים, וא"כ לפי זה פי' הכתוב כך הוא, ויהי קול השופר, דהיינו לכל חד כדאית ליה, הולך אל המלכות (מ"מ).

¹⁸⁹ דהיינו ג"ר כלולות בבינה, ושבע תחתונות נמי כלולים בה, ובה דבקות אלו באלו, בסוד העליה אל חיק אמם, אם כן זו ראויה להזכר לבד ומשם התורה יורדת ומתפשטת למטה, והיינו "הולך" דאזיל עד המלכות כדמסיק לקמיה (אור יקר).

¹⁹⁰ כוונת הענין כי כמו הדרשא שדורשים החברים בתורה, עם היות שזה אומר בכה וזה אומר בכה, עם כל זה הכל הולך אל מקום אחד. כן גם התורה, עם היות שמבינה מתפשט הנהר אל הימין, ואל השמאל עם כל זה, הכל הולך אל מקום אחד, דהיינו יסוד האוסף ימין ושמאל ואמצע, כדי להיכנס למלכות (אור יקר). פי' הוא כמו ד"א (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וכתיב (שם ג כ) הכל הולך אל מקום אחד: וחזק מאד כמו ששנינו, כלי מחזיק¹⁹¹ ארבעים סאה¹⁹² וחזק מאד דלית לך מלה באורייתא חלשא או תבירא דכד תסתכל ותנדע בה דלא תשכח לה תקיפא כפטישא דמתבר טינרין ואי איחי חלשא מינך הוא כמה דאוקמוה דכתיב (דברים לב מז) כי לא דבר רק הוא ואם רק הוא מכס איחו ועל דא וחזק מאד:</p>	<p>וחזק מאד כמו ששנינו, כלי מחזיק ארבעים סאה, וחזק מאד שאין לך דבר בתורה חלש או שבור שכאשר תסתכל ותכיר אותו, שלא תמצא אותו חזק כפטיש ששובר סלעים. ואם זה חלש זה ממך, כמו שבארוה שכתוב (דברים לב) כי לא דבר רק הוא, ואם רק הוא מכס הוא, ועל זה וחזק מאד.</p>
<p>כתיב:</p>	<p>כתוב</p>
<p>ז/א</p>	<p></p>
<p>משה ידבר והאלהים יעננו בקול (שמות יט יט) באתר דא אתכללו מלין עלאין הא אוקמוה והאלהים יעננו בקול בקולו של משה בהוא קול דאחיד ביה משה¹⁹³ הכא אית לאסתכלא דהא אפכא הוה דכתיב (שם כ א) וידבר אלהים¹⁹⁴ והכא כתיב משה ידבר אלא אית דאמרי בנין דכתיב (שם מז) ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים ועל דא משה ידבר והאלהים יעננו בנין דלא אשתכח מלה באורייתא מפומא דמשה בלחוד¹⁹⁵ ודא הוא דאוקמוה קללות שבמשנה תורה משה מפי עצמו אמרן מעצמו לא תנינן אלא מפי עצמו הללו מפי הגבורה¹⁹⁶ והללו מפי עצמו מפי ההוא קול דאחיד ביה¹⁹⁷ דאקרי הכי ושפיר מלה:</p>	<p>משה ידבר והאלהים יעננו בקול, במקום הזה נכללו דברים עליונים, הרי פרשוה והאלהים יעננו בקול, בקולו של משה, באותו קול שאוחז בו משה. כאן יש להתבונן, שהרי הפוך היה, שכתוב (שם כ) וידבר אלהים, וכאן כתוב משה ידבר. אלא יש אומרים משום שכתוב ויאמרו אל משה, דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים, ועל זה משה ידבר והאלהים יעננו, משום שלא נמצא דבר בתורה מפי משה לבדו, וזהו שבארוה, קללות שבמשנה תורה משה מפי עצמו אמר, אותן מעצמו לא שנינו, אלא מפי עצמו, הללו מפי הגבורה, והללו מפי עצמו. מפי אותו קול שאחז בו שנקרא כך והדבר יפה.</p>
<p>ובספר האגדה של בית רב אומרים, אף על גב שתורה נאמרה כולה מפי הגבורה, כמו כן נאמרה מפי עצמו של משה, ומיהו, כמו קללות שבמשנה תורה ואחר כך נכללו בגבורה, זהו שכתוב משה ידבר והאלהים יעננו בקול. משה ידבר זה קולו של משה, והאלהים יעננו בקול זו</p>	<p>ובספר האגדה של בית רב אומרים, אף על גב שתורה נאמרה כולה מפי הגבורה, כמו כן נאמרה מפי עצמו של משה, ומיהו, כמו קללות שבמשנה תורה ואחר כך נכללו בגבורה, זהו שכתוב משה ידבר והאלהים יעננו בקול. משה ידבר זה קולו של משה, והאלהים יעננו בקול זו</p>

¹⁹¹ פי' מ"ש וחזק מאד מלשון כלי מחזיק (מ"מ).

¹⁹² והלוחות משקלם מ' סאה ם סתומה שאז היו מכח הבינה הנק' ם כד"א מעש האלהים המה (רח"ו).

¹⁹³ פי' ז"א (מ"מ).

¹⁹⁴ פי' אלמא שהמלכות הנק' אלהים היתה מדבר, וכמ"ש הזהר בפ' וארא דף כה והכא כתיב משה ידבר (מ"מ).

¹⁹⁵ פי' שתחלה וידבר אלהים, שהיא המלכות, ואחר שאמרו לו ישראל דבר אתה עמנו, אזי משה ידבר, ובשביל שלא יהיה נראה שהתורה נאמרה מפי משה לבדו, לכך והאלהים, שהיא מלכות, יעננו בקול, שהוא ז"א שהיה מתחבר קול ז"א עם הקול של מרע"ה (מ"מ).

¹⁹⁶ פי' של תורת כהנים הם ממלכות הנקרא אלהים ונק' גבורה תתאה, ולכך הם קשים יותר משל משנה תורה כמרד"ל (מ"מ).

¹⁹⁷ פי' הוא ז"א ששם אחוז מרע"ה (מ"מ).

¹⁹⁸ לפי מ"ש בשם הרב בפ' בשלח, שר' אבא הוא רב, צ"ל מ"ש ר' אבא הכא דבי רב, הם בעלי הישיבה כולה (מ"מ).

¹⁹⁹ פי' גם של ת"כ שהם מפי הגבורה ג"כ נאמר מפי ז"א (מ"מ).

²⁰⁰ פי' זה תירוץ אחר לקושיא דלעיל, ופי' הכתוב, משה ידבר, היינו ז"א. והאלהים, שהיא גבורה תתאה, שהיא מלכות, נכללה עמו. ולפי זה מ"ש וידבר אלהים, ומ"ש משה ידבר, הכל א'. וידבר אלהים היא גבורה

זהר ויקרא חלק א'

<p>והאלהים יעננו בקול דא גבורה דאודי ליה להווא קלא הדא הוא דכתיב יעננו בקול בהווא קול דמשה והשתא מאן דפתח במלי דאורייתא (אנן אחדי נודן ליה אמרו נתיב ומאן דפתח) ליפתח ויימא יתבו:</p>	<p>גבורה שמודה לאותו הקול, זהו שכתוב יעננו בקול, באותו קול של משה. ועכשיו מי שפתח בדברי תורה (אנחנו נחזיק תודות { ? } לו אמרו נשב ומי שפתח) יפתח ויאמר ישבו.</p>
<p>פתח רבי אבא ואמר כתיב (ויקרא כב יב) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה וגו' זכאה חולקהון דישראל מכל עמין עכו"ם דהא קודשא בריך הוא כד ברא עלמא לא ברא ליה אלא בניניהון דישראל בגין דיקבלון אורייתא בטורא דסיני ויתדכון בכלא וישתכחון זכאין קמיה:</p>	<p>פתח רבי אבא ואמר, כתוב (ויקרא כב) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה וגו', אשרי חלקם של ישראל מכל העמים, שהרי כשברא הקדוש ברוך הוא את העולם לא ברא אותו אלא בשביל ישראל כדי שיקבלו תורה בהר סיני ויטהרו בכל וימצאו צדיקים לפניו.</p>
<p>תא חזי כד אשתלים האי עלמא בהו בישראל כנוונא דלעילא²⁰² והווא אדם אתנעין בארעא ורומיה מטי עד צית שמיא בעא קודשא בריך הוא לאשלמא (ס"א לאשלפא) נשמתא קדישא מעילא לתתא בגין דיתאחיד ויתקשר דא בדא²⁰³ הדא הוא דכתיב (בראשית ב ז) וייצר יהו"ה אלהים את האדם עפר מן האדמה וגו' למהוי קשיר דא בדא וישתכח שלים כנוונא דלעילא וישלם ויתקן גרמיה הכי ובגין כך ברא ליה דבר ונוקבא למהוי שלים²⁰⁴:</p>	<p>בא וראה כשנשלם העולם הזה בישראל כדוגמא שלמעלה, ואותו אדם ננעץ בארץ ורמו מגיע עד לב²⁰¹ השמים, רצה הקדוש ברוך הוא להשלים (להוציא) את הנשמה הקדושה ממעלה למטה, כדי שיתאחז ויתקשר זה בזה, זהו שכתוב (בראשית ב) וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה וגו' להיות קשור זה בזה, וימצא שלם כדוגמא שלמעלה, וישלים ויתקן עצמו כך, ולכן ברא אותו זכר ונקבה, להיות שלם.</p>
<p>ואימתי אקרי בר נש שלים כנוונא דלעילא בשעתא דאזדוונ בבת זוגיה באחדותא בחדוותא ברעותא ויפיק מניה ומנוקביה בן ובת²⁰⁵ וכדין הוא בר נש שלים כנוונא</p>	<p>ומתי נקרא אדם שלם כדוגמא שלמעלה, בשעה שמזדווג עם בת זוגו באחדות ובשמחה וברצון, ויוציא ממנו ומנקבתו בן ובת, ואז הוא אדם שלם כדוגמא שלמעלה, ומשלים הוא</p>

תתאה, שלפי שאורייתא מסטרא דגבורה אתייהבת כמ"ש בפ' יתרו, לכך וידבר אלהים, אבל נכללה עם הז"א שנמתקה, וזהו משה שהוא ז"א ידבר (מ"מ).

²⁰¹ צית עי' תרגום אונקלוס דברים ד יא.

²⁰² פי' שיש בהם ז"ב שבטים נגד י"ב בקר, וע' נפש נגד ע' חסדים המגולים, וס' רבוא נגד ו"ק כל קצה כלול וכו' ומ"ש והווא אדם וכו', פי' התחיל מאדה"ר שהוא ראשית תיקון "ישראל שלים כנוונא דלעילא", פי' כמו שלמעלה יש בכל פרצוף פנימיות שהיא בחי' הנשמה וחיצוניות שהם בחי' הגוף, כך האדם יש בו גוף ונשמה (מ"מ).

²⁰³ עי' הערה לעיל דף ד ע"ב בשם לש"ו דע"ה ח"ב צא ע"ג. כל גשם וחומר הרי הוא אינו חי בעצמו רק מזולתו, שהוא מאור נשמתו המחיה אותו. והנשמה הרי היא ג"כ אינה חי בעצמה, אלא מאורו ית"ש המחיה אותה. ויש שהוא מאיר בה ומתלבש בה מבפנים, ויש שהוא מאיר עליה רק מבחוץ, ובסוד (יחזקאל א ד) ונוגה לו סביב וכמ"ש בזוה"ק (פ' יתרו סט ע"א), וע' בדברי הרב (שער המלכים פ"י) ובזוה"ק תרומה (קסד ע"ב). והנה כל אינון אשר אור חיותם הוא רק מבחוץ, הם יתבטלו בביטול גמור, הם ונשמתם. אבל כל אלו אשר אור חיותם מתלבש בהם מבפנים, הרי נעשו הם משכן ומעון לאור שכינתו ית"ש, כי עליהם נאמר (שמות כה ח) ושכנתי בתוכם, הנה מתקיים נשמתם בחיות נצחי, כי אורו ית"ש אינו נפסק מהם לעולם, ונעשה החיות לעצם בהם. והעיקר הוא כי גם נשמתם גופה הוא ג"כ רק ממנו עצמו ית"ש וכמ"ש בפ' ויקרא (ז ע"א) ע"ש, ולכן שוכן בתוכם גם בעוה"ז, ושכנתי בתוכם, בתוכו לא נאמר אלא בתוכם. והרי הם מעצמות החיים גופה, ולכן הם נשאים לחיי עולם, ור"ל שלא שייך בהם מיתה כלל, יען שהם מעצם החיים, ולכן הם עומדים וקיימים תמיד בחיים (דע"ה ח"ב צב ע"ד).

²⁰⁴ פי' כמו שהז"א, המלכות משלימתו, כמ"ש הרב זלה"ה כן באדם התחתון נוק' דיליה משלימתו (מ"מ).

²⁰⁵ פי' שכתב בר"מ שאדם ואשתו אחר שמולידים בן ובת, נעשים הם בחי' אר"א, ובן ובת שלהם בחי' ז"ן, וז"ש "וכדין הוא ב"נ וכו' (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דלעילא²⁰⁶ ואשלים הוא לתתא כנוונא דשמא קדישא עלאה וכדין אתקרי (ס"א אתקיים) שמא קדישא עלאה עליה ובר נש דלא בעי לאשלמא שמא קדישא לתתא טב ליה דלא אתברי דהא לית ליה חולקא כלל בשמא קדישא וכד נפיק נשמתיה מניה לא אתאחדא ביה כלל דהא אזערא דיוקנא דמאריה עד דאתקשרא (ס"א דאתהדרא) ואתתקנת בכלא:</p>	<p>למטה כדוגמא שהשם הקדוש העליון, ואז נקרא (יתקיים) השם הקדוש העליון עליו, ואדם שלא רוצה להשלים את השם הקדוש למטה, טוב לו שלא נברא, שהרי אין לו כלל חלק בשם הקדוש. וכשיוצאת נשמתו ממנו, לא נאחזת בו כלל, שהרי הקטין את דיוקן רבונו, עד שיתקשר (שיחזור) ויתקן בכל.</p>
<p>הדא הוא דכתיב (ויקרא כב יב) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וגו'. ובת כהן דא נשמתא קדישא דאתקרי ברתא דמלכא דהא אוקמוה דנשמתא קדישא²⁰⁷ מזוונא דמלכא ומטרוניתא נפקת²⁰⁸ ובניני כך היא גופא דלתתא מדכר ונוקבא אוף הכי נשמתא לעילא כי תהיה אלמנה מההוא גופא דאזדוונת ביה ומית וגרושה דאתרכת מההוא חולקא דשמא קדישא וכל כך למה בנין דזרע אין לה לאשתכחא כנוונא דלעילא ולא אתקשרא בשמא קדישא:</p>	<p>זהו שכתוב (ויקרא כב) ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וגו'. ובת כהן זו הנשמה הקדושה שנקראת בת המלך, שהרי פרשוה שהנשמה הקדושה היא מזווג של המלך והמלכה יוצאת, ולכן איך שהגוף שלמטה הוא מזכר ונקבה, אף כך הנשמה למעלה, כי תהיה אלמנה מאותו הגוף שהזדווגה בו ומת, וגרושה שגרשה מאותו החלק של השם הקדוש, וכל כך למה, משום שזרע אין לה, להימצא כדוגמא שלמעלה ולהתקשר בשם הקדוש.</p>
<p>ושבה אל בית אביה מאן ושבה ושבה סתם לאתתקנא כמלקדמין וכדין ושבה אל בית אביה דא קודשא בריך הוא כנעוריה כקדמיתא מלחם אביה תאכל לאתענגא בענונא דמלכא מכאן ולהלאה (ויקרא כב י) וכל זר לא יאכל קדש מאן הוא זר ההוא דלא (ס"א אוקיר) אוקים שמא קדישא לתתא ולית ליה ביה חולקא לא יאכל קדש לית ביה חולקא מענונא דלעילא דאית ביה אכילה דכתיב (שיר ה א) אכלו רעים אכילה דלעילא ענונא:</p>	<p>ושבה אל בית אביה, מי "ושבה", ושבה סתם להתתקן כמו מקדם, ואז ושבה אל בית אביה, זה הקדוש ברוך הוא כנעוריה כבראשונה מלחם אביה תאכל, להתענג בעונג של המלך, מכאן והלאה (שם) וכל זר לא יאכל קדש. מי הוא הזר, אותו שלא (כיבד) הקים את השם הקדוש למטה, ואין לו בו חלק, לא יאכל קדש. אין בו חלק מהעונג שלמעלה שיש בו אכילה, שכתוב (שיר ה) אכלו רעים, אכילה שלמעלה היא העונג</p>
<p>ז/ב</p>	
<p>דקודשא בריך הוא הוי והאי ענונא שריא באתר דשריא²⁰⁹ כד ריחא דקרנא הוה סליק:</p>	<p>של הקדוש ברוך הוא, והעונג הזה שרוי במקום ששרוי כאשר ריח הקרבן היה עולה.</p>
<p>תא חזי בשעתא דאשתכח מזונא לתתא²¹⁰</p>	<p>בא וראה, בשעה שנמצא מזון למטה נמצא</p>

²⁰⁶ דהיינו כשם שיש לעילא או"א זר"ן, כן הוא האדם ואשתו ובן ובת שהולידו, שהם בחי' או"א זר"ן (מ"מ).

²⁰⁷ כל הנשמות כולן הם מ"ן דהמלכות, ומהמוחין פנימים שבה שהיא כנסת ישראל וכמ"ש בזוה"ק (שמות יב ע"א וכן בפ' ויקרא ז ע"א ובכ"מ) (דע"ה ח"ב צו ע"א), והנה בענין מה שאמרו בתיקונים (תיקון ו דף כד רע"ב) דאימא עלאה מקננא בכרסייא בתלת ספירן עלאין, הנה מבאר הרב ז"ל על כמה פנים: א', הוא על המלכות דאצילות שכינת עוזו ית"ש והיא אימא אם ישראל כנסת ישראל, וכמו שאמרו בפ' שמות (יב ע"א) ופ' שלח (קעד ע"ב) ופ' ויקרא (ז ע"א) תזריע (מג ע"ב), ונקרא אימא עלאה כי עיקרה הוא לעולם באצילות (דע"ה ח"ב קטז ע"א), נולדים ויוצאים מהיסוד דהנוק' כי משם הוא כל הנשמות (כמ"ש בזוה"ק ח"א י"ג סע"א וח"ב יב ע"א וח"ג ז ע"א קעד ע"ב) (כללים ח"א קו ע"ג), אותן הבי"ע שבו [שבז"א], הנה הם השורשים דכל הנשמות והעולמות אשר לבי"ע ממש שיצאו ונבראו אח"כ מהמלכות דאצילות ע"י זווגא בד"א (ע' זוה"ק ח"א כב ע"א כט ע"ב ובח"ב יב ע"א וח"ג ז ע"א יט ע"א קעד ע"ב וע' עוד ח"א יג סע"א וח"ב נה ע"א) (כללים ח"א קח ע"ג).

²⁰⁸ שמות יב ע"א ולקמן יט ע"א מג ע"ב קעד ע"ב ועי' ח"א יג סע"א (לש"ו).
²⁰⁹ פי' הארת או"א מגעת עד המלכות (מ"מ).

<p>אשתכח מזונא דלעילא למלכא דאתקין סעודתא דיליה ולא אתקין לעבדוהי כד אתקין לעבדוהי אכיל הוא סעודתא דיליה ואינון אכלי סעודתייהו הדא הוא דכתיב (שיה"ש ה א) אכלתי יערי עם דבשי דא סעודתא דמלכא אכלו רעים שתו ושכרו דודים דא סעודתא דידהו מריחא דקרבנא²¹¹ כד ריחא דקרבנא הוה סליק ובגיני כך אקרי ריח ניחוח ליהו"ה (במדבר כח כז) ריח לעבדוהי ניחוח ליהו"ה (מאתר דענוגא דעתיקא אשתכח²¹²) ועל דא סעודתא דמלכא אתעכב בגין סעודתא דעבדוהי ובגין כך ישראל מפרנסי לאביהן שבשמים²¹³ תנינן ומסעודתא דמלכא מאן אכיל אלא אינון נשמתין דצדיקיא:</p>	<p>מזון למעלה, (משל) למלך שתיקן את סעודתו ולא תיקן לעבדיו, כשתקן לעבדיו הוא אכל את סעודתו והם אכלו את סעודתם, זהו שכתוב (שם) אכלתי יערי עם דבשי זו סעודת המלך, אכלו רעים שתו ושכרו דודים זו סעודתם. מריח הקרבן כשריח הקרבן היה עולה, ולכן נקרא ריח ניחוח לה', ריח לעבדיו, ניחוח לה' (ממקום העונג של העתיק נמצא). ולכן סעודת המלך מתעכבת בגלל סעודתם של עבדיו, ולכן ישראל מפרנסים את אביהם שבשמים שנינו. ומסעודת המלך מי אוכל, אלא אותן נשמות הצדיקים.</p>
<p>תו פתח ואמר (תהלים קלג א) הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד זכאין אינון ישראל דלא יהב לון קודשא בריך הוא לרברבא או לשליחא אלא ישראל אחידן ביה והוא אחיד בהו²¹⁴ ומחביבותא דלהון קרא לון קודשא בריך הוא עבדין²¹⁵ הדא הוא דכתיב (ויקרא כה נה) כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם לבתר קרא לון בנימ²¹⁶ הדא הוא דכתיב (דברים יד א) בנימ אתם ליהו"ה אלהיכם לבתר קרא לון אחים הדא הוא דכתיב (תהלים קכב ח) למען אחי ורעי וגו' ובגין דקרא לון אחים בעא לשוואה מדוריה בהו ולא יעדי מנייהו כדין כתיב הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד²¹⁷:</p>	<p>עוד פתח ואמר הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, אשריהם ישראל שלא נתן אותם הקדוש ברוך הוא לשר או לשליח אלא ישראל אחוים בו, והוא אחוז בהם. ומחביבותם קרא להם הקדוש ברוך הוא עבדים, זהו שכתוב כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם, אחר כך קרא להם בנימ, זהו שכתוב בנימ אתם לה' אלהיכם, אחר כך קרא להם אחים, זהו שכתוב למען אחי ורעי וגו', ומשום שקרא להם אחים רצה לשים את מדורו בהם ולא יסור מהם, ואז כתוב הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד.</p>
<p>ובוצינא קדישא²¹⁸ הכי אמר הנה מה טוב ומה נעים וגו' כמה דאת אמר (ויקרא כ יז) ואיש</p>	<p>והנר הקדוש כך אמר, הנה מה טוב ומה נעים וגו', כמו שנאמר (ויקרא כ) ואיש אשר</p>

²¹⁰ פי' ע"י הקרבן שעושים ישראל מטה גורמים שימשך שפע גם למעלה (מ"מ).
²¹¹ פי' שע"י הקרבן גורמים ישראל מזון למעלה, וכשמתקן המלך מזונא דיליה גם לישראל מתקן מזון, נמצא שהקרבן גרם הכל, וז"ש בסמוך ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים (מ"מ).
²¹² פי' שגם מאריך ממשיכים הארה על ידי הקרבן, ואריך נק' עתיקא, כנודע קרא לון קב"ה עבדיו, פי' מצד מט"ט הנק' עבד (מ"מ).
²¹³ והכוונה הוא על הרצון הפשוט והתשוקה הפנימית אשר נמשך מהעובד בלב ונפש נוסף על הכוונה, הנה זה לבד אשר עולה באצילות ממש והוא כח הפנימי של האדם, וזה אשר עולה למעלה לקרבן אשה ריח ניחוח לה' (ויקרא א ט), והוא אכילה דלעילא עינוגה דקוב"ה כו' (דע"ה ח"ב לח ע"ד).
²¹⁴ עי' לעיל ד ע"ב בשם לש"ו דע"ה ח"ב צא ע"ג.
²¹⁵ עי' פנ"ח שער עולם הבריאה שער ק"ש פרק יב: נשמה לנשמה היא באה מאבא ונשמה מאמא ורוח מת"ת ונפש ממלכות הרי כי נשמה לנשמה ונשמה של אדם הם בנימ של או"א ואחים גמורים של הת"ת ומלכות אמנם הרוח והנפש הם בנימ גמורים של ז"ל וזהו סוד למען אחי ורעי כי קראם הקב"ה לישראל אחים ורעים נגד הנשמות ובנים אתם לה' אלהיכם נגד רוח ונפש.
²¹⁶ פי' מצד רוח ונפש שיש בהם, ולכן נק' בנימ דז"ל כמ"ש הרב ז"ל (מ"מ).
²¹⁷ פי' אימתי טוב ונעים הדבר כששבת אחים גם יחד, שהם הקב"ה עם ישראל שנק' אחים (מ"מ).
²¹⁸ ובוצד"ק רשב"י מפרש הנה מה טוב הם החסידים ומה נעים הם הגבורות כמ"ש בפ' אחרי מות דף נט וכן פי' שם הרח"ו ז"ל בהגותיו ואחים הם ז"ל (מ"מ).

<p>אשר יקח את אחותו²¹⁹ ובספרא דרב ייבא סבא ואיש דא קודשא בריך הוא אשר יקח את אחותו דא כנסת ישראל וכל כך למה חסד הוא חסד הוא ודאי²²⁰ והא אוקמוה ועל דא הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, גם לרבות ישראל שלמטה, כמו שאמרנו, שהרי בשעה שכנסת ישראל (באחיה) באחדות עם הקדוש ברוך הוא, ישראל שלמטה שרוים בשמחה גם הם עם הקדוש ברוך הוא, ולכן כתוב גם יחד.</p>	<p>ובספרו של רב המנונא סבא, "גם יחד" לרבות צדיק בה בכנסת ישראל, שהם זווג אחד והכל דבר אחד. ושנינו בפרשת שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, מהו אחד זו כנסת ישראל, שאחווה בקדוש ברוך הוא. שאמר רבי שמעון זווג של זכר ונקבה נקרא אחד, במקום שהנקבה שורה אחד נקרא. למה, בגלל שזכר בלי נקבה נקרא חצי גוף, וחצי אינו אחד. וכשמתחברים כאחד שני חצאי נעשים גוף אחד, ואז נקרא אחד, ועכשיו הקדוש ברוך הוא לא נקרא אחד.</p>
<p>ובספרא דרב המנונא סבא²²¹ גם יחד לרבות צדיק בה בכנסת ישראל דאינון זווגא חד וכלא מלה חד ותנינן בפרשתא דשמע ישראל יהוה אלהינו יהוה אחד (דברים ו ד) מהו אחד דא כנסת ישראל דאחיד ביה בקודשא בריך הוא דאמר רבי שמעון זווגא דדכר ונקבא אקרי אחד באתר דנוקבא שריא אחד אקרי מאי טעמא בגין דדכר בלא נוקבא פלג גופא אקרי ופלג לאו הוא חד וכד מתחברין כחדא תרי פלגי אתעבידו חד גופא וכדין אקרי אחד והשתא קודשא בריך הוא לא אקרי אחד:</p>	<p>ובספרו של רב המנונא סבא, "גם יחד" לרבות צדיק בה בכנסת ישראל, שהם זווג אחד והכל דבר אחד. ושנינו בפרשת שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, מהו אחד זו כנסת ישראל, שאחווה בקדוש ברוך הוא. שאמר רבי שמעון זווג של זכר ונקבה נקרא אחד, במקום שהנקבה שורה אחד נקרא. למה, בגלל שזכר בלי נקבה נקרא חצי גוף, וחצי אינו אחד. וכשמתחברים כאחד שני חצאי נעשים גוף אחד, ואז נקרא אחד, ועכשיו הקדוש ברוך הוא לא נקרא אחד.</p>
<p>ורוא דמלה כנסת ישראל בגלותא וקודשא בריך הוא סליק לעילא לעילא זווגא אתפרש ושמא קדישא לא אשתכח שלים ואחד לא אקרי ואימתי יתקרי אחד בשעתא דמטרוניתא תשתכח ביה במלכא ויזדווגון כחדא הדא הוא דכתיב (עובדיה א כה) והיתה ליהוה המלוכה מאן מלוכה דא כנסת ישראל דמלכו בה אתקשר כדין (זכריה יד ד) ביום ההוא יהיה יהוה אחד ושמו אחד ועל דא (תהלים קלג א)</p>	<p>וסוד הדבר, כנסת ישראל בגלות והקדוש ברוך הוא עולה למעלה למעלה, והזווג נפרד, והשם הקדוש לא נמצא שלם, ולא נקרא אחד. ומתי יקרא אחד, בשעה שהמלכה תמצא עם המלך ויזדווגו כאחד, זהו שכתוב (עובדיה א) והיתה לה' המלוכה, מי המלוכה זו כנסת ישראל, שהמלכות קשורה בה, אז ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד. ועל זה הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד.</p>

²¹⁹ פי' איש הוא ז"א, אחותו היא מלכות (מ"מ).

²²⁰ ז"ל הרב בסה"כ ואמנם עיקר הנסירה היא, כי הלא כשנדבקו הדינים יחד, הנה כדי להחזירם פב"פ, היה צריך להמשיך כל הדינים בנקבה, כדי שתוכל להפרד מן הזכר. וכל אותם הדינים שבאחוריו, כולם ננסרו ונתנו לה, והוא נשאר בסוד החסד והיא בסוד דינים. ואמנם כדי לדחות אותם הדינים שבאחורי הזכר, ליתנם אל הנקבה, זה נעשה בכח החסד העליון של הבינה, וז"ס כי יקח את אחותו חסד הוא, ובזוהר אחרי מות דף עז ע"ב פי' כי ע"י החסד אתפרשו גזעין שהוא סוד האחורים שלהם ואז לקחה לאשה, ופי' הדבר כי הלא כבר ידענו שאע"פ שהאדם ישן, עכ"ז נשמתו מושכת לו חיים וחסד מלמעלה, אל אותו הכח קיסטא דחיותא הנשאר בגופו. והנה אע"פ שעתה הז"א נרדם בשינה, עכ"ז נשמתו מושכת אליו מסוד החסד של הבינה, ונתפשט בכלו, ואז הדינים שבאחוריו היו נדחים מאליהם ונדבקים באחורי הנקבה, וז"ש באדרא דף קמב ע"ב ובאתרה שקיע רחמי וחסד והענין כי הלא כאשר היה נמשך בו החסד היה נחדה הדין ונשאר החסד שקוע במקום הדין וז"ש ובאתרהא שקע רחמי וחסד עכ"ל. ובזה תבין לשון זה, וע"ד הנה מה טוב וכו'. ושיעור הכתוב אימתי מתחברים טוב שהם החסדים, עם נעים שהם הגבורות, כששבת אחים יחד, שהם ז"ן, לפי שהז"א נבנה מהחסדים, ומלכות מהגבורות. וכשמתחברים ז"ן, אזי גם החו"ג מתחברים ישראל דלתתא שריין בחדותא, גם אינון בקב"ה, פי' שנפשם ורוחם של ישראל עולים בסוד מ"ן למלכות, נמצא בשעה שהמלכות מזדווגת עם ז"א, והיא שמחה, גם ישראל יש להם שמחה, שגם הם מזומנים לאותו זווג (מ"מ).

²²¹ רב ייבא סבא ביאר הענין היטב, וכן הוא דעת הרשב"י ע"ה, ששניהם לדבר א' נתכוונו (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>הנה מה טוב ומה נעים שבת אהים גם יחד:</p>	
<p>כשמן הטוב על הראש (שם ב) מאן שמן הטוב דא משה רבות קודשא דנגיד ונפיק מעתיקא קדישא²²² דאשתכח²²³ בהווא נהר עלאה דינקא לבנין לאדלקא בוצינין והווא משה נגיד ברישא דמלכא ומרישיה ליקירו דדיקנא קדישא ומתמן נגיד לכל אינון לבושי יקר דמלכא אתלבש בהו²²⁴ הדא הוא דכתיב (תהלים קלג ב) שיורד על פי מדותיו על פי מדותיו ממש ואלין אינון כתרי מלכא דשמייה קדישא אשתכח בהו:</p>	<p>כשמן הטוב על הראש, מי שמן הטוב, זה שמן משחת קודש ששופע ויוצא מהעתיק הקדוש שנמצא באותו נהר עליון שמניק את הבנים להדליק מנורות, ואותו שמן שופע על ראש המלך, ומראשו לכבוד של הזקן הקדוש, ומשם שופע לכל אותם לבושי כבוד שהמלך מתלבש בהם, זהו שכתוב שיורד על פי מדותיו, על פי מדותיו ממש. ואלו הם כתרי המלך שהשם הקדוש נמצא בהם.</p>
<p>תא חזי כל נגידו וכל חידו דעלמין לא נחית לברכא אלא על ידא דאלין כתרין קדישין דאינון שמא דמלכא קדישא ובנין כך שיורד על פי מדותיו על פי מדותיו ודאי כמה דאת אמר (במדבר ד כו) על פי אהרן ובניו תהיה כך על פי מדותיו נחית ונגיד לכלהו עלמין לאשתכחא ברכאן לכלא ותא חזי האי שמן:</p>	<p>בא וראה כל השפע וכל שמחת העולמות לא יורדים לברך אלא על ידי הכתרים הקדושים הללו, שהם שמו של המלך הקדוש, ולכן שיורד על פי מדותיו, על פי מדותיו ודאי. כמו שנאמר (במדבר ד) על פי אהרן ובניו תהיה, כך על פי מדותיו יורד ומשפיע לכל העולמות להמציא ברכות לכלם. ובא וראה השמן הטוב הזה</p>
<p>ח/א</p>	
<p>טוב לא זמין עד ההוא זמנא דפולחנא דלתתא הוה סליק²²⁵ ואתערען דא בדא הדא הוא דכתיב (משלי כז ט) שמן וקטרת ישמח לב²²⁶ שמן לעילא וקטרת לתתא²²⁷ כדין הוא חדוותא דכלא רבי אחא ורבי יהודה זקיפו ידין ואודו לרבי אבא:</p>	<p>אינו זמין {מוכן}, עד אותו זמן שהעבודה שלמטה היתה עולה ונפגשים זה בזה, זהו שכתוב (משלי כז) שמן וקטרת ישמח לב, שמן למעלה {מלמעלה} וקטרת למטה {מלמטה}. אזי זו שמחת הכל. רבי אחא ורבי יהודה זקפו ידים והודו לרבי אבא.</p>
<p>רבי אחא פתח (בראשית כ ג) ויבא אלהים אל אבימלך בחלום הלילה וכתוב (שם ו) ויאמר אליו האלהים בחלום גם אנכי ידעתי כי בתם לבבך עשית זאת. ויבא אלהים אל אבימלך הזה, מה שונה באומות העולם, ויבא אלהים, ולישראל לא.</p>	<p>רבי אחא פתח (בראשית כ) ויבא אלהים אל אבימלך בחלום הלילה, וכתוב ויאמר אליו האלהים בחלום גם אנכי ידעתי כי בתם לבבך עשית זאת. ויבא אלהים אל אבימלך הזה, מה שונה באומות העולם, ויבא אלהים, ולישראל לא.</p>
<p>(אלא דא הוא רוא דאלהים אחרים ואית לך למנדע דשמא דקודשא בריך הוא (ישעיה נז טו))</p>	<p>(אלא זהו סוד של אלהים אחרים, ויש לך לדעת שהשם של הקדוש ברוך הוא (ישעיה נז))</p>

²²² פי' הענין שמן הם המוחין דאבא וירדו מע"ק דרך המזלא ומשם נכנס באבא (זהר הרקיע).
²²³ בהאי נהר האיר ולא מצדה רק מצד אבא ואי משתכח הוי להניק הבנים כי היניקה היא להגדיל הכלים לעשותם בחי' י' וז"ש לאדלקא בוצינין ואמר עוד ענין אחר כי משערות דיקנא גופא דא"א נזולים הטיפות בתוך רישא דז"א (זהר הרקיע).
²²⁴ פי' כי מלכא נק' פנימ' האור דז"א וז"ש ומתמן נגיד וכו' אמר על שערות דדיק' שהוא לבוש לאור שבתוכם או יאמר ומן המוח' יורד דרך פנימ' לכל אינון לבושי יקר שהם ז' כלים דז"א וז"ש ואלין אינון כתרי דמלכא שהם כלי האצ' (זהר הרקיע).
²²⁵ פ' קטורת שהיו עושים למטה (מ"מ).
²²⁶ פי' שמן שהוא אבא, וקטרת שהיא אימא, ישמח לב שהוא ז"א, וכן פי' הרב בליקוטים (מ"מ).
²²⁷ קטורת דסליק מלמטה ושמן דנחית מאבא אל אימא דפגעין זה בזה כמ"ש בזהוהר ישמח לב אימא ונחתין בשכינה תתאה כמו דסליק הריח ממנה (בהגרא"א על תז"ח מג ע"ד).
²²⁸ כי "ויבא" מורה מעלה שבא אליו למטה (אור יקר).
²²⁹ כלומר, לא נמצא דרך זה לנביאי ישראל, עם היות דכתיב, הנני בא אליך, זהו פרטי (אור יקר).

<p>רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו והיא בלחודוי מלכא על כל מה דאשתכח בין לעילא בין לתתא והיכלא קדישא דיליה באמצעיתא אתתקן וסחרניה אית שבעין כתרין²³⁰ ומנהון אתמשכו שבעין רברבין ואתמנו על שבעין עמין דעלמא למהוי כל חד וחד שליט על עמיה ועל ארעיה וקודשא בריך הוא יהב לישראל רזא דשמיה בלחודיהון והוא שליט על ישראל וירושלם הדא הוא דכתיב (דניאל ט יט) כי שמך נקרא על עירך ועל עמך ולית לעמא אחרא חולקא ביה בקודשא בריך הוא דכתיב (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם יהוה נקרא עליך וכתיב (מיכה ד ה) כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו וגו' וכתוב (דברים ל"ב) כי חלק יי עמו וגו'.</p>	<p>רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו, והוא לבדו מלך על כל מה שנמצא, בין למעלה בין למטה, וההיכל הקדוש שלו באמצע נתקן, וסביבו יש שבעים כתרים, ומהם נמשכו שבעים שרים ונפקדו על שבעים עמי העולם, להיות כל אחד ואחד שולט על עמו ועל ארצו, והקדוש ברוך הוא נתן לישראל סוד של שמו, להם בלבד, והוא שולט על ישראל וירושלים, זהו שכתוב (דניאל ט') כי שמך נקרא על עירך ועל עמך, ואין לעם אחר חלק בו בקדוש ברוך הוא, שכתוב וראו כל עמי הארץ כי שם יי נקרא עליך, וכתוב (מיכה ד') כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו וגו', וכתוב (דברים ל"ב) כי חלק יי עמו וגו'.</p>
<p>אלא הכי תנינן כל אלהיים דהכא²³³ ההוא חילא רברבא דממנא עלייהו הוה כגוונא דא²³⁴ (במדבר כב כ) ויבא אלהיים אל בלעם לילה ההוא חילא דאתפקד עליה²³⁵ ואי תימא ויאמר אליו האלהיים בחלום הכי הוא ודאי גם אנכי ידעתי גם אמאי הכא אלא לרבות קא אתא דאף על גב דלעילא מנאי ידיע גם אנכי ידעתי ואחשוך גם אנכי גם לרבות²³⁶.</p>	<p>אלא כך שנינו, כל אלהים של כאן, היה אותו כח גדול שממונה עליהם, כדוגמא זה ויבא אלהים אל בלעם לילה, אותו כח שנפקד עליו. ואם תאמר ויאמר אליו האלהים בחלום, כך זה ודאי, גם אנכי ידעתי למה כאן גם, אלא שבא לרבות, שאף על גב שלמעלה ממני ידוע, גם אנכי ידעתי, ואחשוך גם אנכי, גם לרבות.</p>
<p>אותך מחטו לי²³⁷ מחטו חסר אלף כתיב מאי קאמר בגין דחטאה לאו בחילא קיימא²³⁸</p>	<p>"אותך מחטו לי" מחטו חסר אלף כתיב, מה אמר, משום שחטא אינו עומד בכח, אלא</p>

²³⁰ ע' מלאכים סובבים הכסא, והם ע' שרי או"ה, וכמ"ש בפדר"א (פרק כד) וע' זוה"ק ויקרא (דף ח ע"א), וכתב בספר קהלת יעקב ערך ס"מ בשם מהרח"ו ז"ל, כי כל הע' שרים הם תחת רשות ס"מ ורהב, שהם שרי עשיו וישמעאל וכמ"ש ברע"מ (פנחס רמו ע"ב), כי כן הוא עשו וישמעאל הם השורש של כל הע' כמ"ש הגר"א בתיקונים (תיקון לב דף פד ע"ג) (דע"ה ח"ב קיז ע"א).

מעשיהם אינם גורמים אלא רק עד השר שלהם לבד, ולכן אמר היטיב אליהו לאיוב (שם לה ה) הבט שמים וראה ושור שחקים גבהו ממך, [ור"ל באותן העולמות אשר למעלה משרשך, ובפרט בעולם האצילות אשר שם אין חלק כלל לשום אומה ולשון אלא רק לזרע אברהם יצחק ויעקב לבד]. (דע"ה ח"ב ע"ד).

²³² הגה"ה מבחוץ ולא גרסי ליה ברוב הספרים, וכוונתו לפרש ענין השר וכבר ביארנו בו כל הצורך לעיל (אור יקר).

²³³ שלא זכה לנבואה (אור יקר).

²³⁴ נמי מתרצינן אומרו "ויבא", שהיה השר, ועליו יצדק ויבא. אמנם הנביאים מזדככים ועולים (אור יקר).
²³⁵ כשידודק דבריו, ירצה השר עליון גבוה, וממנו כח נמשך באומתו, נקשר הכח ההוא במלך. ולהכי לעיל קאמר "הוא חילא רברבא דממנא ביה", וכאן אמר, כי הביאה לא יצדק בכל השר, אלא דווקא בבחינתו השורה על מלך האומה. ולהכי שינה ולא אמר "רברבא" כדקאמר לעיל, אלא "ההוא חילא דאתפקד עליה, מאי טעמא", כלומר מאי זה הכרח. פירשו כך בעלי הברייתא, כיון שלא הקשו מלת "יבא", לזה אמר "אי תימא", שהוקשה להם בחלום אל אבימלך, בלי ספק שהיה שרו, בזולת הטעם הנזכר, והיינו לשון אי תימא, שהם ב' טעמים (אור יקר).

²³⁶ "גם לרבות" את עצמו, כי עיקר ידיעה למעלה, "גם לרבות", ולזה ועתה, לפי פירושו קשה, כי עיקר חטא אינו תלוי אלא במצוה המצות, שהוא הבורא שצוה שבע מצות בני נח, אם כן איך אמר "מחטו לי" (אור יקר).

²³⁷ ש"מ שהקב"ה הוא שאמר לו כן, שמנעו כדי שלא יחטא לפניו, ואם נפרש אלהים הוא ס"א, אין הכתוב מתיישב. ולכן מקשה "ואי תימא וכו'", ותירץ הכי הוא ודאי, ר"ל לעולם על הס"א מדבור, כמו אלהים הנאמר בבלעם, וכל הפסוק מפרשו על הס"א (מ"מ).

<p>אלא הכי אוליפנא בחוביהון דעמא דלתתא אתפגים לעילא²³⁹ בחובי עמא דלתתא אתעבר רברבא דלהון דלעילא משולטניה דהא הוא דכתיב ואחשוך גם אנכי אותך דאף על גב דלעילא מנאי תליא מלתא גם אנכי לרבות לנרמיה:</p>	<p>כך למדנו בחטאי העם שלמטה נפגם למעלה, בחטאי העם שלמטה מעבר {מעבירים} השר שלהם שלמעלה משלטונו, זהו שכתוב ואחשוך גם אנכי אותך, שאף על גב שלמעלה ממני תלוי הדבר, "גם אנכי" לרבות לעצמו.</p>
<p>מחטו לי בנין דלא ישתכחו גבאי כהאי מחט דנעיין בבשרא דלא תגרום לי את בחובך לאעברא לי משולטני ויקוצון בי דלא תקוין לי במחטך כמה דאת אמר (ויקרא כ כג) ואקץ בם כהני קוצין דנעיצין בבשרא מאי משמע²⁴⁰ משמע דבחובי בני אנשא עבדין פנימו לעילא²⁴¹ ומאי איהו כמה דאת אמר (ישעיה נ ו) ובפשעכם שלחה אמכם ועל דא קרבן אתקריב מאי קרבן האי דקאמרן דכתיב ובפשעכם שלחה אמכם דהא חטא גרים פירוודא בחוביה קרבן קריב עלמא עלאה בעלמא תתאה ואתעביד כלא חד אתו רבי אבא ורבי יהודה ואודו ליה לרבי אחא:</p>	<p>"מחטו לי" כדי שלא ימצאו אצלי כמו המחט הזו הנעוצה בבשר, שלא תגרום לי אתה בחטאך להעביר אותי משלטוני ויקוצו בי, שלא תקץ אותי במחטך, כמו שנאמר (ויקרא כ) ואקץ בם, כמו הקוצים הללו שנעוצים בבשר, מה משמיע {פירושו, פירושו} משמיע שבחטאי בני אדם נעשים פגמים למעלה. מה הוא, כמו שנאמר (ישעיה נ) ובפשעכם שולחה אמכם, ועל כן נקרב קרבן. איזה קרבן, זה שאמרנו, שכתוב ובפשעכם שלחה אמכם, שהרי החטא גורם פרווד בחטאו, הקרבן מקרב את העולם העליון לעולם התחתון, והכל נעשה אחד. באו רבי אבא ורבי יהודה והודו לו לרבי אחא.</p>
<p>פתח רבי יהודה ואמר (תהלים ק ב) עבדו את יהו"ה בשמחה וגו' עבדו את יהו"ה בשמחה הכי אוליפנא דכל פולחנא דבעי בר נש למפלה לקודשא בריך הוא בעי בחדוותא ברעותא דלבא בנין דישתכח פולחניה בשלימו ואי תימא פולחנא דקרבנא הכי הוא לא אפשר דהא ההוא בר נש דעבר על פקודא דמאריה על פקודא דאורייתא ותב לקמי דמאריה במאן אנפיין יקום קמיה הא ודאי ברוח תבירא ברוח עציב אן הוא שמחה אן הוא רננה²⁴²:</p>	<p>פתח רבי יהודה ואמר עבדו את ה' בשמחה וגו', עבדו את ה' בשמחה כך למדנו, שכל עבודה שצריך אדם לעבוד את הקדוש ברוך הוא צריך להיות בשמחה וברצון הלב, כדי שתמצא עבודתו בשלמות. ואם תאמר שעבודת הקרבן כך היא, אי אפשר, שהרי אותו אדם שעבר על מצות רבונו ועל מצות התורה ושב לפני רבונו, באיזה פנים יעמד לפניו, הרי ודאי ברוח שבורה ברוח עצובה, איפה השמחה איפה הרננה.</p>
<p>אלא תמן תנינן ההוא בר נש דחטי קמי מאריה ועבר על פקודוי ואתי לקרבא קרבנא ולתקנא גרמיה ברוח תבירא ברוח עציבא בעי לאשתכחא ואי בכי שפיר מכלא הא שמחה הא רננה לא אשתכחא אלא במאי אתתקן בהנהו כהני וליואי דהא אינון אשלימו שמחה ורננה</p>	<p>אלא שם שנינו, אותו אדם שחוטא לפני רבונו ועבר על מצוותיו ובא להקריב קרבן ולתקן את עצמו ברוח שבורה, צריך להמצא ברוח עצובה, ואם הוא בוכה זה יפה מהכל, הרי שמחה והרי רננה אין נמצאים. אלא במה מתתקן, באותם כהנים ולוים שהרי הם משלימים שמחה ורננה בשבילו, השמחה</p>

²³⁸ ור"ל ששני הכרחים יש שלא נפרש מחטוא לשון חטא, כי הוא חסר א'. ועוד "בגין דחטאה וכו'", דהיינו כיון שהס"א הוא המדבר, איך יאמר מחטוא לי לשון חטא, דהא לאו ביה קיימא, א"כ, ע"כ שאינו לשון חטא אלא הכי אוליפנא שהוא לשון מחט (מ"מ).

²³⁹ הנשמות לאומה מהשר ובו פוגמים (אור יקר).

²⁴⁰ כלומר הכלל, כי התחתונים הגשמיים פוגמים במקום התלותם בעליונים וכו' (אור יקר). פי' מה תועלת למדנו מזה, ומאי קמ"ל (מ"מ).

²⁴¹ ר"ל דאשמועינן טובא, כמ"ש מחטוא לי, שהוא לשון מחט למדנו שבחובין דלתתא פוגמים לעילא במקום שהם אחוזים בו, כגון אבימלך שאחוז בסט"א, היזק לסט"א, וישראל פוגמים ח"ו בקדושה (מ"מ).

²⁴² פי' שמחה בחסד, רננה בגבורה (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בגיניה שמחה בכהנא אתקיים בנין דהוא רחיקא מן דינא תדיר²⁴³ וכהנא בעיא לאשתכחא תדיר באנפין נהירין חדאן יתיר מכל עמא דהא כתר א דיליה גרים רננה בליואי²⁴⁴ והכי הוא דהא ליואי משתכחי על שיר לעלמין כמה דאוקמוה ואלין קיימין:</p>	<p>מתקיימת בכהן, משום שהוא תמיד רחוק מן הדין, והכהנים צריכים תמיד להמצא בפנים מאירות, שמחים יותר מכל העם, שהרי הכתר שלו גורם הרננה בלויים, וכך זה שהרי הלויים נמצאים תמיד על השיר כמו שבארוה, ואלו עומדים</p>
<p>ח/ב</p>	
<p>עליה²⁴⁵ וביה אשתלים פולחנא לקודשא בריך הוא כהנא קאים עליה וכוון²⁴⁶ מילין בהדוותא ברעותא ליחדא שמא קדישא כדקא יאות וליואי בשיר כדין כתיב (תהלים ק ג) דעו כי יהו"ה הוא אלהי"ם²⁴⁷ דא הוא קרבן לקרבא רחמי בדינא ומתבסם כלא²⁴⁸:</p>	<p>עליו, ובהם נשלמת העבודה לקדוש ברוך הוא, הכהן עומד עליו ומכוון דברים בשמחה וברצון לייחד את השם הקדוש כראוי, והלויים בשיר, אז כתוב דעו כי ה' הוא אלהים, זהו קרבן לקרב רחמים לדין, והכל מתבסם.</p>
<p>השתא דלא אשתכח קרבנא מאן דחטי קמי מאריה ותב לגביה ודאי במרירו דנפשא בעציבו בבכיה ברוח תבירא היאך אוקים שמחה ורננה²⁴⁹ הא לא אשתכחו גביה אלא הכי אוקמוה דתושבתן דמאריה והדוותא דאורייתא²⁵⁰ ורננה דאורייתא דא הוא שמחה ורננה והא תנינן²⁵¹ ולא מתוך עצבות וכו' דלא יקום בר נש קמי מאריה בעציבו והא לא יכיל ומאי תקנתיה²⁵²:</p>	<p>עכשיו שלא נמצא קרבן, מי שחוטא לפני רבונו ושב אליו ודאי במרירות הנפש בעצב בבכיה ברוח שבורה, איך מקיים שמחה ורננה, הרי אין הם נמצאים אצלו. אלא כך פרשוה, שתשבחות רבונו ושמחת התורה ורננות התורה, זוהי שמחה ורננה. והרי שנינו ולא מתוך עצבות וכו', שלא יעמוד אדם לפני רבונו בעצבות, והרי לא יכול, אז מה תקנתו.</p>
<p>אלא רזא דמלה הא תנינן לעולם יכנס אדם שיעור שני פתחים וכו' ויצלי צלותיה דהא הוא דכתיב (משלי ח לד) לשמור מזוונות פתחי שני פתחים סלקא דעתך²⁵³ אלא אימא שיעור שני</p>	<p>אלא סוד הדבר הרי שנינו (ברכות ח ע"א) לעולם יכנס אדם שיעור שני פתחים וכו' ויתפלל תפלתו, זהו שכתוב "לשמור מזוונות פתחי". החשבת שני פתחים, אלא אמור שיעור שני</p>

²⁴³ פ' שהכהן אינו עושה רק דברים שגורמים הרחמים כקרבנות וכדומה, אבל הדין רחוק ממנו, כמ"ש הזהר בפרשת נשא, שאפילו שחיתת הקרבן זר שוחט, וכהנא אסיר ליה למיעבד דינא, ולכך שמחה שהוא חסד כהנא אתקיים (מ"מ).

²⁴⁴ פ' מלבד טעם הראשון עוד מפני שמדתו חסד לכך שמחה היא בכהנא (מ"מ).

²⁴⁵ כהנים ולויים על קרבנו, ונתקן ונשלם על ידם, שמחה ורננה בקרבן (אור יקר).

²⁴⁶ קשיא ליה, בשלמא הלוי ממש משורר, אמנם הכהן מה ענין שמחתו הנה, לזה אמר, שמטיב את לבו לכוון בסוד הקרבן, לייחד למעלה בשמחה במעמקי לבו (אור יקר).

²⁴⁷ לא אמר האלהים הוא ה', שיורה לקרב השכינה אל הת"ת, אלא ה' הוא האלהים, דהיינו לקרבא רחמי בדינא (אור יקר). פ' למתק גבורה שהיא אלהים על ידי החסד שהוא הו"ה (מ"מ).

²⁴⁸ כי צורך הרחמים לדין כצורך הדין לרחמים, כענין שפירשנו לעיל, שכינה בתחתונים צורך גבוה, והיינו סוד ה' הוא האלהים, יחוד ת"ת ומלכות (אור יקר).

²⁴⁹ תשובה אחת ממצות עשה שבתורה, וכמו ששאר המצות צריכות שמחה, גם מצות התשובה היא צריכה שמחה, ועיקר המצוה היא לדאוג ולהתעצב על עוונותיו, אם כן איך יהיה במצוה זו שמחה, וזהו שאמר "היך אוקים וכו'" (אור יקר).

²⁵⁰ כלומר לעולם יהא לבו דואג בקרבו על רוע מעלליו, אמנם בהיותו עוסק בתורה ומנגן בה, יקיים שמחה ורננה בשמחת לבו בתורה (אור יקר).

²⁵¹ אם כן גם בתפלתו, צריך שלא יהא מתוך עצבות, וזה בוכה ועצב בתפלתו ומתחנן על חטאיו, ולא זו בלבד אלא משם למדנו שלהקביל שכינה עליו צריך שלא יהא עצב אם כן בזה איך יתוקן (אור יקר).

²⁵² אסור לאדם להתפלל תפלתו בעצבון, ואם נעשה כך אין נפשו יכול לקבל האור העליון הנמשך עליו בעת התפילה. אמנם בעת שמתודה הוידוי, ומפרט חטאיו, אז טוב להתעצב בלבד, אבל בשאר התפילה נמשך לו נזק נפלא גדול על ידי עצבותו (שעה"כ א ע"ב).

²⁵³ והלא כמה בתי הכנסיות יש שאין לה אלא פתח א' (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>פתחים²⁵⁴ כאן רמז למה שאמר דוד (תהלים כד ז) שאו שערים ראשיכם אינון מעון ומכון דאינון גו לנו שירותא דדרגין חסד ופחד²⁵⁵ ואינון פתחין דעלמא על דא אצטריך בר נש דיתכוין בצלותיה לקבל קדש קודשין דאינון שמא קדישא ויצלי צלותיה והנהו אלין שיעור תרין פתחין תרין כתרין:</p>	<p>פתחים, כאן רמז למה שאמר דוד שאו שערים ראשיכם, הם מעון ומכון, שהם לפני ולפנים. ראשית הדרגות חסד ופחד, והם הפתחים של העולם, על כן צריך אדם שיתכוון בתפלתו כנגד קדש הקדשים, שהם השם הקדוש, ויתפלל תפלתו, ואלה הם שיעור שני פתחים, שני כתרין.</p>
<p>ואית דמתני²⁵⁶ הכי שמחה דא כנסת ישראל ושמחה הא אוקמוה כדכתיב (ישעיה נה יב) כי בשמחה תצאו וגו' וזמנין ישראל לנפקא מן גלותא בהאי שמחה ומאן איהי כנסת ישראל ועל דא עבדו את יהו"ה בשמחה (תהלים ק ב) כמה דכתיב (ויקרא מז ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש וכלא חד באו לפניו ברננה (תהלים שם) דא שלימו דילה²⁵⁷ דשמחה בלב ורננה בפפה²⁵⁸ ודא הוא שלימו יתיר ושלימו דהאי שמחה הא אשתמודעא והא ידיעא ודא הוא תקונא דבר נש לקמיה מאריה כדין (תהלים ק ג) דעו כי יהו"ה הוא אלהי²⁵⁹:</p>	<p>ויש ששונה כך, שמחה זו כנסת ישראל, ושמחה הרי פרשה ככתוב (ישעיה נה) כי בשמחה תצאו וגו', ועתידין ישראל לצאת מהגלות בשמחה הזו. ומי זו, כנסת ישראל, ולכן עבדו את ה' בשמחה, כמו שכתוב (ויקרא טז) בזאת יבא אהרן אל הקדש, והכל אחד. באו לפניו ברננה, זו השלמות שלה, של שמחה בלב, ורננה בפפה, וזוהי שלמות יתרה, והשלמות של השמחה הזו הרי ידועה ונודעת, וזהו התקון של האדם לפני רבונו, ואז דעו כי ה' הוא האלהים,</p>
<p>וכלא בחד מלה אתיא דבעי לבתר ליחדא שמא קדישא כדקא יאות ולקשרא דא בדא²⁶⁰ למהוי כלא חד ודא הוא פולחנא דקודשא בריך הוא אמרו ליה רבי אחא ורבי אבא ודאי הכי הוא זכאה חולקיהון דצדיקייא דמשתדלי באורייתא וידעי ארחוי דקודשא בריך הוא קמו</p>	<p>והכל בא בדבר אחד, שצריך אחר כך לייחד את השם הקדוש כראוי, ולקשר זה בזה, להיות הכל אחד, וזוהי עבודת הקדוש ברוך הוא. אמרו לו רבי אחא ורבי אבא ודאי כך הוא, אשרי חלקם של הצדיקים שעוסקים בתורה ויודעים דרכי הקדוש ברוך הוא, קמו והלכו</p>

²⁵⁴ פי' שלא ישב סמוך לפתח אלא יכנס שיעור ב' פתחים (מ"מ).
²⁵⁵ פי' כמ"ש הרב ששני שלישי החסד נעשו חכמה דז"א, וב' שלישי הגבורה נעשו בינה, ונודע שכתר אינו מן המנין, נמצא שחסד וגבורה הם שירותא דדרגין (מ"מ).
²⁵⁶ ממש"כ "שני פתחים וכו' עד כאן" נראה מתוך לשונו שהוא הגה"ה מבחוץ, ורוב הספרים המדויקים לא גרסי ליה. והוא מפרש ב' פתחים, חסד וגבורה, דהיינו שמחה ורננה מצד הכהן והלוי, והתפלה בבניה בסוד היכל קדש הקדשים, והאמת אין פירוש זה מכוון עם מה שפירש הרשב"י בזהר. ועוד מי הכניסו הפתחים האחרים דקאמר יכנס ב' פתחים, דהא אשתארו חמש, הוה ליה למימר יכנס שבעה פתחים (דהא אשתארו חמש), ועד השתא בכניסתו קא מיירי, והוא חוץ מכולם. לכך ודאי דהאי פי' לא דייק שפיר, ומה שפי' בזהר פרשת פקודי, שהתפלה בהיכל קדש הקדשים, מפני שכבר נכנס שיעור ההיכלות כולם בתפלה מיושב כדפי' התם, ושיעור ב' פתחים לאו בהכי עסקא, אלא בנכנס סתם להתפלל, שיכנס ב' פתחים כדמסיק, שהם מלכות שמח"ה, ורננ"ה מהיסוד כדכתיב רננו צדיקים, והמלכות מצד היסוד נקראת רננה, והכוונה שלא ייחד בשיעור פתח אחד שאין שם ייחוד גמור, אלא יכנס שיעור ב' פתחים שהם מלכות ויסוד, ולמעלה מהם הת"ת ושם יתפלל, רוצה לומר ייחד עמהם, דהיינו קשר האמיתי, ואל ענין הפסוק עבדו את ה' בשמחה, ירצה שלא יהיה העבודה אל הת"ת בלי כניסתו עם המלכות שחס ושלום זה מפריד אלוף וחייב מיתה (אור יקר). והנה ענין קדושה דיוצר הוא הששה קצוות דבמטטר"ן וכו' ואח"כ בשמע ישראל נקראת יחודה דיליה, וכו' אח"כ עולה בהיכל ק"ק דתמן מתייחד עלמא עילאה בינה וחכמה וכתר שהם בכסא הכבוד, ומתייחדים עם הז' [הו'] קצוות בהיכל ז', ואז העמידה לקבל עלמא עילאה. ואז יכנס שיעור שני פתחים דעלמא עילאה והם גבורה וחסד (עולת תמיד יב ע"א).
²⁵⁷ פי' שהמלכות בניינה מהגבורות הנק' רננה (מ"מ).
²⁵⁸ פי' שמחה היא במלכות והיא בלב שיוצאת נגד לב של ז"א, כמ"ש הרב ז"ל בכמה דוכתי, ורננה, שהם הגבורות, הם בפפה, כמ"ש הרב בליקוטים, שהגבורות הם ה' מוצאות הפה דז"א (מ"מ).
²⁵⁹ פי' לזווג ז"א הנק' הוי"ה, עם המלכות הנק' אלהים (מ"מ).
²⁶⁰ דהיינו לייחד יה"ו שהוא ז"א עם ה' אחרונה, שהיא המלכות, ולכן אמר "ולייחדא שמא קדישא", ולקשר דא בדא" פי' לקשר מלכות עם ז"א (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואזלו אבתריה דרבי אבא תלת מילין: פתח רבי אבא²⁶¹ ואמר (תהלים ה ח) ואני ברוב חסדך אבא ביתך הכי אוקמוה דלא לבעי ליה לבר נש למיעל לבי כנישתא אלא אי אימלך בקדמיתא באברהם ויצחק ויעקב בנין דאינון תקינו צלותא לקמי דקודשא בריך הוא הדא הוא דכתיב ואני ברוב חסדך אבא ביתך אבא ביתך דא אברהם אשתחוה אל היכל קדשך דא יצחק ביראתך דא יעקב (ס"א ואני ברוב חסדך דא אברהם אבא ביתך דא יעקב אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך דא יצחק) ובעא לאכללא לון ברישא ויעול לבי כנישתא ויצלי צלותיה כדין כתיב (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בכ אתפאר:</p>	<p>אחרי רבי אבא שלשה מילין. פתח רבי אבא ואמר ואני ברוב חסדך אבוא ביתך, כך פשוה שלא צריך אדם להיכנס לבית הכנסת אלא אם נמלך בראשונה באברהם ויצחק ויעקב, משום שהם תקנו את התפלה לפני הקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב ואני ברוב חסדך אבוא ביתך. אבוא ביתך, זה אברהם, אשתחוה אל היכל קדשך, זה יצחק, ביראתך, זה יעקב. (ואני ברוב חסדך זה אברהם, אבא ביתך זה יעקב, אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך זה יצחק.) וצריך להכלילם בתחלה ויכנס לבית הכנסת ויתפלל תפלתו, אז כתוב (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בכ אתפאר.</p>
<p>אם עולה קרבנו מן הבקר (ויקרא א ג) אמר רבי יוסי מאי שנא מן הבקר לעולה ומן הצאן לעולה ומן העוף לעולה אי כלא חד בנין מה שנייא דא מן דא²⁶² דהא מן כלא אתעביד חד מלה אלא מאן דאדבק ידיה לדא מקריב מן הבקר ואי לא יכיל מן הצאן ואי לא יכיל מן העוף דהא כתיב (שם יד כא) ואם דל הוא ואין ידו משנת דהא קודשא בריך הוא לא אטרח עליה דבר נש יתיר במלה דלא יכיל:</p>	<p>אם עולה קרבנו מן הבקר, אמר רבי יוסי מה שונה מן הבקר לעולה ומן הצאן לעולה ומן העוף לעולה, אם הכל אחד, מפני מה שונים זה מזה, שהרי מהכל נעשה דבר אחד. אלא מי שהשיגה ידו את זה מקריב מן הבקר, ואם לא יכול אז מן הצאן, ואם לא יכול אז מן העוף, שהרי כתוב (ויקרא יד) ואם דל הוא ואין ידו משגת, שהרי הקדוש ברוך הוא אין מטריח על האדם יותר בדבר שלא יכול.</p>
<p>אמר רבי אלעזר כמה דהוה חטאה²⁶³ הכי הוה מקריב עתירא דזמנין דלביה גס ביה הוה מקריב תורא בנין דלביה חשיב יתיר למחטי קמי מאריה בינוני מקריב מן הצאן בנין דרעותיה לאו גס ביה כל כך למחטי מסכנא דלביה לא גס ביה רעותיה נמוך מכלא מקריב מההוא קליל מכלא ואשתמודען קרבניהון דכלהו כל חד וחד בלהודייהו וקודשא בריך הוא דאין דינא כל חד וחד במתקלא ישרה:</p>	<p>אמר רבי אלעזר כמו שהיה החטא כך היה מקריב, עשיר שלבו גס בו לפעמים היה מקריב שור, משום שלבו חושב יותר לחטא לפני רבונו. הבינוני מקריב מן הצאן, משום שרצונו אינו גס בו כל כך לחטא. העני שלבו לא גס בו רצונו נמוך מהכל מקריב מאותו הקל מהכל. ונודעו הקרבנות שלהם לכלם, כל אחד ואחד לבדם, והקדוש ברוך הוא דן דינו של כל אחד ואחד במשקל ישר.</p>
<p>רבי אלעזר שאיל לרבי שמעון אבוהי אמר ליה הא תנינן דעל תלת חובי עלמא רעב בא לעולם וכלהו חובי לא משתכחי אלא בעתירי בנין דלביה גס בהו ולא משתכחי במסכני מה דינא:</p>	<p>רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אביו, אמר לו הרי שנינו שעל שלשה חטאי העולם הרעב בא לעולם, וכל החטאים אינם נמצאים אלא רק בעשירים, משום שלבם גס בהם, ולא נמצאים בעניים. מה הדין</p>
<p>ט/א</p>	

²⁶¹ הקדמה יא (הערת הזהר).

²⁶² פי' אם כל אדם, בין עני בין עשיר יכול להקריב אפילו מן עוף לעולה, למה עשתה התורה ג' פרשיות, מן הבקר ומן הצאן, ומן העוף, כיון שאפילו עשיר יכול להקריב אפילו מן העוף, ותירץ שהעשיר מן הבקר דווקא, ומינה מן הצאן לבינוני, ומן העוף לעני (מ"מ).

²⁶³ פי' ר"א פליג אר' יוסי שאמר שהתורה צוותה לפי הממון, אלא הטעם לפי החטא כדמפרש (מ"מ).

<p>הוא דקודשא בריך הוא קטיל למסכני וקאים לעתירי דהא מהשתא יוספון למחטי קמיה²⁶⁴ אמר ליה יאות שאלת והא אוקמוה חברייא ואמרו כד בעא קודשא בריך הוא לאתפרעא מן רשיעיא ולאובדא להו מן עלמא כדין יהיב להו שלום²⁶⁵ ואשלים להו בכלא²⁶⁶:</p>	<p>שהקדוש ברוך הוא יהרג את העניים ויעמיד את העשירים, שהרי מעכשיו יוסיפו לחטא לפניו. אמר לו יפה שאלת, והרי פרשוה החברים ואמרו, כשרוצה הקדוש ברוך הוא להפרע מהרשעים ולאבדם מן העולם, אזי נותן להם שלום ומשלים להם בכל.</p>
<p>אבל תא חזי דכל בני עלמא לא משתכחין קריבין למלכא עלאה כאלין מאנין דאיהו אשתמש בהו²⁶⁷ ומאן אינון (תהלים נא יט) לב נשבר ונדכה (ישעיה נז טו) ואת דכא ושפל רוח אלין אינון מאני דמלכא²⁶⁸ וכד אשתכח בצורת בעלמא וכפנא ודינא אתתקף על מסכני כדין בכאן ונעאן קמי מלכא וקודשא בריך הוא קריב לון יתיר מכלא הדא הוא דכתיב (תהלים כב כה) כי לא בזה ולא שקץ ענות עני²⁶⁹:</p>	<p>אבל בא וראה, שכל בני העולם לא נמצאים קרובים למלך העליון ככלים הללו שהוא משתמש בהם, ומי הם לב נשבר ונדכה, ואת דכא ושפל רוח, אלו הם כלי המלך. וכשנמצאת בצרת בעולם והרעב והדין מתחזקים על העניים, אזי בוכים וגועים לפני המלך, והקדוש ברוך הוא מקרב אותם יותר מהכל, זהו שכתוב כי לא בזה ולא שקץ ענות עני.</p>
<p>וכדין קודשא בריך הוא פקיד על (עלמא ואתיא מותנא²⁷⁰ לעלמא או) <מה אתיא> כפנא לעלמא²⁷¹ ווי לאינון חייביא דגרמי האי כד אתער מלכא לאשנחא בעלמא על קלא דמסכני²⁷² רחמנא לישזבן מנייהו ומעולבנייהו</p>	<p>ואז הקדוש ברוך הוא פוקד על מה בא הרעב לעולם, אוי לאותם הרשעים שגרמו לזה, כשמתעורר המלך להשגיח בעולם על קולות העניים, הרחמן יצילנו מהם ומעלבונם. אז כתוב (שמות כב) שמוע אשמע צעקתו, שמוע</p>

²⁶⁴ בראותם שהם בשלוה, ועובדי ה' מתגוללים ברעב, יאמרו ידינו רמה, ושוא עבוד אלהים (אור יקר).
²⁶⁵ לפורעם כל טובה שעשו כדי שיהיו אבודים מכל וכל, והצדיקים נותן להם רעה בעולם הזה, לפורעם איזה חטא שעשו בגוף זה, או קודם בסוד הגלגולים, ולהטיב להם לעולם הבא (אור יקר).
²⁶⁶ אמרו רז"ל ארורים הרשעים שמהפכים מדה"ר למדה"ד שנא' וה' המטיר וכו', והיינו שבעת שנפרע הוא ית' מן האומה כי נתמלא סאתה אז מעבירה מן העולם, והוא הטוב לעולם כדי שלא ילמדו מעשיהם וכענין שציוה הוא ית' לא תחי' כל נשמה, וכן עונש דור המבול ואנשי סדום וכו' והוא העברת הסט"א ורוח הטומאה מן העולם, ונמצא שלזה מסכים גם מדת החסד שבו הכח בשלימות (אפיקי ים ע"ז ד ע"א). צ"ע אם כלול בזה, שעצם הטבה שה' נותן להם היא סיבה לדין, ולכלייתם.
²⁶⁷ הענין כי השכינה היא השוכנת בעולם התחתון, והיא הפועלת הנהגתה בתחתונים, ומרכבתה בבית העניים לשתי סבות: האחת, שהיא עניה, והם עניים, היא רוכבת עליהם והם מרכבתה ולבם נשבר בקרבם, יצר הרע והחצונים רחוקים מהם, והיא רודפת אחר הטהרה ולב הנשבר לשכון בו, מפני שאין אל זר בקרבו, ולכך הם העניים כלי תשמישה. השנית, שהיא עניה וכל פגם שיש בה אינה סובלת אותו, אלא מיד מורידו, ולמי מורידו, אל אותם בני אדם שיש להם יסורים, והיינו סוד יסורים של אהבה, ירצה יסורין שהשכינה שהיא נקראת אהבה, שהיא אוהבת אותם, ומתוך אהבתה עמהם, מייסרת אותם, אם ישובן מאון, והיא מטהרת עצמה מהפגם ההוא, והם מדוגכאים מהפגם הנשפע עליהם, ולכך היא קרבה אליהם ושוכנת בהם כדפירשנו (אור יקר).
²⁶⁸ העניים שנוולו בחסרון הלבנה (אור יקר ח"א י ע"ב). היו בשעבוד למצרים, שהסט"א שלטה על הקדושה עד שבא משה רבע"ה הוא סוד הארת שם מ"ה שנכנס לתקן הכלים הנשברים ולהוציאם מן הסט"א, והם מאנין תבירין דקוב"ה שנקראים עניים כמ"ש (שמות ג יז) אעלה אתכם מעני מצרים וגו' (פת"ש פנימיות וחיצוניות ז'). צ"ע אם נכלל בדבריו, שהאדם יעמיד את עצמו כשבר כלי, שהוא בכלל הז' מלכין קמדאין המצפים לתיקון.
²⁶⁹ עי' ח"א קסח ע"ב: צלותא דעני [אקדימת] [אקדימו] קמי קב"ה מכל צלותין דעלמא בגין (כך) [ד]כתיב (שם כב כה) כי לא בזה ולא שקץ ענות עני וגו'.
²⁷⁰ פי' שאחר מיתת העניים ברעב, ממת העשירים שגורמים מיתת העניים (מ"מ).
²⁷¹ רעב של כלייה שמכלה גם העשירים, ובזוהר מדויק גריס "וכדין קב"ה פקיד על מה אתי כפנא לעלמא" ור"ל שהקב"ה פוקד על העשירים עונם שהם גרמו לבא רעב לעולם (מ"מ).
²⁷² למעלה ולמטה, למעלה השכינה כאומרו שמעו הרים את ריב ה' כדפי' בתיקונים, שהשכינה בהיותה עניה, היא ריב ה', וכתביב יחזק במעוזי יעשה שלום לי וכו'. ולמטה אותם העניים הנזכרים, שהם מרכבה אליה, וכיון שהשפע הוא מסתלק בעון הרשעים מהשכינה, מיד רעה באה, לעולם מאנין דאשתמש בהו מקבלין הרעה ההיא, והקב"ה שומע קול עליון, ותחתון מיד מתעורר בדין על הגורמין ואין להם תקנה אלא

זהר ויקרא חלק א'

<p>כדין כתיב (שמות כב כב) שמוע אשמע צעקתו שמוע אשמע תרי זמני חד לאשנחא בקליהון וחד לאתפרעא מן אינון דגרמין לון האי הדא הוא דכתיב (שם פסוק כו) ושמעתי כי חנון אני (שם פסוק כג) וחרה אפי וגו' ועל דא בשעתא דכפנא אשתכח בעלמא ווי לאינון עתירי חייביא בקליהון דמסכני לקמי קודשא בריך הוא:</p>	<p>אשמע שתי פעמים, אחת להשגיח על קולם, ואחת להפרע מאותם שגורמים להם את זה, זהו שכתוב ושמעתי כי חנון אני, וחרה אפי וגו', ולכן בשעה שרעב נמצא בעולם אוי לאותם העשירים הרשעים, משום {מחמת} קולם של העניים לפני הקדוש ברוך הוא.</p>
<p>תא חזי דההוא קרבנא דמסכנא קליל²⁷³ <נ"א קריב> מכלא בגין דלביה תביר ואף על גב דחשיב למחטי אתעבר מניה דהא די ליה בצעריה ודאנשי ביתיה ועל דא כל קרבנא וקרבנא כל חד וחד בלחודוי אשתמודען בלהו לנבי כהנא:</p>	<p>בא וראה שאותו קרבן של העני קל (קרוב) מהכל משום שלכו שבור, ואף על גב שחשב לחטוא, זה עבר ממנו, שהרי די לו בצערו ושל אנשי ביתו, ולכן כל קרבן וקרבן כל אחד ואחד לבדו כולם ידועים אצל הכהן.</p>
<p>עובדא בההוא עתירא דקריב קמי כהנא תרין יונין כד חמא ליה כהנא אמר ליה לאו דידך הוא האי קרבנא אתא לביתיה והוה עציב אמרו ליה אחוי אמאי את עציב אמר להו דלא קריב לי כהנא קרבנא דילי אמרו ליה ומאי איהו אמר להו תרין יונין אמרו ליה והא מן מסכנא איהו ולא דידך דהא כתיב (ויקרא יד כא) ואם דל הוא ואין ידו משגת וגו' אלא קריב קרבנך אמר להו מאי איהו אמרו ליה חד תורא אמר להו ומהי כל כך חמירא מחשבה דחטאהי נרנא דלא אסלק על לבאי מחשבה דחטאה:</p>	<p>מעשה באותו עשיר שהקריב לפני הכהן שני יונים, כשראה אותו הכהן, אמר לו הקרבן הזה אינו שלך. הלך לביתו והיה עצוב, אמרו לו אחיו למה אתה עצוב, אמר להם שהכהן לא הקריב את קרבני. אמרו לו ומה הוא. אמר להם שני יונים. אמרו לו, והרי זה של עני ולא שלך, שהרי כתוב ואם דל הוא ואין ידו משגת וגו', אלא הקרב קרבנך. אמר לה ומה הוא. אמרו לו שור אחד. אמר להם ומה כל כך חמורה מחשבת החטא, נדרתי שלא אעלה על לבי מחשבת חטא.</p>
<p>מתמן ולהלאה מה עבד כל יומא אשתדל בסחורתא ובליליא הוה נאים כד אתער הוה קרי לאחוי ואוליפו ליה מלי דאורייתא והוה לעי עד דסליק יממא ואשתכח דאוליף אורייתא והו קארו ליה יהודה אתרא:</p>	<p>משם והלאה, מה עשה כל יום התעסק בסחורה ובלילה היה ישן, כשהתעורר היה קורא לאחיו ולימדו אותו דברי תורה, והיה לומד עד שיעלה היום, ונמצא שלמד תורה והיו קוראים לו יהודה האחר.</p>
<p>יומא חד איערע ביה רבי ייסא סבא והוה פריש נכסוי פלגו למסכני ופלגו לסחורתא על ימא באינון גברין פרישי ימין והוה יתיב ולעי באורייתא פתח ואמר (ש"א טו ו) ויאמר שאול אל הקני מאן הוא קני אלין בני יתרו חמוי דמשה דעברו קנא במדברא²⁷⁴ כהאי דרור כמה</p>	<p>יום אחד פגש בו רבי ייסא סבא, והיה מפריש נכסיו חצי לעניים וחצי לסחורה על הים עם אותם אנשים שפורשים לימים והיה יושב ולומד תורה. פתח ואמר (שמואל א טו) ויאמר שאול אל הקניני, מי הוא הקניני, אלו בני יתרו, חמוי של משה, שעשו קן במדבר כמו הדרור הזה, כמו שנאמר ודרור קן לה, כדי ללמד תורה,</p>

לשוב בתשובה ולרחם על העניים בממונם, והיינו תשובה וצדקה וצעקה לרחם, תשובה בבונה, צדקה במלכות, צעקה קול תחנונים ודוים לקשרם (אור יקר).

²⁷³ עי' לעיל ח ע"ב, וכן לקמן ט ע"ב, וצ"ע שאין שם נ"א.

²⁷⁴ פי' מדבר יהודה וכדמפרש שהניחו דושנה של יריחו ועלו למדבר יהודה אצל יעבץ ללמוד תורה כמשרז"ל וז"ש בסמוך "נטלו למדברא מיריחו אמאי קא אתא הכא מלה דא", פי' מדכתיב ואתה עשית חסד וכו', משמע בשביל זה הוא שניצול. והלא בלאו הכי אינו חייב מיתה, כי הם צדיקים, ואין צריך לטעם חסד שעשה עם משה, ועד שיתר פרשה אחת בתורה, ותירץ ד"עשית חסד" לא קאי לטעם פן אוסיפך, אלא על לכו סורו וכו', וקאמר להו שאול אין אתם ראויים להיות שכנים לעמלק, דהוא עבד ביש לישראל ואנת אקדימת להו שלם, ועבדת חסד עם כולהו, ואינך ראוי להתחבר בהם (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דאת אמר (תהלים פד ד) ודרור קן לה בנין למלעי באורייתא דאורייתא לא בעיא תפנוקין ולא סחורתא אלא לאעמלא בה יממא ולילי בנין כך נטלו למדברא מעינונא דיריחו הדא הוא דכתיב (שופטים א מז) ובני קני חותן משה עלו מעיר התמרים וגו':</p>	<p>שתורה לא צריכה תפנוקים ולא סחורה אלא לעמול בה יומם ולילה, לכן נסעו למדבר מהעונג של יריחו, זהו שכתוב (שופטים א) ובני קני חותן משה עלו מעיר התמרים וגו'.</p>
<p>ואתה עשית חסד עם כל בני ישראל (שמואל א' טו ו) בנין דאהני למושה בביתיה ומושה כללא דכל ישראל הוה²⁷⁵ ותו בנין דאוליף פרשתא חדא יתיר באורייתא ובדא עביד חסד עם ישראל אמאי קא אתא הכא מלה דא במלחמתא דעמלק אלא אמר שאול כד נפקו ישראל ממצרים מכל שאר אומין דעלמא לא הוה מאן דאודווג להו לישראל לקטרגא להו אלא עמלק והוא עבד ביש לישראל ואנח קרבא בהו ואנת אקדמת להו שלם ועבדת חסד עם כלהו²⁷⁶ ובגיני כך לית אנת כדאי לאתחברא בהו:</p>	<p>ואתה עשית חסד עם כל בני ישראל, משום שנתן למושה להנות בביתו, ומושה היה כלל של כל ישראל. ועוד משום שלימד עוד פרשה אחת בתורה, ובזה עשה חסד עם ישראל. למה בא הדבר הזה כאן במלחמת עמלק, אלא אמר שאול כשיצאו ישראל ממצרים לא היה מי שיזדווג עם ישראל לקטרג להם מכל שאר אומות העולם אלא רק עמלק, והוא עשה רע לישראל ולחם בהם קרב, ואתה הקדמת להם שלום ועשית חסד עם כולם, ולכן אין אתה כדאי להתחבר עמהם {עם עמלק}.</p>
<p>ולא עוד אלא מה כתיב ביה ביתרו (שמות יח יב) ויקח יתרו חותן משה עולה וזבחים לאלהי'ם דהוא אקריב קרבנא לקודשא בריך הוא ואתא לאתגיירא מאי קא מיירי דקרבניה:</p>	<p>ולא עוד אלא מה כתוב ביתרו (שמות יח) ויקח יתרו חותן משה עולה וזבחים לאלהים, שהוא הקריב קרבן לקדוש ברוך הוא ובא להתגייר. במה מדובר, שקרבנו</p>
<p>ט/ב</p>	
<p>השיב קמי קודשא בריך הוא ובנין דאיהו אקריב קרבנא לקודשא בריך הוא כתיב (שמות יח יב) ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חותן משה לפני האלהי'ם לפני האלהי'ם דייקא מכאן אוליפנא דכל מאן דאקריב קרבנא ברעותא דלבא קודשא בריך הוא אזדמן לקבליה:</p>	<p>חשוב לפני הקדוש ברוך הוא, ומשום שהוא הקריב קרבן לקדוש ברוך הוא, כתוב ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכול לחם עם חותן משה לפני האלהים, לפני האלהים דווקא. מכאן למדנו שכל מי שמקריב קרבן ברצון הלב, הקדוש ברוך הוא מזדמן לעומתו.</p>
<p>תא חזי קרבנא דמסכנא השיב קמי קודשא בריך הוא דהא הוא קריב תרי קרבנין לקמיה חד חלביה ודמיה וחד ההוא דקריב דהא לית ליה למיכל והוא אייתי קרבנא דעני קליל מכלא תרין תורין או תרי בני יונה ואי לאו זעיר קמחא ומתכפר ביה ובההיא שעתא מכריזין ואמרי (תהלים כב כה) כי לא בזה ולא שקץ ענות עני כל"כ כך למה בנין דקרבנא דעני עדיף מכלא דהא הוא גרים לי למהוי בערביה דקודשא בריך הוא הוא גרים לי למהוי בחולקא</p>	<p>בא וראה, קרבן העני חשוב לפני הקדוש ברוך הוא, שהרי הוא הקריב שני קרבנות לפניו, אחד חלבו ודמו, ואחד אותו שהקריב, שהרי אין לו לאכול, והוא הביא קרבן. קרבן העני קל מהכל, שני תורים או שני בני יונה, ואם לא, מעט קמח ומתכפר בו, ובאותה שעה מכריזים ואומרים, כי לא בזה ולא שקץ ענות עני, כל כך למה, כי קרבן העני עדיף מהכל, שהרי הוא גרם לי להיות בגורלו של הקדוש ברוך הוא, והוא גורם לי להיות בחלק של התורה, לכן חלקתי כל נכסי (חלקתי נכסי, חצי) לעניים, שהרי הם גרמו לי כל זה.</p>

²⁷⁵ כל מי שעושה חסד עם א' מגדולי ישראל [תלמיד חכם – מדרש שמואל יח] מעלין עליו כאלו עושה חסד עם כל ישראל (ויק"ר פל"ד סי' ח).
²⁷⁶ עי' הערה בסוף הספר.

זהר ויקרא חלק א'

<p>דאורייתא בנין כך פליגנא כל נכסי (ס"א) פליגנא נכסי פלגא) למסכני דהא אינון גרמו לי כולי האי:</p>	
<p>כמה דמסכנא ארתח חלביה ודמיה כך ההוא קמחא מרתחין ליה במשח רבות והכא אוליפנא דאפילו כל בר נש מקריב האי מנחה על המחבת ומנחת מרחשת בנין דכמה דחטאה ארתח חלביה ודמיה באשא דיצר הרע וכל שייפוי רתחי באשא כך קרבנא דא כהאי גוונא ממש:</p>	<p>כמו שהעני הרתיח חלבו ודמו, כך אותו הקמח מרתיחים בשמן משחה. וכך למדנו, שאפילו כל אדם מקריב את המנחה הזו על המחבת ומנחת מרחשת, משום שכמו שהחטא הרתיח את חלבו ודמו באש היצר הרע, וכל איבריו רתחו באש, כך הקרבן הזה כדוגמא זה ממש.</p>
<p>ועיקרא דקרבנא כגוונא דחטאה ולקרבא קמי קודשא בריך הוא רעותא דלביה ורוחיה ונפשיה דהאי חביבא מן כלא קמיה זכאה חולקיהון דצדיקייא דאינון מקרבין בכל יומא ויומא האי קרבנא לקמי קודשא בריך הוא ומאי איהו גרמייהו ונפשייהו דמקרבין קמיה ואנא"י בעינא לקרבא האי קרבנא (ממש)²⁷⁷ ודא בעי קודשא ברוך הוא מבר נש בהאי עלמא ועם כל דא קרבנא דכלא (ס"א ממש)²⁷⁸ עדיף בנין דיתברכון עלמין כלהו²⁷⁹:</p>	<p>ועיקר הקרבן כדוגמת החטא, ולהקריב לפני הקדוש ברוך הוא רצון לבו ורוחו ונפשו, שזה חביב מהכל לפניו, אשרי חלקם של הצדיקים שמקריבים בכל יום ויום את הקרבן הזה לפני הקדוש ברוך הוא, ומהו, עצמם ונפשם שמקריבים לפניו, ואני רוצה להקריב את הקרבן הזה (ממש), וזה רוצה הקדוש ברוך הוא מאדם בעולם הזה, ועם כל זה קרבן של הכל (ממש) עדיף כדי שיתברכו כל העולמות.</p>
<p>תו פתח ואמר (תהלים קלה כא) ברוך יהו"ה מציון שוכן ירושלם הללויה וכי מציון הוא ברוך²⁸⁰ והא"י מנהרא"י עמיקא עלאה²⁸¹ איהו ברוך²⁸² אלא ברוך יהו"ה כד נהיר סיהרא²⁸³ מנהירו דשמשא ומתקרבי דא בדא²⁸⁴ ולא אעדיא²⁸⁵ נהורא דא מן דא ולזמנין דסיהרא אתקרי בשמא דמלכא כמה דאיהו איקרי יהו"ה</p>	<p>עוד פתח ואמר ברוך ה' מציון שוכן ירושלים הללויה, וכי מציון הוא ברוך והרי מהנהר העומק העליון הוא ברוך, אלא ברוך ה' כשמאירה הלבנה מאור השמש ומתקרבים זה לזו, ולא מוסר {ואינו מסיר} האור הזה מזה, ולפעמים שהלבנה נקראת בשם המלך, כמו שהוא נקרא יהו"ה, כך היא נקראת יהו"ה, כמו שנאמר (בראשית יט) וה' המטיר על סדום ועל</p>

²⁷⁷ פי' קרבן זה שהוא גרמייהו ונפשייהו (מ"מ).

²⁷⁸ עם היות שפירשתי שהמקריב עצמו בתורה משובח, עכ"ז קרבן כלל התורה ומעשה הקרבן יחד משובח יותר, ולכך צוה ה' תורה וקרבנות. או ירצה, עם היות שפי' שקרבן המנחה מורה ממש על הרתחת יצר הרע, ועל הכל קרבן האדם גופו ונפשו על ידי התקרבו להקב"ה ותורתו, אם כן יקשה שנמצאו שאר קרבנות לבטלה, לזה אמר כי עכ"ז "קרבנא דכולא עדיף", פי' בחינת הקרבן עשיר לעשיר ובנוני לבנוני (אור יקר). פי' הקרבן ממש (מ"מ).

²⁷⁹ לכל קרבן וקרבן יש בחי' לעצמו בעולמות העליונים (אור יקר).

²⁸⁰ פי' קס"ד ברוך ה' הוא הז"א הנק' הוי"ה, ולכך מקשי, וכי מציון שהוא היסוד, הוא ברוך (מ"מ).

²⁸¹ שהוא יסוד דאימא, איהו ברוך. ותירץ, אלא ברוך ה' וכו', ור"ל שה' דקרא היא המלכות, ולכך אמר ברוך ה', שהיא מלכות, מציון שהוא יסוד (מ"מ).

²⁸² השתא מפרש ה' תפארת, שם בן ארבע כמשמעו, ולהכי קשיא ליה, שאינו ברוך אלא מבינה. ולעתים ממנה ומחכמה, ושפע החכמה עובר דרך בה, וזהו שאמר "דעמיקא" שעומקי הנהר היא חכמה, ולעתים מכתר, ועובר דרך חכמה ובינה, וזה רמז באומרו "עילאה", בענין שבשלש מלות אלו כלולות ג' ראשונות אחוזות זו בזו וזו בזו ממטה למעלה, וזהו שאמר "מנחלא" בינה, "עמיקא" האחוזה עם החכמה, "עילאה" אחוזה עם הכתר (אור יקר).

²⁸³ תירוץ הקושיא, כי טעם ברכת הת"ת, הוא מפני שמברך המלכות, כי בסבת השפעתו בה משפיעים בו, ודקדק אל ג' ענינים באומרו "כד סיהרא אתנהיר משמשא", דהיינו השפעת הת"ת במלכות (אור יקר).

²⁸⁴ השנית אמר "ומתקרבין דא בדא", היינו יחודם עוד על ידי היסוד (אור יקר).

²⁸⁵ השלישית "ולא אעדיו וכו'" היינו היות יחודם תדיר. והוצרך לפרש ג' אלו, לרמוז אל מלת ציון, שהוא יסוד ומלכות בחי' נקודה האמצעית, ששניהם דבוקים בה, במה שיהיו בה עם הת"ת ג' (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כך היא נקראת יהו"ה כמה דאת אמר (בראשית יט כד) ויהו"ה²⁸⁶ הממיר על סדום ועל עמורה נפרית ואש מאת יהו"ה²⁸⁷ מן השמים ולא דא בלחודוהי אלא אפילו חד שליחא לזמנין (ממש) אתקרי בשמא דמלכא:</p>	<p>עמורה גפרית ואש מאת ה' מן השמים. ולא זה לבדו, אלא אפילו שליח אחד לפעמים (ממש) נקרא בשם המלך.</p>
<p>דבר אחר ברוך ה' מציון, מאיזה מקום נודע הקדוש ברוך הוא שהוא ברוך, חזר ואמר מציון, שמציון נודע שהוא ברוך, למה, משום שכתוב כי שם צוה ה' את הברכה וגו'. אמר לו רבי ייסא, אשרי חלקך שזכית לכל זה, אשרי אותם שעוסקים בתורה, שכל מי שעוסק בתורה כאילו אוחדו בקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום. ואתם הדבקים באורייתא באורייתא דכל מאן דאשתדל באורייתא כאילו אחיד בקודשא בריך הוא²⁸⁸ הדא הוא דכתיב (דברים ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים כלכם היום²⁸⁹:</p>	<p>דבר אחר ברוך ה' מציון, מאיזה מקום נודע הקדוש ברוך הוא שהוא ברוך, חזר ואמר מציון, שמציון נודע שהוא ברוך, למה, משום שכתוב כי שם צוה ה' את הברכה וגו'. אמר לו רבי ייסא, אשרי חלקך שזכית לכל זה, אשרי אותם שעוסקים בתורה, שכל מי שעוסק בתורה כאילו אוחדו בקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב (דברים ד) ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום.</p>
<p>אם זבח שלמים קרבנו (ויקרא ג א) רבי יהודה פתח (בראשית א ו) ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו' תא חזי בשעתא דברא קודשא בריך הוא עלמא ברא שבעה רקיעין לעילא²⁹⁰ ברא שבעה ארצות לתתא שבעה ימים שבעה נהרות שבעה יומין שבעה שבועות שבעה שנים שבעה פעמים שבעה אלפי שנין דהוי עלמא קודשא בריך הוא בשביעאה דכלא²⁹¹:</p>	<p>אם זבח שלמים קרבנו, רבי יהודה פתח (בראשית א) ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו', בא וראה בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את העולם, ברא שבעה רקיעים למעלה, ברא שבע ארצות למטה, שבעה ימים, שבעה נהרות, שבעה ימים, שבעה שבועות, שבע שנים, שבע פעמים, שבעה אלפי שנים יהיה העולם, והקדוש ברוך הוא בשביעי של הכל.</p>
<p>שבעה שחקים (ס"א רקיעין) לעילא ובכל חד וחד כוכבים ומזלות ושמשים דמשמשיין בכל רקיעא ורקיעא ובכלהו מאלין רתיכין אלין על אלין לקבלא עליהו עול מלכותא דמאריהון ובכלהו רקיעין אית רתיכין ושמשין משניין דא מן דא אלין על אלין מנהון בשית גדפיין ומנהון בארבע גדפיין²⁹² מנהון בארבע פנים ומנהון בתריין פנים ומנהון בחד מנהון אשא דלהיט מנהון מייא מנהון רוחא הדא הוא דכתיב (תהלים קד ד) עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש</p>	<p>שבעה שחקים (רקיעים) למעלה, ובכל אחד ואחד כוכבים ומזלות ושמשים שמשמשיים בכל רקיע ורקיע, ובכולם מאלו מרכבות אלו על אלו לקבל עליהם עול מלכות רבונם, ובכל הרקיעים יש מרכבות ושמשים משונים זה מזה אלו על אלו, מהם בשש כנפים ומהם בארבע כנפים, מהם בארבע פנים ומהם בשתי פנים ומהם באחת, מהם אש לוהט ומהם מים, מהם רוח זהו שכתוב עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט, וכל הרקיעים אלו על אלו כגלדי בצלים, אלו למטה ואלו למעלה, וכל רקיע ורקיע הולך</p>

²⁸⁶ היא מלכות (מ"מ).

²⁸⁷ היא ז"א (מ"מ).

²⁸⁸ מפני ששכינה רודפת לידבק בו (אור יקר).

²⁸⁹ מצד הבינה, ומשם מושכים נפש ורוח ונשמה (אור יקר).

²⁹⁰ פי' רקיעים שבעולם הזה (מ"מ).

²⁹¹ ערבות (מ"מ).

²⁹² הקשו בגמ' חגיגה (יג ע"ב): כתוב אחד אומר שש כנפים שש כנפים לאחד וכתוב אחד אומר וארבעה פנים לאחת וארבע כנפים לאחת להם לא קשיא כאן בזמן שבית המקדש קיים כאן בזמן שאין בית המקדש קיים כביכול שנתמעטו כנפי החיות. ובתנחומא (אמור טז): כתיב וארבעה פנים לאחת וד' כנפים לאחת להם (יחזקאל א) מה כתיב שם ורגליהם רגל ישרה וכף רגליהם ככף רגל עגל ובשביל כפרתן של ישראל הוסיף להם עוד שתי כנפים שנאמר (ישעיה ו) שש כנפים לאחד, ולפי מ"ש כאן יש שמלאכים בו' גדפים ויש בד' לא קשה מדי (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לוהט וכלהו רקיעין אלין על אלין כגלדי בצלים אלין לתתא ואלין לעילא²⁹³ וכל רקיעא ורקיעא אזלא ורעשא מאימתא דמאריהון:</p>	<p>ורועש מאימת רבונם.</p>
<p>על פומיה נמלין ועל פומיה קיימין ועילא מכלהו קודשא בריך הוא דנמיל כלא בחיליה ותוקפיה כגוונא דא שבעה ארצות לתתא וכלהו בישובא בר</p>	<p>על פיו נוסעים ועל פיו עומדים, ולמעלה מכולם הקדוש ברוך הוא שנושא הכל בכחו ותקפו, כדוגמא זה שבע ארצות למטה, וכולם בישוב, רק</p>
<p>י/א</p>	
<p>דאלין עלאין ואלין תתאין וארץ ישראל עלאה מכלא וירושלם עלאה מכל ישובא והבירנא יתבי דרומא חמו בספרי קדמאי ובספרא דאדם²⁹⁴ דהכי מחלק כל אינון ארצות דכלהו משתכחי לתתא כגוונא דאינון רקיעין דלעילא אלין על אלין ואלין על אלין ובין כל ארעא וארעא רקיע דמתפרש בין דא לדא ועל דא כלהו ארצות פרישן בשמהן²⁹⁵ וביניהו גן עדן וגיהנם²⁹⁶ ואית ביניהו בריין משניין אלין מן אלין כגוונא דלעילא מנהון בתרין אנפין ומנהון בארבע ומנהון בא' וחיו דאלין לאו כאלין:</p>	<p>שְׁאֵלָה עליונים וְאֵלָה תחתונים, וארץ ישראל עליונה מהכל, וירושלים עליונה מכל ישוב, וחברינו יושבי הדרום ראו בספרי הקדמונים ובספרו של אדם שכך מחלקים כל הארצות הללו, שכולם נמצאים למטה כדוגמת אותם הרקיעים שלמעלה, אלו על אלו, ואלו על אלו, ובין כל ארץ וארץ רקיע מפריד בין זה לזה, ולכן כל הארצות מפורשים בשמותם, וביניהן גן עדן וגיהנם, ויש ביניהן בריות משונות אלו מאלו, כדוגמא שלמעלה מהן בשתי פנים, ומהן בארבע ומהן באחת, ומראה של אלה אינו כאלה.</p>
<p>ואי תימא²⁹⁷ הא כל בני עלמא מאדם נפקו (לאו הכי דלא) וכי נחית אדם הראשון לכלהו ארצות ואוליך בנין וכמה נשין הוו ליה²⁹⁸ אלא אדם לא אשתכח אלא בהאי עלמא עלאה מכלהו דאקרי תבל²⁹⁹ כדאמרינן דכתיב (משלי</p>	<p>ואם תאמר הרי כל בני העולם יצאו מאדם, (אינו כך שלא) וכי ירד אדם הראשון לכל הארצות והוליד בנים וכמה נשים היו לו. אלא אדם לא נמצא אלא בעולם העליון הזה מכלם שנקרא תבל, כמו שאמרנו שכתוב (משלי ח) משחקת בתבל ארצו, והתבל הזו אחוזה ברקיע</p>

²⁹³ דע כי כל העולמות הם בבחי' עיגולים זה בוך זה כגלדי בצלים, וכל הקרב אל הא"ס ב"ה הוא עליון ומשובח יותר מחבירו. עד שנמצא כי עולם הזה החומרי היא תיכונה תוך כל העיגולים כולם, והוא מרוחק מן הא"ס הרבה. וזה נזכר בזהר ויקרא דף ט וכן בפרשת בראשית טו ז"ל, וכולא מוחא לגו וכמה קליפין חפיין על מוחא וכו', ואע"פ שמשם נראה שיותר פנימי הוא המוח, והחופף עליו הוא הגרוג ממנו, "ל כי שם מדבר בערכנו אנחנו, אשר היותר קרוב אלינו נקרא קליפה בערך המוח אשר לפניו ממנו. וכעד"ז אשר נמצא, כי הא"ס ב"ה לפני ולפנים, והוא המוח הפנימי לכולם. אבל בבחי' העולמות בעצם, הפנימי שבכולם היא הקלי', והסובב עליו היא המוח (מ"מ).

²⁹⁴ עי' תז"ח ה ע"ד: בספר רזיאל בשעור קומה דאיהו הוה ספרא דאדם קדמאה. ועי' הק' לעמק המלך, ועי' ח"ב ערה ע"ב ספרא דחנוך וכו'.

²⁹⁵ ארקא גיא נשיה חרב וכו', משמות אלו מוכרח שאין כוונתם על ז' אקלימין אלא ממש ז' ארצות כגלדי בצלים (אור יקר).

²⁹⁶ לא ידעתי עניינו, אם לא שנאמר גהינם למטה ונראה לעין, וכן פירשו רז"ל, וגן עדן למעלה במזרחו של עולם, ונמצא גן עדן וגהינם בין הארצות והרקיעים כגלדי בצלים (אור יקר). נראה שכל ארץ וארץ יש לה ג"ע וגיהנם לאותם היושבים בארץ ההיא (מ"מ).

²⁹⁷ יש בזהר מקומות רבים תירוץ לקושיא זו, יש מקום שמפרש דמשם אדם הראשון בעון חטאו הורידו הקב"ה לכולם, והיה מוליד מלילית וכדומה בארצות הם, שבהם נמצאים שדים וחייבים כריתות, ומזיקין שהם הרשעים שנכרת נפשם מכל וכל. ואותם שמתו בלא בנים ברשעתם כדפי' וכו', שבארקא הם בני בניו של קין. ואפשר שכנגד אותה סברא שאמרנו, שירדו אדם או קין שם בעונם הקשה (אור יקר).

²⁹⁸ כלומר אף אם נאמר שירד, דוחק לומר שירדה אשתו עמו להוליד שם, ולומר שהיתה אשה אחרת (אור יקר).

²⁹⁹ עי' זו"ח בראשית [ט ע"ב] בסתרי אותיות בארוכה בזה (לש"ו). ועי' כללים ח"ב נב ע"ב.

זהר ויקרא חלק א'

<p>ח לא) (ס"א משחקת בתבל ארצו) ויצא לתבל ארצו והאי תבל אחידא ברקיע דלעילא³⁰⁰ ואתאחידא בשמא עלאה³⁰¹ הדא הוא דכתיב (תהלים ט ט) והוא ישפוט תבל בצדק בצדק ודאי בנין כך בנוי דאדם אשתכחו בהאי ארעא עלאה דאקרי תבל ואינון עלאין על כלא כגוונא דלעילא:</p>	<p>שלמעלה, ונאחזת בשם העליון, זהו שכתוב (תהלים ט) והוא ישפוט תבל בצדק, בצדק ודאי. לכן בניו של אדם נמצאים בארץ העליונה הזו שנקראת תבל, והם עליונים על הכל, כדוגמא שלמעלה.</p>
<p>מאי טעמא כמה דלעילא לבלהו רקייעים אית רקייע עלאה מבלהו ולעילא אשתכח כסא דקב"ה³⁰² כמה דאת אמר (יחזקאל א י) כמראה אבן ספיר דמות כסא, ועל דמות הכסא כמראה אדם עליו מלמעלה. אף כאן בתבל הזו נמצא המלך של הכל, ומיהו אדם, מה שלא נמצא בכל התחתונים, ואותם תחתונים מאיפה באו, אלא מלחות האדים (מעשן) של הארץ והסיוע של הרקייע שלמעלה יוצאים בריות משונות אלו מאלו, מהם בלבושים, מהם בקליפות כתולעים הללו שנמצאות בארץ, מהן בקליפות אדומות שחורות ולבנות, ומהן מכל הצבעים, כך כל הבריות כדוגמא זה, ולא נמצאים בקיום רק עשר שנים (או יותר ס"א מעט או פחות מעט).</p>	<p>למה כדוגמא שלמעלה, לכל הרקייעים יש רקייע עליון מכלם, ולמעלה נמצא כסאו של הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר כמראה אבן ספיר דמות כסא, ועל דמות הכסא כמראה אדם עליו מלמעלה. אף כאן בתבל הזו נמצא המלך של הכל, ומיהו אדם, מה שלא נמצא בכל התחתונים, ואותם תחתונים מאיפה באו, אלא מלחות האדים (מעשן) של הארץ והסיוע של הרקייע שלמעלה יוצאים בריות משונות אלו מאלו, מהם בלבושים, מהם בקליפות כתולעים הללו שנמצאות בארץ, מהן בקליפות אדומות שחורות ולבנות, ומהן מכל הצבעים, כך כל הבריות כדוגמא זה, ולא נמצאים בקיום רק עשר שנים (או יותר ס"א מעט או פחות מעט).</p>
<p>ובספרא דרב המנונא סבא פריש יתיר דהא כל ישובא מתגלגלא בעיגולא ככדור אלין לתתא ואלין לעילא³⁰⁴ וכל אינון משינין בהזווייהו משינויא דאזירא כפום כל אתר ואתר וקיימין בקיומיהו כשאר בני נשא ועל דא אית אתר בישובא כד נהיר לאלין חשיך לאלין לאלין יממא ולאלין ליליא:</p>	<p>ובספרו של רב המנונא סבא פרש יותר, שהרי כל הישוב מתגלגל בעיגול כמו כדור, אלה למטה ואלו למעלה, וכל אותן בריות משונות כמראיהן משנוי האויר, כפי כל מקום ומקום, ועומדות בקיומן כמו שאר בני אדם, ולכן יש מקום בישוב כשמאיר לאלה, חשוך לאלה, לאלה יום ולאלה לילה.</p>

³⁰⁰ בז' רקייעים שפי', מה שאין כן בו' הנשארות, שאין עליהם אלא רקייע א' בין ארץ לארץ כדפי' לעיל (אור יקר). פי' בערבות, לפי שתבל היא עליונה שבארצות, וערבות היא עליון ברקייעים (מ"מ).

³⁰¹ כי ארץ זו היא נגד המלכות, צדק. וצדק דן אותה ומשפיעה, והרקיע נגד הת"ת, מה שאין כן בשאר ארצות, שהם חצונות, ואין צדק דן אותן (אור יקר). פי' מלכות, וז"ש הה"ד והוא ישפוט תבל בצדק (מ"מ).

³⁰² ולתתא הוא ירושלים שהוא כסא ושם הן ישראל אחד כמש"ל צג ע"ב (יהל אור), פי' מלכות דאצילות (מ"מ).

³⁰³ פי' מתנועת הגלגל וד' יסודות שתחתיו גורם הרכבתם, ואינם הווים מזכר ונקבה אלא מתקיימין כך, או אפשר שכוונתו שהם מזכר ונקבה, אלא קיום הרכבתם הוא מתנועת הגלגל והרכבת ד' יסודות, וחיותם מעט, כענין הרחשים ורמשים המתהווים באשפות והנבלות וכיוצא, וסברא זו פליגא אההיא עובדא דפרשת ויצא, דהתם מוכרח דממש אית בני נשא בידיעה וחכמה ובארץ שנית, בעלי ב' ראשים. והשלישית בעלי שלשה ראשים, וברביעית בעלי ד' וכן כולם (אור יקר). פי' מלחות הארץ יוצאים כמו תולעים (מ"מ).

³⁰⁴ בדעת הטבעיים, שהארץ כודריית, ובני אדם הולכים ראשם לרקיעים ורגליהם לארץ, בענין שהם רגלים עם רגלים, וסברא זו דרב המנונא אזלא כההיא דלעיל, דז' ארצות אינון ז' חלקים בכדור הארץ, ואתייתא כר' יהודה דקאמר לעיל, ולא כדעת חכמי הדרום, ור' שמעון מיושבי הדרום הוא כדפי', שהלך ר' עקיבא לדרום ולימד ה' תלמידים, וא' מהם ר' שמעון, ולפיכך בכל הזהר דעתו מסכים כדעת חכמי הדרום. ומעשה חבירו ר' ישמעאל ור' עקיבא וכן אזלא כיושבי הדרום, ומעשים רבים נראים כן, ומעובדא דר' נהוראי אין להוכיח כלל שאפשר שיצא מהים לצד הישוב הב' שהים סובב הארץ, והקיף חצי העולם דרך מטה ממזרח למערב או מצפון לדרום, או אפשר שירד אל בטן הארץ מקום שאר ארצות לדעת אחר ואין הכרע (אור יקר).

<p>ואית אתר דכוליה יממא³⁰⁵ ולא אשתכח ביה ליליא בר בשעתא דהא זעירא והאי דאמר בספרי קדמאי ובספרא דאדם הראשון הכי הוא דהכי כתיב (תהלים קלט) אודך על כי נוראות נפליתי נפלאים מעשיך וכתיב (שם קד) מה רבו מעשיך ה' ועל דא כלא שפיר ורוא דא אתמסר למאריהון דחכמתא ולא למפלגי תחומין³⁰⁶ בגין דאיהו רוא עמיקא דאורייתא כגוונא דא אית בימא דאית ביה כמה בריין משניין דא מן דא דהא הוא דכתיב (שם כה) זה הים גדול ורחב ידיים שם רמש ואין מספר קטנות עם גדולות שם אניות יהלכון לויתן וגו' וכלא תליא דא בדא (ומתקשרא דא בדא) וכלא כגוונא דלעילא ובכלהו עלמין לא שלטא בכלא בר אדם וקב"ה עליה:</p>	<p>ויש מקום שכולו יום ולא נמצא בו לילה פרט לשעה אחת קטנה, וזה שאמר בספרי הקדמונים ובספרו של אדם הראשון כך הוא, שכך כתוב (תהלים קלט) אודך על כי נוראות נפליתי נפלאים מעשיך, וכתוב (שם קד) מה רבו מעשיך ה', ולכן הכל יפה. וסוד זה נמסר לבעלי החכמה, ולא למחלקי תחומים, משום שהוא סוד עמוק של התורה, כדוגמא זה יש בים שיש בו כמה בריות משונות זו מזו, זהו שכתוב (שם) זה הים גדול ורחב ידיים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות שם אניות יהלכון לויתן וגו', והכל תלוי זה בזה, (ומתקשר זה בזה), והכל כדוגמא שלמעלה, ובכל העולמות אין שולט בכל רק אדם והקדוש ברוך הוא מעליו.</p>
<p>רבי נהוראי סבא פריש לימא רבא ואתרגיש ימא ואתאכידו כל אינון דהוו בארבא ואתרחיש ליה ניסא ונחת בשבילין ידיען בלבא דימא ונפק תחות ימא לישובא דהא וחמא מאינון בריין כלהו זעירין והוו מצלי צלותא ולא ידע מאי קא אמרי אתרחיש ליה ניסא וסליק אמר זכאין אינון צדיקיא דמשתדלי באורייתא וידעין סתימין דרוי עלאי ווי לאינון דאפליגו על מליהון ולא מהימני:</p>	<p>רבי נהוראי סבא פרש לים הגדול, והתרעש הים ונאבדו כל אותם שהיו בספינה, והתרחש לו נס וירד בשבילים ידועים בלב הים, ויצא תחת הים לישוב אחד, וראה מאותן הבריות כולן קטנות, והיו מתפללים תפלה ולא ידע מה אומרים. התרחש לו נס ועלה, אמר אשריהם הצדיקים שעוסקים בתורה ויודעים סתרי הסודות העליונים, אוי לאותם שחולקים על דבריהם ולא מאמינים.</p>
<p>מההוא יומא כד הוה אתי לבי רב ואמרי מלתא דאורייתא הוה בכי אמרי ליה אמאי קא בכית אמר לון בגין דעברנא על מהימנותא דמלי דרבנן ומסתפינא מדינא דההוא עלמא:</p>	<p>מאותו יום כשהיה בא לבית רב ואומרים דבר תורה, היה בוכה, אמרו לו למה אתה בוכה, אמר להם משום שעברתי על אמונת דברי חכמים ופחד מהדין של אותו העולם.</p>
<p>ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים (בראשית א ו) רבי יהודה אמר אלמלא ההוא רקיע³⁰⁷ דאפריש בין מיין עלאי³⁰⁸ לתתאי³⁰⁹ הוה פליגו בעלמא מנייהו³¹⁰ אבל:</p>	<p>ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים (בראשית א), רבי יהודה אמר אלמלא אותו רקיע שמפריד בין מים העליונים למים התחתונים היתה מחלוקת בעולם בגלגלם, אבל</p>
<p>י/ב</p>	

³⁰⁵ לצד דרום העולם ויהיה כולו יום בזמן החורף אלינו, שהחכמה מתקרבת לדרום בתקופת טבת, ואז לצד צפון "כולא ליליא", וכמעט שמאיר השמש כחצי שעה, וימצא מקום בעולם שכל ו' חדשים לא יאיר להם היום כלל כדפי' בזה בעלי התכונה. וכן הולך היום וגדל עד התקרבו אל צד צפון קצת, ואחר שנודע שחשך הלילה הוא מצל הארץ ימצא השמש טובב בכ"ד שעות הכדור על ידי הגלגל היומי, והלילה סובבת כדרך סיבוב הצל עם השמש (אור יקר).

³⁰⁶ שמחלקים העולם לז' חלקים, ואינו כן כ"א זה על גבי זה, ובזו"ח פרשת בראשית דף טו ע"ב [טו ע"א] במדרש הנעלם דעלמא לגלגל הוא ככדורא דא וכד נפיק שמשא מזרח איזל בסגללותא עד דמטה לתחת כו' ע"ש שביליה נהיר לאינון דדרים תחות לן לפי כדור הישוב (רח"ו).

³⁰⁷ פי' יסוד דז"א (מ"מ).

³⁰⁸ פי' מיין עילאין הם החסדים שיורדים עד היסוד בן, ועולים בסוד אור חוזר להגדיל ז"א (מ"מ).

³⁰⁹ הם הגבורות שיורדות ליסוד ויוצאות ממנו, אל הנוק' דרך נקב שבחזה דז"א, נמצא שע"י היסוד נפרשים מיין עילאין מתתאין (מ"מ).

³¹⁰ לפי שמנגדים זה לזה אלו חסדים ואלו גבורות (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>האי רקיע עביד שלמא בינייהו ועלמא לא מתקיימא אלא על שלום תא חזי קב"ה אקרי שלום הוא שלום ושמיה שלום ואתקשר כלא בשלום:</p>	<p>הרקיע הזה עושה שלום ביניהם, והעולם אינו מתקיים אלא על שלום. בא וראה הקדוש ברוך הוא נקרא שלום, הוא שלום ושמו שלום, והכל נקשר בשלום.</p>
<p>רבי אבא אמר המינא דהאי שמא קדישא עלאה כלא הוא שלום וכלא חד וארחן מתפרשאן להאי סטרא ולהאי סטרא (ס"א כאן חסר התחלת המאמר) יו"ד דשמא קדישא אתקשר בתלת קשרין בנין דא האי י' קוצא חד לעילא³¹¹ וקוצא חד לתתא וחד באמצעיתא בנין דתלת קשרין³¹² אשתלשלו (נ"א אתקשרו) בה חד קוצא לעילא כתר³¹³ עלאה דהוא עלאה מכל עלאין רישא דכל רישין והוא קאים על כלא:</p>	<p>רבי אבא אמר ראיתי שהשם העליון הקדוש הכל הוא שלום, והכל אחד, והדרכים נפרדות לצד הזה ולצד הזה. יו"ד של השם הקדוש קשורה בשלשה קשרים, משום זה הי' הזו קוץ אחד למעלה וקוץ אחד למטה ואחד באמצע, משום ששלשה קשרים השתלשלו (התקשרו) בה קוץ אחד למעלה, כתר עליון, שהוא עליון מעל כל העליונים, הראש של כל הראשים, והוא עומד על הכל.</p>
<p>חד קוצא באמצעיתא דהוא רישא אחרא בנין דתלת רישין הוו וכל חד וחד רישא בלחודוי ועל דא קוצא דאמצעיתא³¹⁴ דא הוא רישא אחרא דנפיק מקוצא דלעילא והוא רישא לכל שאר רישין לאתבנהא שמא קדישא והאי רישא סתימא דכלא רישא אחרא תתאה³¹⁵ הוא רישא לאשקאה לגנתא והוא מבוע דמיין דכל נטיען אשתקין מניה ודא הוא י' בתלת קשרין³¹⁶ ועל דא שלשלת איקרי כהאי שלשלת דאתקשר דא בדא וכלא חד:</p>	<p>קוץ אחד באמצע שהוא ראש אחר, משום שהם שלשה ראשים וכל אחד ואחד ראש לבדו, ולכן הקוץ של האמצע זהו ראש אחר שיוצא מהקוץ שלמעלה, והוא ראש של כל שאר הראשים, שיבנה (ממנו) השם הקדוש, והראש הזה הוא סתום מהכל. ראש אחר תחתון הוא ראש להשקות את הגן, והוא מעיין המים שכל הנטיעות נשקות ממנו, וזהו י' בשלשה קשרים, ולכן נקראת שלשלת, כמו השלשלת הזו שנקשרה זה בזה והכל אחד.</p>
<p>תאנא בספרא דחנוך בשעתא דאחזיאו ליה חכמתא דרזין עלאין וחמא אילנא דגנתא דערן אחזיו ליה חכמתא ברזא עלאה וחמא דכלהו³¹⁷ עלמין הוו מתקשראן דא בדא שאיל לון על מה קיימין אמרו ליה על י' קיימי כלהו ומניה אתבניאו ואשתלשלו (נ"א אתבריאוו ואשתכללו) דכתיב (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשית וחמא דכלהו מזדעזעו מדחילו</p>	<p>שנינו בספרו של חנוך, בשעה שהראו לו חכמת הסודות העליונים, וראה את האילן של גן עדן, הראו לו חכמה בסוד עליון, וראה שכל העולמות היו נקשרים זה בזה. שאל אותם על מה קיימים, אמרו לו כולם עומדים על י', ממנה נבנו והשתלשלו (נבראו ונתקנו), שכתוב (תהלים קד) כולם בחכמה עשית, וראה שכולם מזדעזעים מאימת רבונם, ועל שמו כולם נקראו.</p>

³¹¹ האות י' שבשם שהוא המציאות הראשון והכנה לכל האותיות, וישנו בהי' ג' קוצין (כמ"ש בזה"ק ויקרא י' ע"ב וי"א ע"ב) ופע"ח (שער התפילין פ' ט"ו ט"ז בארוכה) חד לעילא שהוא כתר אשר מקומו הוא בקוצו העליון של י', וחד באמצעיתא שהוא גוף הי' עצמו, שהוא החכמה, וקוצא חד לתתא שהוא בינה הכלולה בחכמה, והרי מיוחד החכמה בכתר ע"י קוץ העליון (הקדו"ש לה ע"ד), עי' לקמן סה ע"ב (ביאורים ח"ב סד ע"א).

³¹² כח"ב, וחכמה נקרא יראה, וכן לתתא ומקדשי תיראו, חכמת שלמה, כמ"ש בהקדמת תיקו"ז, את שבתותי כו', וז"ש בכל מקום בדחילו וברחימו, י"ה, אבל כאן קאי על כתר כמ"ש למטה חד דחילו כו' (יהל אור).

³¹³ כתר (רח"ו).

³¹⁴ חכמה (רח"ו).

³¹⁵ דעת (רח"ו).

³¹⁶ וזהו עצמו סוד קוצא גזעא ושבילא (רח"ו).

³¹⁷ שכל העולמות הם בד' אותיות הוי"ה וכמ"ש "ועל שמ"י וכו'", ובחי' תחתונה של עולם שלמעלה הוא כתר שלהן, והוא אלקות שבכל עולם, וכן יחידה באדם ועל אלהים וכו' (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דמאריהון ועל שמיה אתקרון בלהו: ובספרא דשלמה מלכא אמר מטון די בקטפרא דתלתא דכלילין בקיטפא דגופיה³¹⁸ חד דחילו (ס"א שלימו) דכלא³¹⁹ חד סתים שבילין חד נהר עמיקא³²⁰ לבתר פריט³²¹ באתון (דאלפא) ביתא בשכלוליה יו"ד ה"א בנינא דכולא (חד סתים שבילין וחד נהר עמיקא לכל) שלימו דשמא קדישא:</p>	<p>ובספרו של שלמה המלך אמר ההגעה היא בשלשלת של שלשה שכלולים בדבק וקשר של גופו, אחד פחד (שלמות) של הכל, אחד סותם שבילים, ואחד נהר עמוק. אחר כך פרט באותיות (של אלף) הבית בשכלולו, יו"ד ה"א הבנין של הכל, (אחד סתום השבילים ואחד נהר עמוק לכל) שלמות השם הקדוש.</p>
<p>י' רישא דכלא אב לכלא ו' בן דאוליד ונפק מניה ומניה אשתכח ד' בת מטרוניתא דכל דינין (ס"א דיינין) בידהא אשתכחו טמירא בכלהו עלמין (ס"א עלאין נפקין ועלאין ותתאין) דעלאין נפקין ותתאין מנה אתזני הא יו"ד שלימו³²² דכלא ושמא קדישא אשתכלל ביה³²³ ואשתכח סתים בגויה לבתר יו"ד אפיק כלא ושלשל כלא בקשורא חדא דא בדא והא אוקמיה בוצינא קדישא י' אפיק ההוא נהר דכתיב ביה (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן:</p>	<p>י' ראש של הכל, אב לכל. ו' הבן שהוליד, ויצא ממנו, וממנו נמצא ד', בת המלכה, שכל הדינים (הדיינים) בידיה נמצאים, טמירה בכל העולמות (עליונים יוצאים ועליונים ותחתונים), שעליונים יוצאים ועליונים ותחתונים נזונים ממנה, הרי יו"ד שלמות הכל, והשם הקדוש נתקן בו, ונמצא נסתם בתוכו. אחר כך יו"ד הוציאה הכל, ושלשלה הכל בקשר אחד זה עם זה, והרי בארה הנהר הקדוש י' הוציאה אותו הנהר שכתוב בו, (בראשית ב) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן.</p>
<p>(ד"א ל"ג כגוונא) דא ה' רוא דבינה והיא אימא עלאה וההוא נהר אפיק תריין³²⁴ בנין כמה דאתמר ומנה אתזנו לבתר נפקין תריין בנין וברתא אתזנת מבן דא ו' הא בן האי מלכא דשלמא כלא דיליה רוא דתפארת ולבתר אשתכח ה' דאתזנת מן ו' והא אוקמוה (ס"א לבתר נפקין תריין ברא וברתא ו"ה האי ברא מלכא דשלמא כלא דיליה והאי ה' ברתא אתזנת מן ו' והא אוקמוה) אשתכח די' עיקרא וירשא ושלימו דכלא הדא הוא דכתיב (משלי כד ג) בחכמה יבנה בית:</p>	<p>(כדוגמא) זו ה' סוד הבינה, והיא האם העליונה, ואותו נהר מוציא שני בנים כמו שנתבאר, וממנה נזונים, אחר כך יוצאים שני בנים, והבת נזונית מבן, זה ו', הרי בן המלך הזה שהשלום כולו שלו, סוד של תפארת. ואחר כך נמצאת ה' שנזונית מן ו', והרי פרשוה (אחר כך יוצאים שנים בן ובת ו"ה, זה בן המלך ששלמות הכל שלו, וזו ה' הבת נזונה מן ו' והרי פרשוה) נמצא שי' עיקר ושורש ושלמות הכל, זהו מה שכתוב (משלי כב) בחכמה יבנה בית.</p>
<p>תנן עשרה שמות אשתכללו ונפקו מהאי יו"ד י' דהיא עשיראה דאתון וכלהו אעיל לון לההוא נהר קדישא כד אתעברא ועשרה שמיהן בלהו סתימין בחד וכלהו סתימין ב"י י' כליל לון י' אפיק לון הוא אב לכלא אב לאבהן מניה נפקו</p>	<p>שנינו עשרה שמות השתכללו ויצאו מהיו"ד הזו, י' שהיא העשירית של האותיות, ואת כולם הכניסה לאותו נהר קדוש כשהתעברה. ועשרה שמות סתומים באחד, וכולם סתומים ב"י, י' כוללת אותם, י' מוציאה אותם הוא אב לכל, אב לאבות, ממנו יצאו (בו עשר תבות) ו"ד, רמז</p>

³¹⁸ כתר עליון (רח"ו).

³¹⁹ חכמה בנתיבותיה (רח"ו).

³²⁰ יסוד דאבא (רח"ו).

³²¹ ובה נכלל הכל, ג"ר זור"נ ג"ר בעצמותו, וזו"נ במילואו שהן טיפה דמוחא (יהל אור).

³²² יו"ד במילואה (רח"ו).

³²³ כל ההו"ה (רח"ו).

³²⁴ הו"ד דמילוי יו"ד שבאבא הם שורש הזו"ן שבאבא, והה' ראשונה דהאימא שהוא צורת ד"ו הם שורש הזו"ן שבאימא, וכמ"ש בספד"צ (פרק ד כט ע"ב), ובזוה"ק ויקרא (דף י ע"ב) ובאד"ז (דף רצא רצ ע"ב) (כללים ח"ב נ ע"ד).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(ס"א ובי' יתבין) (ביה עשר תבין) ו"ד רמו לעשרה בחשבון אתון ו"ד כליל לון ו"ד³²⁵ (ס"א יו"ד) שלימו דכלא ו"ד דכר ונוקבא דו קרינן לון תרין ועל דא אדם דו פרצופין אתברי ואינון פרצופין דכר ונוקבא הוו כגוונא דלעילא ו"ד מעילא לתתא ד"ו מתתא לעילא³²⁶ וכלא חד מלא י"ג מכילין³²⁷ תליין ביה ועל דא יו"ד כליל ו"ד כמה דאתמר והא אוקמוה:</p>	<p>לעשרה בחשבון אותיות יו"ד, כוללות להן ו"ד (יו"ד) שלמות, הכל ו"ד, זכר ונקבה, דו קוראים להם, שנים. ולכן אדם נברא דו פרצופים, ואותם פרצופים זכר ונקבה היו, כדוגמא שלמעלה. ו"ד ממעלה למטה, ד"ו ממטה למעלה, והכל דבר אחד. י"ג מדות תלויים בו, ועל כן יו"ד כולל ו"ד כמו שנתבאר, והרי פרשוה.</p>
<p>ותא חזי עשרה שמהן³²⁸ אינון לקבל עשר אתון ובספרא דרב המנונא סבא תמניא אינון ותרין דרגין לקבל תרין רקיעין ומשתניין שמהן עשרה ותשעה ותמניא ושביעאה קדמאה י"ה³²⁹ בגין די כליל ה'י³³⁰ וה' נפקא מן י"ה³³¹ בגין כך חכמה י"ה אקרי³³²:</p>	<p>ובא וראה עשרה שמות הם כנגד עשר אותיות, ובספרו של רב המנונא סבא הם שמונה, ושתי דרגות כנגד שני רקיעים, ומשתנים השמות עשרה ותשעה ושמונה ושביעה. הראשון י"ה משום שי' כוללת ה', וה' יוצאת מי', לכן חכמה נקרא י"ה.</p>
<p>תנינא יהו"ה דאקרי³³³ אלהי"ם³³⁴ בגין דההוא נהר רחמי ובגין דדינין מתערי מניה³³⁵ (ס"א ל"ג) (ואלהי"ם נפקו) אתון דרחמי כתיב ונקוד אלהי"ם ולא אלהי"ם דינא:</p>	<p>השני יהו"ה שנקרא אלהים, משום שאותו נהר רחמים ומשום שדינים מתעוררים ממנו, (אלהים יוצאו) כתובות אותיות הרחמים עם נקוד של אלהים, ולא אלהים דין.</p>
<p>יא/א</p>	
<p>תליתאה א"ל והוא גדולה והוא אקרי הא"ל הגדול:</p>	<p>השלישי אל, והוא גדולה, והוא נקרא האל הגדול.</p>
<p>רביעאה אלהי"ם דדינין ביה אתערן והוא דינא תקיפא:</p>	<p>הרביעי אלהים שדינים מתעוררים בו, והוא הדין הקשה.</p>
<p>חמישאה יהו"ה כללא דכל שלימו דמהימנותא ודא הוא רחמי בשלימו ודא הוא</p>	<p>החמישי יהו"ה הכלל של כל שלמות האמונה, וזהו רחמים בשלמות, וזהו תפארת.</p>

³²⁵ גם בחכמה ובינה יש רפ"ח מצד הז"ת הכלולים בהם, כי בחכמה הם כלילן בו"ד דמילוי יו"ד, וכמ"ש בספד"צ (פ"ד ל ע"א) יו"ד נפקין מניה דכר ונוקבא ו"ד כו', ע"ש ובזוה"ק (ויקרא י ע"ב), וכן בבינה הם כלילן בה' שהוא ד' ו', אמנם כלילותם בחו"ב הוא רק בכח ובהעלם אבל ישנם שם עכ"פ (דע"ה ח"ב קמא ע"ב).

³²⁶ נתבאר באדרת האזינו בדרפ"ט ע"ב וע"ש גם נתבאר בפ' נשא בר"מ בדקמ"ו ע"ב (שער מאמרי רשב"י).

³²⁷ וענינם כי בז"א בן בעצמו ע"ס ועם ג"ר עצמם שהן נכללים בו, לפעמים הן י"ג ולכן נעשה בו י"ג תיקונים משא"כ בלא ג"ר ונוק' הוא ט' לבדו וג"ר לא שריין ביה בלא נוק' וז"ס תתן אמת כו' שהן לבד, והן ג' אבהן למעלה וימי קדם דסלקא למעלה לנוק' ששם שרשה ברדל"א וכן ישוב ירחמנו כו' שהוא ג"ר שלו וכ"ה בכל ע"ס בכלל עם או"א וא"א עשר ועם ג"ר של רדל"א י"ג וכן בכלם והכל ביו"ד י' שהוא עשר, ובמילואו ו"ד הן עשר כי הוא ו"ק והיא ד' בג' מוחין כנ"ל ויו"ד ג' קשרים הנ"ל וז"ש וע"ד יו"ד כליל ו"ד כו' ות"ח י' שמהן" מכאן שהן כולן בז"א, וז"ש וכלהו אעיל כו' כד אתעברא (יהל אור).

³²⁸ כל גילוי שמותיו ית"ש הוא רק ע"י פעולותיו וכמ"ש בשמ"ר (פרק ג סימן ו) שאמר הקב"ה למשרבע"ה שמי אתה מבקש לידע לפי מעשי אני נקרא וע' זוה"ק ויקרא דף י' וי"א ופ' פינחס דף רנ"ז ע"ב (כללים ח"ב קג ע"ד). עי' הערה בסוף הספר אות א'.

³²⁹ כל אלו השמות הם בסוד הבליים שהם הספירות אבל היות בנקודות פתח וקמץ הם הנשמה שלהם (רמ"ז).

³³⁰ ה"ס יו"ד שבתוך הה' נכלל ו"ד שהוא ה' (רמ"ז).

³³¹ הוא הנזכר לקמן בציור ה' שתחילה כותב י' ואחר כך ה' יוצא ממנו, והוא סוד הבן בחכמה וחכם בבינה (רמ"ז).

³³² עי' הערה בסוף הספר ב'.

³³³ נ"א יה"ו (גליון דפ"ו).

³³⁴ עי' הערה בסוף הספר ג'.

³³⁵ ח"ב סד סע"א ולקמן סה ע"א (לש"ו).

זהר ויקרא חלק א'

תפארת:	
שתי תאיה ושביעאה צבאות אקרין:	ששי ושביעי צבאות נקראים.
תמינאה א"ל חי כמה דאת אמר (תהלים קלג) כי שם צוה ה' את הברכה חיים וגו' ודא צדיק דכל חיים נפקין מתמן ואקרי יהו"ה כמה דאת אמר (שם יא ה) יהו"ה צדיק יבחן ודא היא ו' זעירא דשמא קדישא בגין כך ו' וויין תרין:	השמיני א"ל ח"י כמו שנאמר (תהלים קלו) כי שם צוה ה' את הברכה חיים וגו', וזה צדיק, שכל החיים יוצאים משם, ונקרא יהו"ה כמו שנאמר (משלי כז) ה' צדיק יבחן, וזוהי ו' קטנה של השם הקדוש, לכן ו' שני ווי"ם.
תשיעאה אדנ"י ודא מלכות קדישא דדינין נפקין מתמן לעלמא ודא הוא כתרא בתראה דכלהו שמהן:	התשיעי אדנ"י, וזו מלכות הקדושה, שדינים יוצאים משם לעולם, וזהו הכתר האחרון של כל השמות.
ושם אהי"ה כללא ופתימא דקדמיתא ודא הוא כתרא עלאה רישא דכל רישין שמה סתים ולא אתגליא ואתמר ובספרא דאגדתא עשר שמהן כתיבן בגוונא אחרא ואנא לא תנינא הכי:	ושם אהי"ה הכלל והסתום שבראשונה, וזהו כתר עליון, הראש של כל הראשים, שמו סתום ולא נגלה, ונתבאר. ובספר האגדה עשרה שמות כתובים בצורה אחר, ואנו לא שנינו כך.
רבי אבא פתח (שיר ד) עורי צפון ובאי תימן הפיחי גני יזלו בשמיו יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו עורי צפון אלין עולות דנשחטות בצפון בגין דאינון מחשבות בצפוני לבא ובאתר דדינא בגין דמחשבה אשתכח בליליא בזמנא דדינא אשתכח רוח צפון מנשבא בפלגותא דליליא כד מתערי אנשי וכנור דדוד מנגן מאליו ומחשבתן דבני נשא מתערי:	רבי אבא פתח (שיר ד) עורי צפון ובאי תימן הפיחי גני יזלו בשמיו יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו. עורי צפון, אלו עולות שנשחטות בצפון, משום שהן מחשבות, בצפונות הלב, ובמקום הדין, משום שמחשבה נמצאת בלילה בזמן שהדין נמצא. רוח צפון נושבת בחצות הלילה כשמתעוררים אנשים, וכינור דוד מנגן מאליו, ומחשבות בני אדם מתעוררות.
ובאי תימן אלין שלמים דנשחטין בדרום בגין דאינון שלמא דכלא שלמא דעלאי ודתתאי ואלין שלימו ³³⁶ דסטרי עלמא שלימו דכלא מסטרא דמהימנותא ושלמים בגין דאינון שלמא דכלא בעלים אכלין מנייהו ומתהניין מנייהו דהא שלמא הוא ליה לכל עלמא בדרגא חדא חטאות ואשמות נאכלין לכהני בגין דאינון זמינין לכפרא עלייהו ולאעברא חובייהו ומכל קרבני לא חביבין קמי קודשא בריך הוא כמו שלמים בגין דאשתכח שלמא בעלאי ותתאי:	ובאי תימן, אלו שלמים שנשחטים בדרום, משום שהם השלום של הכל, שלום העליונים והתחתונים, ואלו הם השלמות של צדיקי העולם, השלמות של הכל מצד האמונה. ושלמים משום שהם השלום של הכל, הבעלים אוכלים מהם ונהנים מהם, שהרי שלום הוא לו ולכל העולם בדרגה אחת. חטאות ואשמות נאכלים לכהנים, משום שהם עתידים לכפר עליהם, ולהעביר את חטאיהם, ומכל הקרבנות אין חביבים לפני הקדוש ברוך הוא כמו שלמים, משום שנמצא שלום בעליונים ובתחתונים.
ועילא מכלהו קטרת דאיהו שלים מכלא ולא אתיא לא על חטא ולא על אשם ולא על עון אלא על שמחה כמה דאת אמר (משלי כז ט) שמן וקטרת ישמח לב והא אוקמוה ועל דא קטרת לא מתקרב אלא בזמנא דשמן מתקרב דהא הוא דכתיב (שמות ל ז) והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהפיבו את הנרות יקטירנה וכתב (שם ח) ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה בגין דאשתכחו שמן וקטרת	ומעל כולם קטורת, שהיא שלימה מהכל, ולא באה לא על חטא ולא על אשם ולא על עון אלא על שמחה, כמו שנאמר שמן וקטורת ישמח לב והרי פרשוה. ולכן קטורת לא קרבה אלא בזמן ששמן קרב, זהו שכתוב (שמות ל) והקטיר עליו אהרן קטורת סמים בבוקר בבוקר בהפיבו את הנרות יקטירנה, וכתוב (שם ח) ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה, משום שנמצאים שמן וקטורת כאחד. בא וראה שלמים הוא שלום בכל, וקטטה וקטרוג לא

³³⁶ יז ע"א (הערת הזהר).

<p>כחדא תא הזוי שלמים בכלא הוא שלמא וקמטא וקמרוגא לא אתער בעלמא אבל קמרת קשיר קשירו דמהימנותא:</p>	<p>מתעוררים בעולם, אבל קטורת קושרת את קשר האמונה.</p>
<p>רבי אלעזר אמר³³⁷ כלהו עשרה שמהן כתיבי ואנן תנינן קדמאה³³⁸ אהיה דא סתימא עלאה כמאן דאמר אנא מאן דאנא ולא אתיידע מאן הוא לבתר אשר אהיה³³⁹ אנא דומין לאתגליא³⁴⁰ באינון כתרין (אחרנין) דהא בקדמיתא סתים ולביתר שרי לאתגליא³⁴¹ עד דמטי לגלוייא דשמא (ס"א דשלימו) קדישא וכך כתיב במשה אהיה בקדמיתא סתימו דכלא אנא הוא מאן דאנא לבתר אשר אהיה אנא זמין לאתגליא לבתר אהיה בתראה ודא כד אימא מתעברא ועדיין הוא סתים אימתי אתגליא בזמנא דכתיב (שמות ג טו) לך ואספת את זקני ישראל ואמרת אליהם יהו"ה אלהי אבותיכם וגו' דא שלימו דכלא והכא הוא גלוייא וקשורא דשמא קדישא בנין כך קדמאה דכלא אהיה:</p>	<p>רבי אלעזר אמר כל עשרת השמות כתובים, ואנו שנינו שהראשון אהיה זה הסתום העליון, כמי שאומר אני מי שאני ולא נודע מי הוא. אחר כך אשר אהיה, אני שעתיד להתגלות באותם הכתרים (האחרים), שהרי בראשונה סתום ואחר כך מתחיל להתגלות, עד שמגיע לגלוי של השם (של שלמות) הקדוש, וכך כתוב במשה אהיה בראשונה הסתום של הכל אני הוא מי שאני. אחר כך אשר אהיה, אני עתיד להתגלות אחר כך. אהיה אחרון וזה כשהאם מתעברת ועדיין הוא סתום, מתי מתגלה, בזמן שכתוב לך ואספת את זקני ישראל, ואמרת אליהם ה' אלהי אבותיכם וגו', זו שלמות הכל, וכאן הוא הגלוי והקשר של השם הקדוש, לכן הראשון של הכל אהיה.</p>

³³⁷ ר"ל מ"ש הראשון שי' שמות מתחילין מן י"ה ואהי"ה הוא כללא שהוא רומז בכל העולמות ובכל התורה לא מצינו שנזכר א"א כלל כמ"ש באד"ר ולזה אמר כל ה' שמות הם כתובי' בתורה והראשון הוא אהי"ה אבל אינו רומז לא"א אלא רומז למציאות ז"א בתחילת מציאותו בסוד המתקלא בא"א (זהר הרקיע). אהי"ה אשר אהי"ה כח"ב, אהי"ה ב' דז"א, ומחכמה ולמטה הוי"ה ושלמה [אפשר דצ"ל שלימו (רד"ל), ועי' זו"ח שיה"ש נב ע"א] פירש הכל ז"א בעודו סתום במוח אבא, ובשעת זווג ובשעת עיבור אהי"ה אשר אהי"ה ובשעת לידה הג'. ואח"כ שנוולד כולו הוי"ה וז"ש בגמ' (ברכות ט ע"ב) אני הייתי במצרים כו' בשעבוד מלכות, כי כן הוא בגלות. ובמצרים היה סתום יותר בלא תורה ושיעבוד גדול, אבל בשעת התחלת הגאולה, אז היתה לידה, וז"ש ואמרת אליהם כו' ואח"כ ביציאת מצרים וה' הולך כו' (יהל אור).
³³⁸ סה ע"א (הערת הזהר).

³³⁹ עי' הערה בסוף הספר. \$לבדוק\$
³⁴⁰ ר"ל עד עתה היה סתים אבל עתה שהתחיל להוציא ר"ד מן י' מזומן הוא להתגלות שתכלית זאת ההתחלה הוא להתגלות וזה עי' התחברותו באי' ומזדווג עמה ומתעברת ממנו בז"ן ותכלית הדברים הוא מ"ש כאן ושם הוא שבמ' אשר אהי"ה הוא שמתעברת אימא וכו' כך פי' שם לבתר נפיק מניה שירותא שרומז לר"ד הנז' והוא מלת אשר שהוא ראש והוא שירותא (זהר הרקיע). מה שנתעברה דאל"כ איך יאמר מזומן להתגלו' אלא וודאי שנתעברה במלת אשר אהי"ה כמ"ש שם וכלל העולה במלה א' שאמר בלשון זמין לאתגלי' ר"ל כבר הוא מזומן להתגלות בה שלא היה עד עתה שהכל סתים ולפי שנתקשה לו כיון שאמר במלת אשר אהי"ה מוכן ומזומן לא יש זה אלא אחר גילוי ואיך קרא לו אהי"ה לזה תירץ ואמר שאמת הוא שאהי"ה הב' הוא פרטי שבערך אהי"ה הראשון הנק' כללא דכולא זה פרטי שהראשון הוא א"א וזה מציאות הז"א אלא שהז"א בעודו באימא ואפי' כשמתחיל לצאת הגולגול' כמ"ש שם כל שלא יצא מציאותו ומתיישבין מדרגותיו כל א' במקומו אינו נק' הויה לפי שהויה מורה על שכבר נתהווה ולזה אמר כד אימא מתעברה ועדיין הז"א סתום ועדיין היא מעוברת יקרא סתום. וזהו מה שנילע"ד בכללות המאמר דוק ותשכח א"כ שם הא' הוא אהי"ה כתר דז"א שאלו ה' שמות הם בז"א שהוא כללות כל האצ'י' שחכמה שלו נעשה עי' אבא ובינה שלו נעשה עי' אימ' וכתר שלו נעשה עי' א"א שבינה שלו יורדת ועושה לו כתר נמצ' כל האצ'י' בכללו הוא בז"א דוק ותשכח וזה הכתר דז"א שאמרנו הוא אהי"ה בתראה (זהר הרקיע). עיקר כל הגילוי דאצילות הוא רק בז"א שיצא ממנה (הקדו"ש לח ע"ד). \$לבדוק\$
³⁴¹ וזהו מ"ש לבתר שארי לאולדא ולא כתיב אשר השתא יפוק ויתקן כולא. פי' אחר שיצא נתקן הכל ונתגלה לבתר דנפיק כולא אתתקין וכו' שנק' כולא. ואמר הויה וכו'. פי' עד עתה שלא התחיל לצאת אלא גולגולת שלו אינו נק' גילוי ועדיין אני אומר אהי"ה ואחר שיצא הכל אינו נק' עוד אהי"ה אלא הויה (זהר הרקיע). \$לבדוק\$

זהר ויקרא חלק א'

<p>תניינא י"ה בנין דחכמה אפיק ה' וסתים ביה ולא אתפרשא לעלמין מניה³⁴² והא אוקמוה דכתיב (בראשית ב ז) ונהר יוצא מעדן כהאי גוונא ד' והכי אוליפנא מאבא י' כמה דאתמר לבתר יה דלא מתפרשן לעלמין י' אפיק ה' כהאי גוונא ד' הרי י' וההוא נהר דנפיק מניה ואתמשך מניה ולתתא תרין בנין דנפקין מניהו מסטרא דאבא י' נפיק בן דהא אחיד ביה ב' ואחיד בההוא נהר ומסטרא דאימא נפקת בת דאיהו³⁴³ נהר תתאה והאי בן אתמשך לבתר ונפיק מניהו</p>	<p>השני יה, משום שחכמה מוציאה ה' ונסתמת בה, ולא נפרדת ממנה לעולמים, והרי פרשוה שכתוב (בראשית ב) ונהר יצא מעדן, כדוגמא זה ה'. וכך למדתי, מאבא י' כמו שנתבאר, אחר כך י"ה שלא נפרדים לעולמים, י' מוציאה ה', כדוגמא זה ה' הרי י', ואותו נהר שיוצא ממנו ונמשך ממנו, ולמטה שני בנים שיוצאים מהם מצד האב, י' יוצא בן, שהרי אוחז בו ב', ואוחז באותו נהר. ומצד האם יוצאת בת, שהיא הנהר התחתון. והבן הזה נמשך אחר כך ויוצא מהם,</p>
<p>יא/ב</p>	
<p>והוא ו' ודא ירית לאבא ולאימא ואתקשר ביה מהימנותא דכלא ומניה אתזנת ברתא מההוא ירותא דאיהו ירית:</p>	<p>והוא ו', וזה יורש את האב, והאם ונקשרת בו אמנות הכל, וממנו נזונית הבת, מאותה ירושה שהוא יורש.</p>
<p>ועל דא מאן דבעיכא למכתב שמא קדישא י' בקדמיתא קוצא חד לעילא וקוצא חד באמצעיתא וקוצא חד לתתא³⁴⁴ והא אתמר³⁴⁵ לבתר י"ה דלא מתפרשן דא מן דא לעלמין</p>	<p>ולכן צריך לכתוב את השם הקדוש י' בראשונה קוץ אחד למעלה, וקוץ אחד באמצע, וקוץ אחד למטה, והרי נתבאר. אחר כך יה, שאין נפרדים זה מזו לעולמים, כמו כן ה', כדי שימצאו שניהם בשלמות הכל, אב ואם בן ובת,</p>

³⁴² פי' מציאות הבינה יצאת ע"י החכמה שנאמר (בראשית ב ז) ונהר יוצא מעדן שה' נבנית משל יוד כמ"ש עתה שהכותב שם הויה כשמגיע לאות ה' צריך לכתוב תחלה אות י' ואח"כ ממשיך ממנה הנהר שהוא הבינה ולפי שאמר יוצא ולא אמר יצא הורה לנו שאעפ"י שבנה אותה חוזר ומתלבש ונסתם בה שנעשית לו היכל ולא מתפרשין לעלמין שלעולם אור החכמה הוא סתום בבינה וכבר ידעת שהמוחין של ז"א מקבלין ע"י אימא ממש פי' שהחכמה מתלבש בבינה ואח"כ נעשה חכמה לז"א נמצינו למדין שי"ה הם מחכמה שהיוד כוללת ה"ה וג"כ מתלבשת בתוכה וגם למעלה בתחילה יציאת אבא מחו"ס היתה כוללת עמו. וזהו פי' כחדא נפקין שיצאה הבינה כלולה בתוך חכמה ולזה אנו אומרים חכמה י"ה פי' נון י' של שם נעשה ה' ולבתר כותבין י' אחרת וממשיך ממנה הנהר שהוא גג העליון של הה' ונקרא (בראשית ב ז) נהר יוצא מעדן שלעולם יוצא מן ה' דלא מתפרשין לעלמין א"כ מ"ש לבתר י"ה אין פי' שם י"ה אלא פי' מן י' נעשה י"ה כזה ה' וזהו י' אפיק ה' בכהאי גוונא ר"ל מציאות ה' בשלימות ולזה אמר הרי יוד והנהר שהמשיך ממנה והשנים פי' שיוצאין מהם מצד א"ו יוצא הזכר להורות שרגל ימין של הה' יוצא מעוקץ י' ומהנהר שנמשך ממנה שהוא הגג אמנם הנוק' נמשכת מן הנהר שהוא בינה וקרא למלכות נהר תתאה לפי שבה' אחרונה יש גג ג"כ ואותו הגג נקר' מלכות והרגל של ימין הוא הת"ת שבנה אותה ונבנית ממנו וכן ו' שבתוכה רומז לו"ק דבריאה (זהר הרקיע). \$לבדוק\$

³⁴³ שמות רי ע"ב (הערת הזהר).

³⁴⁴ סדר הכתיבה היא כך כי בתחילה יכתוב אות ה' של הו"ה ויעשה תחילה קוץ העליון ואח"כ קוץ אמצעי הנקרא גוף הו"ד ואח"כ קוץ השלישי התחתון וטעם הדבר הוא לרמוז כי באות הו"ד כלול' ג' ראשונות בשלשה קוצין שבה גם רומזין אל שלשה אותיות שיש במילוי אות יו"ד אשר הם כוללין כל עשר ספירות כנודע כי אות יו"ד עם ג' קוציה כוללים כתר חכמה ובינה ואת ו' כוללת שש קצוות ואת ד' היא המלכות גם יוד בגימט' עשרים שהם בחינת עשר ספירות ממעלה למטה ומטה למעלה ואח"כ יכתוב אות הא ראשונה באופן זה ה' כי תחילה יכתוב אותה הנקודה שעומדת באחורי הה"א שהיא כעין י' ואח"כ יכתוב קו וגג העליון של הה"א וימשיכנה וידבקנה עם יוד הנז' ואח"כ ישלים לכתוב קו הימין שמעומד ואח"כ יכתוב קו השמאלי שמעומד אבל לא ידביקנה עם הגג רק ישאר תלוי ועומד כנודע, ע"י המשך לשונו בהערה בסוף הספר (שער מאמרי רשב"י).

³⁴⁵ פי' כבר כתוב למעלה לבתר י"ה פי' שיעשה י' וימשך הנהר ממנה רמז לאבא הבא להזדווג עם אימא ולתת לה מה שנעלם בו דהיינו ו"ד מילוי היוד וזהו ונהר יוצא מעדן ואח"כ ימשיך רגל ימין של הה' ויכוין שהוא ת"ת כליל מו"ק היוצא מאבא ומלכות ההעלם הד' שהגג העליון משמש לבינה ולמלכות שגם הוא נהר כנזכר ורגל ימין שאמרנו שהוא רמז לת"ת משמש ג"כ למלכות שממנה נבנית (זהר הרקיע).

זהר ויקרא חלק א'

<p>כנוונא דא ז' בנין דישתכחו תרווייהו בשלימו דכלא אב ואם בן ובת³⁴⁶ כנוונא דא ז' (ס"א ו"ה) הרי לך כל שלימו דמהימנותא:</p>	<p>כדוגמא זה י"ה (ו"ה). הרי לך כל שלמות האמונה.</p>
<p>לבתר אתפשט מהימנותא³⁴⁷ ונפקין תריין בנין מכללא חד בארחייהו בן נפיק מתרווייהו והוא ו' דשמא קדישא בת נפקת מסטרא דאימא והיא ה' בתראה דשמא קדישא ולא אשתלימת אלא עם ו' בנין דמניה אתזנת ועל דא בעי למכתב ו' ולבתר ה'³⁴⁸ כנוונא דא ז' הרי ו' וההוא אתפשטותא דנפיק מניה כנוונא דההוא נהר דנפיק מן ו' בנין דמניה אתזנת ו' הרי בן דנפיק מניה לתתא³⁴⁹:</p>	<p>אחר כך מתפשטת האמונה ויוצאים שני בנין מכלל אחד בדרכיהם, הבן יוצא משניהם, והוא ו' של השם הקדוש, הבת יוצאת מצד האם, והיא ה' אחרונה של השם הקדוש, ואין נשלמת אלא עם ו', משום שממנו היא נזונית, ולכן צריך לכתוב ו', ואחר כך ה'. כדוגמא זה ה' הרי ו', ואותה ההתפשטות שיוצאת ממנו, כדוגמת אותו נהר שיוצא מ', משום שממנו נזונית ו', הרי בן שיוצא ממנו למטה.</p>
<p>והא מלין אלין אוקים לון אבא והא אתמרו ואנא כד מטינא למלין אלין אימא לון בנין דפקדונא דאבא הכי והכי בעי בר נש לאזדהרא בשמא קדישא דיכתוב שמא קדישא כנוונא דא ודא איהו כדקא חזי ואי לאו לא אקרי שמא קדישא ואקרי פגים ומאן דפגים שמא קדישא טב ליה דלא אתברי:</p>	<p>והדברים הללו באר אותם אבי, והרי נתבארו, ואני כשמגיע לדברים הללו אומר אותם, משום שצוואת אבי כך, וכך צריך אדם להזהר בשם הקדוש, שיכתוב את השם הקדוש. כדוגמא זה, וזהו כראוי, ואם לא אינו נקרא שם קדוש ונקרא פגום, ומי שפוגם את השם הקדוש טוב לו שלא נברא.</p>
<p>תליתאה יהו"ה דאקרי אלהיים כמה דאתמר רחמי ונפיק מניה דינא ודא הוא ההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן רביעאה א"ל גדול והא אתמר ודא גדולה חמישאה אלהיים ובכל אתר הוא גבורה שתיתאה יהו"ה רחמי שלימו דכלא עקרא דכלא קשרא די מהימנותא אחיד לכל סטריין ודא תפארת ישראל³⁵⁰:</p>	<p>השלישי יהו"ה שנקרא אלהים, כמו שנאמר רחמים ויוצא ממנו דין, וזהו אותו נהר ששופע ויוצא מעדן. הרביעי אל גדול, והרי נאמר וזו גדולה. החמישי אלהים, ובכל מקום הוא גבורה. השלישי יהו"ה רחמים שלמות הכל, העיקר של הכל, קשר האמונה אחוז לכל הצדדים, וזו תפארת ישראל.</p>
<p>שביעאה ותמינאה צבאות ועל דא יהו"ה קריב בכלא אחיד בכל סטריין לזמנין יהו"ה</p>	<p>השביעי והשמיני צבאות, ולכן יהו"ה קרוב בכל אחוז בכל הצדדים, לפעמים ה' אלהים, שהרי הם קרובים תפארת לגבורה, לפעמים ה'</p>

³⁴⁶ כולם בה' שאבא בא להזדווג עם אימ' כנזכר (זהר הרקיע).

³⁴⁷ ר"ל שאור העצמו' הולך ומתפשט בכל המדריגות מתחלת בחכמה ועושה אותה פרוץ בכח בוצינא דקרדינותא ואח"כ לבניה מתפשט עוד ומתקן עוד למטה שיוצאין הב' בנין מבינה הבן היוצא משניהם כנזכר והמלכות מאימא וז"ש בפ' אחרי וזהו הו' של השם דירית ב' חולקין ומלכות ה' אחרונה ולהורות שניזונון ממנה צריך לכתוב ו' אחת רגל הימין שלה ואח"כ ימשיך ממנה הגג העליון שהוא מלכות שהת"ת בא להזדווג עמה וזן אותה וזהו פ' בעי למכתב ו' ואח"כ וה' פ' שיכתוב ו' ויעשנה ה' הרי בן שיוצא ממנה למטה לרמוז לו' קצוות דבריאה (זהר הרקיע).

³⁴⁸ כזה (רח"ו).

³⁴⁹ הוא סוד בנימין אבל בקו ימין הוא יוסף והוא בנה (כבעלה) וע"י מזדווגת בחול והוא מט"ט בשרשו והשני לתתא סנדל ב' כרובים משא"כ בשבת שהוא"ו של שם עצמו מזדווג בה וז"ש דאשתאר לה חד כרוב (יהל אור).

³⁵⁰ צריך לדעת מה נשתנה ספי' הת"ת משאר העשר ספירות להיות בה שם ההו"ה בשלימותא. הנה נודע כי יש הו"ה אחת כוללת כל ה"ס וספירת הת"ת נרמז באות ו' של ההו"ה היא כנוודע והנה המלכות שהיא ה' אחרונה שבהו"ה הנז' היא דבוקה באחורי זו הו' הנקרא ת"ת והרי איך הת"ת כולל שתי אותיות ו"ה של ההו"ה. גם נתבאר אצלינו כי ז"א בהיותו בן ששה קצוות בלי מוחין וכאשר הגדיל עלו חג"ת שבו ונעשו חכמה ובינה ודעת שבו והנה"י שבו עלו במדרגת חג"ת שבו אחר ההגדלה ואח"כ נתוספו לו נה"י מחדש בסוד כונן שמים בתבונה ונמצא כי בשליש העליון של הת"ת דגדלות יש בו בחינת היסוד הראשון אשר בו מזדווג עם לאה בתפלת המנחה דחול כמבואר במקומו (שער מאמרי רשב"י). \$לבדוק\$

<p>אלהי"ם דהא קריבין אינון תפארת לגבי גבורה לזמנין יהו"ה צבאות דהא קריבין אינון תפארת לגבי נצח והוד דאקרון צבאות והא אתמר דאשתמודען מילי נביאי מהימני מפומייהו כד אמרי כה אמר יהו"ה אלהי"ם וכד אמרי כה אמר יהו"ה צבאות והו ידעין מאן אתר אתיין מלין:</p>	<p>צבאות שהרי הם קרובים תפארת לנצח והוד שנקראים צבאות, והרי נתבאר שנודעים דברי הנביאים הנאמנים מפיהם, כשאומרים כה אמר ה' אלהים, וכשאומרים כה אמר ה' צבאות, והיו יודעים מאיזה מקום באים הדברים.</p>
<p>תשיעאה (נ"א א"ל) שדי דאמר לעלמא די דהא די ספוקא הוא וספוקא לא אתי לעלמא אלא מן צדיק דאיהו יסוד עולם דאמר לעולם די עשיראה אדנ"י³⁵¹ דהא דינא דמלכותא דינא³⁵² ודאי והאי לאנחא קרבין דמלכא בעלמא ודא גבורה תתאה³⁵³ ודא איהו צדק ואלין אינון עשרה שמהן³⁵⁴ דקודשא בריך הוא אקרי בהו מתקשרן דא בדא ביחודא שלים ואלין אינון כתרין קדישין דמלכא דהוא אשתמודע בהו ואינון שמיה והוא אינון³⁵⁵ וכד מתקשרן כלהו כחדא על ריחא דקטרת כדין אקרי קטרת קשורא דמתקשרין כחדא זכאה חולקיהון דצדיקייא דידיעין ארחין דאורייתא וידעין לאשתמודעא ביקרא דמאריהון עלייהו כתיב (ישעיה סו יח) ובאו וראו את כבודי:</p>	<p>התשיעי (א"ל) שדי, שאמר לעולם די, שהרי די ספוק הוא, והסיפוק לא בא לעולם אלא מצדיק, שהוא יסוד העולם, שאמר לעולם די. העשירי אדנ"י, שהרי דין המלכות דין ודאי, וזה ללחום את קרבות המלך בעולם, וזו גבורה תחתונה, וזהו צדק. ואלו הם העשרה שמות שבהם נקרא הקדוש ברוך הוא, קשורים זה בזה ביחוד שלם, ואלו הם הכתרים הקדושים של המלך, שהוא נודע בהם, והם שמו, והוא הם. וכשנקשרים כולם כאחד על ריח הקטורת, אז נקראת קטורת הקשר שנקשרים כאחד. אשרי חלקם של הצדיקים שיודעים את דרכי התורה, ויודעים להכיר בכבוד רבונם, עליהם כתוב (ישעיה סו) ובאו וראו את כבודי.</p>
<p>ואם זבח שלמים קרבנו (ויקרא ג א) רבי שמעון אומר כתיב (במדבר ז פו) עשרה עשרה הכף בשקל הקדש עשרה עשרה למאי קא אתיא אלא עשרה למעשה בראשית ועשרה למתן תורה עשרה מאמרות במעשה בראשית ועשרה מאמרות במתן תורה³⁵⁶ במאי קא מיירי בגין דעלמא לא אתברי אלא בגין אורייתא וכל זמנא דישראל מתעסקי באורייתא עלמא מתקיימא וכל זמנא דישראל מתבטלי מאורייתא מה כתיב (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמת:</p>	<p>ואם זבח שלמים קרבנו, רבי שמעון אומר כתוב (במדבר ז) עשרה עשרה הכף בשקל הקודש. עשרה עשרה למה זה בא, אלא עשרה למעשה בראשית, ועשרה למתן תורה. עשרה מאמרות במעשה בראשית, ועשרה מאמרות במתן תורה. במה זה מדובר, משום שהעולם לא נברא אלא בשביל התורה, וכל זמן שישראל עוסקים בתורה העולם מתקיים, וכל זמן שישראל מתבטלים מהתורה, מה כתוב (ירמיה לג) אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמת.</p>
<p>תא חזי עשרה מאמרות³⁵⁷ למעשה בראשית כדתנן בעשרה מאמרות נברא העולם עשרה</p>	<p>בא וראה עשרה מאמרות למעשה בראשית כפי ששינונו, בעשרה מאמרות נברא העולם,</p>

³⁵¹ עי' לעיל ח"א סד ע"ב (הקדו"ש כז ע"ד).

³⁵² הנה שמעתי ממורי זלה"ה כי שם אדנ"י מדריגתו למעלה מאלהי"ם כי שם אדנ"י הוא כתר דמלכות והא' הוא משם אה"ה החופה על דין מאדנ"י וצ"ע כאן משמע להיפך (זהר הרקיע).

³⁵³ עי' ח"ב קנט ע"ב (הקדו"ש נא ע"ג).

³⁵⁴ עי' הערות בסוף הספר לדף י ע"ב אות א'. האצילות כולו הנה הוא עצם כל השמות כולם גופה, והם שמו של המאציל, וכ"ז הוא מעת התיקון דיציאת השם מ"ה אשר מאז ולהלאה התייחד המאציל באצילות ונעשה חד עמהם ונקרא בשמם, וכמ"ש ברע"מ פנחס רנז ע"ב, וכן הוא ג"כ ברע"מ פ' בא מב ע"ב (דע"ה ח"א נה ע"ד), עי' ח"ב פו ע"א ודף צ ע"ב (דע"ה ח"א עט ע"ב).

³⁵⁵ ח"ב פו ע"א ד ע"ב ולקמן צג ע"ב (לש"ו).

³⁵⁶ עי' ח"ב צג סע"ב (ביאורים ח"א עב ע"ב).

³⁵⁷ ר"ל זר"ן שניהם בעשרה והן ב' השקל אבל לחוד הוא מחצית השקל עשרה גרה (יהל אור). עי' עוד בחשבון הי' מאמרות בתז"ח (דף לה ע"ג) ובב"ר (ר"פ יז סי' א) (כללים ח"א מט ע"ב).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מאמרות למתן תורה אלו עשרת הדברות כתיב (שמות ב ב) אנכי³⁵⁸ יהויה אלהיך וכתוב במעשה בראשית (בראשית א ג) יהי אור ויהי אור³⁵⁹ דא מהימנותא דקודשא בריך הוא:</p>	<p>עשרה מאמרות למתן תורה, אלו עשרת הדברות כתוב (שמות ב) אנכי ה' אלהיך, וכתוב במעשה בראשית (בראשית א) יהי אור ויהי אור, זו אמונת הקדוש ברוך הוא</p>
<p>יב/א</p>	
<p>אור אקרי דכתיב (תהלים כז א) יהויה אורי וישעי ממי אירא וגו' כתיב (שמות ב ג) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני וכתוב במעשה בראשית (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים וגו' יהי רקיע אלין ישראל דאינון חולקא דקודשא בריך הוא דאחדין בהווא אתרא דאקרי שמים³⁶⁰:</p>	<p>נקראת אור, שכתוב (תהלים כז) ה' אורי וישעי ממי אירא וגו'. כתוב (שמות כ) לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, וכתוב במעשה בראשית (בראשית א) יהי רקיע בתוך המים וגו', יהי רקיע אלו ישראל שהם חלקו של הקדוש ברוך הוא, שאוחזים באותו מקום שנקרא שמים.</p>
<p>והיינו רוא דזמנא חדא שאל רבי ייסא סבא לרבי אלעאי אמר הא שאר עמין יהב לון קודשא בריך הוא לרברבין ממנן שליטין ישראל באן אתר יהב לון³⁶¹ שלח ליה (שם יז) ויתן אתם אלהים ברקיע השמים³⁶² ושפיר שלח ליה בתוך המים בין מלולי אורייתא³⁶³ ויהי מבדיל³⁶⁴ בין מים למים³⁶⁵ בין קודשא בריך הוא דאקרי באר מים חיים ובין עבודה זרה דאקרי (ירמיה ב ג) בורות נשברים וגו' דאינון מים המרים מים עכורין מכונסים סרוחים</p>	<p>והיינו הסוד שפצם אחת שאל רבי ייסא סבא לרבי אלעאי, אמר הרי את שאר העמים נתן הקדוש ברוך הוא לשרים ממונים שליטים, ישראל באיזה מקום נתן אותם. שלח לו, ויתן אותם אלהים ברקיע השמים, ויפה שלח לו. בתוך המים בין דיבורי התורה. ויהי מבדיל בין מים למים, בין הקדוש ברוך הוא שנקרא באר מים חיים, ובין עבודה זרה שנקראת (ירמיה ב) בארות נשברים וגו', שהם מים המרים, מים עכורים מכונסים סרוחים ומטונפים, ועל כן ישראל הקדושים מבדילים בין מים למים.</p>

³⁵⁸ אבל לפי גמ' שלנו בראשית מאמר ראשון וע' פנים לתורה ובראשית הוא אנכי שהוא יחוד אנכי נוטה שמים כו' יהי אור ויבדל כו' לא יהיה לך וכן כולם וכמ"ש במד"ר וש"מ (יהל אור).

³⁵⁹ פרקי דר"א פ"ג ע"י רד"ל שם (לש"ו).

³⁶⁰ פי' ולכך נק' ישראל רקיע (מ"מ).

³⁶¹ ואם תאמר מאי קא מבעיא ליה, והא כתיב "כי חלק ה' עמו". וי"ל, באי זו ספירה פרטית קא מבעיא ליה, ופשיט ליה בת"ת, המתפשט מחכמה, בענין שהם אחוזים בת"ת, בסוד תורה הנמשכת מחכמה (אור יקר).

³⁶² רקיע מצד חכמה, השמים מצד בינה (אור יקר).

³⁶³ ירצה שהרקיע מתפשט והולך בתוך דברי תורה, שהם סוד הת"ת ומלכות, וסוד הדעת נשמה אליהם, ומתפשט באורו בהם, וישראל הם ממש בסוד נשמתם מהרקיע הזה, שמשם נמצאו (אור יקר).

³⁶⁴ בתיקו"ז פירוש שהת"ת יש בו כח לייחד הימין והשמאל, ואגב אורחיה מפריש בין סטרא שמאלא דטומאה אל הקדושה, וכך הוא ודאי, כי בהיות הת"ת אוחזי הגבורה ומכריעה לחסד, נמצא נוטלתה מלהשפיע בחצונים, והם נבדלים מהקדושה (אור יקר). ג' עניינים נעשה ע"י ספי' הגבורה דיום ב': אחד הוא ענין התיקון, והוא מה שבירר את כל המציאויות דיום א' מחלאת הרע והתוהו שבהם, ונברר הטוב שבהם בפנ"ע והרע נדחה למטה. והוא סוד ההבדלה הנאמר ביום ב', כי אז נפרד ונבדל הטוב בפנ"ע והרע בפנ"ע, וכמ"ש בזוה"ק (ויקרא יב ע"א) ויהי מבדיל בין מים למים, בין קב"ה כו' ובין עבו"ז כו', וע' תרומה (קמט ע"ב) וויקהל (קצח ע"ב), וכן הוא בתיקונים בכ"מ, בסוף תיקון ל' (פג ע"ב) ויהי מבדיל בין מים למים, בין מים דדכיו דטהרה כו' ובין מים דמסאבו כו', ועלייהו אתמר לא יהיה לך אלהים אחרים כו', וכן בתיקון מ' (צ ע"א) בין מין מתיקין לבין מין מירין כו' ע"ש, וכן בסוף תיקון ס"ז (קיד ע"א) בין מי דכיא למי נדה ע"ש, וכן בתיקון ע' (קמ ע"א) סמוך לתחילתו היכלא תניינא כו', ע"ש ובהגר"א (דע"ה ח"ב סה ע"ד). השפע הנמשך מצד הגבורות, הוא מתפשט להחיצונים ג"כ, וע"י זוהמת הנחש הקדמוני הנתערב בהמציאות, הנה נעשה השפע הנמשך להם למים עכורים, מים המרים סרוחים ומטונפים, ועל זה נאמר (בראשית א ו) ויהי מבדיל בין מים למים, כי צריך לזהר מאד לאפרשא ביניהון ולהבחין ולהבדיל בין זה לזה, וכמ"ש בזוה"ק ויקרא (יב ע"א) ע"ש וכן בתיקונים (תיקון ל סמוך לסופו פג ע"ב ובתיקון מ פט ע"ב ובסוף תיקון סז קיד ע"א), וכאן הוא הסכנה עצום ונורא מאד, שלא להחליף ח"ו וכנ"ל (דע"ה ח"ב צב ע"א). וע"י דע"ה ח"ב קלג ע"ב.

³⁶⁵ ע"י ח"א פ ע"א סו ע"א (לש"ו). שמות קצח (הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ומטונפים ועל דא ישראל קדישין מברילין בין מים למים³⁶⁶:</p>	
<p>כתיב (שמות כ ז) לא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא וכתיב במעשה בראשית (בראשית א ט) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד תא חזי כל מאן דאומי בשמא קדישא לשקרא כאילו פריש אימא מאתרה לעילא וכתרין קדישין לא מתיישיבי בדוכתייהו כמה דאת אמר (משלי טז כח) ונרגן מפריד אלוף ואין אלוף אלא קודשא בריך³⁶⁷ הוא וכתיב יקוו המים מתחת השמים³⁶⁸ אל מקום אחד³⁶⁹ לא תשוי פרודא בגין אומאה דשקרא אל מקום אחד כדקא חזי³⁷⁰ באתר דקשוט ולא באתר אחרא לשקרא ומאי שקרא הוא דאזלין מיא לאתר אחרא דלאו איהו דיליה:</p>	<p>כתוב (שמות כ) לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא, וכתוב במעשה בראשית (בראשית א) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד. בא וראה כל מי שנשבע בשם הקדוש ברוך הוא לשקר, כאילו הפריד את האם ממקומה למעלה, והכתרים הקדושים אינם מתיישיבים במקומם, כמו שנאמר (משלי טז) ונרגן מפריד אלוף, ואין אלוף אלא הקדוש ברוך הוא. וכתוב יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד, אל תשים פרוד בגלל שבועת שקר אל מקום אחד, כראוי במקום אמת, ולא במקום אחר לשקר, ומהו השקר, שהולכים המים למקום אחר שאינו שלהם.</p>
<p>כתיב (שמות כ ח) זכור את יום השבת לקדשו וכתיב במעשה בראשית (בראשית א יא) תדשא הארץ דשא עשב אימתי אתרביאת ארעא קדישא ואתעטרת בעטרהא הוי אומר ביום השבת דהא כדין אתחברת כלה (נ"א מטרוניתא) במלכא לאפקא דשאין וברכאן לעלמא:</p>	<p>כתוב זכור את יום השבת לקדשו, וכתוב במעשה בראשית תדשא הארץ דשא עשב. מתי מתגדלת הארץ הקדושה ומתעטרת בעטרותיה, הוי אומר ביום השבת, שהרי אז מתחברת הכלה (המלכה) עם המלך, להוציא דשאים וברכות לעולם.</p>
<p>כתיב (שמות כ יב) כבד את אביך ואת אמך וכתיב במעשה בראשית (בראשית א יד) יהי מארת ברקיע השמים³⁷¹ מאי קא מיירי אלא אלין מאורות דא הוא אביך ואמך אביך דא שמשא אמך דא סיהרא ואין שמשא אלא קודשא בריך הוא³⁷² דכתיב (תהלים פד יב) כי שמש ומגן יהוה אלהים ולית סיהרא אלא כנסת ישראל דכתיב (ישעיה ס ב) וירחך לא יאסף ועל כן הכל אחד.</p>	<p>כתוב כבד את אביך ואת אמך, וכתוב במעשה בראשית יהי מאורות ברקיע השמים. כמה מדובר, אלא אלו המאורות זהו אביך ואמך, אביך זה השמש אמך זו הלבנה, ואין שמש אלא הקדוש ברוך הוא, שכתוב (תהלים פד) כי שמש ומגן ה' אלהים, ואין לבנה אלא כנסת ישראל שכתוב (ישעיה ס) וירחך לא יאסף, ועל כן הכל אחד.</p>
<p>כתיב (שמות כ יג) לא תרצח וכתיב במעשה בראשית (בראשית א כ) ישרצו המים³⁷³ שרין</p>	<p>כתוב לא תרצח וכתוב במעשה בראשית ישרצו המים שרין נפש חיה, ואתה אל תהרג</p>

³⁶⁶ שהם ישראל מבדילים בפעולת הת"ת מצד החכמה, והיינו לא יהיה לך מצד החכמה, וכן יהי רקיע (אור יקר).

³⁶⁷ פי' בינה (מ"מ).

³⁶⁸ פי' הם החסדים שבאים מיסוד, שהוא תחת הת"ת, הנק' שמים (מ"מ).

³⁶⁹ היא המלכות (מ"מ).

³⁷⁰ פי' אל מלכות דווקא ולא לסט"א, וזהו "לא תשא את שם וכו'", ר"ל לא תשא הארות של שם ה' אלקים, שהיא המלכות, לשוא, שהיא הסט"א (מ"מ).

³⁷¹ הוא יסוד דז"א, שעל ידו מתחברים ז'ין (מ"מ).

³⁷² את המאור הגדול לממשלת היום, שהוא באצילות [כי שם הנה הוא שליטת המ"ה כמ"ש אליהו זל"ט מלגאו איהו י"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו ארח אציל] ואת המאור הקטן לממשלת הלילה שהוא בעולמות ב"ע (ע' פע"ח בכוונת מה נשתנה וע' זה"ק ח"א לד ע"א ובח"ג י"ב א' ובכ"מ וכן הוא בתיקונים תיקון מ"ד) והרי העיד הכתוב על שליטת הז'ין שהוא שליטת דהמ"ה וב"ן כנז' (כללים ח"ב קלה ע"ב).

³⁷³ פי' החסדים יהיו ממשיכים רחש של נפש חיה שהם הנשמות דישראל (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>נפש חיה ואנת לא תקטול בר נש דאקרי הכי דכתיב (שם ב ז) ויהי האדם לנפש חיה ולא תהוו כדגים הללו דרברבי בלעי לזומרי:</p>	<p>אדם שנקרא כך, שכתוב ויהי האדם לנפש חיה. ואל תהיה כדגים הללו שגדולים בולעים את הקטנים.</p>
<p>כתיב (שמות כ יג) לא תנאף וכתיב במעשה בראשית (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה למינה מכאן אוליפנא דלא ישקר בר נש באנתו אחרא דלאו איהי בת זוגיה ועל דא כתיב תוצא הארץ נפש חיה למינה דלא תוליד אתתא אלא ממינה ומאן איהו מינה דא בן זוגה:</p>	<p>כתוב לא תנאף, וכתוב במעשה בראשית תוצא הארץ נפש חיה למינה, מכאן למדנו שלא ישקר אדם באשה אחרת שאינה בת זוגו, ולכן כתוב תוצא הארץ נפש חיה למינה, שלא תוליד אשה אלא ממינה ומיהו מינה זה בן זוגה.</p>
<p>כתיב (שמות שם) לא תגנוב וכתיב במעשה בראשית (בראשית א כט) ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע מאי דיהבית לכו ואפקידת לכו יהא לכו ולא תגנובו מה דהוא מאחרא:</p>	<p>כתוב לא תגנוב, וכתוב במעשה בראשית ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע, מה שנתתי לכם וצויתי לכם יהיה לכם, ואל תגנובו מה שהוא של אחר.</p>
<p>כתיב (שמות שם) לא תענה ברעך עד שקר וכתיב במעשה בראשית (בראשית א כו) ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו מאן דהוא בדיוקנא דמלכא לא תסהיד בו שקר ומאן דאסהיד שקר בחבריה כאילו אסהיד לעילא:</p>	<p>כתוב לא תענה ברעך עד שקר, וכתוב במעשה בראשית ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו, מי שהוא בדיוקן המלך אל תעיד בו שקר, ומי שמעיד שקר בחבירו כאלו העיד למעלה.</p>
<p>כתיב (שמות כ יד) לא תחמוד אשת רעך וכתיב במעשה בראשית (בראשית ב יח) לא טוב היות האדם לבדו וגו' הא בת זוגך לקבלך ועל דא לא תחמוד אשת רעך:</p>	<p>כתוב לא תחמוד אשת רעך, וכתוב במעשה בראשית לא טוב היות האדם לבדו וגו', הרי בת זוגך כנגדך ולכן לא תחמוד אשת רעך.</p>
<p>והיינו עשרה מאמרות³⁷⁴ למעשה בראשית ועשרה מאמרות למתן תורה והיינו דכתיב (במדבר ז פו) עשרה עשרה הכף בשקל הקדש אתקלו כחדא בשקולא חדא ובנין כך קאים עלמא ואשתכח ביה שלמא ועל דא (ויקרא ג א) ואם זבח שלמים קרבנו לקיימא עלמא בשלמא ולא עוד אלא דמכפר על מצות עשה ועל מצות לא תעשה בנין לאטלא שלום על כלא:</p>	<p>והיינו עשרה מאמרות למעשה בראשית, ועשרה מאמרות למתן תורה, והיינו שכתוב (במדבר ז) עשרה עשרה הכף בשקל הקודש, נשקלו כאחד במשקל אחד, ולכן עומד העולם ונמצא בו שלום, ועל כן אם זבח שלמים קרבנו, להעמיד העולם בשלום. ולא עוד אלא שמכפר על מצוות עשה ועל מצוות לא תעשה כדי להטיל שלום על הכל,</p>
<p>כתיב (איוב כה ב) המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו האי קרא אוקמוה חבריאי אבל המשל דא:</p>	<p>כתוב (איוב כה) המשל ופחד עמו עושה שלום במרומיו. הפסוק הזה פרשוהו החברים, אבל המשל זה</p>
<p>י/ב</p>	
<p>אברהם דכתיב ביה (בראשית כג ו) נשיא אלהים אתה בתוכנו דכתיב (שם יב ב) ואברכך ואגדלה שמך ופחד דא יצחק דכתיב (שם לא מב) ופחד יצחק היה לי (איוב כה ב) עושה שלום במרומיו דא יעקב דכתיב (מיכה ז</p>	<p>אברהם שכתוב בו (בראשית כג) נשיא אלהים אתה בתוכנו, וכתוב (שם יב) ואברכך ואגדלה שמך. ופחד זה יצחק שכתוב (שם לא) ופחד יצחק היה לי. עושה שלום במרומיו זה יעקב שכתוב (מיכה ז) תתן אמת ליעקב, וכתוב והאמת והשלום אהבו, שאמת ושלום קשורים</p>

³⁷⁴ העשרה מאמרות דמעשה בראשית (ע' סדרן בפדר"א פרק ג וב"ר ר"פ י"ז ובזוה"ק ויקרא י"ב ע"א ובתנ"ח ל"ה ע"ב ובהגר"א בפ"י אבות רפ"ה) הנאמר בכל א' ויאמר אלהים (כללים ח"ב קלז ע"ב).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(כ) תתן אמת ליעקב וכתוב (זכריה ה יט) והאמת והשלום אהבו³⁷⁵ דאמת ושלום קשיר דא בדא ועל דא הוא שלימותא דכלא:</p>	<p>זה עם זה, ולכן הוא שלמות הכל.</p>
<p>ושלמים שלימותא הוא ושלמא דכלא ומאן דאקריב שלמים אסגי שלמא בעלמא יעקב איהו עביר שלום כמה דאמרן בנין דאחיד להאי ולהאי ושלמים אחידן במצות עשה ובמצות לא תעשה³⁷⁶ בהאי סטרא ובהאי סטרא ועל דא אקרי שלמים ורוא דמלה דכתיב (בראשית כה כז) ויעקב איש תם גבר שלים שלים לעילא ושלים לתתא³⁷⁷ דבר אחר המשל דא מיכאל ופחד דא גבריאל דא יסודא דיליה ממיא ודא יסודא דיליה מאשא וקודשא בריך הוא עביר שלמא בנייהו דכתיב עושה שלום במרומו רבי אחא אמר כתיב (ויקרא ז יב) אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה וגו' מאי קא מיירי כמה דאת אמר (שם ה ה) והתודה אשר חטא עליה עליה דווקא. ועל זה חלות מצות וגו' וחלות מצות הרי פרשה, ועל מה באה מצת וחלת כתובים חסר, משום שחטא עליה.</p>	<p>ושלמים הוא שלמות והשלום של הכל, ומי שמקריב שלמים מרבה שלום בעולם. יעקב עשה שלום כמו שאמרנו, משום שאחז את זה ואת זה, ושלמים אחוזים במצוות עשה ובמצוות לא תעשה, בצד הזה ובצד הזה, ועל כן נקרא שלמים. וסוד הדבר שכתוב (בראשית כה) ויעקב איש תם, איש שלם, שלם למעלה ושלם למטה. דבר אחר, "המשל" זה מיכאל, "ופחד" זה גבריאל, זה יסודו ממים וזה יסודו מאש, והקדוש ברוך הוא עושה שלום ביניהם, שכתוב (שם) עשה שלום במרומיו. רבי אחא אמר כתוב אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה וגו', כמה מדובר, כמו שנאמר (שם ה) והתודה אשר חטא עליה, עליה דווקא. ועל זה חלות מצות וגו' וחלות מצות הרי פרשה, ועל מה באה מצת וחלת כתובים חסר, משום שחטא עליה.</p>
<p>תאני רבי חייא כתיב (ויקרא ז יג) על זבח תודת שלמיו דא שלימו דכלא שלימו תרי תודה אתידעכ אמר ליה רבי יהודה תודה ידיע שלימו מהו תרי אמר ליה תרי וויין ו'ו' דהיינו שלימו שלמא דכלא אמר רבי יצחק תודת שלימו דאטיל שלמא בכלא ואתער רחמי בכלהו עלמין</p>	<p>שנה רבי חייא, כתוב על זבח תודת שלמיו זו שלמות הכל, שלמיו שנים, תודה נודע. אמר לו רבי יהודה תודה ידוע, שלמיו למה זה שנים. אמר לו שני ווי"ס, ו' ו', שהיינו שלימו השלום של הכל. אמר רבי יצחק תודת שלימו, שמטיל שלום בכל, ומתעוררים רחמים בכל העולמות. תודת שלימו, אמר רבי יוסי מה שאמר רבי חייא</p>

³⁷⁵ עיקר עבודה לקשור שלום באמת, כאומרו "אהבו". והטעם, מפני שעיקר קשר ושלום הספירות על ידי שלומם, שהם עולים וקושרים כל שלשה ימיני הספירות עם ג' שמאליים, וקושר נקבות וזכרים ומכריעים ההכרעות, נמצא הכל תלוי, באהבת אמת ושלום (אור יקר).

³⁷⁶ שפי' שלמים הוא תשלומין, שכל הקרבנות באים על חטא. עולה ומנחה, על מצות עשה. ועי' לעיל ט ע"ב. וחטאת ואשם על מצות לא תעשה, כל א' במקומו. אלא שג"ת נה"י, הן של נוק', לכן מנחה נאמר היא וכן חטאת. שלמים אינן באים רק לתשלום הנדר, כמ"ש ואם נדר הוא נדבה, וע"ז נאמר כי תדור נדר כו' מוצא שפתיך. ולכן לא נאמר שם רק שלמים, וכולהו אתי מדרשא בפ"ק דר"ה. וז"ש אחידן ב', והוא יעקב ויוסף, שלמים ותודה בנוק'. ולכן בה ד' מינין הנכללין בה, וכולהו מעשר, ורביעי שלה, הוא מחמץ, וגדולה ככל הג' מינין, כמ"ש בזו"ח נ ע"ב בהאי פן אתכלילו כו'. ורבוכה שמן כשניהם, שהוא הג' באמצע, וימין בלולות, ושמאל משוחות, והן להט כו', שהן בידא דנער, כמש"ל ס ע"א. והן מ' חלות. ועי' בזו"ח ה ע"ג, רזא דה"א אינון ד', ואלין ד' דלתתא כו', אשתכח האי נקודה דאשלים לכל סטר לעשרה כו'. ויצר הרע אינו שולט אלא באדם אשר בארץ, ושם מגיע פגם, ובפשעכם כו', ולכן הוא לחם חמץ. והתודה נקראת בפ' זאת התורה, ולמלואים, שהיא אשלים ה' אחרונה להו"ה, ועי' רע"מ טז ע"א, והיא בעצמה החמישית דקיימא על הד' (הוא) [ה"א – שמואל לוריא] מהתודה, ושלמים שנים, נדר ונדבה, ונכללין כא', דגוף וברית כחדא כו'. והענין שבין רגלים הוא הפסק משא"כ כאן, וענין תודה על חטא, כמ"ש אוילים מדרך פשעם, וכנגד הד' ד' צריכין להודות, וכל א' לפני עשרה (יהל אור).

³⁷⁷ פי' מכריע בין בינה ובין מלכות (מ"מ).

³⁷⁸ פי' בשביל שפגם במלכות (מ"מ).

³⁷⁹ פי' מצה היא במלכות (מ"מ).

³⁸⁰ פי' למה היא חסירה בשביל שפגם בה (מ"מ). דאפריד ו' מינה – כמ"ש למעלה מצת וחלת כתיב חסר כו' (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תודת שלמיו רבי יוסי אמר הא דאמר רבי חייא שפיר דכנסת ישראל אתברכא מאינן תרי דאינון³⁸¹ שלמא דכלא רבי יוסי אמר לחם חמץ הא ידע והא אתמר כמה דהוה הטאה כך הוה מקרב בהווא גוונא ממש:</p>	<p>יפה, שכנסת ישראל מתברכת מאותם שנים שהם השלום של הכל. רבי יוסי אמר, לחם חמץ הרי ידוע, והרי נתבאר, כמו שהיה חטא כך היה מקריב באותו צורה ממש.</p>
<p>תא הוי חלת מצת חסר כמה דאתמר בלולות בשמן ורקיקי מצות משוחים בשמן למאי קא רמיזא³⁸² אמר רבי שמעון הני אינון (בראשית ג כד) להט החרב המתהפכת³⁸³ וגו' בנין דכלהו אתמנן על ארחייהו דבני נשא על אינון דעברין על פקודי אורייתא ועל דא כולא סלת בלולה בשמן³⁸⁴ לאמשכא משח רבות מאתר עלאה לתתא ויתברכון כלהו כחדא מההוא משח רבות קדשא ודא הוא יין לנסך³⁸⁵ והא אוקימנא רביעית ההיין³⁸⁶:</p>	<p>בא וראה חלת מצת חסר כמו שנאמר, בלולות בשמן ורקיקי מצות משוחים בשמן, למה זה רומז. אמר רבי שמעון הרי הם (בראשית ג) להט החרב המתהפכת וגו', משום שכולם התמנו על דרכי בני אדם, על אותם שעוברים על מצוות התורה, ועל כן הכל סולת בלולה בשמן, להמשיך שמן משחה מהמקום העליון למטה, ויתברכו כולם כאחד מאותו שמן משחת קדש, וזהו יין לנסך, והרי בארנו רביעית ההיין.</p>
<p>ואתר חד³⁸⁷ (ס"א תלי) מלי יין ושמן³⁸⁸ ומים לנסך והא אוקימנא מלי מים לאשקאה גנתא וכל אינון נטיעין ועל דא אית מים ואית מים יין אית אתר דאיהו טוב ואית אתר דאיהו לאענשא דאיהו דינא על דא מאן דחמי יין בחלמיה אית למאן דאיהו טב ואית למאן דאיהו דינא אי תלמיד חכם הוא כתיב (תהלים קד טו) ויין ישמח לבב אנוש וכתיב (שיר א ב) כי טובים דודיך מיין ודא הוא יין דמנטרי דחדי לבלהו ואי לא (משלי לא ג) תנו שכר לאובד ויין למרי נפש אית יין אחרא דאיהו דינא ועל דא יאות לקרבא אלין מלין בקרבניה בנין דיתעבר דינא ויתער רחמי אעבר יין ואייתי יין וכן בכלא:</p>	<p>ובמקום אחד תלוי יין ושמן ומים לנסוך והרי בארנו (את הדברים), מים להשקות את הגן ואת כל אותן הנטיעות, ועל כן יש מים ויש מים. יין יש מקום שהוא טוב, ויש מקום שהוא להעניש, שהוא דין, על כן מי שרואה יין בחלומו, יש למי שהוא טוב ויש למי שהוא דין. אם תלמיד חכם הוא כתוב (תהלים קד) ויין ישמח לבב אנוש, וכתוב כי טובים דודיך מיין, וזהו יין המשומר, שמשמח את הכל. ואם לא (משלי לא) תנו שכר לאובד ויין למרי נפש, יש יין אחר שהוא דין, ועל כן נאה להקריב את הדברים הללו בקרבנו כדי שיעבור הדין ויתעוררו רחמים, עובר יין ובא יין, וכן בכל.</p>

³⁸¹ ר"ל דתודה בכ"י הוא (יהל אור).

³⁸² פי' רקיקין דקרא (מ"מ). שמות רכג ע"א.

³⁸³ ויובן ע"פ מה שכתוב בתיקו"ז ס"ח, דמט"ט שהוא כלל ד' החיות, הוא להט החרב המתהפכת כו', והם אלו הד' מינין: חלות מצות ורקיקין ורבוכה על חלות, לחם חמץ חלות ורקיקין (בלולות משוחים [חלות] בלולות רקיקים משוחים), הם אריה שור ורבוכה הוא נשר אמצעי, טעון שמן (בהע"א כשניהם), ולחם חמץ הוא פני אדם, וזהו על לחם חמץ, וצריך שמן למתקן והבן (יהל אור). ובביאור הגר"א על אגדות ברכות במאמר ד' צריכים להודות: ור"ל דאינון ד' חיות, והן חסר ו' דאינון בנוק', וכד איהי מלאה מצוה' כו', וג' הן בשמים דאין יצר הרע שם, וד' באדם לכם לחם חמץ. ובהאי פן אתכלילו כולא, לכן בו עשרונים נגד כולא דהיא פני אדם, נוק', דכלילא כולא, וג' מינים דמצה נגד שמא סתים ל' חלות, וי' דחמץ נגד שמא מפרש, ואינון ג' כו'. ומ"ש דהוי חטאים כך כו', ר"ל כמ"ש ברע"מ, כפום ההוא חטא כו', לא חמיץ אי זריק טפין באתר דלאו דיליה, ועל אינון דאחמיצו זריק לון בארת דלא איצטריך כו', ואינון לחמי תודה כו'. ור"ל בנשג"ז (נדה שפחה גויה זונה) ג' דלאו כו', ואינון לא אחמיצו כו', עיי"ש באריכות (יהל אור).

³⁸⁴ פי' מביאים מאבא למלכות ולמתק (מ"מ).

³⁸⁵ פי' שאו"א, הם כחדא שריין, ולכך יין ושמן הם באו"א, בשניהם, ולכך אע"פ שמדבר באבא, שהוא משח רבות, אמר, ודא הוא יין לנסך (מ"מ).

³⁸⁶ פי' לתיקון המלכות, שהיא רגל רביעי (מ"מ).

³⁸⁷ דכולהו מה' עילאה ומתחלק בספי', וי' מה' תתאה, ומתחלק בעולמתאן, ג"כ מים כו' (יהל אור).

³⁸⁸ פי' באו"א הם מינים אלו (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ושמן לא אעדי³⁸⁹ מקרבניה לעלמין בר ממנחת קנאות דכתיב (במדבר ה יא) לא יצוק עליו שמן וגו' דהא הכא לא בעיא רחמי דהא כלא דינא דכתיב (שם כז) וצבתה בטנה ונפלה ירכה וכתיב (שם כא) יתן יהוה וגו' ועל דא וזאת תורת זבח השלמים אם על תודה יקריבנו:</p>	<p>ושמן אינו סר מקרבנות לעולמים פרט למנחת קנאות, שכתוב (במדבר ה) לא יצוק עליו שמן וגו', שהרי כאן לא צריכים רחמים שהרי הכל דין, שכתוב וצבתה בטנה ונפלה ירכה, וכתוב יתן ה' וגו', ועל זה, וזאת תורת זבח השלמים, אם על תודה יקריבנו.</p>
<p>רבי חזקיה הוה יתיב קמיה דרבי יצחק קמו בפלגות לילא למלעי באורייתא פתח רבי יצחק ואמר (תהלים קלד א) הנה ברכו את יהוה כל עבדי יהוה וגו' האי קרא הא אוקמוה חבריאי והא אתמר אבל האי שבחא הוא דכל אינון בני מהימנותא ומאן אינון בני מהימנותא אינון דמשתדלי באורייתא וידעיין ליחדא שמא קדישא כדקא יאות ושבחא דאינון בני מהימנותא אינון דקיימין בפלגו ליליא למלעי:</p>	<p>רבי חזקיה היה יושב לפני רבי יצחק, קמו בחצות הלילה ללמוד תורה. פתח רבי יצחק ואמר (תהלים קלד) הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' וגו', הפסוק הזה הרי פרשוהו החברים, והרי נתבאר. אבל השבח הזה הוא של כל בני האמונה, ומי הם בני האמונה, אותם שעוסקים בתורה ויודעים לייחד את השם הקדוש כראוי, והשבח של אותם בני האמונה, אותם שעומדים בחצות הלילה לעסוק בתורה</p>
<p>יג/א</p>	
<p>באורייתא ומתדבקי בה בכנסת ישראל³⁹⁰ לשבחא ליה לקודשא בריך הוא במלי דאורייתא:</p>	<p>ונדבקים בכנסת ישראל לשבח את הקדוש ברוך הוא בדברי תורה.</p>
<p>תא חזי בשעתא דבר נש קם בפלגות ליליא למלעי באורייתא ורוח צפון³⁹¹ אתער³⁹² בפלגות ליליא³⁹³ היא אילתא³⁹⁴ קיימא ומשבחא ליה לקודשא בריך הוא³⁹⁵ ובשעתא דהיא קיימא כמה אלף וכמה רבבן קיימין עמה בקיומיהו וכלהו שארין לשבחא למלכא³⁹⁶ קדישא³⁹⁷:</p>	<p>בא וראה בשעה שאדם קם בחצות הלילה לעסוק בתורה, ורוח צפון מתעוררת בחצות הלילה, אותה אילה עומדת ומשבחת את הקדוש ברוך הוא, ובשעה שהיא עומדת כמה אלפים וכמה רבבות עומדים עמה במקומם, וכולם מתחילים לשבח את המלך הקדוש.</p>
<p>ההוא מאן דזכי וקם בפלגות ליליא למלעי באורייתא קודשא בריך הוא אצית ליה כמה דאוקמוה דכתיב (שיר ח יב) היושבת בגנים³⁹⁸ חברים³⁹⁹ מקשיבים לקולך⁴⁰⁰ השמיעני וכל</p>	<p>אותו מי שזכה וקם בחצות הלילה לעסוק בתורה, הקדוש ברוך הוא מקשיב לו כמו שבארוה, שכתוב (שיר ח) היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני, וכל אותם</p>

³⁸⁹ ששמן אינו יכול להתערב בו שום פסולת, ולעולם הוא טוב, וכמ"ש במד"ר שיה"ש, ולכן ר"ע נכנס בשלום ויצא בשלום ועליו נאמר משכני כו' שקודם לזה נארמ לריח שמניך כו' (יהל אור).
³⁹⁰ פי' רחל שהיא משבחת בלילה, אבל לאה היא מזדווגת עם יעקב (מ"מ).
³⁹¹ ת"ת מצד הגבורה (אור יקר).
³⁹² פי' ה"ג דאימא (מ"מ).
³⁹³ שהלילה היא נחצת על ידי התורה לשני חצאים, חציה ליל, חשך ודין מעורבת בחצונים, חמור נוער וכלבים צועקים, וחציה לילה, דהיינו שהיא מתאחדת ברוח צפון, ומנגנת בסוד שיר שבח (אור יקר).
³⁹⁴ כאומר אילת השחר בחינתה הימנית שהיא מצד הנצח "קיימא" משכיבתה בתוך החצונים להשפיעם עד חצות, ועתה קמה מביניהם למעלה אל הנהגת הקדושים (אור יקר). פי' רחל (מ"מ).
³⁹⁵ בסוד "למען יזמרך כבוד ולא ידום", והיינו סוד ההתעוררות שהיא מעורר חכמה לייחד בינה וחכמה כדפי' בזהר שיה"ש, ומכאן אני אומר שיחוד חצות לילה היא אל הת"ת והמלכות למטה בגן עדן תחתון, מפני שהם מתרחקים למטה לעורר משם היחוד בין בינה וחכמה, שזהו תכלית שבחא כדפי' (אור יקר).
³⁹⁶ בינה (מ"מ).
³⁹⁷ מיוחד עם חכמה בסוד שיר השירים אשר לשלמה (אור יקר).
³⁹⁸ פי' רחל היושבת בשני גנים גן עליון וגן תחתון (אור יקר ומ"מ), שהם בריאה ועשייה והצדיקים שבעולם הזה, גם הם משבחים עמה (מ"מ).
³⁹⁹ צדיקים שבגנים שהם חברים עם השכינה כולם (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>אינון אוכלוסין לעילא וכל בני תושבתתא דמזמרין למאריהון כלהו משתככי בגין תושבתתא דאינון דלעו באורייתא ומכרוי ואמרי (תהלים קלד א) הנה ברכו את יהוה כל עבדי יהוה אתון ברכו את יהוה אתון שבחו למלכא קדישא⁴⁰¹ אתון אעטרוי⁴⁰² למלכא וההיא איילתא מתעטרא ביה⁴⁰³ בההוא בר נש וקמת קמי מלכא ואמרת המי במאי ברא אתינא לקמך במאי ברא אתערנא לגבך:</p>	<p>אוכלוסים של מעלה, וכל בני התישבחות שמזמרים לרבונם, כולם נשקטים בשביל התישבחות של אותם שעסקו בתורה, ומכריזים ואומרים (תהלים קלד) הנה ברכו את ה' כל עבדי ה', אתם ברכו את ה', אתם שבחו את המלך הקדוש, אתם עטרו את המלך, ואותה האילה מתעטרת באותו אדם, ועומדת לפני המלך ואומרת ראה באיזה בן באתי לפניך, באיזה בן התעוררתי אליך.</p>
<p>ומאן אינון דשבחא כלא דלהון קמי מלכא הדר ואמר העומדים בבית ה' בלילות אלן אקרון עבדי יהוה אלן אתחזון לברכא למלכא וברכתא דלהון ברכתא הדא הוא דכתיב (שם ב) שאו ידיכם קדש וברכו את יהוה וגו' אתון אתחזון דמלכא קדישא יתברך על ידיכו וברכתא דעל ידיכו ברכתא היא:</p>	<p>ומי הם שהשבח כולו שלהם לפני המלך, וחוזר ואומר העומדים בבית ה' בלילות, אלו נקראים עבדי ה', אלו ראויים לברך את המלך, וברכתם ברכה, זהו שכתוב (שם) שאו ידיכם קודש וברכו את ה' וגו', אתם ראויים שהמלך הקדוש יתברך על ידיכם, והברכה שעל ידיכם ברכה היא.</p>
<p>שאו ידיכם קדש מהו קדש אתר עלאה⁴⁰⁴ דמבועא דנחלא עמיקא נפיק מניה⁴⁰⁵ דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות ועדן הוא דאקרי קדש עלאה בגין כך שאו ידיכם קדש ובר נש דעביד כן וזכי להאי מאי קא מכרוי עליה (תהלים קכח ה) יברכך יהוה מציון את תברך לקודשא בריך הוא מאתר דאקרי קדש עלאה והוא יברך לך מאתר דאקרי ציון דאת ומטרוניתא תתברכון כהדא כמה דזווגא דילכון הוה כהדא לשבחא למלכא כך מההוא אתר דמתברכא כנסת ישראל מההוא אתר יזמין לך ברכאן הדא הוא דכתיב יברכך יהוה מציון (ולא עוד אלא) (תהלים קכח ה) וראה בטוב ירושלם⁴⁰⁶:</p>	<p>שאו ידיכם קודש מהו קודש, המקום העליון שמעייין הנחל העמוק יוצא ממנו, שכתוב ונהר יוצא מעדן להשקות, ועדן הוא שנקרא קדש עליון, לכן שאו ידיכם קודש. ואדם שעושה כן וזוכה לזה, מה מכריזים עליו יברכך ה' מציון, אתה תברך את הקדוש ברוך הוא ממקום שנקרא קדש עליון, והוא יברך אותך ממקום שנקרא ציון, שאתה והמלכה תתברכו כאחד, כמו שהזווג שלכם היה כאחד, לשבח את המלך, כך מאותו מקום שמתברכת כנסת ישראל, מאותו מקום יזמין לך ברכות, זהו שכתוב יברכך ה' מציון, (ולא עוד אלא) וראה בטוב ירושלים.</p>
<p>מאן הוא טוב ירושלם אינון ברכאן דנפקא</p>	<p>מי הוא טוב ירושלים, אותן ברכות שיוצאות</p>

⁴⁰⁰ אותה העוסק בתורה (אור יקר). הם הקב"ה ומלאכי השרת כדמפרש (מ"מ).
⁴⁰¹ ז"א (מ"מ).

⁴⁰² פי' שע"י תורתם ממשיכים מוחין לז"א (מ"מ).

⁴⁰³ פי' בסוד מ"ן (מ"מ).

⁴⁰⁴ פי' אבא (מ"מ).

⁴⁰⁵ הנה בחצות הלילה נעשה זיווג א"ו א ליתן מוחין לבניהם ז"וג, להזדווג גם הם. ו"שאו ידיכם" הוא כתרגומו (נ"א: שתרגומו) שאמא תעלה מ"ג, שהם הידים שלה, שהם ה"ה"ג, ה' אצבעות כנודע, לקודש, שהוא אבא. וז"ש אתר עילאה אבא שהוא המקום דמבוע דנחלא יסוד דאבא ונחלא עמיקא נפיק מניה שהיא אימא לכן לא הזכיר הכתוב אימא כי אבא עיקר ואימא מאבא יצאת לכן לא הזכיר אלא העיקר. ובר נש הזוכה לעשות זיווג זה דא"ו א מכריזין עליו (תהלים קכח ה) יברכך י"י מציון אחר שהוא גרם ברכה ומוחין לז"וג גם הוא יבורך מציון יסוד ז"א וגם מגיע לו מטוב ירושלים שהוא יסוד דנוקב' ויזכה לב' שולחנות וכשם שגרם זיווג לז"וג שהם בנים לא"ו א והם הוציאו נשמות שנקר' בני בנים כן יזכה לבני בנים וכשם שגרם שלום דהיינו זיווג לא"ו א ולזעיר ונוק' שהם עילא ותתא כן תהיה גורם שלו לעילא בזעיר אנפין ושלום לתתא בישראל (זהר הרקיע). פי' בינה (מ"מ).

⁴⁰⁶ פי' מלבד שיקבלו הארה מציון שהוא יסוד דז"א, עוד יקבלו הארה מחלק שקבלה מלכות לעצמה מיסוד דז"א (מ"מ).

<p>לה ממלכא על ידא דההוא דרנא קדישא דצדיק ועל כן יברכך ה' מציון וראה בטוב ירושלים, וכלא חד מלה (ולא עוד אלא) (שם ו) וראה בנים לבניך וגו' וראה בנים לבניך שפיר מהו שלום על ישראל מאי קא בעי הכא על ישראל אלא בנין דאסגי שלמא לעילא דכד הוא זכי לכולי האי אסגי שלמא לעילא ותתא⁴⁰⁷ שלום על ישראל סתם⁴⁰⁸ ושלום שבהא הוא דעלאי ותתאי שבהא הוא דכל עלמין ומילי דאורייתא אסגיאו שלמא בעלמא דכתיב (שם כט יא) יהוה עוז לעמו יתן יהוה יברך את עמו בשלום:</p>	<p>לה מהמלך על ידי אותה דרגת צדיק הקדוש, ועל כן יברכך ה' מציון וראה בטוב ירושלים, והכל דבר אחד. (ולא עוד אלא) וראה בנים לבניך וגו', וראה בנים לבניך יפה, מה זה שלום על ישראל, מה צריך כאן "על ישראל", אלא משום שמרבה שלום למעלה, שכאשר הוא זוכה לכל זה מרבה שלום למעלה ולמטה, שלום על ישראל סתם. והשלום הוא שבחם של עליונים ותחתונים, שבח הוא של כל העולמות, ודברי תורה מרבים שלום בעולם, שכתוב (שם כט) ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום.</p>
<p>נפש כי תחטא (ויקרא ד ב) רבי יוסי פתח (שיר ב יז) עד שיפוח היום ונסו הצללים וגו' כמה אית להו לבני נשא לאזדהרא מחוביהון דלא למחטי קמי מאריהון דהא בכל יומא ויומא כרוזא נפיק וקארי אתערו בני עלמא לבייכו לקמי מלכא קדישא אתערו לאזדהרא מחובייכו אתערו נשמתא קדישא דיהב בגווייכו מאתר קדישא עלאה דתנינן בשעתא דקודשא בריך הוא אפיק נשמתא לנחתא בבני נשא אסהיד בה בכמה יעודין בכמה קסטורין בנין לנטרא פקודוי ולא עוד אלא דאעבר לה באלף ותמניא עלמין⁴⁰⁹ לאשתעשעא ולמחמי בהו יקרא דאינון דמשתדלי באורייתא (נפקא) ב' וקיימא קמי מלכא בלבוש יקר⁴¹⁰ בדיוקנא דהאי עלמא⁴¹¹ בלבוש יקר עלאה אסתכלת ביקרא דמלכא כל יומא ואעטר לה בכמה עטרין:</p>	<p>נפש כי תחטא, רבי יוסי פתח (שיר ב) עד שיפוח היום ונסו הצללים וגו', כמה יש להם לבני אדם להזהר מחטאיהם שלא לחטא לפני רבונם, שהרי בכל יום ויום יוצא כרוז וקורא העירו בני העולם את לבכם לפני המלך הקדוש, העירו להזהר מחטאיכם, העירו את הנשמה הקדושה שנתן בתוכם מהמקום העליון הקדוש, ששנינו בשעה שמוציא הקדוש ברוך הוא נשמה להורידה לבני אדם, הוא מעיד בה בכמה תוכחות בכמה שוטרם כדי לשמור את מצוותיו, ולא עוד אלא שמעביר אותה באלף ושמונה עולמות להשתעשע ולראות בהם את כבוד אותם שעוסקים בתורה, (יוצאת) ועומדת לפני המלך בלבוש נכבד בדמות של העולם הזה, בלבוש נכבד עליון, מסתכלת בכבוד המלך בכל יום, ומעטר אותה בכמה עטרות.</p>
<p>בשעתא דמטי זמנא לנחתא לעלמא עבדת מדורהא בגנתא דעדן דארעא תלתין יומין למחמי יקרא דמאריהון דצדיקייא וסלקא לאתרהא לעילא ובתר דא נחתת לעלמא:</p>	<p>בשעה שמגיע זמנה לרדת לעולם, הוא עושה מדורה בגן עדן של הארץ שלשים ימים לראות את כבוד רבונם של הצדיקים, ועולה למקומה למעלה, ואחר כך יורדת לעולם,</p>

⁴⁰⁷ וסוד הענין שכתב הרב ז"ל, שנה"י נק' בני בנים, ואינם באים אלא ע"י תוספת המוחין, ולכן כשיהיו המוחין לז"א ונתקנו נה"י דידיה, שהם בני בנים, גם למטה יזכו לבני בנים (מ"מ).

⁴⁰⁸ פי' שישוד דאימא נק' שלום כמ"ש הרב, ושלום על ישראל, היינו שנמשכו המוחין לז"א הנק' ישראל, ושיעור הכתוב, וראה בנים לבניך, ואז ודאי שלום נמשך על ישראל, שהוא ז"א, שע"י ריבוי המוחין, נתרבו הרחמים ואריכות ימים בעולם, עד שרואה בנים לבניו (מ"מ).

⁴⁰⁹ בודאי נדע שכבר היה שלום על ישראל באלף וח' עלמין, אלף הם חו"ג שהם ת"ק ות"ק כנודע, והם עשה ול"ת. ותמניא הם שורש ה' חסדים וה' גבורות, שהם ב' הויר"ת, שבהם ח' אותיות. נמצא שעולמות אלו הם נגד תר"ג מצות התורה, ולכן אעבר בהו כדי לראות מעלת התורה. א"נ ל"ל באלף היא בריאה, שיש בה אל שד"י שבמילואו גימ' אלף, וח' הם יצירה ועשיה, שהם ז"א ומלכות, שבהם הו"ה אדנ"י, והם ח' עולמות הנשארם (מ"מ). הוא ט"פ ע"ב בט"ש (צ"ל ט"פ קי"ב דג' שמות (ר"ל אה"ה יהו"ה אדנ"י גימ' יב"ק) – ש"ל), והוא ג' שמות הנז' בזו"ח שיה"ש העולים תתרו' במילואן, וא' כוללן שהיא הרביעית, והעשירית הכוללן הג'ן, ר"ל הג' שמות פשוטים גימ' ג'ן עד"ן. וסוד תתרו' סימן שירו חמשה ואלף, כי הדעת הוא כלל ופרט וכלל כידוע, והן ה"ח וכלילתן ביסוד א', וכן א' בדעת, אלא ששם אלף רבתי, סוד אלף, וביסוד א' זעירא (יהל אור).

⁴¹⁰ ר"ל נפקא מאותם העולמות הנז' (מ"מ).

⁴¹¹ דהיינו שעומדת אחר שיצאה מאותו עולם בלבוש יקר שהוא בדיוקנא דהאי עלמא (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

יג/ב	
<p>אעטר לה מלכא⁴¹² קדישא בשבע עטרין⁴¹³ עד דאתת ועאלת בגו גופא דבר נש וכד איהי בגופא דבר נש וחבת בהאי עלמא ואשתדלת בחשוכהא אורייתא תוואה עלה ואמרת ומה כל יקרא דא וכל אשלמותא אשלים לנפשתא מלכא עלאה והיא חבאת קמיה:</p>	<p>והמלך הקדוש מעטר אותה בשבע עטרות, עד שבאה ונכנסת לתוך גוף של אדם, וכשהיא בגוף של אדם וחוטאת בעולם הזה ומתעסקת בחושך שלה, התורה תמהה עליה ואמרת ומה כל הכבוד הזה וכל השלמות שהשלים לנפש (הזו) המלך העליון והיא חוטאת לפניו.</p>
<p>נפש כי תחטא (ויקרא ד ב) מה דין הוא דתחטא אמר רבי יוסי נפש כי תחטא אהרנא לקרא עד שיפוח היום⁴¹⁴ (שיר ב יז) עיטא להאי נפש לאזדהרא מחובהא ותיתוב לאתדכאה עד שיפוח היום עד שלא יפוח יומא דהאי עלמא וייתי ההוא יומא תקיפא דיתבע לה מלכא דינא לנפקא מהאי עלמא ונסו הצללים⁴¹⁵ דא הוא רוא בין חברייא דקא אמרי דבשעתא דמטי זמנא דבר נש לנפקא מן עלמא צולמא דבר נש אתעבר מניה הדא הוא דכתיב עד שיפוח היום עד דלא ינשוף יומא לנפקא מהאי עלמא ונסו הצללים דאתעבר צולמא יתוב קמיה מאריה:</p>	<p>נפש כי תחטא, מה הדין הוא שתחטא. אמר רבי יוסי נפש כי תחטא, חזרנו לכתוב עד שיפוח היום העצה לנפש הזו להזהר מחטאיה ותשוב להטהר עד שיפוח היום, עד שלא יפוח היום של העולם הזה, ויבא אותו היום הקשה שיתבענה המלך דין לצאת מהעולם הזה ונסו הצללים, זהו סוד שאומרים בין החברים שבשעה שמגיע זמנו של אדם לצאת מן העולם, צלם האדם מעבר {עוברת} ממנו, זהו שכתוב עד שיפוח היום, טרם שישפוח היום לצאת מהעולם הזה, ונסו הצללים שיעבור הצלם, ישוב לפני רבונו.</p>
<p>רבי אלעזר אמר תרין צולמין אית ליה לבר נש כד איהו בקיומיה חד רברבא וחד זעירא⁴¹⁶ דכתיב הצללים תרי וכד משתכחי כחדא כדין הוא בר נש בקיומיה ועל דא ונסו הצללים כתיב כדין בעי⁴¹⁷ בר נש לאסתכלא בעובדוי ולתקנא לון קמי מאריה ויודי עלייהו בנין דקודשא בריך הוא אקרי רחום וחנון ומקבל לאינון דתבין קמיה ודא הוא עד שיפוח היום ונסו הצללים דכיון דאינון צללים מתעברן מיניה ואיהו תפיס</p>	<p>רבי אלעזר אמר שני צלמים יש לאדם כשהוא בקיומו, אחד גדול ואחד קטן, שכתוב הצללים, שנים. וכשנמצאים כאחד, אזי האדם בקיומו, ועל זה כתוב ונסו הצללים, אזי צריך אדם להסתכל במעשיו ולתקנם לפני אדונו ויודה עליהם, משום שהקדוש ברוך הוא נקרא רחום וחנון ומקבל את אותם ששבים לפניו, וזהו עד שיפוח היום ונסו הצללים, שכיון שאותם צללים עברו ממנו והוא תפוס בקולר, זו תשובה, אבל לא כל כך מעולה, כמו בזמן</p>

⁴¹² היינו בת שבע, שכינה, הכלולה משבע מדות למעלה מראשותיו (אור יקר).

⁴¹³ הם ד' מוחין שהם ד' הויות דעסמ"ב, ולבושיהם הם ג' אה"ה כנדוע, והם ז' עטרין. א"נ הם ז"ק דז"א (מ"מ). כתר שלו [דז"א] הוא מת"ת דרדל"א שהוא שורש של כל הפרצופים ונודע כי ת"ת כולל כל ו"ק וכן כאן ת"ת דרדל"א שהוא כתר דע"ק הוא כולל כל ז"ת דרדל"א ונמצא שכולל ז' עטרין ביחד לזה קראו עטרא דעטרין ואמר עוד עטרין דכל עטרין (ב"ע קא ע"ב).

⁴¹⁴ עי' ח"א צט ע"ב, רכ ע"א, ח"ב יז ע"א, ושעה"כ סוכות ז'.

⁴¹⁵ עד שיפוח היום ונסו הצללים, ר"ל, בעה"ז, צריך האדם לעשות תשובה ולחזור לש"ת קודם מותו, עד שיפוח היום ונסו הצללים, שהם הרוח והנשמה (ספר הליקוטים וזאת הברכה ב). והנה ל' יום קודם פטירת האדם מסתלקים מעל ראשו בחינת המקיפים שהם בחינת צ"ל על ראשו של אדם בסוד עד שיפוח היום ונסו הצללים כנזכר בזוהר פרשת ויחי. ואמר צללים בלשון רבים לפי שיש ב' בחינות בזה הצלם והם צלם דאבא וצלם דאימא כנדוע וכולם הם צלם אחד כי שניהם הם מקיפים זב"ז, ובהגיע עת פטירת האדם אז חוזרין המקיפין למקומם כבתחלה כדי שכולם ירגישו צער המיתה ועונשה וז"ס תוסף רוחם יגועון וכו' (שעה"מ ויחי). הגוף הפנימי נקרא באמת צלם, הנה הוא נעשה מהארת נה"י דאמא תוך היסוד של הנוקבא דז"א, והוא הנקרא חותם המלכות. והם ב', חותם תוך חותם, שהוא חותם ביסוד שבה, וחותם במלכות שבה. ומאלו החותמים נעשין תרין דיוקנין אל הנפשות, אחד רב ואחד זעיר כנזכר בהרבה מקומות בזוהר (והם פ' תזריע דף מג ע"א, אמור קד ע"א, וכאן, ויקהל דף רי) והם הגדול מיסוד והקטן ממלכות (ע"ח שער כו פרק ב).

⁴¹⁶ חותם בתוך חותם הם יסוד ומלכות שבה, ומאלו החותמות נעשים תרין דיוקנין אל הנפשות, א' רב וא' זעיר, הגדול מיסוד דנוק', והקטן ממלכות שבה (מ"מ).

⁴¹⁷ היינו שלשים יום קודם פטירתו (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בקולרא תשובה היא אבל לא מעליא כל כך כזמנא דקאים איהו בקיומיה:</p>	<p>שהוא עומד בקיומו.</p>
<p>ושלמה מלכא אכריו ואומר (קהלת יב א) וזכור את בוראך בימי בחורותיך עד אשר לא יבאו ימי הרעה וגו' ועל דא עד שיפוח היום דבעי בר נש לאתקנא עובדוי דכד ממון יומוי לאסתלקא מן עלמא קודשא בריך הוא תוהא עליה ואומר ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה והא אומינא לה באומאה דשמי דלא לשקרא בי ואסהדית בה כד נחתת לעלמא והוא עד ודאי מכמה זמנין דאסהדית בה לנמרא פקודי בגין כך הואיל ובר נש הוא עד בשעתא דיתוב קמי מלכא:</p>	<p>ושלמה המלך מכריו ואומר (קהלת יב) וזכור את בוראיך בימי בחורתך עד אשר לא יבאו ימי הרעה וגו', ועל זה עד שיפוח היום, שצריך אדם לתקן מעשיו, שכשמגיעים ימיו להסתלק מהעולם הקדוש ברוך הוא תוהא עליו ואומר, ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה, והרי השבעתי אותה בשבועה של שמי שלא לשקר בי, והעדותי בה כשירדה לעולם, והוא עד ודאי מכמה פעמים שהעדותי בה לשמור מצוותי, לכן הואיל והאדם הוא עד בשעה שישוב לפני המלך.</p>
<p>או ראה⁴¹⁸ או ידע⁴¹⁹ או ראה אינון חובין דעבד ואסתכל בהו או ידע בבירורא דמלה דעבר על פקודא דמאריה אם לא יגיד⁴²⁰ אם לא יודי עליהו קמי מאריה (מה כתיב) כד יפוק מהאי עלמא ונשא עונו (ויקרא ה יז) וכד ישא עונו היאך פתחין ליה פתחא⁴²¹ והאיך יקום קמי מאריה⁴²² ועל דא נפש כי תחטא כתיב:</p>	<p>או ראה או ידע, או ראה אותם חטאים שעשה והתבונן בהם, או ידע בכרור הדבר שעבר על מצות רבונו, אם לוא יגיד אם לא יודה עליהם לפני רבונו, (מה כתוב) כשיצא מן העולם הזה ונשא עונו, וכשישא עונו איך יפתחו לו פתח, ואיך יעמד לפני רבונו, ועל זה כתוב נפש כי תחטא.</p>
<p>נפש כי תחטא (ויקרא ד ב) רבי אבא פתח (תהלים מד יח) כל זאת באתנו⁴²³ ולא שכחנוך ולא שקרנו בביתך⁴²⁴ כל זאת באתנו כל אלו באו עלינו⁴²⁵ מבעי ליה אלא כל דינין דלעילא⁴²⁶ אתו עלנא ולא שכחנוך ולא אנשינא מילולי אורייתך מכאן אוליפנא כל מאן דאנשי מילולי אורייתא ולא בעי למלעי בה כאלו אנשי לקודשא בריך הוא דהא אורייתא כולה שמא דקודשא בריך הוא הוי⁴²⁷:</p>	<p>נפש כי תחטא, רבי אבא פתח (תהלים מד) כל זאת באתנו ולא שכחנוך ולא שקרנו בביתך. כל זאת באתנו, היה צריך להיות כל אלו באו עלינו, אלא כל הדינים שלמעלה באו עלינו ולא שכחנוך, ולא שכחנו דברי תורתך, מכאן למדנו כל מי ששוכח דברי תורה ולא רוצה לעסוק בה, כאלו שכח את הקדוש ברוך הוא, שהרי כל התורה היא שמו של הקדוש ברוך הוא.</p>

⁴¹⁸ שעבר במזיד (אור יקר).

⁴¹⁹ שעבר בשוגג ואח"כ נתברר לו (אור יקר).

⁴²⁰ כדי שעל ידי וידוי יורידם מנשמתו לתוך מצולות ים (אור יקר).

⁴²¹ היכלות (אור יקר).

⁴²² עד ימרק עונו בגיהנם (אור יקר).

⁴²³ היא נקבה, ובה כל דינין תלויים, כאומרו והוא ישפוט תבל בצדק, ולפי זה הם בפסוק ג' מדות "כל זאת" כל בחינת המלכות דהיינו כל צדדי דיניה "באתנו" ועכ"ז "לא שכחנוך" ת"ת שהוא תורה (אור יקר).

⁴²⁴ יסוד השקול כתורה (אור יקר).

⁴²⁵ פי' כל דינים של מדת "זאת" הנקבה, באתנו, והשתא א"ש דנקט באתנו לשון נקבה (רח"ו).

⁴²⁶ היינו זא"ת שהיא מדת המלכות (אור יקר).

⁴²⁷ עי' ח"ב צ ע"ב. ברמב"ן (הקדמה לפירוש על התורה) נאמר "שמותי" כלומר בלשון רבים, ללמדך שכל מילה ואות הם שמותיו של הקב"ה. אמנם עי' במקורות האחרים שמביא רבינו כאן, הזהר יתרו ומשפטים, וכן עי' בבהג"א על ס"י פ"א מ"א ריש אופן ג' שזה שמו של הקב"ה בלשון יחיד, משמע שכל התורה היא התפרטות שם הוי"ה ב"ה בלבד. עי' בבהג"א על ס"ג ע"א ז"ל, כל השמות והתורה הכל בשם הוי"ה ב"ה והוא שם המפורש, ע"כ. ועי' בבהג"א על ספד"צ כח ע"ג ד"ה וז"ש באתוון, שאפילו אה"ה היא עתידה להתגלות בשם הוי"ה. אמנם עי' יונת אלם פרק א', ז"ל, כאן כל התורה כלה שם א' בסוד אצילות נעלם אין עסק בה לזולתו ית', ע"כ. משמע שאה"נ באצילות הכל נכלל בגילוי א' אמנם מה שנתגלה לנו למטה הוא שכל התורה כולה כלולה משמותיו ית' וצ"ע.

<p>ולא שקרנו בבריתך (תהלים מד יח) דכל מאן דמשקר ביה בהאי את קיימא קדישא דרשים ביה כאלו משקר בשמא דמלכא⁴²⁸ בגין דשמא דמלכא אתרשים ביה בבר נש וקרא אחרא אודי ביה בהאי קרא דכתיב (שם כא) אם שכחנו שם אלהינו ונפרוש כפינו לאל זר אם שכחנו שם אלהינו כמה דאת אמר ולא שכחנוך (ודא היא אורייתא דאיהי שם אלהינו) ונפרוש כפינו לאל זר כמה דאת אמר ולא שקרנו בבריתך וכלא חד מלה מאי שקרא הכא דפריש כפיו לרשותא אחרא⁴²⁹ ומשקר בהאי ברית ועל דא אורייתא אחידת בהאי דכל מאן דנטיר האי ברית כאלו נטיר אורייתא כולה ומאן דמשקר בהאי כאלו משקר באורייתא כולה:</p>	<p>ולא שקרנו בבריתך, שכל מי שמשקר באות ברית הקדש הזו שרשומה בו, כאלו משקר בשמו של המלך, משום ששמו של המלך רשום באדם. ומקרא אחר מודה בפסוק זה שכתוב (שם) אם שכחנו שם אלהינו ונפרוש כפינו לאל זר, אם שכחנו שם אלהינו כמו שנאמר ולא שכחנוך (וזוהי התורה שהיא שם אלהינו), ונפרוש כפינו לאל זר כמו שנאמר ולא שקרנו בבריתך, והכל דבר אחד, מה השקר כאן שפרש כפיו לרשות אחרת ומשקר בברית הזו, ולכן התורה אוחזת בזה, שכל מי ששומר את הברית הזו כאילו שומר את כל התורה, ומי שמשקר בזה כאלו משקר בכל התורה.</p>
<p>תא חזי אברהם עד לא אתגזר הא לא אתמר דאיהו נטיר אורייתא כיון דאתגזר מה כתיב (בראשית כו ה) עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתי מצותי חקותי ותורתי וכלא בגין דאתגזר אתרשים ביה רשימא קדישא ונטיר ליה כדקא יאות סליק ליה כאלו נטר אורייתא כולה⁴³⁰ יצחק:</p>	<p>בא וראה טרם שנמול אברהם הרי לא נאמר שהוא שמר את התורה, כיון שנמול מה כתוב (בראשית כו) עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתי מצוותי חוקותי ותורותי, והכל משום שנמול, ונרשם בו הרושם הקדוש, ושמר אותו כראוי, מעלה עליו כאלו שמר את כל התורה. אף ביצחק</p>
<p>יד/א</p>	
<p>אוף הכי כתיב (שם יז כא) ואת בריתי⁴³¹ אקים את יצחק ועל דא אורייתא אקרי ברית תא חזי יוסף בגין דנטיר ליה להאי ברית ולא בעא לשקרא ביה זכה ליקרא בהאי עלמא⁴³² וליקרא לעלמא דאתי ולא עוד אלא דקודשא בריך הוא⁴³³ אשרי שמיה⁴³⁴ בגויה דכתיב (תהלים פא ו) עדות ביהוסף שמו וזכה לברכתא⁴³⁵ דהאי עלמא ולברכתא דעלמא דאתי:</p>	<p>כך כתוב (בראשית יז) ואת בריתי אקים את יצחק, ועל זה נקראת התורה ברית. בא וראה משום שיוסף שמר את הברית הזו ולא רצה לשקר בה, זכה לכבוד בעולם הזה ולכבוד בעולם הבא. ולא עוד אלא שהקדוש ברוך הוא השרה את שמו בתוכו, שכתוב (תהלים פא) עדות ביהוסף שמו, וזכה לברכת העולם הזה ולברכת העולם הבא.</p>

⁴²⁸ דהיינו שם יהוה ת"ת דהיינו כל התורה כולה (אור יקר).

⁴²⁹ כופר באלוה ומשקר חותמו שהוא מהול וקורא עצמו גוי ערל (אור יקר). "אל זר" נוק' דקלי', והפורש כפיו היינו בועל נכרית, כפיו הם ה"ח וה"ג ונותנם לאל זר (רח"ו).

⁴³⁰ כל מה שעסק במצות, היו אותם המאורות חשוכים מפני הערלה, ואח"כ כשנמול העלה עליו כאלו קיימם מחדש מפני שהאירם והעירם מחשך ערלתם (אור יקר).

⁴³¹ פי', דריש בריתי להאי גיסא ולהאי גיסא בשביל בריתי שעם יצחק, וג"כ בריתי שהיא התורה אקים את יצחק, וז"ש וע"ד אורייתא איקרי ברית (מ"מ).

⁴³² מלכות בעולם הזה ומלכות לעולם הבא, כדכתיב וצדיקים ירשו ארץ (אור יקר).

⁴³³ בינה (אור יקר).

⁴³⁴ יה"ו דהיינו בינה, בן י"ה, יה"ו כדפי' ברע"מ (אור יקר).

⁴³⁵ היינו על ידי הת"ת הקושר מבינה עד המלכות, יוסף זכה מפני זכות הברית, זכה אל השור ראשון לקרבנות ולזה הקשה, אי הכי מעיקרא סליק אדעתין דברכת בכור שורו, אינה בזכות הברית אלא שכל השבטים משולים לחיות ויוסף לשור, השתא דאמרת זכה אם כן למה שור ולא אריה שהוא ימין, שהיסוד בימין נאחז כנודע, לזה אמר שזכה למעלה ולא עלה עד הימין כדי שיהיה שם להגין, יבא שור דיוסף יסוד נטיל לשמאלא ויבטל שור נגח שהחטיא ירבעם לישראל (אור יקר).

<p>אמר רבי יצחק כתיב (דברים לג יז) בכור שורו הדר לו וגו' יוסף בגין דנטיר להאי ברית זכה בשור דאיהו קדמא לקרבנא אמר ליה רבי יהודה אי הכי אמאי אתברך במלה דאיהי שמאלא בימינא מבעי ליה דהא כתיב (יחזקאל א י) ופני שור מהשמאל אמר ליה בגין דיגין על חובי דירבעם⁴³⁶ אמר ליה רזא אוליפנא בהאי קרא דכיון דיוסף נטר ליה להאי ברית דהאי ברית⁴³⁷ אחיד בתרין דרגין⁴³⁸ ואינון תרין דרגין לעילא בשמהן אתקרון ואוליפנא בפרשת פרה אדומה דהאי פרה חד דרגא מאינון תרין דרגין עילאין הוי זוווגא דפרה שור אקרי⁴³⁹ ודא הוא בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרני הדר לו ודאי⁴⁴⁰ ולא הא שור דעלמא אלא וקרני ראם קרני קרנא עלאה⁴⁴¹ הוא על כל אחרנין ועל דא בהם עמים יגנח יחדיו אפסי ארץ;</p>	<p>אמר רבי יצחק כתוב בכור שורו הדר לו וגו', משום שיוסף שמר את הברית הזו זכה בשור שהוא ראשון לקרבן. אמר לו רבי יהודה אם כך למה התברך בדבר שהוא שמאל, היה צריך להיות בימין שהרי כתוב (יחזקאל א) ופני שור מהשמאל. אמר לו כדי שיגן על חטאי ירבעם. אמר לו סוד למדנו בכתוב הזה, שכיון שיוסף שמר את הברית הזו, שהברית הזו אחוזה בשתי דרגות, ואותן שתי דרגות למעלה נקראו בשמות, ולמדנו בפרשת פרה אדומה, שהפרה הזו היא דרגה אחת מאותן שתי דרגות עליונות, והזווג של פרה נקרא שור, וזהו בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרני, הדר לו ודאי. ולא כמו השור הזה של העולם, אלא וקרני ראם קרני, קרן עליונה היא על כל האחרות, ועל כן בהם עמים יגנח יחדיו אפסי ארץ.</p>
<p>אמר רבי אבא משמע דכל מאן דנטיר להאי את רשימא קדישא אינון תרין דרגין עלאין⁴⁴² אתקשרין ביה לנטרא ליה בכלא ולאעטרא ליה ביקרא עלאה ועל דא זכה בתרין⁴⁴³ מלכו חד הוא וחד בנו⁴⁴⁴ דכיון דשלמה מלכא אתדבק בנשים נכריות אתיהיב מלכותא לירבעם ועל דא ברית חביב מכלא בגין כך אמר רבי שמעון האי בר נש דאוליד בר אתקשר בשכינתא דהיא פתחא דכל פתחין (ס"א) והאי רביא דאתגזר אתקשר בשכינתא דהיא פתחא דכל כתרין) עלאין פתחא דאתקשר בשמא קדישא (דאמר רבי שמעון) וההוא דמא דנפיק מההוא רביא נטיר קמי קודשא בריך הוא ובשעתא דדינין מתערין בעלמא אשגח קודשא בריך הוא בההוא דמא ושזיב עלמא⁴⁴⁵ ובגין כך כתיב (בראשית יז יב) ובן שמונת ימים ימול לכם כל</p>	<p>אמר רבי אבא משמע שכל מי ששומר את אות הרושם הקדוש, אותן שתי דרגות עליונות נקשרות בו, לשמור אותו בכל, ולעטרו בכבוד עליון. ולכן זכה בשתי מלכיות, אחת הוא ואחת בנו, שכיון ששלמה המלך נדבק בנשים נכריות, נתנה המלכות לירבעם, ולכן הברית חביבה מהכל, לכן אמר רבי שמעון האדם הזה שמוליד בן נקשר לשכינה, שהיא הפתח של כל הפתחים. (והתינוק הזה שנמול נקשר בשכינה שהיא פתח של כל הכתרים) העליונים. הפתח שנקשר בשם הקדוש, (שאמר רבי שמעון) ואותו דם שיוצא מאותו תינוק שמור לפני הקדוש ברוך הוא, ובשעה שמתעוררים דינים בעולם משגיח הקדוש ברוך הוא באותו דם ומציל את העולם, ולכן כתוב (בראשית יז) ובן שמונת ימים ימול לכם כל זכר וכו', וכתוב (תהלים צ) ואם בגבורות שמונים שנה, והכל עולה במשקל אחד.</p>

⁴³⁶ כי הדינים אינם מתמתקים אלא בשרשם (רח"ו).

⁴³⁷ פי' יסוד (מ"מ).

⁴³⁸ יסוד ומלכות (אור יקר), נו"ה (רח"ו במ"מ).

⁴³⁹ יסוד (רח"ו).

⁴⁴⁰ כי הסריס אין לו זקן והוא יש לו הדרו (רח"ו).

⁴⁴¹ דרגא עלאה - פי' יסוד שעולה עד הדעת יותר מכל הספירות כולם (מ"מ).

⁴⁴² נו"ה (מ"מ).

⁴⁴³ לך לך צג (הערת הזהר).

⁴⁴⁴ פי' ירבעם כדמפרש, והאי דלא קאמר הזהר יהושע בן נון, לפי שירבעם נמשכה מלכותו הוא ובנו ובן בנו, ועוד יהושע נביא היה ורבן של ישראל ולא מלך, ומלך הראשון של ישראל הוא שאול (מ"מ).

⁴⁴⁵ המכוון בפסוקים אלו לומר ע"י מילה, שהיא בן שמונת ימים ניצול העולם מהגבורות של הבינה, שהיא שמינית ממטה למעלה, ומהגבורות של המלכות, שהיא שמינית מלמעלה למטה (מ"מ).

<p>זכר וגו' וכתוב (תהלים צ י) ואם בגבורות שמנים שנה⁴⁴⁶ וכלא בהד מתקלא סלקא:</p>	<p>שנינו באותו הדם זוכה העולם להתבשם בחסד, וכל העולמות עומדים, שכתוב אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ וגו', אם לא בריתי נחא, אבל למה יומם ולילה. אמר רבי שמעון שנינו, שני כתרים מתאחדים כאחד, והם הפתח של כל הכתרים אחרים, ושנינו אחד דין ואחד רחמים, ומתבשמים זה עם זה, זכר ונקבה. (ושנינו אחד זכר ואחד נקבה, אחד דין ואחד רחמים.) בצד הזכר שרוי חסד, ובצד הנקבה שרוי דין, (ולכן) אחד לבן ואחד אדום, וכדי להתבשם זה עם זה (לכן) הם מתקשרים זה בזה, והברית הזו אוחזת בהם ביומם ולילה, בדין וחסד. בדין בראשונה ואחר כך שורה בחסד ומתבשם בכל, וזוהי הברית שנקראת יומם ולילה, שאוהזת בשניהם. ומי שזוכה לשמור את אות הברית הזו כראוי ולא חוטא בה כל ימיו, הוא אוהז ביומם ולילה, וזוכה לשני עולמות, העולם הזה והעולם הבא.</p>
<p>תאנא בההוא דמא זכי עלמא לאתבסמא בחסד וקיימין בלהו עלמין דכתיב (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ וגו' אם לא בריתי תינה יומם ולילה למה אמר רבי שמעון תנינן תרין כתרין⁴⁴⁷ אתאחדן כחדא ואינן פתחא דכל שאר כתרין⁴⁴⁸ ותאנא חד דינא⁴⁴⁹ וחד רחמי⁴⁵⁰ ומתבסמא⁴⁵¹ דא בדא⁴⁵² דכר ונוקבא (ס"א ותאנא חד דכר וחד נוקבא חד דינא וחד רחמי) בסטרא דדכורא שריא חסד⁴⁵² בסטרא דנוקבא שריא דינא (ובגין כך) חד חוורא וחד סומקא ובגין לאתבסמא דא בדא (בגין כך) מתקשרן דא בדא והאי ברית אחיד בהו ביומם ולילה⁴⁵³ בדינא וחסד בדינא בקדמיתא⁴⁵⁴ ולבתר שריא ביה בחסד⁴⁵⁵ ואתבסם בכלא ודא הוא ברית דאקרי יומם ולילה דאחיד בתרווייהו ומאן דזכי לנטרא להאי ברית כדקא יאות ולא חטי ביה כל יומיו אחיד בהו ביומם ולילה וזכי לתרין עלמין עלמא דא ועלמא דאתי:</p>	<p>ולכן אברהם נקרא שלם שכתוב (בראשית יז) התהלך לפני והיה תמים, ואימתי נקרא שלם, כשזכה בשניהם ביומם ולילה, שכתוב יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירה עמי, ושניהם ירש אברהם ולא התקיים בו החסד בקיום שלם עד שנמול, כיון שנמול התקיים בו זוכה לשניהם ונקרא שלם. כמו ששנינו שכתוב (בראשית יח) והוא יושב פתח האהל כחם היום, פתח האהל זהו הכתר העשירי של המלך, שהיא פתח לכל המשכן הקדוש של שאר הכתרים. ודוד המלך קורא (לזה) פתח (צדק), שכתוב (תהלים קיח) פתחו לי שערי צדק, וכתוב זה השער לה'. כחום היום, כשמאיר האור של</p>

⁴⁴⁶ פי' מביא ראיה למ"ש אתקשר בשכינתא מפסוקים אלו דכתיב ואם בגבורות וכו', והיא הבינה דדינים מתערין מינה, וממנה עד המלכות ח' ספירות, ולכן רמז לנו הכתוב וכן שמנת ימים וכו', דהיינו כשימול לח' ימים יזכה למלכות שהיא שמירת מהבינה (מ"מ).

⁴⁴⁷ זרין (מ"מ).

⁴⁴⁸ פי' ששם מתגלים א"א ואו"א (מ"מ).

⁴⁴⁹ פי' מלכות שבניינה מהגבורות (מ"מ).

⁴⁵⁰ פי' ז"א שבניינו מהחסדים (מ"מ).

⁴⁵¹ פי' שכתב הרב כי סוד הזווג למתק הגבורות דנוק' ע"י החסדים דז"א (מ"מ).

⁴⁵² לך לך צד (הערת הזהר).

⁴⁵³ פי' שע"י מתחברים זרין, נמצא שאחיד בשניהם (מ"מ).

⁴⁵⁴ פי' שהמלכות מעלה הגבורות בסוד מ"ן תחילה, א"נ י"ל שהיסוד לצד הגבורות, כמ"ש הרב, נמצא שהדין היה ביסוד תחלה, ואח"כ קיבל החסדים שנכללים בו, וז"ש "לבתר שרייא ביה בחסד" (מ"מ).

⁴⁵⁵ היינו אח"כ יורדים החסדים בסוד מ"ד ליסוד, ונותנם אל המלכות (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>(להאי) פתחא (נ"א צדק) דכתיב (תהלים קיה יט) פתחו לי שערי צדק וכתיב זה השער ליהו"ה כחום היומי כד נהרא נהירויה דחסד חולק עדביה כמה דיתיב בהאי⁴⁵⁶ יתיב בהאי⁴⁵⁷ אימתי אתקיימו ביה כד אתגזר ובגין כך אקרי ברית יומם ולילה:</p>	<p>החסד חולק גורלו, כמו שישב בזה ישב בזה, מתי התקיימו בו, כשנמול, ולכן נקראת ברית יומם ולילה.</p>
<p>תאנא כתיב (שמות יב כג) ופסח יהו"ה על הפתח⁴⁵⁸ ומאי ופסח יהו"ה על הפתח דשריא על האי פתחא חסד לאתבסמא ובגיני כך (שמות יב כג) ולא יתן המשחית וגו' אמר רבי אלעזר הא תנינן גיורא כד אתגזר ועייל תחות גדפי דשכינתא אקרי גר צדק ולא יתיר גר צדק ודאי זכי למיעל בההוא</p>	<p>שנינו כתוב (שמות יב) ופסח ה' על הפתח, מה זה ופסח ה' על הפתח, ששורה על הפתח הזה, חסד להתבשם, ולכן ולא יתן המשחית וגו'. אמר רבי אלעזר הרי שנינו כשג' נמול ונכנס תחת כנפי השכינה, הוא נקרא גר צדק, ולא יותר. גר צדק ודאי זוכה להיכנס לאותו</p>
<p>יד/ב</p>	
<p>כתרא דצדק ואת אמרת יומם ולילה דזכו לתרווייהו אמר ליה רבי שמעון אלעזר ברי לא דמי⁴⁵⁹ מאן דאתי משרשא קדישא ומגזעא דקשוט למאן דאתי מגזעא בישא ומשרשא דנעלי בישין תקיפין בישראל כתיב בהו (ירמיה ב כא) ואנכי נטעתיך שורק⁴⁶⁰ כלה זרע אמת⁴⁶¹ באומות עכו"ם כתיב (יחזקאל כג כה) אשר בשר חמורים בשרם⁴⁶² וזרמת סוסים וזרמתם ובגין כך ישראל קדישין⁴⁶³ זרעא דקשוט⁴⁶⁴ גזעא דאתבסמין⁴⁶⁵ בטורא דסיני ואתפסק מגייהו כל זוהמא כלהו מתבסמין⁴⁶⁶ וכלהו עיילי בקיימא</p>	<p>כתר של צדק, ואתה אומר יומם ולילה, שזכו לשניהם. אמר לו רבי שמעון, אלעזר בני אינו דומה מי שבא משורש קדוש ומגזע אמת, למי שבא מגזע רע ומשורש של גיעולים רעים קשים. בישראל כתוב בהם (ירמיה ב) ואנכי נטעתיך שורק כולה זרע אמת, באומות כתוב (יחזקאל כג) אשר בשר חמורים בשרם וזרמת סוסים וזרמתם, ולכן ישראל קדושים זרע של אמת גזע שהתבשמו בהר סיני ופסקה מהם כל הזוהמא, כולם מתבשמים וכולם נכנסים בברית הקדושה של יומם ולילה להיות שלמים בכל. אבל באומות, קשה להעביר מהם את הזוהמא,</p>

⁴⁵⁶ ור"ל, כמו שאברהם חסד דז"א הוא מדתו (מ"מ).

⁴⁵⁷ היא המלכות שנותן לה החסדים לבסמה ודריש כ' של כחום כף הדמיון (מ"מ).

⁴⁵⁸ פי' פתיחה לשון רחמים ויתגלה פסח זה על הפתח (רח"ו).

⁴⁵⁹ ואם תאמר, תינח לבן ישראל הנוולד, אברהם שהיה אב לגרים ונוולד שלא בקדושה מאי איכא למימר. וכבר פרוש בזה, שאברהם גר היה, ומדתו במלכות. אמנם עם כל זה לפי דבריו הוא בסוד מילתו נכנס במדת יומם ולילה, והדרא קושיא לדוכתי. ויש לומר, שמילת הגר הוא פתח כניסתו לעבודה ולידת בן ישראל, הוא ג"כ פתח כניסתו, ולזה הגר עולה בשכינה ובן ישראל ביסוד, אמנם אברהם לא היה פתח כניסתו לעבודה במצות המילה, אלא מקודם היה אוהבו של הקב"ה, וכבר פסק זוהמתו באור כשדים ובכמה נסיונות, ולזה במילה נכנס במדרגה עליונה כעליית עם בני ישראל (אור יקר).

⁴⁶⁰ ביסוד (אור יקר).

⁴⁶¹ מהת"ת (אור יקר)

⁴⁶² הם החצונים, והטעם לזה הם שלשה עניינים המקדשים זרע קדוש, האחת קדושת אביו במאכלו ומשתהו (אור יקר).

⁴⁶³ קדושתם בזווגם על ידי טהרת הנדה קידושין שבע ברכות (אור יקר).

⁴⁶⁴ מהתורה וחוקותיה, שורש טהור מאבות אבותם שעמדו בהר סיני ופסקה זוהמתן דהיינו טומאת הנחש (אור יקר).

⁴⁶⁵ לכן הם בדין הנמתק בחסד (אור יקר).

⁴⁶⁶ ומצד המתקתם שהטבע בעצמו רחמן שזה מדת ישראל רחמנים בני רחמנים והיינו המתקת הדין, ביישנים בני ביישנים והיינו העברת הקלי' שהוא עזות פנים, לזה אמר הם נכנסים במקום המתקת הדין, וזהו שאמר עאלין בקיימא קדישא דיומם ולילה, דהיינו המתקת הדינים, אבל אומות העולם וכו' העיקר בדברי רב המנונא סבא, שאם כפי פשוטי דבריו קשה, אם כן לא יכנסו אפילו במלכות, שכיון שאין זוהמתן נפסקת, מי התיר לערב קודש בחול, וטמא בטוהור, נימא שהם בחוץ, אלא כדמפרש רב המנונא ואמר,

זהר ויקרא חלק א'

<p>קדישא דיומם וליילה למהוי שלמים בכלא אבל באומות עכו"ם קשיא למעבר מנייהו וזהמא ואפילו עד תלת דרין ובגין כך תנינן טוב שבעכו"ם וכו' ובגין כך גר צדק ודאי:</p>	<p>ואפילו עד שלשה דורות, ולכן שנינו טוב שבגוים וכו', ולכן גר צדק ודאי.</p>
<p>דאמר רב המנונא סבא אומות עכו"ם עד לא אתגזרו שריין בכתרין תתאין דלא קדישין ורוח מסאבא⁴⁶⁷ שריא עלייהו כיון דאתגזרו ואתגזרו שריין בכתרא קדישא (של שכינתא) דשריא על שאר כתרין תתאין ורוחא קדישא שריא עלייהו⁴⁶⁸ אבל ישראל קדישין בני קדישין דגזעין ושרשין ואתבסמו בטורא דסיני ועאלו במהימנותא שלימתא קדישתא בשעתא דאתגזרו שריא בכלא דכתיב (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים כלכם היום:</p>	<p>שאמר רב המנונא סבא אומות טרם שנמולו שרויים הם בכתרים תחתונים שאינם קדושים, ורוח טומאה שורה עליהם. כיון שהתגזרו ונמולו הם שורים בכתר הקדוש (של השכינה), ששורה על שאר הכתרים התחתונים, ורוח קדושה שורה עליהם. אבל ישראל קדושים בני קדושים של גזעים ושרשים, והתבשמו בהר סיני, ונכנסו לאמונה השלמה הקדושה, בשעה שנמולים הם שורים בכל, שכתוב (דברים ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים כלכם היום.</p>
<p>והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה וגו' (ויקרא ה כג) רבי יוסי אמר (ישעיה נד ט) כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח. הפסוק הזה קשה, כתוב (בראשית ז) ומי המבול היו על הארץ, וכתוב (שם ט) ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול. כתוב מי המבול ולא מי נח, וכאן כתוב כי מי נח זאת לי. זאת לי, היה צריך להיות "הם לי".</p>	<p>והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה וגו', רבי יוסי אמר (ישעיה נד) כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח. הפסוק הזה קשה, כתוב (בראשית ז) ומי המבול היו על הארץ, וכתוב (שם ט) ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול. כתוב מי המבול ולא מי נח, וכאן כתוב כי מי נח זאת לי. זאת לי, היה צריך להיות "הם לי".</p>
<p>אלא הכי תאנא כד זכאין סגיא בעלמא קודשא בריך הוא חדי ומשתבח בהו דתנינן כד שארי זכאה בעלמא ואשתכח ביה כביכול אטיל שלמא בעלמא⁴⁶⁹ וכל עלמא מתברכא בניניה⁴⁷⁰ ואטיל שלמא בפמליא של מעלה:</p>	<p>אלא כך שנינו, כשצדיקים מתרבים בעולם, הקדוש ברוך הוא שמח ומשתבח בהם, ששנינו כששרוי צדיק בעולם, ונמצא בו, כביכול הוא מטיל שלום בעולם, וכל העולם מתברך בגללו, ומטיל שלום בפמליא של מעלה.</p>
<p>מנא לן דכתיב (ישעיה כז ה) או יחזיק במעזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי תרין שלמין אמאי הכא אלא יעשה שלום לי דאשרי דכר ונוקבא שלום יעשה לי דמתברכאן אבהן מאי איכא בינייהו אמר רבי יוסי כד מתברכאן אבהן שלום</p>	<p>מנין לנו, שכתוב (ישעיה כז) או יחזיק במעזי יעשה שלום לי שלום יעשה לי, שני שלומות כאן למה. אלא יעשה שלום לי, שמשרה זכר ונקבה, שלום יעשה לי שהאבות מתברכים, מה יש ביניהם. אמר רבי יוסי</p>

שהענין הוא בהדרגה כיון שאומות העולם הם שואבים רוח אליהם ממדרגות הטומאה, מפני שאחזתן בהם (אור יקר).

⁴⁶⁷ בטהרתם עולים ומחליפים שניהם (אור יקר).

⁴⁶⁸ ופתח כניסתם בזה הוא מצד המלכות, שהוא בית שורש לכל הבחינות שבעולם, והחצונים יש להם שורש מתוק שתול בפלגי מימי הטהרה והקדושה כדפי' בפרשת שלח לך בפסח שני עיי"ש. ולכן יש באומות העולם ג' בחינות: הא', הטמאים, והם כענפים. והב', חסידי אומות העולם, והם נכנסים דרך גזעם פנימה יותר ועדיין בקלי'. הג', הגרים, והם נאחזים במדת המלכות מצד שורש אשר לחצונים בה, כי ממנה יצוא והם מושרשים בה בטהרה וקדושה, וז"ש "שכינתא דשליטא וכו' דלא קדישין". ודרך אותה בחינה אשר לה, היא שולטת עליהם, הם נכנסים בה, מה שאי אפשר למעלה שאין הענין הזה, וזה עד שלשה דורות שהם משתלשלים ועולים מדרגה אחר מדרגה. אמנם ישראל הם בעצמם קדישים, ומצד אבותם בני קדישין, ואבות אבותם גזעין כבר נכנסו, וקושי הטורח הזה היה לשלשה אבות, אברהם יצחק ויעקב, כמה טרחו עד עלותם מלכות אברהם יצחק יסוד יעקב ת"ת כדפי' בסבא, לכך "בשעתא דאתגזרו" היינו היום ממש ביומם חיים (אור יקר).

⁴⁶⁹ מפני שהוא מרכבה לצדיק הנק' שלום והוא משלים בין ב' הקצוות ומייחדם כדפי' לעיל בפסוק אם לא בריתי ובענין שלמים ובזה מבטל הדין ומגביר הרחמים (אור יקר).

⁴⁷⁰ בשפע הנפשע על ידה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>יעשה לי דאקדים שלמא בכלא ובגין כך שלום קדים⁴⁷¹ יעשה שלום לי מאי טעמא לא אקדים שלום הכא אלא בגין דיתעבר חויה דשריא בנוקבא בקדמיתא וייתי דכורא למשרי באתריה ובגין כך יעשה אקדים⁴⁷² ולבתר שלום⁴⁷³:</p>	<p>כשהאבות מתברכים, שלום יעשה לי, שמקדים שלום בכל, ולכן שלום קודם יעשה, "שלום לי" למה לא הקדים כאן שלום, אלא כדי שיעבר הנחש ששרוי בנקבה בראשונה, ויבא הזכר לשרות במקומו, ולכן הקדים יעשה ואחר כך שלום.</p>
<p>תאנא בזמנא דזכאה שארי בעלמא דינין לא מתערין ולא שלטין בעלמא משום דההוא בר נש זכאה הוא אות בעלמא וקודשא בריך הוא בעי ביקריה ועלמא מתקיים בגיניה תניא אמר רבי יוסי בזמנא דבני עלמא אשתכחו חייבין קמי קודשא בריך הוא ההוא זכאה דאשתכח בעלמא (בעי) קודשא בריך הוא אשתעי בהדיה בגין דיבעי רחמין על עלמא ויתפיים בהדיהו מה עבד קודשא בריך הוא אשתעי בהדיה על אינון חייבי עלמא אמר ליה לאוטבא ליה בלחודוי ולשיצאה לכלהו מה ארחיה דההוא בר נש זכאה שביק דידיה ונסיב לדכולי עלמא בדיל דיתפיים קודשא בריך הוא בהדיהו:</p>	<p>שנינו בזמן שצדיק שרוי בעולם הדינים לא מתעוררים ולא שולטים בעולם, משום שאתו איש צדיק הוא אות בעולם, והקדוש ברוך הוא רוצה בכבודו, והעולם מתקיים בשבילו. שנינו אמר רבי יוסי, בזמן שבני העולם נמצאים רשעים לפני הקדוש ברוך הוא, אותו הצדיק שנמצא בעולם, (רוצה) הקדוש ברוך הוא מדבר עמו כדי שיבקש רחמים על העולם ויתפיים עמו. מה עושה הקדוש ברוך הוא, מדבר עמו על אותם הרשעים של העולם, אומר לו להיטיב עמו לבדו ולהשמיד את כולם. מהי דרכו של אותו צדיק, עוזב את שלו ולוקח את של כל העולם, כדי שיתפיים הקדוש ברוך הוא עמו.</p>
<p>מנא לן ממשא דאמר ליה קודשא בריך הוא חבו ישראל (שמות לב ח) עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו וגו' תו אמר ליה (דברים ט יד) הרף ממני ואשמידם וגו' בהאי שעתא אמר משה אי בגין יקרא דידי ישתצון ישראל מעלמא טב לי מותא ולא יימרון דשביקנא האי דכולי עלמא בגין יקרא דילי מיד (שמות לב יא) ויחל משה את פני יהויה אלהיו ואושיט גרמיה למיתה בכמה אתרי בגיניהון דישראל דכתיב (שמות לב לב) ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך וגו' ותאנא לא זו משה מתמן עד דמחל קודשא בריך הוא לישראל הדא הוא דכתיב (שם יד) וינחם יהויה על הרעה אשר דבר לעשות לעמו וכתוב (במדבר יד כ) ויאמר יהויה סלחתי כדברך:</p>	<p>מנין לנו, ממשא, שאמר לו הקדוש ברוך הוא חטאו ישראל, (שמות לב) עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו וגו', עוד אמר לו, הרף ממני ואשמידם וגו'. באותה שעה אמר משה, אם בשביל כבודי ישמדו ישראל מן העולם, טוב לי מות ולא יאמרו שעזבתי את זה של כל העולם בשביל כבודי, מיד ויחל משה את פני ה' אלהיו והושיט עצמו למיתה בכמה מקומות בשביל ישראל, שכתוב ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך וגו', ושנינו לא זו משה משם עד שמחל הקדוש ברוך הוא לישראל, זהו שכתוב וינחם ה' על הרעה אשר דבר לעשות לעמו, וכתוב (במדבר יד) ויאמר ה' סלחתי כדברך.</p>
<p>ואלו בנח כתיב (בראשית ו יג) ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא:</p>	<p>ואלו בנח כתוב ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא</p>

⁴⁷¹ פי' כשמתברכים חג"ת ויורדת הטיפה מהמוח לחג"ת צריך שיקדים שלום שהוא היסוד תחלה לפי שהוא עולה בסוד הדעת והוא מושך הטיפה (מ"מ).

⁴⁷² ר"ל כשנכרת הערלה ונראית ראש העטרה אזי יעשה שלום לי ר"ל יתקן הברית ואזי שלם לי (רח"ו). ור"ל שקודם המילה החסדים סתומים בתוך הדעת ולא ירדו ליסוד הנק' שלום. ואחר המילה, אזי יורדים החסדים ליסוד ונותנם למלכות. ושיעור הכתוב אומרת המלכות יעשה שלום לי, דהיינו כשמתקן הברית, אזי שלם לי, שהחסדים ירדו ליסוד ונותנה לי, ומ"ש "שלם יעשה לי", היינו בשעת הזווג שמתברכים חג"ת כבר שלום קדים שהמשך הטיפה מהמוח לחג"ת (מ"מ).

⁴⁷³ ויקרא פא ע"ב ושם מתחיל זה המאמר (הערת הזהר).

ט/א	
<p>לפני וגו' אמר ליה נח ולי מה אתה עושה. אמר לו והקימותי את בריתי אתך וגו', עשה לך תבת עצי גפר, ולא בקש רחמים על העולם, וירדו המים והאבידו את בני העולם, ולכן כתוב מי נח, מי נח ודאי, שבו הם היו תלויים, שלא בקש רחמים על העולם. מכאן אמר רבי יוסי מה שכתוב (בראשית ט) ויחל נח איש האדמה, ויחל כמו שנאמר (במדבר ל) לא יחל דברו, שנעשה חול. איש האדמה, שבגללו השמידו בני העולם, כי לא בקש עליהם רחמים. דבר אחר, איש האדמה, שבשבילו התקיימה לאחר שהשמדו הראשונים, שכתוב לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם וגו'.</p>	<p>לפני וגו', אמר לו נח ולי מה אתה עושה. אמר לו והקימותי את בריתי אתך וגו', עשה לך תבת עצי גפר, ולא בקש רחמים על העולם, וירדו המים והאבידו את בני העולם, ולכן כתוב מי נח, מי נח ודאי, שבו הם היו תלויים, שלא בקש רחמים על העולם. מכאן אמר רבי יוסי מה שכתוב (בראשית ט) ויחל נח איש האדמה, ויחל כמו שנאמר (במדבר ל) לא יחל דברו, שנעשה חול. איש האדמה, שבגללו השמידו בני העולם, כי לא בקש עליהם רחמים. דבר אחר, איש האדמה, שבשבילו התקיימה לאחר שהשמדו הראשונים, שכתוב לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם וגו'.</p>
<p>תאנא מי נח אקרונ דהוא גרים דאקרונ על שמיה אמר רבי יוסי זאת לי מה קא מיירי אלא אמר קודשא בריך הוא מי נח גרמו לי דאגלי זאת בעלמא דכתיב (ישעיה נט כא) ואני זאת בריתי אותם (בראשית ט יב) זאת אות הברית וגו' (שם יג) את קשתי נתתי בענן כלומר לית מאן דאשגח אלא ליקרא דשמי דרמיוז בזאת ומאן גרים לי מי נח מכאן סימנא לחסידא זכאה דלא אתגלייא האי קשת בימיו ולא אצטריך עלמא ביומוי להאי (זאת) אות ומאן איהו ההוא דבעי רחמי על עלמא ואתחזי לאננא עלוי כגון רבי שמעון בר יוחאי דלא אצטריך עלמא ביומוי להאי אות דהא הוא אות סימנא בעלמא הוה דלא הוה גזרה דאתגזר על עלמא לעילא דלא מבטל לה והיינו דכתיב (ש"ב כג ג) מושל באדם קודשא בריך הוא מושל באדם ומי מושל בקודשא בריך הוא כביכול צדיק דקודשא בריך הוא גזיר ואיהו מבטל:</p>	<p>שנינו הם נקראו מי נח, שהוא גרם שנקראו על שמו. אמר רבי יוסי "זאת לי" כמה מדובר, אלא אמר הקדוש ברוך הוא, מי נח גרמו לי שאגלה זאת בעולם, שכתוב ואני זאת בריתי אותם, זאת אות הברית וגו', את קשתי נתתי בענן, כלומר אין מי שמשגיח אלא לכבוד שמי שרמוז בזאת. ומי גרם לו, מי נח. מכאן סימן לחסיד צדיק שלא מתגלה הקשת הזו בימיו, ולא צריך העולם בימיו לאות זו (הזאת). ומי הוא אותו שמבקש רחמים על העולם וראוי להגן עליו כמו רבי שמעון בן יוחאי, שלא צריך העולם בימיו את האות הזאת, שהרי הוא היה אות סימן בעולם, שלא היתה גזרה שנגזרה על העולם למעלה שלא מבטל אותה. והיינו מה שכתוב (שמואל ב כג) מושל באדם, הקדוש ברוך הוא מושל באדם, ומי מושל בקדוש ברוך הוא כביכול צדיק, שהקדוש ברוך הוא גזיר והוא מבטל.</p>
<p>כגון רבי שמעון בר יוחאי דיומא חד הוה יתיב אבבא דתרעא (ג"א דמערתא) דלוד זקף עינוי חזא שמשא דנהיר ואסתים נהורא תלת זמנין אדהכי אתחשך נהורא ואתחזי ביה בשמשא אוכמא וירוקא אמר ליה לרבי אלעזר בריה תא אבתראי ברי ונחמי דהא ודאי גזרה אתגזר לעילא וקודשא בריך הוא בעי לאודעא</p>	<p>כמו רבי שמעון בן יוחאי, שיום אחד היה יושב על הדלת של שער (מערת) לוד, הרים עינוי וראה שהשמש מאירה והסתירה אורה שלש פעמים, בינתיים נחשך האור ונראה בשמש שחור וירוק. אמר לו לרבי אלעזר בנו בא אחרי בני, ונראה שהרי ודאי נגזרה גזרה למעלה והקדוש ברוך הוא רוצה להודיע לי, שודאי שלשים יום תלוי אותו הדבר שנגזר</p>

⁴⁷⁴ בראשית נח ע"ב (הערת הזהר)

⁴⁷⁵ בראשית נח ע"ב (הערת הזהר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לי דודאי תלתין יומין תליא ההוא מלתא דאתגזר לעילא ולא עביד קודשא בריך הוא עד דאודיעה לצדיקייא הדא הוא דכתיב (עמוס ג ז) כי לא יעשה יהוה אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים.</p>	<p>למעלה, והקדוש ברוך הוא אינו עושה עד שמודיע לצדיקים, זהו שכתוב (עמוס ג) כי לא יעשה ה' אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים.</p>
<p>עד דהוו אזלי עאלו בההוא כרם חמו חד חויא דהוה אתי ופומיה פתיחא (נ"א והוה לחיש בלישניה) ומלהטא בארעא בעפרא אשתניק רבי שמעון וקספר ידוי ברישיה דחויא שכיך חויא מאיך פומיה וחמא לישניה מרחיש אמר ליה חויא חויא זיל ואימא לההוא חויא עילאה דהא רבי שמעון בר יוחאי בעלמא שכיח עייליה לרישיה לחד נוקבא דעפרא אמר גוזר אנא כשם דתתאה אתחזר לנוקבא דעפרא כן עלאה יתחזר לנוקבא דתהומא רבא:</p>	<p>בעוד שהיו הולכים נכנסו לאותו כרם ראו נחש אחד שהיה בא ופיו פתוח, (והיה לוחש בלשונו) ומלהט בארץ בעפר, רבי שמעון ננער בבגדיו והכה בידיו לראש הנחש, ושכך הנחש והשפיל את פיו וראה לשונו רוחשת. אמר לו נחש נחש לך ואמור לאותו הנחש העליון שרבי שמעון בן יוחאי מצוי בעולם, הכניס את ראשו לנקב של עפר אחד, ואמר גוזר אני כשם שהתחתון חזר לנקב העפר כך העליון יחזר לנקב תהום רבה.</p>
<p>רחיש רבי שמעון בצלותא עד דהוו מצלי שמעו חד קלא פוטקרא דקיטפא עולו לאתרייכו קטפירא דבורייני לא שראן בעלמא דהא רבי שמעון בר יוחאי בטיל לון זכאה את רבי שמעון דמארך בעי ביקרך על כל בני עלמא במשה כתיב (שמות לב יב) ויחל משה וגו' דמשמע דאחיד ליה פרגודא ואנת רבי שמעון גוזר וקודשא בריך הוא מקיים הוא גוזר ואנת מבטל:</p>	<p>רחיש {לשון ממלל כגון (סנהדרין דף צ ע"ב) מרחשן שפוותיה} רבי שמעון בתפלה, בעוד שהיו מתפללים שמעו קול אחד של א' הממונים על הכריתה וההיזק, הכנסו למקומכם הקשר של הפריצים ע"אנשים רקים לא שורות בעולם, שהרי רבי שמעון בן יוחאי ביטל אותן. אשריך רבי שמעון שרבונך רוצה בכבודך מעל כל בני העולם, במשה כתוב (שמות לב) ויחל משה וגו', שמשמע שאחז אותו פרגוד, ואתה רבי שמעון גוזר והקדוש ברוך הוא מקיים. הוא גוזר ואתה מבטל.</p>
<p>אדהכי חמא דנהיר שמשא ואתעבר ההוא אוכמא אמר רבי שמעון ודאי הא עלמא אתבסם עאל לביתיה ודרש (תהלים יא ז) כי צדיק יהוה צדקות⁴⁷⁶ אהב ישר יחזו פנימו מאי טעמא כי צדיק יהוה צדקות אהב משום דישר יחזו פנימו מאי פנימו פנים עלאין דבני עלמא בעון למבעי רחמי מניה על כל מה דאצטריכן אמר ליה רבי אלעזר בריה אי הכי⁴⁷⁷ ישר יחזו פנימו מבעי ליה או ישרים יחזו מאי ישר יחזו אמר ליה רזא עלאה⁴⁷⁸ דאינון ימי קדם⁴⁷⁹ דעתיקא קדישא</p>	<p>בין כך ראה שהאיר השמש ועבר אותו השחור, אמר רבי שמעון ודאי שהעולם התבסם. נכנס לביתו ודרש כי צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פנימו, למה, כי צדיק ה' צדקות אהב, משום שישר יחזו פנימו. מה זה פנימו, הפנים העליונים של בני העולם, שצריכים לבקש רחמים ממנו על כל מה שצריכים. אמר לו רבי אלעזר בנו, אם כך היה צריך להיות ישר יחזו פנימו או ישרים יחזו, מה זה ישר יחזו, אמר לו סוד עליון שאותם ימי קדם של העתיק הקדוש שתום כל הסתומים, וימי עולם של ז"א,</p>

⁴⁷⁶ בראשית כג ע"א (הערת הזהר).

⁴⁷⁷ אי אמרת בשלמא כדאמרן פרשת בראשית נג ע"א וז"ל, (תהלים יא, ז) ישר, איהו ישר, כד"א (דברים לב, ד) צדיק וישר, וע"ד יחזו פנימו כל בני עלמא ויתקנו ארחייהו למיהך בארח מישר. ור"ל שכולם יביטו את פניהם אם הם רשומים בעונות ויתקנו דרכיהם לישא פניהם ממום, ואתי שפיר יחזו פנימו, אבל לפי דבריך הניחא פנימו שנוכל לפרשו כמו פניו וכדכתב הרד"ק, אבל ישר יחזו קשה דהול"ל ישר יחזו או ישרים יחזו (רמ"ז).

⁴⁷⁸ כל בחינת פנים של תחתון הוא מסוד יסוד העליון ממנו, וז"ש לשון רזא, שסתמו ביסוד (רמ"ז).
⁴⁷⁹ ה"ס ז' תיקוני גולגלתא הנתקנים מעתיק יומין שהוא ימי קדם, ולהיותו סוף עולם א"ס לכך קראו סתימא דכל סתימין, שהוא סותם בתוכו כל הסתומים העליונים שלמעלה ממנו. וז' התחתונות שלו נקראים ימי קדם (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>סתימא דכל סתימין וימי עולם דזעיר אנפין⁴⁸⁰ דאינון אקרון פנימו (דאינון) המאן בארע מישר מה דאצטריך למחמי⁴⁸¹:</p>	<p>שהם נקראים פנימו, (שהם) רואים בדרך ישר מה שצריך לראות.</p>
<p>דתאנא בשעתא דקודשא בריך הוא אשגח בעלמא⁴⁸² וחמא דמתכשרן עובדיהון⁴⁸³ דבני נשא לתתא אתגלייא עתיקא קדישא בזעיר אנפין ומסתכלין⁴⁸⁴ כל אינון אנפין⁴⁸⁵ באנפין סתימין⁴⁸⁶ ומתברכן כלהו⁴⁸⁷ מאי טעמא מתברכן משום דמסתכלין אלן באלין בארע מישר⁴⁸⁸ דלא סטו לימינא ולשמאלא הדא הוא דכתיב</p>	<p>ששנינו, בשעה שהקדוש ברוך הוא משגיח בעולם ורואה שכשרים מעשיהם של בני האדם למטה, מתגלה העתיק הקדוש בזעיר אנפין, ומסתכלים כל אותם הפנים בפנים סתומים, וכולם מתברכים. למה מתברכים משום שמסתכלים אלו באלו בדרך ישר, שלא סוטים ימינה ושמאלה. זהו שכתוב</p>
<p>ט/ב</p>	
<p>ישר יחזו פנימו⁴⁸⁹ (תהלים יא ז) ומתברכן כלהו ומשקיין דא לדא עד דאתברכן כלהו</p>	<p>ישר יחזו פנימו, וכולם מתברכים ומשקים זה את זה, עד שמתברכים כל העולמות, וכל העולמות נמצאים כאחד, ואז נקרא ה' אחד</p>

⁴⁸⁰ הם סוד אור ז' תיקוני עתיק המשתלשל ממדרגה למדרגה עד שיכנס ויאיר בז' דגולגלתא דזעיר, ובין בעתיק ובין בז"א ז' התיקונים של הגולגלתא מאירים בפניהם בדיקנא שלהם, ואלה אקרון פנימו. ונראה שאמר פנימו ולא אמר פניהם, כי פנימו הוא לשון יותר מיוחד ויותר נודע, וכן בכאן אלו הפנים היותר מיוחדים ועיקרים בעולמות שבהאירם אז כולם מאירים וכמ"ש בסמוך (רמ"ז).

⁴⁸¹ ה"ס אור ישר המתפשט בעולמות הקדושה שהם צריכין להשגחתו יתברך לאפוקי עולמות החיצונים. ולפי זה אמר הפסוק כי צדיק ה' צדקות אהב, ירצה חפץ ורוצה במעשה הצדיקים שכולם צדקות וזכויות, ולכך עליהם ישגיח, ובאמת וביושר יחזו פנימו, פי' הפנים הנעלמים (נ"א העליונים) המה יביטו יחזו אותם להיטיב להם, והוא על דרך (כו, ט) ופניתי אליכם וגו' והרבתי אתכם, שנראה שהפניה לבד היא דבר גדול, כי על כן לא אמר להרבות אתכם, ודוק (רמ"ז).

⁴⁸² היא המלכות, אבל מעשי ישראל עולים לה (רמ"ז).

⁴⁸³ פי' (נ"א מפני) שנעשים רק לשם שמים, וכל שכן אם יש להם כוונות אמיתיות, כי אז אעפ"י שבני אדם הם למטה בעוה"ז החומרי הם מתהוים רוחניים ופנימיים (רמ"ז).

⁴⁸⁴ נראה שה"ס הסתכלות המצחים הנזכר בייחוד דיודין והוויין, והוא שאור בינה דעתיק מאיר במצחא דאריך שה"ס דעת שבגולגלתא דיליה ושם נגנז יסוד דעתיק, ואותו האור הגדול נמשך למצחא דא"א ונמשך לז"א, ואז יש כח לזעיר להסתכל במצחא דאריך (רמ"ז).

⁴⁸⁵ פי' דא"א ודזעיר (רמ"ז)

⁴⁸⁶ מצחא דעתיק המאיר במצחא דאריך (רמ"ז).

⁴⁸⁷ ה"ס הזווגים הנעשים בא"א וז"ן. אי נמי זיווגי המצחים שכל מצח סוד יסוד ודעת (רמ"ז).

⁴⁸⁸ שכל זה הוא בקו האמצעי ולא מן הצדדין, וידוע שעיקר השפע הוא של האמצעי. וז"ש דלא סטאן לימינא ולשמאלא, כי הימין והשמאל שהם ח"ב אין אורם עצמי רק הארה נמשכת אליהם, וכמו שנזכר בסוד אחסנתא דא"א. וגם סוף התפשטותם הם עד הרגלים נ"ה ששם יש סתימא, מה שאין כן באור האמצעי מהמצח שבו יסוד העליון ממנו שהוא פתוח וחלול בסוף התפשטותו, וגם בו מתקבצים אורות ח"ב וח"ג, כנודע מד' פרשיות דתפילין הנתונים במצח וכו' שכשמסתכלים א"א או ז"א במצח דאריך אז הזווגים שלהם שלימים והם שלימים ושויים בקומתם, וכשמסתכלים בפנים ולא במצח אז אין זווגם שלם, ולכן אמר בכאן מסתכלן בארע מישור, דהיינו מצחא במצחא, דלא סטאן לימינא ולשמאלא, היינו לשני הפנים. וז"ש כי צדיק ה', שכל קו האמצעי נקרא צדיק, כי בראשו יסוד א"א ובאמצעיתו יסוד דישאל ובסופו יסוד ז"א. צדקות אהב, שמחבר שתי הצדקות לאה ורחל שנעשות פרצוף אחד ואז היא שוה לו, וטעמו מפני שישר יחזו פנימו (רמ"ז).

⁴⁸⁹ אינו יכול לומר ישר יחזה או ישרים יחזו, כי אין ישר הנזכר כאן איש ישר שהוא יראה פניו, אלא הראיה והמחזה מוסב אל הפנים שהם יחזו ביושר ובמישור. ואמנם בהסתכלות פנים של זה בפנים של זה, נתון של זה בזה ושל זה בזה, ואם כן כל הפנים כפולים. וזהו (משלי כז יט) כמים הפנים לפנים, ירצה הפנים המתראים במים שפני האדם מתראים בס, וגם הם חוזרים ומתראים בפני האדם, באופן שבכל אחד מהם יש שני פנים, והם ממש כמים שכלולים זכרים ונקבות, וכן מים מ"ם י"ד מ"ם גם המילוי עולה מ"ם ושניהם גי' פני"ם (רמ"ז).

<p>עלמא ומשתכחי כלהו עלמין כחד וכדין אתקרי (זכריה יד ט) יהו"ה אחד ושמו אחד וכד⁴⁹⁰ חובי עלמא סניאו אסתים עתיקא קדישא ולא משגחין אנפין באנפין וכדין דינין מתערי בעלמא וכרסון רמיו ועתיק יומין אסתים ולא אתגלייא הדא הוא דכתיב (דניאל ז ט) הוזה הוית עד די כרסון רמיו ועתיק יומין יתיב עד די כרסון רמיו דאינון כתרין עלאין דמשקיין לכלהו אחרנין לאוקומי בקיומיהו ומאן אינון אבהן ועתיק יומין יתיב ולא אתגלייא וכדין מהפכין חייבי עלמין רחמי לדינא:</p>	<p>ושמו אחד. וכשחטאי העולם מתרבים, (אז) העתיק הקדוש נסתר ואין משגיחים פנים בפנים, ואז מתעוררים הדינים בעולם, והכסאות מושלכים, ועתיק הימים סתום ולא מתגלה, זהו שכתוב חזה הוית עד די כרסון רמיו ועתיק יומין יתיב עד די כרסון רמיו [הייתי רואה עד שהכסאות מושלכים ועתיק הימים יושב עד שהכסאות מושלכים] שאותם הכתרים העליונים שמשקים את כל האחרים להעמידם בקיומם, ומי הם האבות, ועתיק הימים יושב ולא מתגלה, ואז הרשעים של העולם מהפכים את הרחמים לדין.</p>
<p>תאנא מסטרא דאימא נפקין גרדינין נימוסין קליפין⁴⁹¹ ואחדון בקולפוי דגבורה⁴⁹² שלטין על רחמי כמה דאת אמר (במדבר טז לה) הנועדים על יהו"ה על יהו"ה ממש וכדין אשתכחו עלמין חסרין (ס"א קטירין) דלא שלמין וקטמותא אתער בכלהו⁴⁹³ וכד בני עלמא מכשרין עובדיהון לתתא מתבסמן דינין ומתעברן ומתערי רחמי ושלטן על ההוא בישא דאתער מן דינא קשיא וכד מתערן רחמי הוזה וניהומין משתכחן משום דשליטין על ההוא בישא הדא הוא דכתיב (שמות לב יד) וינחם יהו"ה על הרעה וינחם משום (דשלטא על הרעה) דאתכפיא דינא קשיא ושלטין רחמי:</p>	<p>שנינו מצד האם יוצאים שומרי החוקים הקליפות, ואוחזים במקל של הגבורה ושולטים על הרחמים, כמו שנאמר (במדבר טו) הנועדים על ה', על ה' ממש. ואז נמצאים העולמות חסרים (קשורים), שאינם שלמים ומתעוררת בכלם קטטה. וכשבני אדם מכשירים מעשיהם למטה, אזי מתבשמים הדינים ועוברים ומתעוררים רחמים ושולטים על אותו הרע שמתעורר מן הדין הקשה. וכשמתעוררים רחמים נמצאים שמחה ונחומים, משום ששולטים על אותו הרע, זהו שכתוב וינחם ה' על הרעה. וינחם משום (ששולט על הרעה) שנכנע הדין הקשה ושולטים הרחמים.</p>
<p>תאנא בשעתא דמתבסמן דינין ושלטין רחמי כל כתררא וכתררא⁴⁹⁴ תב בקיומיה ומתברכאן כלהו כחדא וכד תייבין כל חד וחד לאתריה ומתברכאן כלהו כחדא ומתבסמא אימא בקלדיטי גליפין⁴⁹⁵ ותייבין לסטרהא כדין אקרי</p>	<p>שנינו בשעה שהדינים מתבשמים, ושולטים הרחמים, כל כתר וכתר שב לקיומו, וכולם מתברכים כאחד. וכששבים כל אחד ואחד למקומו וכולם מתברכים כאחד, והאם מתבשמת במפתחות, החקוקים ושבים לצדה,</p>

⁴⁹⁰ ע"י מעשי הרשעים נעשה עבודת כל צבאות העליונים בעמל ויגיעה רבה מצד כח הבחירה שנעשה אז גם בהם וכנז', ומזה נפיק הנהר דינור אשר על ראש רשעים יחול, וכמ"ש בזה"ק (ויקרא טו ע"ב) כד חובי עלמא וכו' (דע"ה ח"א עה ע"א).

⁴⁹¹ שיוצאים קליפות מינים ממינים שונים (דע"ה ח"א עה ע"א).

⁴⁹² סטרא דאמא היינו יסוד דאמא ונק' סטר' שהוא סוף וסיום דילה ומשם יוצאין כחות הטומאה מאחור דז"א ונאחזין באחור דגבורה דהיינו אחור אה"ה העולה דם כי ה"ג כולם הם והאחור הלבוש שעליהם משם יונקים כל הכחות הנז'. וז"ש ואחדין בקולפי דגבורה. פי' לבוש הב' אחור הלבוש דשמא קליפא וזהו קולפ"י (זהר הרקיע). שנאחזים במטה ושבת הגבורות שהם קוי הדין (דע"ה ח"א עה ע"א).

⁴⁹³ שנעשה קטטות ומריבות בכל העולמות ע"י התקרבות וכניסת הרע בהם, וע"ז הוה עבודתם בעמל ויגיעה רבה, ומזה הוא ג"כ זיעתן של חיות ונפיק מזה הנהר דינור אשר על ראש רשעים יחול (דע"ה ח"א עה ע"א).

⁴⁹⁴ ע"י ??? שכתר היא ספירה

⁴⁹⁵ פי' כי הנה הכסף התפשטותו למטה טוב והזהב כל עוד שמתפשט למטה מתחזק הדין דהיינו ה"ג לכן צריך לזהב ארמאה וזהו התנופה ארמותא כי צריך להעלותו לשרשו ביסוד אימ' ששם הדינין מתבסמ' וביסוד אימ' שהם נ' שערים שהם ה"ג כ"א כלולה מ' וזהו קלדיטי. פי' מפתחות השערים גליפין אותן שערים שהם חקוקים ביסוד שלה כי אלו השערים הם שורש ה"ג ושם הדינין ומתבסמים כד תייבין לסטראה ואמר בלשון רבים משום שביסוד שלה הם הנ' שערים שאמרנו (זהר הרקיע).

<p>תשובה שלימא⁴⁹⁶ ואתכפר עלמא דהא אימא בהדוותא שלימתא יתבא דכתיב (תהלים קיג ט) אם הבנים שמחה וכדין אתקרי יום הכפורים דכתיב ביה (ויקרא טז ל) לטהר אתכם מכל חטאתיכם ומתפתחין חמישין תרעין דסמריין גליפין:</p>	<p>אז נקראת תשובה שלימה, והעולם מתכפר. שהרי האם יושבת בשמחה שלימה, שכתוב אם הבנים שמחה, ואז נקרא יום הכפורים, שכתוב בו "לטהר אתכם מכל חטאתיכם", ונפתחים חמשים שערים של צדדים חקוקים.</p>
<p>תאנא כתיב (ויקרא ה כג) והיה כי יחטא ואשם מהו כי יחטא ולבסוף ואשם אלא הכי תאנא כי יחטא מאינן חובין דאקרון חטא דכתיב (במדבר ה ו) מכל חטאות האדם ואשם כמה דאת אמר (במדבר ה ח) האשם המושב ליהויה ואשם ויתקן כלומר אם יתקן עובדוי והשיב את הגזלה אשר גזל (ויקרא ה כג) אמר רבי יוסי ממשמע דכתיב והשיב וישב לא כתיב אלא והשיב, והשיב דווקא.</p>	<p>שנינו, כתוב והיה כי יחטא ואשם, מה זה כי יחטא ולבסוף ואשם, אלא כך שנינו, כי יחטא מאותם חטאים שנקראו חטא, שכתוב מכל חטאת האדם. ואשם, כמו שנאמר האשם המושב לה' ואשם ויתקן, כלומר אם יתקן את מעשיו והשיב את הגזלה אשר גזל, אמר רבי יוסי ממשמע שכתוב והשיב לא כתוב וישב אלא והשיב, והשיב דווקא.</p>
<p>תניא בארבע תקופין דשתא קלא אתפסק ודינין מתערין ותשובה תליא עד דאתתקן וכד דינין מתערין קלא נפיק וארבע זווין (ס"א זמנין) דעלמא סלקין ונחתין כרווא קרי ולית מאן דישגח ויתער וקודשא בריך הוא זמין אם יתובון יתוב ואי לאו כלא (ס"א קלא) אתפסק ודיניא אתעבידו וכדין אתקרי ויתעצב ויתעצב בבתי בראי⁴⁹⁷ אמר רבי יהודה תנינן מן יומא דאתחרב בי מקדשא לית יומא דלא אשתכח ביה רתחא בישא מאי טעמא משום דתנינן אמר רבי יודאי אמר רבי ייסא נשבע הקדוש ברוך הוא שלא יכנס בירושלים עד שיכנסו ישראל בירושלם דלתתא⁴⁹⁸ ובגין כך רתחא אשתכחת בעלמא:</p>	<p>שנינו בארבע תקופות השנה הקול נפסק ומתעוררים הדינים והתשובה תלויה, עד שמתתקן, וכשהדינים מתעוררים יוצא קול וארבע זוויות (פעמים) העולם עולים ויורדים. הכרוז קורא ואין מי שישגיח ויתעורר, והקדוש ברוך הוא מזומן, אם ישובו ישוב, ואם לא הכל (ס"א הקול) נפסק, והדינים נעשים, ואז נקרא ויתעצב, ויתעצב בכתיים החיצונים. אמר רבי יהודה שנינו, מיום שנחרב בית המקדש אין יום שלא נמצא בו כעס רע. למה, משום ששנינו, אמר רבי יודאי אמר רבי ייסא נשבע הקדוש ברוך הוא שלא יכנס בירושלים של מעלה עד שיכנסו ישראל לירושלים של מטה, ולכן נמצאת רתחה בעולם.</p>
<p>אמר רבי יוסי כתיב (ויקרא יח ו) ערות אביך וערות אמך לא תגלה, וכתוב אמך היא לא תגלה, ושנינו אמך היא ודאי, הרי אם גלה ערוותה מי צריך להשיב אותה, ודאי לתקן את מה שגלה.</p>	<p>אמר רבי יוסי כתוב ערות אביך וערות אמך לא תגלה, וכתוב אמך היא לא תגלה ערוותה, ושנינו אמך היא ודאי, הרי אם גלה ערוותה מי צריך להשיב אותה, ודאי לתקן את מה שגלה.</p>

⁴⁹⁶ ר"ל תשובה ה' כי אימ' היא ה' ותשוב היינו שיחזרו ה"ג לעלות לה' עילאה שהיא אימ' וגם תשובה ה' שהם ה"ג שחוזרים שם וכאשר אין תשובתו שלימה גורם להחזיר ה"ג לנוקב' דז"א או לאיזה בחי' פחות או יותר הכל לפי מה שהגיע תשובתו וממתקת ה"ג בחזרם אבל אין המיתוק שלם אלא דווקא כשהיה תשובתו שלימה שגורם להחזיר ה"ג ליסוד דאימ' כי שם מתבסמין היטב מאחר ששרשם שם ואז מתכפר העולם דהא אימא בהדוותא שלימתא בסוד יין המשמח אבל כשה"ג מתפשטות ואינם חוזרים לשרשם אז הוא בסוד יין המשכר וזהו שאמר בהדוותא ואז הוא יום הכיפורים שהוא באימ' שאז חוזר' הגבורות להתבסם באימא (זהר הרקיע).

⁴⁹⁷ עי' פרשת שמות יח רע"א ופרשת נח סא ע"ב ויחי רמח ע"ב ופרשת ויצא קסג ע"א ועי' עוד לקמן קמד ע"א (לש"ו). ועי' הקדר"ש כד ע"ד, כז ע"ד.

⁴⁹⁸ נשבע הקב"ה שלא יכנס בירושלם של מעלה, וה"ס זווג אבא באימא הנקרא ירושלם של מעלה, עד שיכנס בירושלם של מטה, וה"ס זווג ז"א בנוק' הנק' ירושלם שלמטה. ומצינו בזו במ"א דלעילא באר"א לא מתפרשן לעלמין וזווגיהו תדיר, בסוד ונהר יוצא מעדן יוצא תדיר ולא פסיק. אך אמנם זה הזווג דלא פסיק הוא זווג חיות העולמות כנ"ל (שעה"כ כג ע"א).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דגלי דתניא כד סגיא יצרא בישא בבר נש לא סגיא אלא באינון עריין וכלהו חובי אחידן בההוא ערייא וכתוב לא תגלה כד אתתקן אתתקן לקבל ההוא דגלי ודא אקרי תשובה:</p>	<p>ששנינו כשמתגבר יצר הרע באדם, אינו מתגבר אלא באותן עריות, וכל החטאים אחוזים באותה ערוה, וכתוב לא תגלה. כשמתקן מתקן כנגד אותו שגלה, וזו נקראת תשובה.</p>
<p>אמר רבי יצחק כל חובי עלמא אחידן (ס"א דא) בדא עד דאימא אתגליא בניניהון וכד איהי אתגלייא כל אינון בנין אתגליין (בגינה) וכתוב (דברים כב ו) לא תקח האם על הבנים וכד אתתקן עלמא לתתא אתתקן כלא עד דסלקא תקונא לאימא קדישא ומתתקנא ואתכסייא ממה דאתגליא ובגין כך כתיב (תהלים לב א) אשרי נשוי פשע כסוי הטאה וכדין אקרי תשובה תשובה ודאי וכדין יום הכפורים אתקרי כמה דכתיב (ויקרא טז ל) מכל הטאתיכם לפני יהוה תטהרו אמר רבי</p>	<p>אמר רבי יצחק כל חטאי העולם אחוזים זה בזה, עד שהאם מתגלה בגללם, וכשהיא מתגלה, כל אותם הבנים מתגלים (בשבילה), וכתוב לא תקח האם על הבנים. וכשנתקן העולם למטה הכל מתתקן, עד שעולה התיקון לאם הקדושה ומתתקנת ומתכסית ממה שהתגלתה, ולכן כתוב אשרי נשוי פשע כסוי הטאה, ואז נקראת תשובה, תשובה ודאי. ואז נקרא יום הכפורים, כמו שכתוב מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו. אמר רבי</p>
<p>טז/א</p>	
<p>יהודה אימתי אתקרי תשובה⁴⁹⁹ כד אימא מתכסייא וקיימא בחדוא על בנין דכתיב (תהלים קיג ט) אם הבנים שמחה ותבאת בקיומא ומאן דהוה סגיר תב לאתריה וכלהו תבין חד לחד ומתברכאן כל חד וחד וכדין אתקרי תשובה (שלימא) תשובה סתם לאכללא כלא:</p>	<p>יהודה מתי נקראת תשובה, כשהאם מתכסה ועומדת בשמחה על הבנים, שכתוב (תהלים קיג) אם הבנים שמחה, ושבה לקיום. ומי שהיה סגור, שב למקומו, וכולם שבים אחד לאחד, ומתברכים כל אחד ואחד, ואז נקראת תשובה (שלימה), תשובה סתם להכליל הכל.</p>
<p>אמר רבי יצחק כד מתכשר עלמא כוליה מתכשר כחדא כתיב (תהלים קח ה) כי גדול מעל שמים חסדך מעל שמים דסלקא לעילא מאתר דאקרי שמים ומאי איהו דא איהי אימא והיינו דאקרי תשובה רבי יהודה אמר דיקא דכתיב מעל שמים אלמלא כתיב על שמים משמע ההוא אתר דקיימא על שמים ולא יתיר כיון דאמר מעל שמים משמע ההוא אתר דקיימא על השמים לעילא לעילא (ס"א ומאי איהו איהי אימא והיינו דאקרי תשובה) דתאנא בההוא זמנא דמתכשרן עובדין לתתא ואימא בחדוותא אתגלייא עתיקא קדישא ותב נהורא לזעיר אנפין וכדין כלא בחדוותא כלא בשלימו כלא אשתכחו בברכאן ורחמין זמינין ועלמין כלהו בחדוותא הדא הוא דכתיב (מיכה ז יט) ישוב ירחמנו יכבוש עונותינו מאן ישוב ישוב עתיקא קדישא לאתגלייא בזעירא ישוב</p>	<p>אמר רבי יצחק כשמתכשר העולם, כלו מתכשר כאחד. כתוב כי גדול מעל שמים חסדך, מעל שמים, שעולה למעלה מהמקום שנקרא שמים, ומיהו, זוהי האם, והיינו שנקראת תשובה. רבי יהודה אומר מדיוק שכתוב מעל שמים, אלמלא כתוב על שמים משמע אותו מקום שעומד על שמים ולא יותר, כיון שאמר מעל שמים, משמע אותו מקום שעומד על השמים למעלה למעלה. ומאי, היא אמא, וזהו שנקרא תשובה, ששנינו באותו זמן שמכשרים המעשים למטה והאם בשמחה, מתגלה העתיק הקדוש, ושב האור לזעיר אנפין, ואז הכל בשמחה, הכל בשלמות, הכל נמצאים בברכות, והרחמים מזומנים, וכל העולמות בשמחה, זהו שכתוב ישוב ירחמנו יכבוש עונותינו, מי ישוב, ישוב העתיק הקדוש להתגלות בזעיר, ישוב להתגלות שהיה סתום בראשונה, והכל נקרא תשובה.</p>

⁴⁹⁹ ע"י ה"ג מדות הרחמים מתקבל התשובה, ונקרא ע"ז הבינה בשם תשובה כנודע, וכמש"כ בזה"ק ויקרא (טז ע"א) ע"ש וברע"מ (פ' נשא דף קכב וקכג). וכן כל ה"ג תיקונים הם נפקין מהבינה דהמ"ס וכמ"ש בשער א"א (פרק י), ובהם מתקיים העולם, והוא מדת התשובה שאמר הפדר"א שעל ידו נתקן הכל. והכוונה הוא על האור הדעת עלאה אשר ממנו הוא השם מ"ה אשר יצא בעת התיקון (דע"ה ח"ב ג ע"ד).

זהר ויקרא חלק א'

<p>לאַתגלייא דהוה סתים בקדמיתא וכלא אתקרי תשובה⁵⁰⁰:</p>	
<p>אמר רבי יהודה כלל כלל כלל כלל סתם, וכתוב למען ישוב ה' מחרון אפו ונתן לך רחמים. אמר רבי יצחק הכל הוא ודאי, והרי בארנו את הדברים לפני רבי שמעון. והשיב את הגזלה, שם שאלו החברים מפני מה בגזלה, כתוב והשיב את הגזלה ולא יותר. אלא הרי בארנו שזה שם יראה העליונה כמו התחתונה, וזה שגונב שם את היראה התחתונה כנגדו ולא היראה העליונה. מה כתוב למעלה, נפש כי תחטא כמו שאמרנו שהתורה והקדוש ברוך הוא תמהים עליו, ואומרים נפש כי תחטא וגו', וכתוב נפש כי תמעול מעל וגו', או נפש כי תשבע וגו'.</p>	<p>אמר רבי יהודה הכל בכלל, הכל סתם, וכתוב למען ישוב ה' מחרון אפו ונתן לך רחמים. אמר רבי יצחק הכל הוא ודאי, והרי בארנו את הדברים לפני רבי שמעון. והשיב את הגזלה, שם שאלו החברים מפני מה בגזלה, כתוב והשיב את הגזלה ולא יותר. אלא הרי בארנו שזה שם יראה העליונה כמו התחתונה, וזה שגונב שם את היראה התחתונה כנגדו ולא היראה העליונה. מה כתוב למעלה, נפש כי תחטא כמו שאמרנו שהתורה והקדוש ברוך הוא תמהים עליו, ואומרים נפש כי תחטא וגו', וכתוב נפש כי תמעול מעל וגו', או נפש כי תשבע וגו'.</p>
<p>אמר רבי יצחק נפש⁵⁰² כתיב ולא רוח ולא נשמה והכא גופא (ס"א רוחא) ונפש דכתיב (ויקרא ה כג) והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה מאן דבעי לתקנא עובדוי כמה דאמרן והשיב מאן והשיב אלא כמה דיתקן עובדין בגין דיתיב מבועי מייא לאתרייהו לאשקאה נטיען דהא הוא גרים בחובוי לאתמנעא מנייהו ועל דא והשיב את הגזלה וגו' כמה דאתמר (ע"ב):</p>	<p>אמר רבי יצחק כתוב נפש ולא רוח ולא נשמה, וכאן גוף (רוח) ונפש, שנאמר והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה, מי שרוצה לתקן את מעשיו כמו שאמרנו. והשיב, מי זה והשיב, אלא כמי שיתקן מעשים כדי שישב מעיינות המים למקומם, להשקות את הנטיעות, שהרי הוא גרם בחטאיו למנוע מהם, ועל זה והשיב את הגזלה וגו' כמו שנתבאר.</p>
<p>רבי אבא הוה יתיב קמיה דרבי שמעון עאל רבי אלעזר בריה אמר רבי שמעון כתיב (תהלים צב יג) צדיק כתמר יפרח וגו' צדיק כתמר מאי כתמר דהא מכל אילני עלמא לית דמתעכב לאפרהא כמו תמר דסליק לשבעין שנין מאי טעמא כתמר אלא אף על גב דקרא אסחיד</p>	<p>רבי אבא היה יושב לפני רבי שמעון, נכנס רבי אלעזר בנו, אמר רבי שמעון כתוב צדיק כתמר יפרח וגו', צדיק כתמר, מה זה כתמר, שהרי מכל האילנות של העולם אין מי שמתעכב לפרוח כמו תמר, שעולה לשבעים שנים. למה כתמר, אלא אף על גב שהכתוב מעיד, החברים כולם אין רוצים לגלות, אבל</p>

⁵⁰⁰ אמרו בזוה"ק (פרשת ויקרא טז ע"א) על ה"ג תיקונים, וכלא אתקרי תשובה ע"ש, ומהם נתקנו כל המלכין קדמאין כנודע בספד"צ פ"א. והרי אמר הפרד"א ג"כ כי יסודות כל הבריאה הנה הם נעשו קודם שנברא העולם והוא בסוד כל דברינו הנז' (דע"ה ח"א א ע"ג).

⁵⁰¹ יג ע"ב (הערת הזהר). הנפש היא קרובה להקליפה, ובסוד (ויקרא ד ב) נפש כי תחטא (כמ"ש הרב בשער עקודים (פרק ב) וכן הגר"א בספד"צ (פ"ד דף כט ע"א) והוא בזוה"ק ויקרא טז ע"א) שכל החטאים הם בנפש וכן כל העונשים הם בנפש משום שהיא בעץ הדעת טו"ר, והיא קרובה אל הקליפה (דע"ה ח"ב צ ע"ג).

⁵⁰² אחר כך יתודה סדר הוידוי על עונותיו וצריך להתודות מעומד כנודע וכו' כשאתה מתודה, צריך שתכוין שאתה עומד בעולם העשיה, ונודע שהנפש הוא מעולם העשיה. גם נודע שהנפש היא החוטאת, בסוד ונפש כי תחטא. והנה בחי' נפשך היא האומרת עתה הוידוי הזה, וסוד הענין הוא לפי שעתה רוצה האדם לישן, והשינה היא אחד מס' במיתה. ובפרט עתה שכונתך היא להעלות נפשך בסוד מ"ן למעלה כנז' בדרושים שקדמו, ולכן צריך שתחשוב בעצמך כאלו עתה אתה נפטר מן העולם, ורוצונך להעלות נפשך למעלה כנז'. והנה בהיות החטאים מצויים בנפש הקלי' דביקים בה ואינן מניחי' אותה לעלות, ולכן באמרך הוידוי בלב שלם, מתפרדין הקלי' מנפשך אשר בעולם העשיה, ואז עי"כ תוכל לעלות לעולמות העליונים, ותכוין בלב שלם כאלו אתה עומד לפני ב"ד ונידון לפנייהם ונתחייב מיתה, ואתה מוסר עצמך לקבל מיתה בסבר פנים יפות ע"י ב"ד לכפר עונות וכו' (שעה"כ נה ע"א). ועי' עוד פי' הרמב"ן על התורה (ויקרא ד ב). לקמן כה ע"ב (לש"ו), ועי' פרדס רמונים - שער לא פרק י.

זהר ויקרא חלק א'

<p>חברייה כלהו לא בעו לגלאה אבל צדיק כתמר יפרח על גלותא דבבל אתמר דהא לא תבת שכינתא לאתרהא אלא בסוף שבועין שנין הדא הוא דכתיב (ירמיה כט י) כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקוד אתכם ודא הוא צדיק כתמר יפרח דסליק דבר ונוקבא לשבעין שנין:</p>	<p>צדיק כתמר יפרח, זה נאמר על גלות בבל, שהרי לא שבה שכינה למקומה, אלא לסוף שבעים שנה, זהו שכתוב כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקוד אתכם, וזהו צדיק כתמר יפרח, שעולה זכר ונקבה לשבעים שנה.</p>
<p>צדיק דא קודשא בריך הוא הדא הוא דכתיב (תהלים יא ז) כי צדיק ה' צדקות אהב וכתיב (שמות ט כז) יהוה הצדיק וכתיב (ישעיה ג י) אמרו צדיק כי טוב (תהלים צב ג) כארו בלבנון ישגא מהו ארו דא קודשא בריך הוא דכתיב (שה"ש ה טו) בחור כארזים (דיתוב על כרסייא דיעקב שלימא) בלבנון ישגא בלבנון ודאי ודא הוא עדן דלעילא⁵⁰³ דעליה כתיב (ישעיה סד ג) עין לא ראתה אלהים זולתך והאי ארו בההוא אתר עלאה ישגא ודא בגלותא בתראה הוא כהאי ארו דאתעכב לסלקאה ומשעתא דסליק⁵⁰⁴ עד דקאים בקיומיה הוא יומא ושירותא דיומא אחרינא עד דעביד צל בנהורא דיממא וארו לא סליק אלא בעדונא דמיא כמה דאת אמר (במדבר כד ו) כארזים עלי מים כך ארו בלבנון ישגא דמתמן נפיק מבוועא ונהרא דמיא לאשקאה וארו דא קודשא בריך הוא דכתיב (שיר ה טו) בחור כארזים שתולים בבית יהוה לזמנא דמלכא משיחא:</p>	<p>צדיק זה הקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב כי צדיק ה' צדקות אהב, וכתוב (שמות ה) ה' הצדיק, וכתוב (ישעיה ג) אמרו צדיק כי טוב. כארו בלבנון ישגא, מה זה ארו, זה הקדוש ברוך הוא, שכתוב בחור כארזים (שיושב על כסא של יעקב השלם). בלבנון ישגא, בלבנון ודאי, וזהו העדן שלמעלה, שעליו כתוב (שם סד) עין לא ראתה אלהים זולתך, והארו הזה באותו מקום עליון ישגא, וזה בגלות האחרונה הוא כמו הארו הזה שמתעכב לעלות, ומשעה שעולה עד שעומד בקיומו הוא יום, ותחילת היום האחר, עד שעושה צל באור היום, והארו לא עולה אלא בעדון של המים, כמו שנאמר (במדבר כד) כארזים עלי מים כך ארו בלבנון ישגא, שמשם יוצא מעיין ונהר של המים להשקות, וארו זה הקדוש ברוך הוא, שכתוב (שיר ה) בחור כארזים שתולים בבית ה', לזמנו של מלך המשיח.</p>
<p>בחצרות אלהינו יפריחו בתחיית המתים עוד ינובון בשיבה בההוא יומא דישתכח עלמא חרוב דשנים ורעננים יהיו לבתר דכתיב (ישעיה סו כב) השמים החדשים⁵⁰⁵ והארץ החדשה וכדין (תהלים קד לא) ישמח יהוה במעשיו כתיב וכל כך:</p>	<p>בחצרות אלהינו יפריחו, בתחיית המתים. עוד ינובון בשיבה, באותו יום שהעולם ימצא חרוב דשנים. ורעננים יהיו, לאחר שכתוב (ישעיה סו) השמים החדשים והארץ החדשה, ואז ישמח ה' במעשיו כתוב, וכל כך</p>
<p>מז/ב</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>למה להגיד כי ישר יהוה צורי ולא עולתה בו</p>	<p>למה להגיד כי ישר ה' צורי ולא עולתה בו.</p>

⁵⁰³ אבא, ואמר "עילאה" לאפוקי חכמה דז"א (יהל אור).

⁵⁰⁴ ר"ל, אלף שנה של הגלות ועוד חצי היום עד חצי שעה אחר חצות, שאז מתחיל היום להעריב (יהל אור).

⁵⁰⁵ משורש הדינין אשר בהמלכות, הנה הוא כל סוד הצמצום אשר מזה נמשך כל תכונת העביות, שהוא כל ענין דגוף וכלים. וע"י השתלשלות המדרגות של המלכיות אשר מפרצוף לפרצוף ומעולם לעולם, הנה נתגלמו שרשי הדינין שבה להוציא מהם כל תכונת העביות וגוף וכלים הראוי לכל עולם. אך ע"י המתקת הדינין אשר ע"י התיקונים דלעתיד. [והתיקונים הנה הם ע"י אחד מב' דברים, אם ע"י התורה והמצוה, אם ע"י כל המאורעות והעונשים אשר בעוה"ז ובעולם הנפשות, וכנודע ל"ז בדברינו בספר הקדוש ובספר הדעה, אך ע"י אלו ב' דברים הנה יושלם התיקון עכ"פ]. ויתמתקו ויתבסמו כל הדינין, ואז הנה יתוקן ג"כ כי יתבטל ויזדכך כל העביות, ויתוקן ויתעלה כל חומר לצורה וכל גוף לנשמה, והוא חידוש העולם דלעתיד, ע' זוה"ק ויקרא (טז סע"א) ובסוף פ' ואתחנן (דף ער ע"ב), ובפדר"א (פרק נא) (כללים ח"ב נ ע"א).

זהר ויקרא חלק א'

(תהלים צב מז):	
<p>תו פתח ואמר (משלי טז כח) איש תהפוכות⁵⁰⁶ ישלח מדון ונרגן מפריד אלוף⁵⁰⁷ איש תהפוכות ישלח מדון כמה דאמרן חייביא עבדי פנימו לעילא⁵⁰⁸ ונרגן מפריד אלוף מפריד אלופו של עולם ודא קודשא בריך הוא דבר אחר איש תהפוכות ישלח מדון מהו ישלח ישלח לאינון נטיען מדון דינקן מסטרא דדינא ונרגן מפריד אלוף כמה דאמרן חייביא עבדין פנימו לעילא מפריד דיחודא לא אשתכח מפריד למטרוניתא ממלכא ולמלכא ממטרוניתא:</p>	<p>עוד פתח ואמר, (משלי טז) איש תהפוכות ישלח מדון ונרגן מפריד אלוף. איש תהפוכות ישלח מדון, כמו שאמרנו הרשעים עושים פגם למעלה, ונרגן מפריד אלוף, מפריד אלופו של עולם, וזה הקדוש ברוך הוא. דבר אחר איש תהפוכות ישלח מדון, מה זה ישלח, ישלח את אותן נטיעות מדון שיונקים מן הצד של הדין. ונרגן מפריד אלוף, כמו שאמרנו הרשעים עושים פגם למעלה, מפריד שהיחוד לא נמצא, מפריד את המלכה מהמלך, ואת המלך מהמלכה.</p>
<p>ובנין כך לא אקרי אחד דאחד לא אקרי אלא כד אינון בזווגא חדא ווי לאינון חייביא דעבדין פרודא לעילא זכאין אינון צדיקיא דאינון מקיימין קיומא דלעילא וזכאין אינון מאריהון דתשובה דתייבין בלא לאתריהו ועל דא תנינן אתר דבעלי תשובה יתבי צדיקים גמורים לא יתבי ביה מאי טעמא אלא אינון אתתקנו באתר עלאה⁵⁰⁹ באתר דשקיו דגנתא משתכח מתמן ודא הוא תשובה ועל דא אקרון בעלי תשובה:</p>	<p>ולכן לא נקרא אחד, שאחד אינו נקרא אלא כשהם בזוג אחד, אוי לאותם הרשעים שעושים פירוד למעלה, אשרי אותם הצדיקים שמעמידים את הקיום שלמעלה, ואשרי בעלי התשובה שמישיבים הכל למקומם. ועל זה שנינו, המקום שבעלי תשובה יושבים צדיקים גמורים לא יושבים בו. למה, אלא ההם התתקנו במקום עליון, במקום משם נמצאת השקאת הגן, וזוהי תשובה, ועל זה נקראים בעלי תשובה.</p>
<p>ואלין אתתקנו באתר אחרא דאקרי צדיק ועל דא אלין יתבין באתר עלאה ואלין יתבין באתר זוטרא מאי טעמא אלין תייבין מיא לאתריהו מאתר עלאה דנהרא עמיקא⁵¹⁰ עד ההוא אתר</p>	<p>ואלו מתתקנים במקום אחר שנקרא צדיק, ועל זה אלה יושבים במקום עליון, ואלה יושבים במקום קטן. למה, אלו משיבים מים למקומם מהמקום העליון של הנהר העמוק, עד אותו מקום שנקרא צדיק, וצדיקים גמורים</p>

⁵⁰⁶ הוא הבלתי קיים בעבודת ה' והמתהפך מטוב לרע ותוהא על מעשים טובים שעשה, והוא מהפך סדרו של עולם שהוא שהקדושה תגבר על החיצונים (רמ"ז).

⁵⁰⁷ המשתמשים בקבלה מעשיית בלי כוונת וידיעת יחודי השמות למעלה, הנה הם מקצצים בנטיעות, ועליהם נאמר (משלי טז כח) ונרגן מפריד אלוף (כמ"ש בזה"ק ויקרא טז ע"ב, ופ' צו לא ע"א, ופ' אחרי עד ע"א, וכן בהשמטות זוהר בראשית רסב ע"א) (הקדו"ש נב ע"ד), בכח הבחירה הניתן בהבריאה שהיא מסוד הפירוד, ובסוד שנאמר (משלי טז כח) ונרגן מפריד אלוף (ע' זוהר ח"א לד ע"א וח"ג טז ע"ב, לא ע"א, עד ע"א), והנה יוצא ע"ז מציאות הרע אשר מסוד עולם התוהו מן הכח אל הפועל תמיד בכל תוקפו (כללים ח"א לה ע"ג).

⁵⁰⁸ שמחסיר משם כל אותו האור והשפע של המעשים הטובים שעשה, ומורידו למטה ומגביר כח הקליפות להעיז ולהתגרות על הקדושה. והענין הוא שמתחילה כשנתהוו הקליפות הושפע בהן די חיותן בצמצום ובזה היו נכנעות אל הקדושה כי כן היה רצונו של מקום, אבל כדי שתהיה בחירה ושכר ועונש המציא בהם כח תאוה וחשק לפתות את בני אדם ולהחטיאו, והוא ממש ענין המשל שהמשיל בזוהר פרשת תרומה קסג ע"א מאותה זונה שצוה אותה המלך לפתות את בנו וכו', (רמ"ז).

⁵⁰⁹ פ' בינה וז"ש באתר דשקיו דגנתא משתכח מתמן דהיינו בינה שהז"א השקאתו היא משם (מ"מ). וז"ש (ברכות ל"ד ע"ב) במקום שבע"ת עומדים שם אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד, כי הצדיקים הגמורים הם בסוד מדרגת הרוח שתלוי בעבודה בסטרא דכורא, אבל בע"ת צריכים לעלות לבינה בבחינת סיוע עליון בסוד מ"ש שחותר חתירה מתחת כסה"כ מקום ששם אין בחירה ועבודה ואינו תלוי ביד האדם, ומשם הוא תיקונו, וכן הוא בסוד אלף הז' שאז מלכות סלקא לבינה, הוא ג"כ בסוד התשובה למקום שאין שם עבודה, ובינה מעברת ממנה כל הקלקולים שהיו דבוקים בה בסוד דנפקא מאתלטייא, ונותנת בה אורות חדשים מה שלא היה בתחילה, והיינו סוד הגדרים וסייגים שצריך בע"ת מה שאינו לפי הגבול של התורה בחיוב העבודה, וז"ס ההפרש שבין תיקוני בגלתא ובין תיקוני הדיקנא, והענין סוד נורא מאד (פת"ש א"א לא).

⁵¹⁰ ע"ל י ע"ב חד נהרא עמיקא כו' (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דאקרי צדיק וצדיקים גמורים נגדין לון מההוא אתר⁵¹¹ דאינון יתבי להאי עלמא ועל דא אלין עלאיין ואלין תתאיין זכאה חולקהון דמארי תשובה וזכאה חולקהון דצדיקייא דבגיניהון עלמא מתקיימא:</p>	<p>נמשכים מאותו מקום שהם יושבים לעולם הזה, ועל כן אלו עליונים ואלו תחתונים, אשרי חלקם של בעלי התשובה, ואשרי חלקם של הצדיקים, שבגללם העולם עומד.</p>
<p>הדא הוא דכתיב (ויקרא ה כג) והיה כי יחטא ואשם וגו' מה כתיב לעילא (ויקרא ה כב) או מצא אבדה וכחש בה וגו' דהא בגין דא אסתלק קודשא בריך הוא מכלא כביכול קודשא בריך הוא לא אשתכח בקיומיה דהא כנסת ישראל אתפרשא מאתרהא הדא הוא דכתיב (ירמיה ז כח) אבדה האמונה מאי אמונה דא כנסת ישראל⁵¹² כמה דאת אמר (תהלים צב ג) ואמונתך בלילות אבדה האמונה כמה דאת אמר (ירמיה ט יא) על מה אבדה הארץ וכלא חד והא אוקימנא אבדה ולא נאבדת⁵¹³ ולא אבודה כנוונא דא (ישעיה נז א) הצדיק אבד אבוד או נאבד לא כתיב אלא אבד הדא הוא דכתיב (ירמיה ז כח) אבדה האמונה בגין כך והשיב את הגזלה או את האבדה וגו':</p>	<p>זהו שכתוב והיה כי יחטא ואשם וגו', מה כתוב למעלה, או מצא אבדה וכחש בה וגו', שהרי בשביל זה מסתלק הקדוש ברוך הוא מהכל. כביכול הקדוש ברוך הוא לא נמצא בקיומו, שהרי כנסת ישראל נפרדה ממקומה, זהו שכתוב אבדה האמונה, מה זו האמונה, זו כנסת ישראל כמו שנאמר ואמונתך בלילות. אבדה האמונה, כמו שנאמר על מה אבדה הארץ, והכל אחד. והרי בארנו אבדה ולא נאבדת ולא אבודה, כדוגמא זה הצדיק אבד, לא כתוב אבוד או נאבד אלא אבד, זהו שכתוב אבדה האמונה, בשביל כך והשיב את הגזלה או את האבדה וגו'.</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>אמר רעיא מהימנא דוכתיין אית בגיהנם רשימין למחללי שבתות בפרהסיא ולא חזרין בתיובתא מאותו חלול וממנן עלייהו ואוף הכי דוכתיין אית בגיהנם לאינון דמגלי עריין⁵¹⁴ ולאינון דמגליין פנים בתורה שלא כהלכה ולאינון דשפכין דם נקי ולאינון דאומין לשיקרא ולאינון דשכבין עם נדה או בת אל נכר או זונה או שפחה ואוף הכי לעובר על שס"ה לא תעשה לכל חובא אית דוכתא בגיהנם וממנא עליה ושטן יצר הרע דיליה ממנא על כלהו חובין ודוכתיין וממנן דיליה:</p>	<p>אמר הרועה הנאמן, מקומות יש בגיהנם רשומים למחללי שבתות בפרהסיא ולא חוזרים בתשובה מאותו חלול, וממונים עליהם. וכמו כן כאן יש מקומות בגיהנם לאותם שמגלים עריות, ולאותם שמגלים פנים בתורה שלא כהלכה, ולאותם ששופכים דם נקי, ולאותם שנשבעים לשקר, ולאותם ששוכבים עם נדה או בת אל נכר או זונה או שפחה. וכמו כן כאן למי שעובר על שס"ה לא תעשה, לכל חטא יש מקום בגיהנם וממונה עליו, ושטן יצר הרע שלו ממונה על כל החטאים, והמקומות והממונים שלו.</p>
<p>ואי הדר בתיובתא מה כתיב (ישעיה מד כב) מחיתי כעב פשעיך אתמחו רשימין דרשיעיא המקום של הגיהנם מכל חטא וחטא, ויש</p>	<p>ואם חוזר בתשובה, מה כתוב מחיתי כעב פשעיך, נמחו הרשומים של הרשעים של המקום של הגיהנם מכל חטא וחטא, ויש</p>

⁵¹¹ מצדיק (יהל אור).

⁵¹² אור קדושתו ית"ש המתפשט ושורה אצל כותל מערבי, הנה זה עומד אחר כתלנו (כמ"ש בשמו"ר פ"ב סי' ב'), ומשם מתפשט ושוכן בישראל, והוא השכינה הקדושה אמונת ישראל כנסת ישראל, כי היא כלל ישראל כנ"ל, והיא נקרא אמונה (כמ"ש בפ' ויקרא טז ע"ב, ופ' בהר קי ע"ב, ופ' בלק קצח ע"ב) (דע"ה ח"א פא ע"א).

⁵¹³ פ' שאבדה לבעלה שאינו מזדווג עמה א"נ אבד השפע שהיה בא לו תחלה (מ"מ).

⁵¹⁴ חשיב כאן ה' עבירות חמורות דהיינו ע"ז ג"ע ש"ד חילול שבת ושבועת שקר, שהן ה' עבירות שכנגדן ה' של ה'שטן החמורות מכלם, ובכאן אמר עמ"ש רז"ל השט"ן עולה שס"ד דביוה"כ לית ליה רשום וכו', והנה יש שס"ה ל"ת עם הל"ת שיש ביוה"כ רק לא נאמר בלשון ל"ת משום טעם רז"ל ודו"ק (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דדוכתא דגיהנמ מכל חובה וחובה ואית חובין רשימין לעילא⁵¹⁵ ולא לתתא⁵¹⁶ ואית דרשימין לתתא ולא לעילא ואית דרשימין לתתא ולעילא אתמחון לתתא אתמחון לעילא בתר דאהדר בתיובתא ועוד אוקמוה מארי מתניתין רשע עונותיו חקוקים לו על עצמותיו⁵¹⁷ צדיקים זכויותיו חקוקים לו על עצמותיו אמאי בגין למהוי רשימין בין בעלי חוביהון לאשתמודעא בהו:</p>	<p>חטאים רשומים למעלה ולא למטה, ויש שרשומים למטה ולא למעלה, נמחו למטה נמחו למעלה, אחר שחזר בתשובה. ועוד בארו בעלי המשנה, רשע עונותיו חקוקים לו על עצמותיו, צדיקים זכויותיו חקוקים לו על עצמותיו, למה כדי להיות רשומים בין בעלי החטאים שלהם, להודיע בהם.</p>
<p>וקלא נפיק עליה האי רשע איהו ישרפו עצמותיו בגיהנמ ואוקימנא נשמות של רשעים הן הן המזיקים בעולם ודינא דלהון אוקמוה עליהו מארי מתניתין דנשמתהון נשרפת ונעשית אפר תחת כפות רגלי הצדיקים ובמה נשרפים באש הכסא, שנאמר בו (דניאל ז) כרסייה שביבין די נור גלגלוהי נור דלק [כסא ניצוצים של אש גלגליו אש דולק] (ונהר דינור שופע ויוצא) מארבע חיות של אש שסובבים את כסא הדין, שהוא אדני, דין של המלכות דין.</p>	<p>וקול יוצא עליו, זהו רשע ישרפו עצמותיו בגיהנמ, ובארנו נשמות של רשעים הן הן המזיקים בעולם, והדין שלהם בארו עליהם בעלי המשנה, שנשמתם נשרפת ונעשית אפר תחת כפות רגלי הצדיקים, ובמה נשרפים באש הכסא, שנאמר בו (דניאל ז) כרסייה שביבין די נור גלגלוהי נור דלק [כסא ניצוצים של אש גלגליו אש דולק] (ונהר דינור שופע ויוצא) מארבע חיות של אש שסובבים את כסא הדין, שהוא אדני, דין של המלכות דין.</p>
<p>וההוא נהר⁵¹⁸ אתמר ביה נהר די נור נגיד ונפק מן קדמוהי נשמתהון דצדיקייא טבלין⁵¹⁹ ומתדכין ביה ונשמתהון דרשיעי נידונין ביה ואתבעירו קמיה כקש לפני אש והיינו אש אוכלת אש יְהוָה איהי חמה⁵²⁰ נרתיקה דיליה אדני:</p>	<p>ואותו נהר, נאמר בו (שם) נהר דינור שופע ויוצא מלפניו, נשמות הצדיקים טובלות ונטהרות בו, ונשמות הרשעים נדונים בו, ובווערים לפניו כמו קש לפני אש, והיינו אש אוכלת אש יְהוָה הוא חמה, ונרתיקו אדני</p>
<p>יזא</p>	
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>והיינו רזא דאוקמוה לעתיד לבא מוציא הקדוש ברוך הוא חמה מנרתיקה צדיקים מתרפאין בה ורשעים נדונים בה:</p>	<p>והיינו הסוד שפרשוהו לעתיד לבא מוציא הקדוש ברוך הוא חמה מנרתיקה, צדיקים מתרפאין בה ורשעים נדונים בה.</p>
<p>ומחיוון דכרסייא דדינא הוה נחית אריה של דאשא למיכל קרבנין אינון דממנן על כל אבר דחב מחבל קמיגור אחד כמה דאוקמוה עשה עבירה אחת קנה לו קמיגור אחד ומיד דנחת אש</p>	<p>ומהחיות של כסא הדין היה יורד אריה של אש לאכול את הקרבנות, אותם הממונים על כל אבר שחטא מחבל קטגור אחד. כמו שבארוה עשה עבירה אחת קנה לו קטגור אחד, ומיד שירדת אש של גבוה ושורפת את אותם</p>

⁵¹⁵ ר"ל לעילא בגהנמ של מעלה (יהל אור).

⁵¹⁶ בגיהנמ של מטה בארץ, והן כנגד הפגמים אם בשמים ת"ת או בארץ מלכות או בשניהן כמ"ש יגלו שמים כו' (יהל אור).

⁵¹⁷ משום דאחר כליון הבשר נשאר העצמות ושל צדיק יש לו מנוחה משא"כ ברשע (יהל אור).

⁵¹⁸ ר"ל שהוא ג"כ אש (יהל אור).

⁵¹⁹ כמ"ש שהטבילה באש שנאמר (במדבר לא כג): כל דבר אשר וכו' [יבא באש תעבירו באש וטהר] (יהל אור).

⁵²⁰ דשני כסאות הן, כסא רחמים וכסא דין, והן בינה ומלכות וכל א' כלול בשני' ובמלכות הן נוקבין חמה ולבנה ובבינה הן דכורין שמש וירח כמ"ש בתיקו"ז (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>של גבוה ואוקיד לון לאלין אברים ופדרין ואמורין דפרים וכבשים ועתודים⁵²¹ ועזים יהו"ה דנחית כאריה דאשא לאוקדא לון אתוקדון אברים דלהון אתוקדון מחבלן דממנן עלייהו ומתכפרין חובין דישראל דאינון אברים דשכינתא:</p>	<p>איברים ופדרים ואמורים של פרים וכבשים, ועתודים ועזים, יהו"ה שיוורד כאריה של אש לשרוף אותם נשרפים, האיברים שלהם נשרפים המשחיתים שממונים עליהם ומתכפרים חטאי ישראל, שהם אברי השכינה.</p>
<p>בההוא זמנא חיוון מתקרבין דממנן על זכוון דאינון מכרסייא דרחמי דאיהו תשובה אימא עלאה ובמה מתקרבין בשם יהו"ה דעאל בהון ובגין דא קרבן ליהו"ה דלית מאן דיכיל לקרב חיוון ויסודין⁵²² לאעלאה שלם בינייהו אלא שמייה דקריב בשמיה מים לאש ולא מכבה דא לדא וקריב רוחא לעפרא ולא מפריד ליה בההוא זמנא אינון שלמים⁵²³ חיוון ויסודין ואתקריאו קדשים דלית טמאים בינייהו⁵²⁴:</p>	<p>באותו זמן מתקרבות החיות הממונות על הזכויות שהם מכסא הרחמים שהיא תשובה, האם העליונה, ובמה מתקרבים, בשם יהו"ה שנכנס בהם, ולכן הקרבן ליהו"ה, שאין מי שיכול לקרב חיות ויסודות להכניס שלום ביניהם, אלא שמו שמקרב בשמו, מים לאש, ולא מכבים זה את זה, ומקרב רוח לעפר ולא מפריד אותו. באותו זמן אלו השלמים חיות ויסודות ונקראים קדשים שאין טמאים ביניהם.</p>
<p>ועוד שלמים דא ה' בתראה דאיהו שלימו דעמודא דאמצעיתא בכל הויות דכלילין ביה לכל שית סטריין דיליה דאינון שית ספיראן ורזא דמלה חתם רום ופנה למעלה ביה"ו לימינא דחסד⁵²⁵ בהו"י לשמאלא דגבורה וה"י בעמודא דאמצעיתא יו"ה בנצח בהוד הי"ו ביסוד וי"ה אילנא דאחיד לון כלהו תפארת עץ עושה פרי (בראשית א יא) ובגין דא (קהלת יא ג) מקום שיפול העץ שם יה"ו:</p>	<p>ועוד שלמים זו ה' האחרונה, שהיא שלמותו של העמוד האמצעי בכל ההויות שכלולות בו, לכל ששת הצדדים שלו, שהן שש ספירות. וסוד הדבר חתם רום ופנה למעלה ביה"ו לימין של חסד, בהו"י לשמאל של גבורה, וה"י בעמוד האמצעי, יו"ה בנצח, בהוד הי"ו, ביסוד וי"ה. האילן שאוחז את כולם תפארת עץ עושה פרי, ולכן מקום שיפול העץ שם יה"ו.</p>
<p>ואוף הכי בכל הו"ה ה' בתראה שלמים לה ולכל הוויין דאחידן בה כגוונא דא יה"ו עם ה' יהו"ה הו"י עם ה' הו"ה וה"י עם ה' והי"ה ואוף הכי שאר הוויין ואינון ח"י אתוון דשית סטריין דכלילין בצדיק חי עלמין⁵²⁶ ועם ה' אתעביד ח"ה ורזא דמלה איהי ה' כגון תיבת נח⁵²⁷</p>	<p>וכמו כן כאן בכל הויה ה' אחרונה שלמים לה, ולכל ההויות שאחוזים בה, כדוגמא זה יה"ו עם ה' יהו"ה, הו"י עם ה' הויה, וה"י עם ה' והי"ה, וכמו כן כאן שאר ההויות, והם ח"י אותיות של ששת הצדדים שכלולים בצדיק חי העולמים, ועם ה' נעשה ח"ה. וסוד הדבר היא ה', כמו תבת נח, שכנס בה מכל מין ומין, שהם</p>

⁵²¹ כנגד ד' אותיות השם, וכצ"ל [אלים] ולא עתודים כי הם עזים ודוק (יהל אור).

⁵²² שהן בשם הו"ה כמש"ו (יהל אור).

⁵²³ ר"ל לשון שלום ולשון שלימים (יהל אור).

⁵²⁴ דלא מפריד הסט"א ביניהן (יהל אור).

⁵²⁵ למעלה בנצח – כצ"ל, והשמות מוטעין כאן ועי' בספר יצירה [(פ"א מ"ג) בירר שלש אותיות מן הפשוטות בסוד שלש אמות אמ"ש, וקבעם בשמו הגדול, וחתם בהם ששה קצוות. חמש חתם רום ופנה למעלה וחתמו ביה"ו, שש חתם תחת ופנה למטה וחתמו בה"ו, שבע חתם מזרח ופנה לפניו וחתמו בו"ה, שמונה חתם מערב ופנה לאחוריו וחתמו בו"ה, תשע חתם דרום ופנה לימינו וחתמו בו"ה, עשר חתם צפון ופנה לשמאלו וחתמו בה"ו], והכלל דבימין מתחילין ב' ובשמאל בה' ובאמצע ב' והצירופן כסדר (יהל אור). עי' לקמן רמג ע"ב (לש"ו), שם איתא שוה"י ביסוד, ועי' שביבי נוגה. ועי' הערה א' בסוף הספר.

⁵²⁶ שמעתי בשם מורי הרב זלה"ה על ענין זה כי ששה צרופי שם יה"ו אשר בשית סטריין אם תחבר בכל הויה מהם אות ה' אחרונה יהיו ששה הויות שהם בגימטריא יוס"ף שהוא ביסוד חי עלמין (שער מאמרי רשב"י). וכל אלו השמות דח"י אותיות הם כלולים בהיסוד, שלכן נקרא היסוד ח"י עלמין, כמ"ש הגר"א בספר יצירה שם (פרק א משנה י"ג סוף אופן א' יב ע"ב) וכן הוא בזוה"ק (פרשת ויקרא יז ע"א ופ' פנחס רמג ע"ב ובתיקונים טז ע"ב). ושורש כל אלו ה"ח הוא הח"י משחתין דשם הו"ה דעיינין (ביאורים ח"ב פ ע"ד).

⁵²⁷ שתיבה היא מלכות ונח יסוד (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דאתכניש בה מכל מין ומין דאינון שנים שנים⁵²⁸ שבעה שבעה לקרבנא שנים שנים ארבעה שבעה שבעה ארבעה עשר הא י"ח והתיבה ה' בה אשתלים חיה:</p>	<p>שנים שנים, שבעה שבעה לקרבן, שנים שנים ארבעה, שבעה שבעה ארבעה עשר, הרי י"ח, ותיבה ה', בה נשלמת חיה.</p>
<p>(ס"א פתח ואמר (שיה"ש ה א) באתי לגני וגו') וצדיק איהו כליל ו' דרגין ובגין דא תקינו למפתר ביה חלמא בתלת שלומות בתלת פדיונות דאיהו ו' בחושבן ו' ואיהו סלם דחלמא דיעקב כליל ו' ספיראן מוצב ארצה (בראשית כח יב) שכינתא תתאה ודא ה' תתאה וראשו דא י' ביה איהו צדיק שביעי⁵²⁹ מגיע השמימה דא אימא עלאה ודא ה' עלאה דמסמרא⁵³⁰ דחלמא ה' שלטא על י' דאיהו רישא דסולמא ה"י מן אלהי"ם⁵³¹ ובגין דא (בראשית כח יב) והנה מלאכי אלהי"ם עולים וגו'⁵³² ולא מלאכי יהו"ה אתון כסדרן עולים בחלם⁵³³ דאיהו כתר על ד' אתון דאתפשטותא דלהון מחכמה עד מלכות קדישא בגין דחכמה איהי י' בינה ה' שית ספיראן ו' מלכות ה' בתראה חלם כתר על כל אתון⁵³⁴:</p>	<p>(פתח ואמר באתי לגני וגו') והצדיק כולל שש דרגות, ולכן תקנו לפתור בו חלום בשלשה שלומות, בשלשה פדיונות, שהוא ו', בחשבון ו', והוא הסולם של חלום יעקב, כולל שש ספירות. מוצב ארצה שכינה תחתונה, וזו ה' התחתונה, וראשו זה י', בו הוא צדיק שביעי מגיע השמימה, זו האם העליונה, וזו ה' העליונה, שמצד החלום ה' שולטת על י', שהוא ראש הסולם, ה"י מן אלהים, ולכן והנה מלאכי אלהים עולים וגו'. ולא מלאכי יהו"ה, האותיות כסדרן עולות בחלום, שהוא כתר על ארבע אותיות שהתפשטות שלהן מחכמה עד המלכות הקדושה, משום שחכמה היא י', בינה ה', שש ספירות ו', מלכות ה' אחרונה, חולם כתר על כל האותיות.</p>
<p>זהר:</p>	
<p>אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם רבי אבא פתח הגידה לי שאהבה נפשי וגו' אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך וגו' הני קראי אוקמוה חבריא במשה⁵³⁵ בשעתא דהוה סליק מעלמא דאמר (במדבר כז טז) יפקוד יהו"ה אלהי הרוחות לכל בשר וגו' אשר יצא לפניהם וגו' ותנינן דעל גלותא אתמר⁵³⁶:</p>	<p>אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם, רבי אבא פתח הגידה לי שאהבה נפשי וגו', אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך וגו'. את הפסוקים הללו בארו החברים במשה בשעה שהיה עולה מן העולם, שאמר (במדבר כז) יפקוד ה' אלהי הרוחות לכל בשר וגו', אשר יצא לפניהם וגו', ושנינו שזה נאמר על הגלות.</p>
<p>ותא חזי הני קראי כנסת ישראל אמרן למלכא קדישא הגידה לי שאהבה נפשי כמה דאת אמר (שיר ג ג) את שאהבה נפשי ראיתם ולמלכא קדישא אתמר אנת שאהבה נפשי איכה תרעה בספרא דרב המנונא סבא אמר כל</p>	<p>ובא וראה הפסוקים הללו אמרה אותם כנסת ישראל למלך הקדוש, הגידה לי שאהבה נפשי, כמו שנאמר (שיר ג) את שאהבה נפשי ראיתם, ולמלך הקדוש נאמר, אתה שאהבה נפשי איכה תרעה. בספרו של רב המנונא סבא אומר כל זמן שכנסת ישראל נמצאת עם הקדוש ברוך הוא,</p>

⁵²⁸ שהוא הוי"ה פשוטה י"ה עם ו"ה שנים שנים ועוד פשוטו עם מלואו שהן ז' ז' כידוע (יהל אור).

⁵²⁹ ר"ל י' על הו' הוא ז' ולכן נקרא צדיק שבת שביעי והוא מסט' דתגא דס"ת כמש"ל (יהל אור).

⁵³⁰ והוי"ה שבכאן הוא היר"ה (יהל אור).

⁵³¹ א' בכתר פלא, ל' חכמה, ה' בינה, י' יסוד כנ"ל, מ' מלכות (יהל אור).

⁵³² עי' הערה ב' בסוף הספר.

⁵³³ ר"ל יסוד (יהל אור).

⁵³⁴ כאן חסר ותמצאהו לקמן דף רמו ע"ב ד"א וחלום וכו' (הערת הזהר).

⁵³⁵ פי' שמשה רבינו ע"ה אמר להקב"ה הגידה לי אתה שאהבה נפשי אותך איכה תרעה, דהיינו מי הוא שאתה ממנה אותו פרנס על הציבור (מ"מ).

⁵³⁶ פי' כדמפרש, ות"ח דהניא קראי וכו' (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>זמנא דכנסת ישראל אשתכחא ביה בקודשא בריך הוא⁵³⁷ כביכול קודשא בריך הוא בשלימו ורעי ברעותא ליה (ולאחרנין זן ליה) לב לגרמיה מההוא יניקו דחלבא⁵³⁸ (ס"א דמלכא) דאימא עלאה ומההוא יניקו דאיהו יניק אשקי לכל שאר אחרנין ויניק לון;</p>	<p>כביכול הקדוש ברוך הוא בשלמות ורועה ברצון אותו, (ואת האחרים הוא זן) את עצמו מאותה יניקת החלב (של המלך) של האם העליונה, ומאותה יניקה שהוא יונק משקה את כל שאר האחרים ומניק אותם.</p>
<p>ואוליפנא דאמר רבי שמעון כל זמנא דכנסת ישראל אשתכחת בקודשא בריך הוא קודשא בריך הוא בשלימו בחדווה ברכאן ביה שריין ונפקין מניה לכל שאר אחרנין וכל זמנא דכנסת ישראל לא אשתכחת ביה בקודשא בריך הוא⁵³⁸ כביכול ברכאן אתמנעו מניה ומכל שאר אחרנין ורזא דמלתא בכל אתר דלא אשתכח דבר ונוקבא ברכאן לא שראן עלוי ועל דא קודשא בריך הוא געי ובכי כמה דאת אמר (ירמיה כה ל) שאג ישאג על נוהו⁵³⁹ ומאי אומר אוי שהחרבתי את ביתי⁵⁴⁰ ושרפתי את היכלי וכו'.</p>	<p>ולמדנו שאמר רבי שמעון כל זמן שכנסת ישראל נמצאת עם הקדוש ברוך הוא, הקדוש ברוך הוא בשלמות בשמחה, שריות בו ברכות, ויוצאות ממנו לכל שאר האחרים, וכל זמן שאין כנסת ישראל נמצאת עם הקדוש ברוך הוא, כביכול הברכות נמנעות ממנו ומכל שאר האחרים. וסוד הדבר בכל מקום שאין נמצאים זכר ונקבה אין ברכות שורות עליו, ולכן הקדוש ברוך הוא גועה ובוכה, כמו שנאמר (ירמיה כח) שאג ישאג על נוהו, ומהו אומר, אוי שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי וכו'.</p>
<p>יזב</p>	
<p>ובשעתא דכנסת ישראל נפקת בגלותא אמרת קמיה הגידה לי שאהבה נפשי אנת רחימא דנפשא⁵⁴¹ אנת דכל רחימו דנפשי בך איכה תרעה איך תזון גרמך מעמיקא דנחלא⁵⁴² דלא פסיק איך תזון גרמך מנהירו דעדן עלאה⁵⁴³ איכה תרביין⁵⁴⁴ בצהרים איך תזון לכל אינון אחרנין⁵⁴⁵ דאשתקיין מנך תדירא⁵⁴⁶ ואנא</p>	<p>ובשעה שכנסת ישראל יצאה לגלות, אמרה לפניו הגידה לי שאהבה נפשי, אתה אהוב נפשי, אתה שכל אהבת נפשי בך, איכה תרעה, איך תזון את עצמך מעומק הנחל שלא פוסק, איך תזון את עצמך מהאור של העדן העליון, איכה תרביץ בצהרים, איך תזון את כל אלו האחרים שנשקים ממך תמיד, ואני הייתי נזונית</p>

⁵³⁷ עי' כל הענין בארוכה לקמן עד ע"ב (לש"ו).

⁵³⁸ מ"ש הרב [מטי ולא מטי פרק ד] בסוד הצדיק אבד, הוא בזוה"ק בראשית (נה ע"ב) נח (סז ע"א) ופ' שמות (ט ע"ב יא ע"א) פ' בשלח (נז סע"א) פ' בהעלותך (קנ ע"ב), וע' פ' ויקרא (יז ע"א) ופ' אחרי (עד ע"ב) (ביאורים ח"ב סח ע"ג).

⁵³⁹ פי' שואג על המלכות שהיא נוהו (מ"מ).

⁵⁴⁰ פי' בחי' ירושלים נק' ביתי, ובחי' ציון נק' היכלי, והם יסוד ומלכות דנוק' כנודע (מ"מ).

⁵⁴¹ ואם תאמר, למה בחינת נפש ולא בחינת גוף. אמר אנת "דכל רחימו דנפשא", פי' באותה בחינה יש חשק לו ולשאר הספירות, מפני שמקבלת מכולם. אמנם בחי' נפש אינה מקבלת מזולתו, ולכן "כל רחימו דנפשי בך" ולא לספירה אחרת כלל (אור יקר).

⁵⁴² היינו הבינה האחזה בחכמה (אור יקר), פי' בינה (מ"מ).

⁵⁴³ היינו מה שמאיר הכתר בחכמה, והכתר "עדן עילאה" בבחינת חכמה הנעלמה בו, שהוא נמשך לחכמה בסוד חכמות בחוץ תרונה, עדן עילאה ועדן תתאה, תרי מוחי (אור יקר). אבא (מ"מ).

⁵⁴⁴ לשון תרביץ החצר, לשון רביבי מים המשקים מקום היבש הצמא, וזהו שאמר "איך תיזון לכל אינון כו". ומלת "צהרים" לשון אורות, שהם שאר הספירות למטה ממנו. ואפשר שהת"ת נקרא צהרים, שהוא בין בוקר דאברהם וערב דיצחק, ועל שם שיונקים ממנו נקראים על שמו צהרים, וז"ש "לכל אינון וכו'" (אור יקר).

⁵⁴⁵ ולפי זה, איכה תרציץ, דהיינו כמו המכבד ומרביץ, דהיינו שממתיק הדינים שמתעוררים בצהרים, ובזה ממשך ז"א שפע לכל הספירות ולמלכות ולב"ע (מ"מ).

⁵⁴⁶ שאין להם מקום אלא ממך, ונקראים צהרים על שמך, עוד דייק לשון "תדירא", שהם מאירים תדיר בצהרים, איך יעמדו עתה אפילו רגע אחד בלי אור, אחר שהיו צהרים מאירים תדיר (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>הוינא אתונא⁵⁴⁷ מנך בכל יומא ומשתקיא ואשקינא⁵⁴⁸ לכל אינון תתאי⁵⁴⁹ וישראל אתזנו בי⁵⁵⁰:</p>	<p>ממך בכל יום ונשקית, ומשקה את כל אותם התחתונים, וישראל נזונו בי.</p>
<p>והשתא שלמה אהיה כעוטיה איך אהוי מתעטפא בלא ברכאן כד יצטרכו⁵⁵¹ אינון ברכאן ולא ישתכחוון בידי על עדרי חבריך היאך איקום עלייהו⁵⁵² ולא אהיה רעיא להו וזנא להו עדרי חבריך אלין אינון ישראל דאינון בני אבהן דאינון רתיכא קדישא לעילא:</p>	<p>ועכשיו שלמה אהיה כעוטיה, איך אהיה מתעטפת בלי ברכות, כשיצטרכו אותן ברכות ולא ימצאו בידי על עדרי חבריך, איך אעמוד עליהם, ולא אהיה רועה להם וזנה אותם, עדרי חבריך אלו הם ישראל, שהם בני האבות, שהם המרכבה הקדושה למעלה.</p>
<p>אמר ליה קודשא בריך הוא שבוק אנת דידי דהא דידי מלה טמירא הוא לאתידע אבל אם לא תדעי לך לגרמך הרי לך עיטא היפה בנשים כמה דאת אמר (שיר א טו) הנך יפה רעיתי צאי לך בעקבי הצאן אלין אינון צדיקיא דאינון נדשין בין עקבין ובגיניהון יהיב לך חילא לקיימא (ועם כל דא) ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים (שיה"ש א ח) אלין אינון תנוקות של בית רבן דעלמא מתקיימת בגיניהון ויהיבין חילא לכנסת ישראל בגלותא משכנות הרועים אלין בתי רבן⁵⁵³ אתר בית מדרשא דאשתכח אורייתא בהון תדירא:</p>	<p>אמר לה הקדוש ברוך הוא, תעזבי את את שלי, שהרי שלי הוא דבר סתום מלהודע, אבל אם לא תדעי לך לעצמך, הרי לך עצה, היפה בנשים, כמו שנאמר הנך יפה רעיתי, צאי לך בעקבי הצאן, אלה הם הצדיקים שהם נדשים בין העקבים, ובשבילם נתן לך כח לעמוד, (ועם כל זה) ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים, אלו הם תינוקות של בית רבן, שהעולם מתקיים בשבילם, ונותנים כח לכנסת ישראל בגלות. משכנות הרועים אלו בתי רבן, מקום בית המדרש שתמיד נמצאת בהם התורה.</p>
<p>דבר אחר אם לא תדעי לך היפה בנשים וגו' (שם) תא חזי בשעתא דצדיקיא אשתכחו בעלמא ואינון תנוקות של בית רבן משתכחי ולעאן באורייתא יכלא כנסת ישראל לקיימא עמהון בגלותא ואי לאו כביכול היא ואינון לא יכלי לאתקיימא בעלמא ואי זכאין אשתכחו אינון אתפסן בקדמיתא ואי לאו אינון גדיין דעלמא מתקיימא בגיניהון מתפסין בקדמיתא וקודשא בריך הוא סליק לון מעלמא אף על גב דלא אשתכח בהו חובה:</p>	<p>דבר אחר אם לא תדעי לך היפה בנשים וגו', בא וראה בשעה שצדיקים נמצאים בעולם, ואותם תינוקות של בית רבן נמצאים ועוסקים בתורה, כנסת ישראל יכולה לעמוד עמם בגלות, ואם לא כביכול היא והם אין יכולים להתקיים בעולם, ואם נמצאים צדיקים, אז הם נתפסים בראשונה, ואם לא אותם הגדיים שהעולם מתקיים בשבילם נתפסים בראשונה, והקדוש ברוך הוא מסלק אותם מן העולם, אף על גב שאין נמצא בהם חטא.</p>
<p>ולא דא בלחודוי אלא רחיק מניה לכנסת</p>	<p>ולא זה בלבד אלא מרחיק ממנו את כנסת</p>

⁵⁴⁷ היינו בחי' שפע מזונה ממש, שע"י היא מתפרנסת ומעמדת עצמה, שלא תהיה סוכת דוד הנופלת. ואפשר שבחי' זו נכללת באומר "שלמה אהיה כעוטיה" (אור יקר).

⁵⁴⁸ "אתזנא" הוא מזון, "ומתשקיא" הוא שפע המתרבה לה להשקות נטיעות הגן שבה, והוא תוספת על המזון. ואפשר שתי בחינות בסוד אכלו רעים שתו ושכרו, אכילה ושתייה (אור יקר).

⁵⁴⁹ נטיעות הגן, ובכללם השרים הממונים על פקודת העולם, ובכללם שרי האומות מקבלים ממנה, כל א' לזון ולפרנס אומה שלו, ולכך כנה אותו בשם השקאה, לא בשם מזון, מפני שהוא יוצא לשני (אור יקר).

⁵⁵⁰ שאינם נזונים מהשרים אלא מהשכינה, ולא נקט בהו אשתקין, מפני שאינם נותנים לאחרים אלא זנים עצמם (אור יקר).

⁵⁵¹ לתקן מלת אהיה, ולא אמר שלמה אני, עם היות שכבר היתה יוצאת בגלות, אלא אהיה (אור יקר).

⁵⁵² היינו מלת על עדרי, וענינו שולחה אמכם, גלו לבבל שכינה עמהם וכו', והם עדרים שצריכים רעיה והיינו מילת "עדר" (אור יקר).

⁵⁵³ ולפי זה פי' הכתוב "ורעי את גדיותיך", ורעי בשביל תינוקות של בית רבן שעוסקים בתורה, שהם יהיבין חילא לכנסת ישראל בגלותא, ועוד ורעי על משכנות הרועים, החכמים הגדולים הרועים בהוראות (מ"מ).

<p>ישראל ואתגליא בגלותא הדא הוא דכתיב (ויקרא ד ג) אם הכהן המשיח⁵⁵⁴ יחטא לאשמת העם אמאי יחטא לאשמת העם בגין חובי עלמי דגרמו האי לאשמת העם ודאי⁵⁵⁵ ולא לאשמה דליה⁵⁵⁶ יחטא יגרע טוביה ודאין דיניה בכלא כמה דאת אמר (מ"א א כא) והייתי אני ובני שלמה חטאים דבר אחר אם הכהן המשיח דא קודשא בריך הוא⁵⁵⁷ כדקאמרן יחטא יגרע מן כנסת ישראל⁵⁵⁸ ומעלמא דלא יהיב לון ספוק ברכאן אמאי איהו לאשמת העם ודאי בגין חובה דעמא היא:</p>	<p>ישראל, וגולה לגלות, זהו שכתוב אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם, למה יחטא לאשמת העם, משום חטאי העולם שגרמו את זה. לאשמת העם ודאי, ולא לאשמתו. יחטא, יגרע טובו ודן דין בכל, כמו שנאמר (מלכים א א) והייתי אני ובני שלמה חטאים. דבר אחר אם הכהן המשיח, זה הקדוש ברוך הוא כפי שאמרנו, יחטא יחסר מכנסת ישראל ומהעולם, שלא נותן להם סיפוק {מספיק} הברכות, למה זהו לאשמת העם ודאי, זה בשביל החטא של העם.</p>
<p>אם הכהן המשיח יחטא (ויקרא ד ג) רבי יצחק פתח (שמות לב יג) זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך האי קרא קשיא הכי מבעי ליה למכתב זכור לאברהם וליצחק ולישראל מאי ליצחק אלא הכי תנינן בכל אתר שמאלא אתכליל בימינא ובכללא דימינא הוא דהאי ימינא אתתקנת לעלמין לאכללא ביה שמאלא ועל דא לא פליג⁵⁵⁹ בגין לאכללא ליה ביה באברהם ובגין כך לאברהם ליצחק (דייקא) כללא חד (אבל) ולישראל דהא בתרוייהו אחיד לון בגדפוי (ס"א בכתפוי) והוא שלים בכלא:</p>	<p>אם הכהן המשיח יחטא, רבי יצחק פתח (שמות לב) זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך, הפסוק הזה קשה, כך היה צריך לכתוב זכור לאברהם וליצחק ולישראל, מה זה "ליצחק", אלא כך שנינו, בכל מקום השמאל נכלל בימין, והוא בכלל של הימין, שהימין הזה מתוקן לעולמים להכליל בו את השמאל, ועל כן לא חילק כדי להכליל אותו באברהם, ולכן לאברהם ליצחק (דוקא) כלל אחד, (אבל) ולישראל שהרי הוא אחוז אותם בכנפיו (בכתפוי), והוא שלם בכל.</p>
<p>אשר נשבעת להם בך (שמות לב יג) אומאה אומי קודשא בריך הוא לאבהן באבהן דלעילא⁵⁶⁰ הדא הוא דכתיב אשר נשבעת להם בך באינון דלעילא באינון דשראן בך ותדבר אליהם ארבה את זרעכם וגו' אשר אמרתי אשר אמרת מבעי ליה⁵⁶¹ אלא קודשא בריך הוא אמר כך לאבהן זמנא ותרין זמנין אשר אמרתי דצביתי ברעו נפשי דהא אמירה רעותא הוא הדא הוא דכתיב (מ"א ח יב) אדניי אמר לשכון בערפל ועוד (ש"ב כ ד) מה תאמר</p>	<p>אשר נשבעת להם בך, שבועה נשבע הקדוש ברוך הוא לאבות באבות שלמעלה, זהו שכתוב אשר נשבעת להם בך, באותם שלמעלה, באותם ששורים בך. ותדבר אליהם ארבה את זרעכם וגו', "אשר אמרתי" היה צריך להיות "אשר אמרת", אלא הקדוש ברוך הוא אמר כך לאבות פעם ופעמיים אשר אמרתי שרציתי, ברצון נפשי, שהרי אמירה זהו רצון, זהו שכתוב (מלכים א ח) אדני אמר לשכון בערפל, ועוד מה תאמר נפשך ואעשה לך ונחלו לעולם. מה זה "לעולם", העולם שלמעלה שאחווה בו אותה</p>

⁵⁵⁴ פי' מלכות (מ"מ).

⁵⁵⁵ פי' אם הכהן שהוא מלכות נגרע ממנה הארותיה, וזהו יחטא, היינו בשביל אשמת העם (מ"מ).

⁵⁵⁶ ר"ל אינו כמו קטרוג הלבנה, שהיא גרמה לעצמה לשיגרע אורה (מ"מ).

⁵⁵⁷ ז"א (מ"מ).

⁵⁵⁸ פי' שהז"א סלק הארתו ממלכות ובי"ע (מ"מ).

⁵⁵⁹ פי' לא אמר "וליצחק" בו, דהיינו שיצחק אינו נכלל באברהם, אלא תמיד כלולה הגבורה עם החסד (מ"מ).

⁵⁶⁰ פי' הם אבות העולם, שנשבע להם הקב"ה בחג"ת דז"א כדמפרש, והאי דאמר דלעילא, לפי שהם עליונים על כל הצדיקים, שהם ראשית האמונה. א"נ לאבהן דלעילא הם חג"ת, ונשבע להם בחב"ד, וז"ש באינון דלעילא באינון דעמך (מ"מ).

⁵⁶¹ פי' קס"ד שהם דברי משה רבינו ע"ה, שאמר להקב"ה וכל הארץ וכו', וא"כ אשר אמרת מבעי ליה. ותירץ, אלא הקב"ה אמר, דהיינו מ"ש וכל הארץ הזאת אשר אמרתי, משה אומר נוסח דבריו של הקב"ה, שהיה אומר לאבות העולם בלשון הזה, וכל הארץ הזאת אשר אמרתי אליכם כמה פעמים אתן לזרעכם (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>נפשך ואעשה לך ונחלו לעולם מאי לעולם עולם דלעילא דאחידא⁵⁶² ביה⁵⁶² ההיא ארץ ואתזנת מההיא עולם ואי האי ארץ אתרכת⁵⁶³ במאי הוא לאשמת העם הוא דהוי:</p>	<p>ארץ, וזונית מאותו עולם, ואם הארץ הזו מתגרשת, כמה זה, לאשמת העם הוא נהיה.</p>
<p>רבי יצחק אמר⁵⁶³ אם הכהן המשיח יחטא דא כהן דלתתא דאתתקן לעבודה ואשתכח ביה חטאה לאשמת העם הוא דהוי ודאי ווי לאינן דסמיכין עליה:</p>	<p>רבי יצחק אמר אם הכהן המשיח יחטא, זה הכהן שלמטה שנתקן לעבודה ונמצא בו חטא, זה ודאי לאשמת העם, אוי לאותם שסומכים עליו.</p>
<p>יח/א</p>	
<p>כגוונא דא שליחא דצבורא דאשתכח ביה חטאה (בגין דעמא לא אשתכחו זכאין קמי קודשא בריך הוא) ווי לאינן דסמיכין עליה אמר רבי יהודה וכל שכן כהנא דכל ישראל ועלאין ותתאין כלהו אחידן (נ"א מחכאן) ומצפאן לאתברא על ידי דהא תנינן בשעתא דכהנא שארי לכוונא מלין ולקרבא קרבנא עלאה כלא אשתכחו בברכתא ובחדוותא ימינא שארי לאתערא שמאלא אתכליל בימינא וכלא אתאחיד ואתקשר דא בדא ואתברכון כלהו כהדא אשתכח דעל ידא דכהנא מתברכאן עלאי ותתאי והא אוקמוה ובגין כך בעי לקרבא קרבנא עליה בגין דיתכפר חוביה:</p>	<p>כדוגמא זה שליח צבור שנמצא בו חטא, (משום שהעם לא נמצאו צדיקים לפני הקדוש ברוך הוא), אוי לאותם שסומכים עליו. אמר רבי יהודה וכל שכן הכהן, שכל ישראל והעליונים והתחתונים כולם אחוזים (מחכים) ומצפים להתברך על ידו, שהרי שנינו בשעה שהכהן מתחיל לכוון דברים ולהקריב קרבן עליון, הכל נמצאים בברכה ובשמחה, הימין מתחיל להתעורר, השמאל נכלל לימין, והכל נאמר ונקשר זה עם זה, וכולם מתברכים כאחד. נמצא שעל ידי הכהן מתברכים העליונים והתחתונים, והרי פשוה, ולכן צריך להקריב קרבן עליו כדי שיתכפר חטאו.</p>
<p>אמר רבי יוסי הא תנינן דעל ידא דכהנא אתכפר חובא דבר נש כד קריב קרבנא השתא דאיהו חטי מאן מקריב עליה ומאן יכפר עליה אי תימא דאיהו מקריב על נפשיה הא איהו אתקלקל ולא איהו כדאי דיתברכון עליה עלאי ותתאי תתאי לא יתברכון על ידיה כל שכן עלאי:</p>	<p>אמר רבי יוסי הרי שנינו שעל ידי הכהן מתכפר חטאו של אדם כשמקריב קרבן, עכשיו כשהוא חוטא מי מקריב עליו ומי יכפר עליו. אם תאמר שהוא מקריב על נפשו, הרי הוא התקלקל ואינו כדאי שיתברכו עליו עליונים ותחתונים, התחתונים לא יתברכו על ידו כל שכן העליונים.</p>
<p>אמר רבי יהודה ולא והא כתיב (ויקרא טו ו) וכפר בעדו ובעד ביתו אמאי בעיא לכפרא עליה בגין דאיהו חב יכפר על גרמיה דכתיב וכפר בעדו אמר רבי חייא הא ידיע באן אתר אתקשר כהנא רבא ובאן אתר אתקשר כהנא אחרא וההוא דאקרי סגן ידיעא בגין כך כהן אחרא קא מקריב קרבניה בקדמיתא וסליק ליה עד ההוא אתר דאתקשר ביה בתר דכהנא סליק לההוא אתר לא מעכבין ליה לסלקא לאתריה ולא אתכפרא חוביה ועל דא אחרא קא מקריב עליה קרבניה כיון דאחרא הוא מקריב ולא</p>	<p>אמר רבי יהודה ולא, והרי כתוב (ויקרא טז) וכפר בעדו ובעד ביתו. למה צריך לכפר עליו, משום שהוא חטא, יכפר על עצמו, שכתוב וכפר בעדו. אמר רבי חייא הרי ידוע באיזה מקום נקשר הכהן הגדול ובאיזה מקום נקשר כהן אחר, ואותו שנקרא סגן ידוע, לכן כהן אחר כשמקריב את קרבנו בראשונה, ומעלה אותו עד אותו מקום שנקשר בו, ואחר שהכהן עלה לאותו מקום, לא מעכבים אותו לעלות למקומו ולכפר על חטאו. ולכן אחר מקריב עליו את קרבנו. כיון שאחר הוא המקריב, ולא מסתפקים כל כך על ידו, אחר כך הוא מקריב, ואותם העליונים כולם מתחברים לכפר את חטאו,</p>

⁵⁶² והיינו ז"א הנק' עולם, ומלכות אחוזה בו וניזנת ממנו, ושיעור הכתוב "ונחלו לעולם", היינו ארץ הנזכר, שרומזת למלכות מחברים ומאחזים אותה עם הז"א הנק' עולם, וזהו ונחלו לעולם (מ"מ).
⁵⁶³ פ"י רבי יצחק ס"ל אם הכהן המשיח היא מלכות, כפירושא קמא דלעילא (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מסתפקין כל כך על ידיה לבתר איהו מקריב ואינון עלאין כלהו מתחברין לכפרא חוביה ומלכא קדישא אסתכם על ידיהו כנוונא דא המתפלל וטעה יעמוד אחר תחתיו:</p>	<p>המלך הקדוש מסכים על ידם, כדוגמא זה המתפלל וטעה יעמוד אחר תחתיו.</p>
<p>רבי אלעזר ורבי אבא הוו יתבי אמר רבי אלעזר חמינא לאבא ביומי דראש השנה ויום הכפורים דלא בעי למשמע צלותא מכל בר נש⁵⁶⁴ אלא אי קאים עליה תלתא יומין קודם לדכאה ליה⁵⁶⁵ דרבי שמעון הוה אמר הכי בצלותא דהאי בר נש דאנא מדכנא⁵⁶⁶ אתכפר עלמא וכל שכן בתקיעה⁵⁶⁷ דשופר דלא מקבל תקיעתא דבר נש דלאו איהו חכים למתקע ברזא דתקיעה דתנינן רבי ייסא סבא אמר הני תקיעתא כסדרין⁵⁶⁸ קדמאה כלילא מכלא⁵⁶⁹ תנינא חדא כסדרא וחדא כסדרא⁵⁷⁰ גבורה גדולה בינייהו תליתאה חד הכא וחד הכא גבורה בינייהו⁵⁷¹:</p>	<p>רבי אלעזר ורבי אבא היו יושבים. אמר רבי אלעזר ראיתי את אבא ביום ראש השנה ויום הכפורים שאינו רוצה לשמוע תפלה מכל אדם, אלא אם עמד עליו שלשה ימים קודם לטהר אותו, שרבי שמעון היה אומר כך, בתפלת האדם הזה שאני מטהר מתכפר העולם, וכל שכן בתקיעת השופר, שאינו מקבל תקיעה של אדם שאינו חכם לתקוע בסוד התקיעה, ששנינו רבי ייסא סבא אומר התקיעות הללו כסדרן, הראשונה כלולה מהכל, השניה אחת כסדר ואחת כסדר, גבורה גדולה, ביניהם שלישיית אחת כאן ואחת כאן וגבורה ביניהם.</p>
<p>פוסקא סלקא⁵⁷² קומטרא⁵⁷³ נחתא⁵⁷⁴ חד תקיפא⁵⁷⁵ וחד רפיא⁵⁷⁶ והא אוקמוה⁵⁷⁷ ואינון</p>	<p>ההפסק עולה והקימוט יורדת, אחת קשה ואחת רפה, והרי פרשוה, והן עשר, והן תשע</p>

⁵⁶⁴ אפילו שיהיה השליח צבור עצמו או חכם גדול, קאים עליה, רשב"י, תלת יומין, השליח צבור היה עומד עליו. וג' ימים הם בסוד נה"י, שהם סוד מלכויות זכרונות ושופרות, שהם תיקון הנוק' וכדאיתא בריש מאמר הפסיעות (רמ"ז).

⁵⁶⁵ וענין הטהרה היה מפני שידוע שאלה הימים הם ימי דין, וצריך להתעצם שלא יתאחזו ח"ו החיצונים ולגרשם מעל הקדושה, וזה בין בודיויים ותשובה ובין בייחודים שהיה מוסר להם, כעין דנוצר חסד לאלפים, וכעין דב' אלקי"ם בנקודותם וכיוצא בהם (רמ"ז).

⁵⁶⁶ ידוע שיש נשמות מקוריות שהן כוללות כללות גדול ולכן תיקון שלהם מועיל לכל העולם, ויש נשמות פרטיות שצריכות לתיקון פרטי השייך להם, וכנוודע אצלנו שהרב זלה"ה היה מוסר כוונות פרטיות לכמה מתלמידיו, אבל קבלנו שכל אותן שמסר לרח"ו זלה"ה מועילות לכל אחד ואחד, וזה להיות מבחינת היסוד שהוא כולל הכל, דכל אקרי, וכל שכן הרשב"י שהיה בסוד כוללות הדעת, ולזה היה מטהר בתחילה לאותו השליח ציבור בייחודים פרטיים השייכים לו ואחר כך היה מלמדו יחודים כוללים משלו, ולכן היה אומר האי בר נש דאנא מדיכנא, הרי פרט וכלל, ובזה אתכפר עלמא כולו (רמ"ז).

⁵⁶⁷ משום שבשופר יש כוונה פרטית למלכות וכמ"ש בסמוך גבי ואינון עשרה וכו'. ויש כוונות כוללות לזעיר ולאה ורחל וליחוד או"א, וכנגד זה אמר בראש דתקיעה, כי הנה תכלית התקיעה בקיצור הוא לזווג או"א בסוד תק"ע י"ה. ועוד להמשיך הז' הבלים אל יסוד אימא שהיא עצמות השופר, וכל זה נרמז ברזא שה"ס זווג וייחוד (רמ"ז).

⁵⁶⁸ זהו סדר התקיעות בדרך יושר וכללות ליודעים (רמ"ז).

⁵⁶⁹ הרי זה כלל גדול דקיימא לן תשר"ת היא בראש זעיר שבו מושפעים כחב"ד (נ"א משפיעים בחב"ד) ידיה כל הד' מוחין כנוודע אצלנו, וזה אחר שעשינו זווג לאו"א, וגם נמשכות אורות למלכות בשברים. ועוד כי שברים ה"ס דיני לאה ותרועה דיני רחל והוא כוללם, והרי בשלימות כלילא מכלא (רמ"ז).

⁵⁷⁰ זהו ס' תש"ת שהוא להמתיק דיני לאה שהיא כנגד חג"ת שמשם היא נבנית, וחג"ת ה"ס א"ל אלקי"ם הו"ה, ולכן שתי הפשוטות משני קצוות הגבורה שהיא בינייהו (רמ"ז).

⁵⁷¹ היינו תר"ת, שהוא להמתיק דיני רחל ולתת לה מוחין שהם חב"ד דילה, וחוב"ב הם מאירים מנ"ה שהם חסדי דוד, ולכן ממתיקים דעת שלה שהוא גבורה כנוודע, ולפי שאין הוד חסד ורחמים מטבעו אלא מפני החסד המתפשט בו, לכן לא אמר כאן כסדרא כמ"ש בחג"ת שסדרם הוא כן, א"ל מצד זה והו"ה מצד זה ואלקי"ם באמצע (רמ"ז).

⁵⁷² מצאתי כתוב, ממונה, ובזוהר הרקיע גריס פיסקא, דהיינו לשון שברים ופסקי. ואמר "סלקא", משום דגופא דלאה נבנית מחג"ת ומוחיה מכנגד חב"ד דזעיר בסוד נשיאות כפיים, אבל תר"ת נחתא, שכן מתחלת (נ"א מתחלקת) מנה"י ויורדת משם ולמטה (רמ"ז). הוא שברים דתש"ת שהם פיסקי פיסקי. ואמר "סלקא", מפני ששרש לאה הוא בעורף קשר של תפילין (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>עשרה ואינן תשע חד כללא דכלא ובהאי יומא מתעטרא יצחק והוא רישא לאבהן בהאי יומא כתיב (ישעיה לג יד) פחדו בציון חטאים בהאי יומא יצחק אתעקד ועקיד כלא ושרה מלילת (ס"א מיללת) וקול שופרא תקיף לחדא זכאה חולקיה מאן דעבר בנייהו ואשתויב מנייהו:</p>	<p>כלל אחד של הכל. וביום הזה מתעטר יצחק, והוא הראש לאבות, ביום הזה כתוב (ישעיה לג) פחדו בציון חטאים, ביום הזה יצחק נעקד, ועקד הכל, ושרה מדברת (מִלֵּלֶת) וקול שופר חזק מאד, אשרי חלקו של מי שעובר ביניהם וניצל מהם.</p>
<p>אמר רבי אבא בגין כך קרינן פרשתא דיצחק בהאי יומא דבהאי יומא אתעקד יצחק לתתא ואתקשר בההוא דלעילא (נ"א באברהם) אימתי אתקשר בשעתא דכתיב (בראשית כב ט) ויעקוד את יצחק בנו וגו' אמר רבי אלעזר בהאי יומא אעטר יצחק לאברהם דכתיב (שם א) והאלהים נסה את אברהם מאי נסה כמה דאת אמר (ישעיה מט כב) ואל עמים ארים נסי (שמות יז טו) ויקרא שמו יהו"ה נסי מאי קמשמע לן בגין דאשתכליל ימינא ואשתלים הדא הוא דכתיב (בראשית כ בא) והאלהים נסה את אברהם והאלהים דייקא ודא הוא (בראשית לא מב) ופחד יצחק:</p>	<p>אמר רבי אבא, לכן קוראים פרשת יצחק ביום הזה, שביום הזה נעקד יצחק למטה, ונקשר באותו שלמעלה (באברהם). מתי נקשר בשעה שכתוב (בראשית כב) ויעקוד את יצחק בנו וגו', אמר רבי אלעזר ביום הזה מעטר יצחק את אברהם, שכתוב והאלהים נסה את אברהם, מה זה נסה, כמו שנאמר (ישעיה מט) ואל עמים ארים נסי, (שמות יז) ויקרא שמו ה' נסי. מה בא להשמיענו, משום שהימין נתקן ונשלם, זהו שכתוב והאלהים נסה את אברהם, והאלהים בדיוק, וזהו (בראשית לא) ופחד יצחק.</p>
<p>רבי אבא אמר כתיב (תהלים עה ח) כי אלהים שופט זה ישפיל וזה ירים כי אלהים שופט אלמלא דאעבר דינא דיצחק באתר דיעקב שארי (ס"א ואתסי) ואתחסי (ס"א ואתסחי) (ס"א ואתבסם) תמן ווי לעלמא דיערע בדיניה ורזא דמלה (ישעיה סו יז) כי באש יהו"ה נשפט ודא הוא אתבסמותא דעלמא וכיון דעאל באתרא דיעקב ויעקב אחיד</p>	<p>רבי אבא אמר כתוב כי אלהים שופט זה ישפיל וזה ירים, כי אלהים שופט, אלמלא שעבר הדין של יצחק במקום שיעקב שורה (ונרפא) והתכסה (ורוחץ) (והתבסם) שם אוי לעולם שיפגש בדינו, וסוד הדבר (ישעיה סו) כי באש ה' נשפט, וזהו התבסמות של העולם. וכיון שנכנס למקומו של יעקב, ויעקב אוחד</p>
<p>יח/ב</p>	
<p>ביה כדין שכיך אשא⁵⁷⁷ ואצטננו גומריה⁵⁷⁸ לבר נש דהוה רגיו⁵⁷⁹ וחגר וזיין גרמיה⁵⁸⁰ ונפק ברוגזיה⁵⁸¹ לקטלא לבני נשא⁵⁸²:</p>	<p>בו, אזי האש שוככת {נשקט}, והגחלים מצטננים. (משל) לאדם שהיה רוגז וחגר ושם עליו כלי זין {זיין את עצמו}, ויצא ברוגז</p>

⁵⁷³ היא התרועה דסי' תר"ת והיא יורדת לנה"י. קוטר א לשון קשר, שכן התרועה הטרמוטין שלה הם מקושרים זה בזה בלי הפסק, וכן בתיקונים נה ע"ב אמר, תרועה שלשלת (רמ"ז).

⁵⁷⁴ שברים, דינא קשיא, היא לאה כידוע, ולכן פסקיה ולא במהירות (נ"א באריכות) (רמ"ז).

⁵⁷⁵ היא תרועה דינא רפיא ולכן היא במהירות (רמ"ז).

⁵⁷⁶ רוצה לומר כמה טעמים יש למה שדינים לאה תקיפים ושל רחל רפים, כי לאה במקום החסדים המכוסים ורחל במקום הנגלים, וגם לאה היא מאחורי בינה שנפלו בעת השבירה (נ"א השברים) ורחל נקודה עיקרית. באופן שקיצור הדברים הוא שבתחילה אמר סוד סדרן תשר"ת כלל ותשר"ת פרט, אחר כך אמר פוסקא וכו', והוא ענין המוחין שמקבלות שתי הנקבות, כי לאה היא עולה לקבלם אחר שנבנה מגופה מחג"ת, ורחל יורדת, פי' שהוא בדרך אור ישר מתחלת מן הראש ומתפשטת עד סיום כל רצופה. וגם זה טעם אחר למה שדיני לאה תקיפין, שהוא על דרך אור חוזר ממטה למעלה, ורחל אור ישר (רמ"ז).

⁵⁷⁷ שהוא דין הגבורה (אור יקר).

⁵⁷⁸ שהם כחות הדין הנדלקים מאש הגבורה, וכיון שהאש הנשפע אליהן אש נחה מצננות מחוזק דין פעולתם, והם הם מארי דיללה ומארי דיבבא דקאמרן בכמה מקומות (אור יקר).

⁵⁷⁹ סוד הגבורה (אור יקר).

⁵⁸⁰ היינו כחות הדין שהם ג"כ מתעוררים לפעול על ידי אשא (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>הד הכימא⁵⁸³ קם על פתחא⁵⁸⁴ ואחיד ביה אמר אלמלא⁵⁸⁵ לא אחיד בי ואתתקף בי הא קטולא בבני נשא⁵⁸⁶ אשתכח בעוד דאתתקפו דא בדא⁵⁸⁷ ואחיד דא בדא⁵⁸⁸ אצטנן⁵⁸⁹ רוגזיה על דנפק לקטלא נפק לאוכחא⁵⁹⁰ מאן סביל רוגזא⁵⁹¹ ותוקפא דדינא דההוא בר נש הוי אימא דא דקאים אפתחא:</p>	<p>להרוג אנשים. חכם אחד עמד על הפתח ואחז בו, אמר אלמלא לא החזיק בי ותפס אותי הרי היה נמצא הרג של אנשים. בעוד שהחזיקו זה בזה ואחזו זה בזה, הצטנן רגזו, על שיצא להרוג, יצא להוכיח. מי סובל את הרוגו וחוזק הדין של אותו אדם, הוה אומר זה שעמד על הפתח.</p>
<p>כך אמר קודשא בריך הוא⁵⁹² לישראל⁵⁹³ בני לא תדחלון הא אנא קאים על פתחא אבל אזדרו ביהאי יומא והבו לי חילא⁵⁹⁴ ובמה בשופר דאי אשתכח קול שופר⁵⁹⁵ בדקא יאות ומכווני ביה לתתא⁵⁹⁶ ההוא קלא סליק וביה מתעטרי אבהן⁵⁹⁷ וקיימי במשכניה דיעקב⁵⁹⁸ ועל דא בעי לאזדהרא⁵⁹⁹ בשופרא ולמנדע⁶⁰⁰ בההוא קלא ולכוונא (ביה) ולית לך קלא⁶⁰¹ בשופרא דלא סליק רקיעא חד⁶⁰²:</p>	<p>כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, בני אל תפחדו, הרי אני עומד על הפתח, אבל הזדרו ביום הזה, ותנו לי כח. במה, בשופר. שאם נמצא קול השופר כראוי ומכוונים בו למטה, אותו הקול עולה ובו מתעטרים האבות ועומדים במשכנו של יעקב, ולכן צריך להזהר בשופר, ולדעת את אותו הקול ולכוון (בו), ואין לך קול בשופר שלא עולה רקיע אחד.</p>

- 581 בתוקף הדין שבה (אור יקר).
 582 מפני שאינם זכאים והדין מחייבם (אור יקר).
 583 ת"ת (אור יקר).
 584 שהוא על המלכות, שדרך בה מוצא הדינים מהגבורה, ואינו נותן כח אל הגבורה לפעול על ידו, שהוא בעל הפתח, בעל המלכות, ואינו רוצה שיפעול על ידו, ויצא בפתחו עד שיתרצה. והגבורה מוכרחת לקיים גזרתו, וזהו שאמר "קם על פתחא" (אור יקר).
 585 שאין ענין זה אלא דווקא בהיות הגזרה קשה יותר מדאי, אבל דין רפה מתנהג העולם בו (אור יקר).
 586 סתם הורג רעים וטובים ח"ו, כדפי' רז"ל משנתן רשות וכו' (אור יקר).
 587 בתחלה מקטרגין דין ורחמים, אח"כ נכללים (אור יקר).
 588 ואח"כ (אור יקר).
 589 שנמזג ברחמי הת"ת ולא שמתבטל הדין מכל וכל, אלא שמצטנן כמו שהוכיח לעיל אלהים שופט (אור יקר).
 590 סוף סוף מוכיח יסודין במקום מיתה, ובזה פליגא עליה, דר' אלעזר סבירא ליה שהמתקת הדין בחסד מתבטל מכל וכל, ואין הנהגת העולם אלא בחסד כדפירש ר' אלעזר. ור' אבא סבירא ליה שהמתקת הדין בת"ת, לכך אינו מתבטל מכל וכל, אלא נמתק מעט כדפי' (אור יקר).
 591 עם היות שהחסד מצנן, וזהו שאמר אדהכי אצטנן, עכ"ז לא יתייחס ענין אלא לההוא דקאים על פתחא, שהוא מעכב שלא יצא בתוקפו כדפי' (אור יקר).
 592 ת"ת (אור יקר).
 593 בתורה (אור יקר).
 594 כענין צור ילדך תשי, וכענין רוכב שמים בעזרך, שהמדות תלויות תגבורת אחת על חברתה במעשה התחתונים (אור יקר).
 595 קול שופרא כחדא – ירצה קדושת היום ותקיעת שופר ותיקוני התוקעים בתשובה (אור יקר).
 596 ירצה כוונת אל המדות כפי הראוי (אור יקר).
 597 מבינה וסוד העיטור אל המדות (אור יקר).
 598 ירצה מתייחדים ומתועדים במלכות, וזה להכרח שיעקב עיקר סוד הקול, והוא נושא דגל התקיעות (אור יקר).
 599 לאזדהרא לרדוף אחר השופר (אור יקר).
 600 בסוד התקיעות ולכוון בהם בעת תקיעתם (אור יקר).
 601 תקיעה ספירה אחת, שברים ספירה אחרת, תרועה ספירה אחרת, תקיעה ספירה אחרת, על דרך שפי' לעיל, או על דרך שפי' בפרשת אמור, והכל בסוד קו"ל שהוא ת"ת נושא הדגל כדפי' (אור יקר).
 602 ספירה אחת, ובהתקבץ הקול, כן יתקבצו המדות ויוקשרו זה בזה ממטה למעלה (אור יקר). היינו שכל קול וקול עולה למדה אחת, והקול ההוא עומד בספירה ההיא, פועלת בה ומקשטת בה (אור יקר).

<p>וכל אינון אכלוסין⁶⁰³ דההוא רקיעא יהבין אתר לההוא קלא ומאי קא אמרי (יואל ב יא) ויהו"ה נתן קולו⁶⁰⁴ לפני חילו וגו' וקאים ההוא קלא בההוא רקיע עד דאתי קלא אחרא⁶⁰⁵ ואתעתדו (ס"א ואתערו) כהרא וסלקין בזווגא⁶⁰⁶ לרקיעא אחרא ועל דא תנינן אית קול דסליק קול ומאי איהו ההוא קלא דתקיעתא דישראל דתתא וכיון דמתחברן כל אינון קלין דלתתא וסלקין לההוא רקיעא עלאה⁶⁰⁷ דמלכא⁶⁰⁸ קדישא⁶⁰⁹ שארי ביה מתעטרן (ס"א מתעתדן)⁶¹⁰ בלהו קמי⁶¹⁰ מלכא וכדין כורסוון רמיו⁶¹¹ וכורסייא אחרא דיעקב קאים ואתתקן:</p>	<p>וכל אותם האוכלוסים של אותו רקיע נותנים מקום לאותו קול. ומה אומרים, (יואל ב) וה' נתן קולו לפני חילו וגו', ועומד אותו הקול באותו הרקיע עד שבא קול אחר ונועדו {ונפגשו} (והתעוררו) יחדיו, ועולים בזווג לרקיע אחר. ועל זה שנינו יש קול שמעלה קול, ומהו. אותו הקול של תקיעתם של ישראל שלמטה, וכיון שמתחברים כל הקולות הללו שלמטה, ועולים לאותו רקיע עליון שהמלך הקדוש שורה בו, מתעטרים (נועדים {נפגשים}) כולם לפני המלך, ואז הכסאות עולים, וכסא אחר של יעקב עומד ומתתקן.</p>
<p>על דא אשכחנא בספרא דרב המנונא סבא באינון צלותי דראש השנה דהוה אמר צלותא וקל שופרא⁶¹² (דההוא קול) דאפיק ההוא זכאה דאשתכח מרוחיה ומנפשיה בההוא שופרא דההוא קול סליק לעילא ובההוא יומא קיימין ומשתכחי מקטרגין לעילא וכד סליק ההוא קלא דשופרא בלהו אתדחין קמיה ולא יכלין לקיימא זכאה חולקהון דצדיקייא דידעין לכוונא רעותא לקמי מאריהון וידעין לתקנא עלמא בהאי יומא בקל שופרא ועל דא כתיב (תהלים פט טז) אשרי העם יודעי תרועה יודעי ולא תוקעי:</p>	<p>ועל זה מצאנו בספרו של רב המנונא סבא, באותן תפלות של ראש השנה שהיה אומר, התפלה וקול השופר (שאותו קול) שמוציא אותו הצדיק שנמצא מרוחו ונפשו באותו השופר, של אותו הקול שעולה למעלה, ובאותו יום עומדים ונמצאים מקטרגים למעלה, וכשעולה אותו קול השופר, כולם נדחים לפניו ולא יכולים לעמוד. אשרי חלקם של הצדיקים שיודעים לכוון את הרצון לפני רבונם, ויודעים לתקן עולם ביום הזה בקול שופר, ועל זה כתוב אשרי העם יודעי תרועה, יודעי ולא תוקעי.</p>
<p>בהאי יומא בעי עמא לאסתכלא בבר נש שלים מכלא דידע ארחוי דמלכא קדישא דידע ביקרא דמלכא⁶¹³ דיבעי עליהו בעותא⁶¹⁴ בהאי יומא ולזמנא קל שופרא בכלהו עלמין בכוונא דלבא⁶¹⁵ בחכמתא⁶¹⁶ ברעותא⁶¹⁷</p>	<p>ביום הזה צריך העם להסתכל באדם שלם מכל, שיודע את דרכי המלך הקדוש, שיודע בכבוד המלך שיבקש עליהם בקשה ביום הזה, ולזמן קול שופר בכל העולמות בכוונת הלב, בחכמה ברצון בשלמות, כדי שיסתלק הדין מן</p>

⁶⁰³ הם חיילי הספירות בהיכלות כנודע, היכל וחייליו למדה מדה (אור יקר).

⁶⁰⁴ לייחד הקול לבעל הקולות על ידי שם (אור יקר).

⁶⁰⁵ שהוא בספירה למעלה מאותה ספירה הקודמת, ומעלה אותו קול עמו כדי לקשר מדה במדה זו בזו וזו בזו, כדרך קשרם ומציאותם זו בזו, יסוד במלכות, ומלכות ויסוד בהוד, ושלשתם בנצח וכן כולם (אור יקר).

⁶⁰⁶ מתחברין כולהו רקיען בת"ת בעל הקולות (אור יקר).

⁶⁰⁷ סוד הדעת, דהיינו קול דנפיק מגו שופר בינה (אור יקר). פי' בינה, שהז"א הוא שורה שם (מ"מ).

⁶⁰⁸ בינה (אור יקר).

⁶⁰⁹ על ידי חכמה (אור יקר).

⁶¹⁰ קשר הספירות בבינה וייחודם (אור יקר).

⁶¹¹ היינו כסא דין, והכוונה שעומד מכסא דין, והדין מתבטל. וכורסוון רמיו הם הנאחזים בכחות הדין, שמשליכם אותם מכחם, ומי גם החצונים, רמו ודאי, ויושב על כסא רחמים, ת"ת, והנאחזים בו (אור יקר). פי' כסאות של הדין (מ"מ).

⁶¹² דקל שופרא – פי' שבתוך סדרים של שופר יש תפלות עם וידויים שתיקן הרב לאומרם בין סימן תשר"ת לתשר"ת וכו' (מ"מ).

⁶¹³ במציאות הספירות בעצמם (אור יקר).

⁶¹⁴ להתפלל ט' ברכות (אור יקר).

⁶¹⁵ כמשמעו הכוונה שלא יטרידיהו מחשבה (אור יקר).

⁶¹⁶ שידע לכוון (אור יקר).

⁶¹⁷ שיהיה הכוונה מכוונת אל הענין מלב ומנפש (אור יקר).

<p>בשלימו⁶¹⁸ בנין דיסתלק דינא על ידוי מן עלמא ווי לאינון דשליחא דלהון לא אשתכח⁶¹⁹ כדקא יאות דהא חובי עלמא (נ"א עמא) אתיין לאדכרא בגיניה דהא הוא דכתיב (ויקרא ד ג) אם הכהן המשיח יחטא דהוא שליחא דכל ישראל לאשמת העם הוא בנין דינא שריא עלייהו וכד שליחא הוא זכאה כדקא יאות זכאין אינון עמא דכל דינין מסתלקין מנייהו על ידיה כל שכן כהנא דעליה מתברכאן עלאי ותתאי:</p>	<p>העולם על ידו. אוי לאותם שהשליח שלהם לא נמצא כראוי, שהרי חטאי העולם (העם) באים להיזכר בגללו, זהו שכתוב אם הכהן המשיח יחטא, שהוא שליח של כל ישראל. לאשמת העם הוא, משום שהדין שורה עליהם, וכשהשליח הוא צדיק כראוי, אשרי העם שעל ידו כל הדינים מסתלקים מהם, כל שכן הכהן שעליו מתברכים עליונים ותחתונים.</p>
<p>אמר רבי אלעזר ועל דא כהן ולוי עד לא יסלק לפולחנא בדקין אבתריה וידעין ארחוי ועובדוי ואי לא לא סליק לפולחנא וכן בסנהדרין למידן דינא ואי אשתכח כדקא יאות יהבין עליה חומרא דמקדשא ואי לא לא סליק לפולחנא דהא הוא דכתיב (דברים לג ח) וללוי אמר תומיך ואוריך לאיש חסידך מפני מה זכה (אהרן) לאורים ולתומים ולמפלח פולחנא הוי אומר (דברים לג ח) אשר נסיתו וגו' האומר לאביו ולאמו לא ראיתו וגו' (שם ט) וכיון דאשתכחו באלין דרגין כדין יורו משפטיך ליעקב וגו' ישימו קטורה וגו' (שם י) לשככא רוגזא ולזמנא שלמא וכליל על מזבחך בנין דיתבסמון כלא וישתכחון ברכאן בכלהו עלמין כדין (שם יא) ברך יהו"ה חילו וגו':</p>	<p>אמר רבי אלעזר ועל זה כהן ולוי טרם שיעלה לעבודה בודקים אחריו ויודעים דרכיו ומעשיו, ואם לא אינו עולה לעבודה. וכן בסנהדרין כדי לדון דין, ואם נמצא כראוי נותנים עליו חומרות המקדש, ואם לא אינו עולה לעבודה, זהו שכתוב (דברים לג) וללוי אמר תומיך ואוריך לאיש חסידך, למה זכה (אהרן) לאורים ולתומים ולעבוד עבודה, הוי אומר אשר נסיתו וגו' האומר לאביו ולאמו לא ראיתו וגו', וכיון שנמצאו בדרגות הללו, אז יורו משפטיך ליעקב וגו' ישימו קטורה וגו', לשכך את הרוגז ולזמן שלום. וכליל על מזבחך, כדי שהכל יתבשמו וימצאו ברכות בכל העולמות אז ברך ה' חילו וגו'.</p>
<p>ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם וגו' (ויקרא ד יג) רבי שמעון פתח (ישעיה לב ט) נשים שאננות קומנה שמענה קולי וגו' כמה אית ליה לבר נש לאסתכלא ביקרא דמאריה בנין דישתכח בריה שלים קמי קודשא בריך הוא דכר ברא קודשא בריך הוא לבר נש</p>	<p>ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם וגו', רבי שמעון פתח (ישעיה לב) נשים שאננות קומנה שמענה קולי וגו', כמה יש לו לאדם להתבונן בכבוד רבונו, כדי שימצא בריה שלימה לפני הקדוש ברוך הוא, שכאשר ברא הקדוש ברוך הוא את האדם,</p>
<p>י"ט א</p>	
<p>ברא ליה שלים כמא דאתמר (קהלת ז כט) אשר עשה האלהים את האדם ישר וגו' את האדם דכר ונוקבא ונוקבא אתכלילת בדכורא וכדין ישר כתיב לבתר והמה בקשו השבונות רבים:</p>	<p>הוא ברא אותו שלם, כמו שנאמר (קהלת ז) אשר עשה האלהים את האדם ישר וגו', את האדם זכר ונקבה, ונקבה נכללת בזכר, ואז כתוב ישר, אחר כך והמה בקשו חשבונות רבים.</p>
<p>תא חזי מנוקבא דתהומא רבא⁶²⁰ עלאה אשתכחת חד נוקבא רוחתא⁶²¹ דכל רוחין⁶²²</p>	<p>בא וראה מנקב תהום רבה עליון נמצאת נקבה א', רוח של כל הרוחות. ובארנו ששמה</p>

⁶¹⁸ שיהיה בעל מעשים וכל זה הכנה (אור יקר).

⁶¹⁹ מוציא ידי חובתו הגון וראוי (אור יקר).

⁶²⁰ מדור הקלי, מקום שבו תה"ו בה"ו וחש"ך על פני תה"ו"ם (אור יקר). פ"י בינה דבריאה דקלי' כמ"ש הרב ז"ל בכמה דוכתי (מ"מ).

<p>והא אוקימנא לילית שמה⁶²³ והיא אשתכחת בקדמיתא לגבי אדם⁶²⁴ ובשעתא דאתברי אדם ואשתלים גופיה⁶²⁵ אזדמנו על⁶²⁶ ההוא גופא אלף רוחין⁶²⁷ מסטרא דשמאלא דא בעא לאעלא ביה ודא בעא לאעלא ביה ולא הוי יכלי עד דנער בהו קודשא בריך הוא⁶²⁸ ואדם הוה שכיב גופא בלא רוחא⁶²⁹ וחיוזו דיליה ירוקא הוה וכל אינון רוחין סחרן עליה:</p>	<p>לילית, והיא נמצאה לראשונה אצל אדם, ובשעה שנברא אדם ונשלם גופו, הזדמנו על אותו הגוף אלף רוחות מצד השמאל, זה רצה להיכנס בו, וזה רצה להיכנס בו, ולא היו יכולים עד שגער בהם הקדוש ברוך הוא, ואדם היה שוכב גוף בלי רוח ומראהו היה ירוק, וכל אותן רוחות סובבות אותו.</p>
<p>בההיא שעתא נחית עננא חד ורחא (וזריק) לכל אינון רוחין ובשעתא דא כתיב (בראשית א כד) ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה והא אוקימנא דנוקבא אתעברת מן הזכר, מן אותה נפש של אדם, והיא מוציאה אותה הרוח לנשב אותה באדם, כלולה משני צדדים כראוי, זהו שכתוב (שם ב) ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה, לנפש חיה ממש. ומי שמסתפק בזה כי אינו יודע אם החיה הזו היא החיה התחתונה או החיה ששמה ישראל, או מהזכר או מהנקבה, אבל לא כתוב לנפש החיה אלא לנפש חיה סתם שמשמע הכל.</p>	<p>באותה שעה ירד ענן אחד ודחה (וזרק) את כל אותן הרוחות, ובשעה הזו כתוב (בראשית א) ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה. והרי בארנו שנקבה מתעברת מן הזכר, מן אותה נפש של אדם, והיא מוציאה אותה הרוח לנשב אותה באדם, כלולה משני צדדים כראוי, זהו שכתוב (שם ב) ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה, לנפש חיה ממש. ומי שמסתפק בזה כי אינו יודע אם החיה הזו היא החיה התחתונה או החיה ששמה ישראל, או מהזכר או מהנקבה, אבל לא כתוב לנפש החיה אלא לנפש חיה סתם שמשמע הכל.</p>
<p>וכד קם אדם הות נוקבתיה תקועה בסטרוי וההיא נשמתא קדישא דביה הוה אסני להאי סטרא ולהאי סטרא וסני להאי ולהאי בנין דהכי אתכלילת לבתר נסר קודשא בריך הוא לאדם</p>	<p>וכשעמד אדם, היתה נקבתו תקועה בצדו, ואותה הנשמה הקדושה שבו היתה מתפשטת לצד הזה ולצד הזה, והיתה מספיקה לזה ולזה, משום שכך נכללה. אחר כך נסר הקדוש ברוך</p>

⁶²¹ החוה ראשונה הנז', משום שהיא נוקבא אשר בה גובר הדין לעולם, לכן נקראת היא בזוהר (בראשית לד ע"ב) וכן בפ' ויקרא (יט ע"א) בשם לילית, משום שהיא היתה יותר קרובה לקליפה מאדם קדמאה בעלה (דע"ה ח"ב כ ע"ב).

⁶²² אימא דשידי, כמו שמהנקבה העליונה יוצאים המלאכים הקדושים, כן מזו יוצאים מלאכי חבלה ושדים, ודע ששתי לילות הם האחת עליונה שהיא בחצונים, כמו מלכות בקדושה, והיינו גם את זו לעומת זו עשה האלקים, והשנית לילת קטנה למטה, שהיא אימא דשדי, והנראה שעל לילית תתאה קאמר (אור יקר).

⁶²³ לשון לילה שהיא שולטת באשון לילה ואפלה כדרך השדים, והגאונים פירשו לשון יללה שהיא לעולם מיללת (אור יקר).

⁶²⁴ בראשית לד ע"ב פקודי רלא ע"ב (לש"ו).

⁶²⁵ מפני שלא היתה בריאתו ברגע כענין יהי כך ויהי כך, אלא שעה ראשונה שעה כך וכו', כדפי' רז"ל בבראשית רבה, וזהו שאמר דאתברי אדם ונשלמה בריאתו (אור יקר).

⁶²⁶ מטעם דסטרא דשמאלא רודפים להיותם נכללים בדמות גוף שאין להם, ואינם נכללים אלא בשם אדם ולא בשם איש, והיינו טעמא דטומאת מת (אור יקר).

⁶²⁷ בסוד יפול מצדך אלף, ולהפך איכה ירדוף אחד אלף (אור יקר). שיונקים מאלהים דהה"ן באחוריים לכך הם אלף (מ"מ).

⁶²⁸ פי' עננא חד שאמר בסמוך, כליל מתרין סטרין, פי' מז"א וממלכות (מ"מ).

⁶²⁹ אפשר שהוא טעם אל מרד הרוחות הטמאים שחשבו שמת שהיה מוטל כמת, ובענין הכנס בגוף גער בהם הקב"ה, ולפיכך אינם נכנסים עתה בגופי המתים אם לא יעוררים, לפיכך מצוה לשמור את המת, וגערה זו היתה כדי שלא יכנסו, אמנם היו סובבים אותו כדרך טומאת מת עתה בזמן הזה (אור יקר).

⁶³⁰ עי' הערה בסוף הספר.

⁶³¹ פי' ז"א הנק' חיה והנוק' נק' חיה ג"כ כדמפרש, ומ"ש לא כתיב לנפש החיה, פי' דמשמע הוא ז"א הידוע, ולכך החיה, ה' הידיעה. ומדכתיב חיה, ש"מ שעל שניהם מדבר. ולפי זה פי' הכתוב דלעיל, ויאמר אלהים, היא בינה, תוצא הארץ היא מלכות, נפש שקבלה מז"א, וז"ן אלו הם חיה והנפש היא משניהם (מ"מ).

<p>ותקין לנוקביה הדא הוא דכתיב (שם כב) ויבן יהו"ה אלהים את הצלע וגו' את הצלע הא אוקימנא⁶³² כמה דאת אמר (שמות כו ב) ולצלע המשכן ויביאה אל האדם בתקונהא ככלה לחופה⁶³³ כיון דחמת לילית דא ערקת⁶³⁴ והיא בכרכי הים, ועד עכשיו היא מזומנת להרע לבני העולם. וכשעתיד הקדוש ברוך הוא להחריב את רומי הרשעה, ושתחרב לעולמים, הוא יעלה את לילית הזו וישים אותה בחרבן הזה, משום שהיא חרבנו של העולם, זהו שכתוב (ישעיה לד) אך שם הרגיעה לילית ומצאה לה מנוח.</p>	<p>הוא את האדם ותקן את נקבתו, זהו שכתוב (שם) ויבן ה' אלהים את הצלע וגו'. את הצלע הרי בארנו, כמו שנאמר (ויקרא מד) ולצלע המשכן ויביאה אל האדם בתקונה, כמו כלה לחופה, כיון שראתה לילית כך ברתה. והיא בכרכי הים, ועד עכשיו היא מזומנת להרע לבני העולם. וכשעתיד הקדוש ברוך הוא להחריב את רומי הרשעה, ושתחרב לעולמים, הוא יעלה את לילית הזו וישים אותה בחרבן הזה, משום שהיא חרבנו של העולם, זהו שכתוב (ישעיה לד) אך שם הרגיעה לילית ומצאה לה מנוח.</p>
<p>ובספרי קדמאי אמרי דאיהי ערקת מן אדם מקדמת דנא ואנן לא תנינן הכי בגין דהא נוקבא דא אשתכחת עמיה אבל עד לא קמת האי נפש (ס"א דהא נוקבא דא לא אשתכחת עמיה אבל עד לא אתתקנת נוקבא דא) ל"ט עמיה דאדם כדקא יאות הות מזדווגא עמיה⁶³⁵:</p>	<p>ובספרי הראשונים אמרו שהיא ברתה מן האדם מקודם לכן, אבל אנו לא שנינו כך, משום שהרי נקבה זו נמצאה עמו. אבל טרם שקמה הנפש הזו, (שהרי נקבה זו לא נמצאה עמו, אבל טרם שתקנה הנקבה הזו) עם אדם כראוי, היתה מזדווגת עמו.</p>
<p>וכד האי אתתקנת עמיה כדקא יאות ערקת היא לימא וזמינא לאבאשא בני עלמא אסוותא להאי בההיא שעתא דאזדווג בר נש באתתיה יכוין לביה בקדושה דמארי ולימא הכי עטיפא בקטפא⁶³⁶ אודמנת שארי שארי⁶³⁷ לא תעול⁶³⁸ ולא תנפוק לא דיך⁶³⁹ ולא בעדבך⁶⁴⁰ תוב תוב⁶⁴¹ ימא אתרגישא⁶⁴² גלגלוי לך קראין⁶⁴³ בחולקא⁶⁴⁴ קדישא אחידנא בקדושה דמלכא⁶⁴⁵ אתעטפנא ולחפיא ליה לרישיה</p>	<p>וכשזו נתקנה עמו כראוי, היא ברתה לים, ומזומנת להזיק לבני העולם. הרפואה לזה באותה שעה שאדם מזדווג עם אשתו, יכוון לבו בקדושת רבונו, ויאמר כך העטופה בסדין הזדמנה מתרת מתרת אל תכנסי ואל תצאי לא שלך ולא בחלקך שובי שובי הים רועש הגלים שלו קוראים לך בחלק קדוש אני אחוז ובקדושת המלך התעטפתי ולכסות את ראשו ואת אשתו עד שעה אחת. וכן בכל פעם עד שלשה ימים לקליטה, שכל הרכבה שאין קולטת לשלשה ימים שוב אין קולטת.</p>

632 בראשית כח ע"א ועי' פקודי רנח רע"ב (לש"ו).
 633 פי' כמ"ש בפ' בראשית ויביאה גימ' כ"ד קישוטי כלה (מ"מ).
 634 חוה ראשונה היא מלאה, ולכך שלטו בה הקלי'. וחוה השנית היא מרחל שהיא דינא רפיא (מ"מ).
 635 פי' קודם שלא ננסרה חוה זו השנית הנק' נפש היה מזדווג עם חוה ראשונה (מ"מ).
 636 עטיפא המעוטפת בסדין אודמנת שמזדמנת ליכנס בסדין לעשוק הטפין (מ"מ).
 637 פי' תתיר עטיפא וקישור שלך ואמר ב"פ שרי א' נגד ג' קלי' ושנית נגד קלי' נוגה (מ"מ).
 638 פי' הסדין ולא תנפוק הנשמות לחוץ לעשות מהם שדים ח"ו (מ"מ).
 639 פי' כי הם של הקדושה, ולא יהיה לך כח לעשוק אותם הנשמות (מ"מ).
 640 פי' שאינם בגורלך אפילו לפי שעה, ואף אם יצאו יחזרו שנית להיות קדושה (מ"מ).
 641 פי' חזור לנוק' דתהומא רבא. ואמר ב' פעמים, א' לזכר וא' לנקבה דסט"א (מ"מ).
 642 היא אימא עילאה בשם אחוריים דאה"ה גימ' ד"ם, חו"ל גבול לים, ועי"כ תחזור לנוק' דתהומא רבא (מ"מ).
 643 פי' גלי הים לך קוראים, והם דין בסוד גלים, והם קוראים לרצץ מוחך (מ"מ).
 644 היא נוק' דז"א ואשתו דוגמתה (מ"מ).
 645 פי' בסוד טלית, שת"ח מאפיל בטליתו כדי שלא יאחזו החיצונים, ויכוין שהוא דוגמת ז"א, ויכוין תיבות הלחש כ"ו גימ' הו"ה. האותיות קי"ו נגד י"ה יה"ו יה"ה גימ' ע"ב, א' א"ה אה"י אה"ה, גימ' ד"ם, הכל קי"ו ע"י שמות אלו תבריח הקלי' (מ"מ).

<p>ולאתתיה עד שעתא חדא וכן בכל זמנא עד תלת יומין לקליטה⁶⁴⁶ דכל הרכבה דלא קולטת לתלת יומין טוב ליתא קולטת:</p>	
<p>ובספרא דאנח אשמדאי לשלמה מלכא אמר תלתין יומין ואמר דלבתר דסיים עובדא לישדי מיין צלילן סוחרניה לערסיה ונטורא דכלא (לבתר)⁶⁴⁷ מאן דינקא לרביא לא תזדווג לבר נש אלא בשעתא דרביא נאים ולבתר לא תניק ליה עד שעתא חדא כתרי מילין או חד מיל אי לא יכלא בגין צערא דרביא בזמנא דאיהו בכי ובדא לא מסתפי מנה לעלמין זכאין אינון צדיקיא דקודשא בריך הוא אולף לון רוין עמיקין דלעילא ותתא וכלא בגין אורייתא דהא אורייתא מאן דישתדל בה מתעטר בעטרין דשמא קדישא⁶⁴⁸ דהא אורייתא שמא קדישא הוא ומאן דישתדל בה אתרשים ואתעטר בשמא קדישא וכדין ידע ארחין סתימין ורוין עמיקין דלעילא ותתא ולא מסתפי לעלמין:</p>	<p>ובספר שהניח אשמדאי לשלמה המלך אומר שלשים יום. ואמר שלאחר שסיים את המעשה, ישפוך מים צלולים סביב מטתו, וזו שמירה של הכל. (אחר כך) מי שמניקה תינוק לא תזדווג עם אדם אלא בשעה שהתינוק יושן, ואחר כך אל תניק אותו עד שעה אחת, כמו שני מילין או מיל אחד, אם לא יכולה בשביל צער התינוק בזמן שהוא בוכה, ובוזה לא יפחד ממנה לעולמים. אשרי הצדיקים שהקדוש ברוך הוא מלמד אותם סודות עמוקים שלמעלה ולמטה, והכל בשביל התורה. שהרי מי שמתעסק בתורה מתעטר בעטרות של השם הקדוש, שהרי התורה היא שם קדוש, ומי שמתעסק בה נרשם ומתעטר בשם הקדוש, ואז יודע דרכים סתומות וסודות עמוקים שלמעלה ולמטה ולא פוחד לעולמים.</p>
<p>תא הזי:</p>	<p>בא וראה</p>
<p>יט/ב</p>	
<p>בההוא יומא אתפקדו על אילנא חד ועברו על פקודא דמאריהון ובגין דאתתא היא חבת בקדמיתא ואתא עלה ההוא נחש⁶⁴⁹ כתיב (בראשית ג טז) והוא ימשל בך⁶⁵⁰ מכאן ולהלאה בכל זמנין דגוברין אשתכחו חייבין קמי קודשא בריך הוא הא אוקימנא דאינון נשים (דלעילא) מסטרא דדינא קשיא זמינין לשלטאה עליהון⁶⁵¹ מסטרא דדינא קשיא דהא הוא דכתיב (ישעיה ג יב) עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו נשים משלו בו ודאי⁶⁵²:</p>	<p>באותו יום נצטוו על עץ אחד ועברו על מצות רבונם, ובגלל שהאשה חטאה בראשונה, ובא עליה אותו הנחש, כתוב (בראשית ג) והוא ימשל בך. מכאן והלאה בכל הפעמים שאנשים נמצאים רשעים לפני הקדוש ברוך הוא, הרי בארנו שאותן נשים (שלמעלה) שמצד הדין הקשה מזומנות לשלוט עליהם מצד הדין הקשה, זהו שכתוב (ישעיה ג) עמי נוגשיו מעולל ונשים משלו בו, נשים משלו בו ודאי.</p>
<p>ואלין אקרין⁶⁵³ להט החרב⁶⁵⁴ המתהפכת לאו דאינון חרב המתהפכת⁶⁵⁵ אלא להט</p>	<p>ואלה נקראות להט החרב המתהפכת, לא שהם חרב המתהפכת, אלא להט מאותה חרב,</p>

⁶⁴⁶ ס"ל לר"ש שאין האשה מתעברת אלא סמוך לטבילתה, אלא שאין אנו יודעים אם נקלטה הטיפה היום א' או ביום ב' או ביום ג', ולכך אינו מחפה ראשו הוא ואשתו רק עד ג' ימים, שאם לא נקלטה אז ודאי נסרחה וכמ"ש בש"ס שבת דף פו, ואז אינה מתעברת עד טבילה אחרת (מ"מ).

⁶⁴⁷ פי' מלבד מ"ש בשעה שרוצה להתעבר השמירה מעולה מהכל אחר הלידה היא זו (מ"מ).

⁶⁴⁸ פי' מתעטר במוחין דז"א (מ"מ).

⁶⁴⁹ אין דברים אלו כפשטן, אלא הכוונה שהיא נמשכה אחר הקלי', ושלט בה הנחש, והיינו דאמרינן שכח הנחש הזה מכשכש במעהא עד שנזקק לה אדם הראשון, ונתגשם הרוח בקין, שהיא קינא דמסאבותא, והיינו ממש על דרך שפירשנו, שהפגם שהוא באב או באם פוגם הבן (אור יקר).

⁶⁵⁰ שמתחילה היו שניהם שוים משתררת היא לפניו, ואח"כ נטלה שררה הימנה ונתנה לו (אור יקר).

⁶⁵¹ הם חר"ב דנוגה דבי"ע והם שתים נשים זונות (מ"מ).

⁶⁵² היינו בחי' נוק' דסט"א, עי' לקמן ס ע"ב. ועי' לקמן סב ע"ב שיש בחי' דכורא דסט"א, והענין שדכורין נקראין מרגלים ונוקבין זונות, כידוע שדכורין דס"א אינן מפתין לאדם כמ"ש בזהר, שהן דקיקין ואינן יכולין לפתות, אלא נוקבין מפתין וכו', אבל דכורין שלהן הן המקטרגים (בהגר"א בספד"צ לא ע"ג).

⁶⁵³ אם היו מצד הטהרה ניחא אבל הם מצד החוצה הדין הקשה כדמיסק (אור יקר).

<p>מההוא הרב דאקרי (ויקרא כו כה) הרב נוקמת נקם ברית (ישעיה לד ו) הרב ליהו"ה מלאה דם וההוא להט החרב מתהפכת לזמנין גוברין ולזמנין נוקבין⁶⁵⁶ והא אוקימנא ווי לעלמא כד אינון נשין שלטן בעלמא כד חמי נביאה דישראל מעקמי ארחייהו ואינון אשתכחו בחובין קמי מאריהון כדין אמר נשים שאננות היך אתון שקיטאן היך אתון יתבן דלא לאתערא בעלמא קומנה:</p>	<p>שנקרא (ויקרא כו) חרב נוקמת נקם ברית. (ישעיה לד) חרב לה' מלאה דם, ואותו להט החרב המתהפכת לפעמים גברים ולפעמים נקבות, והרי בארנו אוי לעולם כשאותן נשים שולטות בעולם, כשראה הנביא שישראל מעקמים את דרכיהם, והם נמצאים בחטאים לפני רבונם, אז אמר נשים שאננות, איך אתן שאננות, איך אתן יושבות, שלא להתעורר בעולם, תקומו.</p>
<p>ובאתר אחר⁶⁵⁷ אוקימנא להאי קרא⁶⁵⁸ והא אוקמוה חברייא אבל לא אתמר⁶⁵⁹ אלא כמה דאשכחן בדבורה דכתיב (שופטים ד ד) היא שופטה את ישראל בעת ההיא ועל דא תנינון ווי לבר נש דאתתא קא מברכא ליה לפתורא כך דבורה היא שופטה את ישראל בעת ההיא ווי לדרא דלא אשתכח בהו מאן דדאין לעמא אלא חד נוקבא:</p>	<p>ובמקום אחר בארנו את הפסוק הזה והרי פרשוהו החברים, אבל לא נאמר אלא כמו שמצאנו בדבורה, שכתוב (שופטים ה) היא שפטה את ישראל, בעת ההיא. ועל כן שנינו אוי לאדם שאשה מברכת לו בשלחנו, כך דבורה היא שפטה את ישראל בעת ההיא, אוי לדור שלא נמצא בהם מי שידון את העם אלא רק נקבה אחת.</p>
<p>תא חוי תרין נשין אינון דאשתכחי בעלמא ואמרי תושבחתא דקודשא בריך הוא דכל גוברין דעלמא לא יימרון הכי ומאן אינון דבורה וחנה חנה אמרה (ש"א ב ב) אין קדוש כיהו"ה כי אין בלתך וכלהו קראי דהיא פתחת⁶⁶⁰ פתחא דמהימנותא⁶⁶¹ לעלמא כגון (שם ח) מקים מעפר דל⁶⁶² מאשפות ירים אביון⁶⁶³ הא פתחא דמהימנותא להושיבי⁶⁶⁴ עם נדיבים⁶⁶⁵ הא מהימנותא דלעילא באתר דאבהן שריין מאן נדיבים אלין אבהן כדכתיב (תהלים מז ט) נדיבי עמים נאספו:</p>	<p>בא וראה שתי נשים הן שנמצאו בעולם ואומרות תישבחתו של הקדוש ברוך הוא, שכל הגברים שבעולם לא יאמרו כזו, ומי הן דבורה וחנה. חנה אמרה (שמואל א ב) אין קדוש כה' כי אין בלתך, וכל הפסוקים שהיא פתחה את פתח האמונה לעולם, כמו מקיים מעפר דל מאשפות ירים אביון, הרי הפתח של האמונה, להושיבי עם נדיבים, הרי האמונה שלמעלה, במקום ששרויים האבות. מי הנדיבים, אלו האבות, ככתוב נדיבי עמים נאספו.</p>

⁶⁵⁴ פירוש חרב מלכות מצד הדין, וז"ש "דאיקרי חרב נוקמת" וכו', והלהט הוא כח המתפשט הימנה, ומלת מתהפכת אהדרת להט, שהם אותם כחות הדין, שהם מתהפכין (אור יקר).

⁶⁵⁵ פי' שהם אינם נקראים חרב, שהמלכות היא החרב, אלא הם להט של המלכות הנק' חרב (מ"מ).

⁶⁵⁶ והמתהפכת שקרא קאי על הלהט (מ"מ).

⁶⁵⁷ כדפי' בגמ' הני נשי במאי זכיין וכו' (אור יקר).

⁶⁵⁸ פי' בפרשת שלח לך דף קסז ע"ב שפירשו שם הרוחות לר"ש נשים שאננות הם היכלות של ביתה וכו' (מ"מ).

⁶⁵⁹ פי' שהפירוש העיקרי הוא שמדבר על הלהט שהם נשים הנזכרות, והפסוק הזה נאמר כמו בדור שהיתה דבורה שופטה את ישראל, שלא היה בהם שום איש שיוודע תורה ומשפט, אלא חד נוק', ולכך אמר להם נשים שאננו קומנה לעורר הדין (מ"מ).

⁶⁶⁰ למדה להתפלל דרך המדות (אור יקר).

⁶⁶¹ מלכות ויסוד, שהם דל ואביון. או מלכות שהיא אתר דמסכני (אור יקר).

⁶⁶² פי' מלכות, כי ד"ל הוא [מספר אותיות] מילוי המילוי דאדנ"י. ועפר הוא בריאה כנודע. ומ"ש מאשפות וכו' שיש פעמים שיונקים הקלי' מיסוד כבזמן הגלות, והקב"ה מרים אותו מהם, שלא יקבלו ממנו שום הארה (מ"מ).

⁶⁶³ יסוד נק' אביון כנודע (מ"מ).

⁶⁶⁴ פי' להושיב המלכות עם האבות, רגל רביעי במרכבה, מקים אותה מעפר שהיא בגלות בתוך הקלי', שהם האשפות (אור יקר).

⁶⁶⁵ ניבאה על שמואל (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>דבר אחר להושיב עם נדיבים עם נדיבים נבאה על שמואל דאיהו זמין לאתקשא עם משה ואהרן דכתיב (שם צט ו) משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו וכסא כבוד ינחילם מאן ינחילם דא שמואל דאחסין⁶⁶⁶ יקרא דמלכותא לתרין מלכין דבר אחר (שמואל א' ב ח) וכסא כבוד ינחילם⁶⁶⁷ דא קודשא בריך הוא דהוא אחסין כורסיא דיליה לעבדוהי הדא הוא דכתיב וכסא כבוד ינחילם:</p>	<p>דבר אחר להושיב עם נדיבים, נבואה על שמואל, שהוא עתיד להיות שקול כמשה ואהרן, שכתוב (שם צט) משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו. וכסא כבוד ינחילם, מי ינחילם זה שמואל, שהוריש כבוד המלכות לשני מלכים. דבר אחר וכסא כבוד ינחילם, זה הקדוש ברוך הוא שהוריש את כסאו לעבדיו, זהו שכתוב וכסא כבוד ינחילם.</p>
<p>יהו"ה יחתו מריבו, מריבו חסר מאי קא מיירי אלא מריבו תנינן מריב ו' ודא מלכא קדישא⁶⁶⁸ ורזא דחכמתא אתמר הכא בשעתא דדינין מתערין ושלטיין שלטין על רחמי ורחמי אתכפיין ובשעתא דקודשא בריך הוא אתברך ממבועא דנחלא⁶⁶⁹ כדין גבריין רחמי ואתכפיין דיני הדא הוא דכתיב (שם י) יהו"ה יחתו מריבו מריב ו' עליו בשמים ירעם עליו מאי עליו בשעתא דטלא דעתיקא קדישא⁶⁷⁰ שריא עליה ומליא רישיה בההוא אתר דאקרי שמים⁶⁷¹ כדין ירעם⁶⁷² יתבר היליהון ותוקפיהון דדינין תקיפין ויתן עז למלכו דא קודשא בריך הוא⁶⁷³ וירם קרן משיחו⁶⁷⁴ (שם) דא כנסת ישראל דאקרי קרן היובל (ס"א ל"ג היובל) כמה דאוקימנא משיחו כמה דאת אמר (ש"א כג א) משיח אלהי יעקב⁶⁷⁵ בגין כך קרן משיחו והא אתמר:</p>	<p>ה' יחתו מריבו, מריבו חסר. כמה מדובר, אלא מריבו, שנינו מריב ו', וזה המלך הקדוש, וסוד החכמה נאמר כאן, בשעה שהדינים מתעוררים, והשליטים שולטים על הרחמים, והרחמים נכנעים. ובשעה שהקדוש ברוך הוא מתברך ממעיין הנחל, אזי גוברים הרחמים ונכנעים הדינים, זהו שכתוב ה' יחתו מריבו, מריב ו'. עליו בשמים ירעם, "עליו" מה זה "עליו", בשעה שהטל של העתיק הקדוש שורה עליו וממלא את ראשו, באותו מקום שנקרא שמים, אזי ירעם, ישבר את כחם ותוקפם של הדינים הקשים, ויתן עוז למלכו, זה הקדוש ברוך הוא, וירם קרן משיחו זו כנסת ישראל, שנקראת קרן היובל כמו שבארנו. משיחו כמו שנאמר משיח אלהי יעקב, לכן קרן משיחו והרי נתבאר.</p>
<p>דבורה דאתת לשבחה שבהא דמלכא קדישא (שופטים ה ד) יהו"ה בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום מלמד דקודשא בריך הוא אומין לכל שאר עמין לקבלא לאורייתא ולא בעו וכי לא הוה גלי קמיה דלא בעאן אלא דלא יהא לון פתחון פה דאלמלא יהב לון קודשא</p>	<p>דבורה שבאה לשבח את שבח המלך הקדוש, ה' בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום, מלמד שהקדוש ברוך הוא הזמין את כל שאר העמים לקבל תורה ולא רצו, וכי לא היה גלוי לפניו שלא רוצים. אלא שלא יהיה להם פתחון פה, שאלמלא היה נותן להם הקדוש ברוך הוא</p>

⁶⁶⁶ במדת המלכות כאומרו למען יזמרך כבוד, והיינו כבוד המלכות, מדתו של מלך (אור יקר).
⁶⁶⁷ השתא אפשר דאהדר לנדיבים ולכל כיוצא, וזהו שאמר "אחסין כורסיא דיליה לעבדוהי", וכל הבא לאחוז במדה זו, והשתא ניחא דאהדר למקימי מעפר (אור יקר).
⁶⁶⁸ דאיהו ו' של שם, והוא מדת רחמים. וה"מריב עמו" הוא הדין, ויחתו מריביו (אור יקר).
⁶⁶⁹ מהחכמה המשפעת בבינה ומבינה אליו, ובזה גוברים הרחמים על הדין כדפי' לעיל (אור יקר).
⁶⁷⁰ היינו שפע כתר עליון, ובחי' ט"ל סוד יה"ו י"ד ה"א וא"ו, והיינו ממציות חכמה ובינה ודעת שבכתר (אור יקר). פי' בשעה שנמשכים שערי דרישא דא"א עד רישא דז"א, ומזילים טל ברישא דז"א הנק' שמים. וזהו עליו בשמים ירעם, ר"ל בכח שנמשך הטל מאריך שהוא עליו עד שהגיע לז"א, שהוא שמים כזה ירעם לקלי' (מ"מ).
⁶⁷¹ ת"ת בסוד תרין עטרין והיינו סוד יה"ו שבו, ושם "מליא לרישיה". ושיעור הכתוב "עליו" כתר, שהוא על תפארת, "בשמים" שהוא ת"ת (אור יקר).
⁶⁷² לכחות הדין ויכניעם ויבטלם (אור יקר).
⁶⁷³ פי' ז"א, והנותן הוא א"ס ב"ה (מ"מ).
⁶⁷⁴ פי' מלכות נק' בב' שמות קרן ומשיחו, א"נ משיחו הוא דוד המלך ע"ה, וקרן הוא השכינה (מ"מ).
⁶⁷⁵ פי' שהמלכות נקראת משיח, והטעם שהיא יונקת מן החכמה, ששם משח רבות, ונקראת קרן מצד הבינה, קרן היובל. ונמצא שמתייחסות שתים אלו, קרן משיחו, שהיא מלכות מצד חכמה ובינה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ברוך הוא אורייתא הווי נטרי לה וכל אינון קראי דאמרה דבורה כלהו ברוא דחכמתא עד ההוא שעתיא דשבחת גרמה שנאמר עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל (שופטים ה ז) דהא אוקמוה דאסתלק מינה רוח נבואה ובגין כך (שם יב) עורי עורי דבורה עורי עורי דברי שיר:</p>	<p>את התורה היו שומרים אותה, וכל אותם פסוקים שאמרה דבורה, הכל הם בסוד החכמה. עד אותה שעה ששבחה את עצמה, שנאמר עד שקמתי דבורה, שקמתי אם בישראל, שהרי בארו שהסתלקה ממנה רוח הנבואה, ולכן עורי עורי דבורה, עורי עורי דברי שיר.</p>
<p>וכל דא כד אשתכחו גוברין בחטאה ולאוי אינון כדאין למשרי עלייהו רוח קודשא ודאי:</p>	<p>וכל זה כשנמצאו הגברים בחטא, ואינם כדאים להשרות עליהם רוח הקודש ודאי.</p>
<p>כ/א זהר:</p>	
<p>ואם כל עדת ישראל ישגו וגו' (ויקרא ד יג) כמה דאוקימנא בהוראה דטעו בה אבל ואם כל עדת ישראל ישגו ואם כל ישראל ישגו מבעי ליה מאי כל עדת ישראל אלא אינון (כלהו) דאשתכחו בירושלם דהא מתמן נפקא אורייתא לכל עמא ואי אינון דהוו תמן טעאן כל ישראל טעאן ותנינן דכיון דתמן טעאן כל עמא טעאן בגין דכלהו משכי אבתרייהו ונעלם דבר מעיני הקהל עיני הקהל אלין סנהדרין אלין אינון דממנן על ישראל:</p>	<p>ואם כל עדת ישראל ישגו וגו', כמו שבארנו, בהוראה שטעו בה. אבל ואם כל עדת ישראל ישגו, היה צריך להיות ואם כל ישראל ישגו, מה זה כל "עדת" ישראל, אלא אותם (כלם) שנמצאים בירושלים, שהרי משם יוצאת תורה לכל העם. ואם אותם שהיו שם טועים, אז כל ישראל טועים. ושנינו, שכיון ששם טועים, כל העם טועים, משום שכולם נמשכים אחריהם. ונעלם דבר מעיני הקהל, עיני הקהל אלו הסנהדרין, אלו הם שממונים על ישראל.</p>
<p>רבי חייא ורבי יוסי הווי אזלי בארחא עד דהווי אזלי אמר רבי יוסי לרבי חייא נשתדל במלי דאורייתא במלי דעתיק יומין⁶⁷⁶ פתח רבי חייא ואמר (תהלים לב ה) חטאתי אודיעך וגו' מכאן אוליפנא דכל בר נש דמכסי חטאוי⁶⁷⁷ ולא מפרש לון קמי מלכא קדישא⁶⁷⁸ ויתבע עלייהו רחמי⁶⁷⁹ לא יהבין ליה למפתח⁶⁸⁰ פתחא דתשובה⁶⁸¹ בגין דאיהו אכסיף (נ"א מכסי) מיניה ואי איהו פריש לון קמי קודשא בריך הוא קודשא בריך הוא חיים עליה ויתגברון רחמי⁶⁸² על דינא⁶⁸³ וכל שכן אי איהו בכי⁶⁸⁴ דהא כל פתחין סתימין איהו פתח ואתקבל צלותיה ועל דא פרישו דחטאוי יקרא הוא דמלכא לאגברא</p>	<p>רבי חייא ורבי יוסי היו הולכים בדרך, בעוד שהיו הולכים אמר רבי יוסי לרבי חייא, נעסוק בדברי תורה, בדברי עתיק הימים. פתח רבי חייא ואמר חטאתי אודיעך וגו', מכאן למדנו שכל אדם שמכסה את חטאיו ואינו מפרש אותם לפני הקדוש ברוך הוא ומבקש עליהם רחמים, לא נותנים לו לפתוח פתח של תשובה, משום שהוא מתבייש (מכוסה) ממנו. ואם הוא מפרש אותם לפני הקדוש ברוך הוא, הקדוש ברוך הוא חס עליו ומתגברים הרחמים על הדין, וכל שכן אם הוא בוכה, שהרי כל הפתחים הסתומים הוא פותח, ותפלתו מתקבלת. ועל זה פרישת חטאיו, כבוד הוא למלך, להגביר רחמים על דין. ועל זה כתוב זבח תודה יכבדני. מה זה יכבדני, שני</p>

⁶⁷⁶ ענין התשובה, שהיא אחוזה עד הכתר (אור יקר).

⁶⁷⁷ ומניחם בפגם בסתר המדות, ולא מפרש להורידם אל הנגלות (אור יקר).

⁶⁷⁸ שאין בו פגם קדוש, לא יגורך רע, קמי למטה מקום הפגם (אור יקר).

⁶⁷⁹ לכפרם ולטהרם ממקומם אל מקום החצונים (אור יקר).

⁶⁸⁰ נמשכת ממה שהבינה שבה אל הבנים ונפתחת במקוריה ושולחת שפעה אל מקום הבנים הפוגמים לטהרם, כאומרו כי ביום הזה יכפר וכו', והשתא קאמר שמפני כבודו לא רצה להתודות על עוניו (אור יקר).

⁶⁸¹ שהיא הבינה לטהר אותו, ואפשר היות הטעם כי הכניסה אל הבינה היא הוד, משום דאימא עילאה עד הוד אתפשטת, ולכך צריך תחלה (להתודות) [להודות], שהיא הוד, ואז נפתחת הבינה שהיא מגעת עד הוד (אור יקר).

⁶⁸² שהם מקורות החסד והת"ת (אור יקר).

⁶⁸³ שהוא מקור הגבורה כדפי' לעיל (אור יקר).

⁶⁸⁴ ששערי דמעא לא ננעלו, והטעם שהם שערי מימי החסד והרחמים (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>רחמי על דינא ועל דא כתיב (שם נ כג) זוכה תודה יכבדנני מהו יכבדנני⁶⁸⁵ תרין כבודין אינון חד לעילא וחד לתתא חד בעלמא דין וחד בעלמא דאתי:</p>	<p>כבודים הם, אחד למעלה ואחד למטה, אחד בעולם הזה ואחד בעולם הבא.</p>
<p>האי קרא קשיא בכלא בסגיאנות מלין דהא באודה עלי פשעי סגי מהו חטאתי אודיעך ועוני לא כסיתי ולבתר אודה עלי פשעי ליהויה ועוד דהא אודה עלי פשעי ליהויה לך מבעי ליה:</p>	<p>הפסוק הזה קשה בכל, בריבוי דברים שהרי ב"אודה עלי פשעי" מספיק, מה זה "חטאתי אודיעך ועוני לא כסיתי", ואחר כך "אודה עלי פשעי לה". ועוד שהרי אודה עלי פשעי לה, היה צריך להיות "לך".</p>
<p>אלא דוד כל מלוי ברוח הקודש אמרן ולמלכותא דשמיא אמר⁶⁸⁶ בגין דאיהי שליחא מתתאי לעלאי ומעלאי לתתאי⁶⁸⁷ ומאן דבעי למלכא לה אודע בקדמיתא ועל דא חטאתי אודיעך (ד"א למלכותא דשמיא קאמר) ועוני לא כסיתי מצדיקו של עולם אמרתי אודה עלי פשעי ליהויה דא מלכא קדישא דשלמא כלא דיליה ושלמא דבעי בר נש לאעלה קמיא בהודאה דהא שלמים הכי מתקרבין בהודאה דכתיב (ויקרא טו ו) על זבח תודת שלמיו⁶⁸⁸ ואתה נשאת עון חטאתי סלה דא לעילא לעילא אתר דעתיקא קדישא שריא בגין כך האי קרא אחיד בכלא:</p>	<p>אלא דוד אמר את כל דבריו ברוח הקודש, ואמר את זה למלכות השמים, משום שהוא שליח מהתחתונים אל העליונים, ומעליונים אל התחתונים, ומי שרוצה את המלך, הוא מודיע לה בראשונה. ועל כן חטאתי אודיעך (למלכות השמים אמר), ועוני לא כסיתי, מצדיקו של עולם. אמרתי אודה עלי פשעי לה, זהו המלך הקדוש, שכל השלום שלו. והשלום שצריך אדם להכניס לפניו בהודאה, שהרי כך נקרבים שלמים בהודאה, שכתוב על זבח תודת שלמיו, ואתה נשאת עון חטאתי סלה, זה למעלה למעלה, המקום שהעתיק הקדוש שרוי. לכן הפסוק הזה אוחו בכל.</p>
<p>כגוונא דא מאן דיתבע בעותיה למלכא בעי ליחדא שמא קדישא ברעותיה מתתא לעילא ומעילא לתתא ולקשרא כלא בחד קשרא ובהווא קשורא אשתכח בעותיה:</p>	<p>כדוגמא זה מי שמבקש בקשתו למלך, צריך ליחד את השם הקדוש ברצונו ממטה למעלה וממעלה למטה, ולקשר את הכל בקשר אחד, ובאותו קשר נמצאת בקשתו.</p>
<p>אמר רבי יוסי מאן הוא הכימא למתבע בעותיה כדוד מלכא דהוא הוה נטיר פתחא דמלכא אמר ליה רבי חייא ודאי הכי הוא ועל דא אורייתא אוליף לן ארחי:</p>	<p>אמר רבי יוסי מי החכם לבקש בקשתו כמו דוד המלך, שהוא היה שומר את פתח המלך. אמר לו רבי חייא ודאי כך הוא ועל כן התורה למדה אותנו את דרכי</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	
<p>פקודא דא להביא קרבן על סנהדרין גדולה</p>	<p>מצוה זו להביא קרבן על סנהדרין גדולה שטעו, תנאים ואמוראים, שבעים סנהדרין</p>

⁶⁸⁵ בתרין נונין (אור יקר).

⁶⁸⁶ בעולמות ב"ע הוה עיקר השליטה מהמלכות שהיא הב"ן, כי היא אדון כל הארץ (יהושע ג יא) ואלה"י כל הארץ (ישעיה נד ה) יקרא (וכמ"ש בפ' משפטים קו ע"א תרומה קעא ע"ב תצוה קפו ע"א ע"ב וע' פ' בשלח נא ע"א ויקרא כ ע"א אחרי מות עד סע"א ובאד"ז רצו ע"א ופ' בראשית כט ע"ב) (ביאורים ח"ב כז ע"ג).

⁶⁸⁷ בשלח נא ע"א בארוכה (לש"ו).

⁶⁸⁸ פי' ת"ת ויסוד, כמ"ש הזהר לעיל, דא לעילא פי' באימא, לעילא פירש באבא, וז"ש "אתר דעתיקא קדישא שרייא", שאו"א בהם מתלבש א"א הנק' עתיקא קדישא, ולפי זה ואתה הם או"א כמ"ש באד"ז, שאבא נק' אתה, ואימא כלולה עמו, בסוד הבן בחכמה וכו', לפי מש"כ הרב בכוונת סלה, ס' הם חב"ד חג"ת, ל' הם נה"י, ה' היא מלכות, וכללות המלה בעתיקא, עכ"ל, א"כ אתי שפיר מ"ש הכתוב, ואתה נשאת עון חטאתי סלה, שא"א נרמז בסלה, וזה שאמר הזהר בג"כ האי קרא אחיד בכוונא, דהיינו בכל הפרצופים כולם (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>שטעו תנאין ואמוראין שבעין סנהדרי גדולה היו ומשה עלייהו⁶⁸⁹ ושבעים סנהדרי קטנה הוו ואהרן עלייהו ובנין דא אמרו מארי מתניתין משה שושבינא דמלכא הוה ודא תפארת מתמן סנהדרי גדולה אהרן שושבינא דמטרוניתא ודא מלכות ה"א זעירא קרינן לה כגון (בראשית כט יח) אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה ועל שמה אתקרי סנהדרי קטנה:</p>	<p>גדולה היו ומשה עליהם, ושבעים סנהדרין קטנה היו ואהרן עליהם, ולכן אמרו בעלי המשנה שמשה היה שושבין המלך, וזו תפארת, משם סנהדרין גדולה. אהרן שושבין המלכה, וזו מלכות ה"א קטנה קוראים לה, כמו (בראשית כט) אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה, ועל שמה נקראת סנהדרין קטנה.</p>
<p>ומתמן הוו ידעין סנהדרין שבעין לשון דאינון שבעין פנים לתורה דאית שבעים לשון מסטרא דמלכות הרשעה וכו' כלא בפרודא הדא הוא דכתיב (שם י ה ועיי"ש פסוק לב) מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם ללשונותם כלהו שבעים לשון בפרודא דא מן דא אבל באורייתא שבעים פנים לתורה בלשון חד⁶⁹⁰ ודא יסוד ו' הלכה חדא⁶⁹¹ חכמה זעירא מלכות שבה שבעין לשון כחושבן סוד⁶⁹² מן יסוד ויסוד איהו לשון הקדש סוד המרכבה בשבעין קתדראין:</p>	<p>ומשם היו יודעים סנהדרין שבעים לשון, שהן שבעים פנים לתורה. שיש שבעים לשון מצד של המלכות הרשעה וכו', והכל בפירוד, זהו שכתוב מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם ללשונותם, כל שבעים הלשון בפירוד זה מזה, אבל בתורה שבעים פנים לתורה בלשון אחת, וזה יסוד, ו', הלכה אחת, חכמה קטנה, מלכות שבה שבעים לשון, כחשבון סוד מן יסוד, ויסוד הוא לשון הקודש, סוד המרכבה בשבעים כסאות.</p>
<p>עלייהו אתמר כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה⁶⁹³ לשון חד איהו שבעים לשון⁶⁹⁴ על מדה זעירא דחכמה זעירא דאיהי י' על מדה זעירא דחכמה תרין תרין שפון דבהון דעת ותבונה בהון אשתלימו שבעין ותריין⁶⁹⁵ (ע"כ הרעיא מהימנא):</p>	<p>עליהם נאמר כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה, לשון אחד היא שבעים לשון, על מדה קטנה של חכמה קטנה, שהיא י' על מדה קטנה של חכמה קטנה, שהיא י' על מדה קטנה של חכמה, ב' שתי שפתים שבהן דעת ותבונה בהן נשלמו שבעים ושתיים.</p>
<p>כ/ב</p>	
<p>דמלכא קדישא בגין דנדע למיהך אבתריה כמה דאת אמר (דברים יג ה) אחרי יהוה</p>	<p>המלך הקדוש כדי שנדע ללכת אחריו, כמו שנאמר (דברים יג) אחרי ה' אלהיכם תלכו וגו'.</p>

⁶⁸⁹ משה רבנו ע"ה היה מפרקין קדמאין דנ"ה דז"א מן הפנים שלהם, ולכן נקרא שושבינא דמלכא. ואהרן היה יונק גם מפרקין קדמאין הנזכר, אך לא בזעיר עצמו, רק מהארתם בחו"ב דנוק', שהם כנגד פרקי קדמאין דנ"ה דז"א, ולכן הוא בסוד שושבינא דמטרוניתא. והנה אותם הפרקין קדמאין דנ"ה הם חו"ב דנ"ה, ותחתיהן תרין פרקין אמצעיים ותחתונים שהם סוד ו"ק (נ"א נ"ה) שלהם, ומשם שבעים סנהדרי גדולה, ומשה על גביהם שהיא יונק מחו"ב דנ"ה, והשבעים זקנים מתרין פרקין האחרים, וה"ה בסנהדרי קטנה דמצד אהרן, והוא עליהם בסוד חו"ב דמטרוניתא. ומפני שחו"ב בכל מקום מתייחדים בדעת, ודעת מתפשט בז' קצוות, לכן משם שבעים פנים לתורה. והסנהדרין היו יודעים שבעים לשון, שהדעת הוא ברית הלשון ביחוד גמור, לאפוקי מלכות הרשעה דכתיב בה (משלי יט, ב) גם בלא דעת נפש לא טוב, ואין שם זווג וייחוד לכן נפרדו (רמ"ז).

⁶⁹⁰ המאמר הזה מהופך וכלל המאמר שאמרו שבעים פנים לתורה בלשון א' על הלכה חדא על מלה זעירא, ומפ' לשון יסוד כידוע הלכה מל' והיא מלה זעירא שהיא חכמה זעירא ואמר מלה מצד הלשון (יהל אור).

⁶⁹¹ הכוונה כי טפת מוח החכמה מתפשט תוך הים שהיא הלכה כולל ו"ק ועם ה' הרי ז' וכשמתפשט היסוד תוך המלכות נעשה ע' פנים ונלע"ד שהמרכבה יסוד שרוכב על המלכות ועם ע' קתדראון דהיינו י' פעמים ז' (זהר הרקיע).

⁶⁹² וי' מן יסוד הוא י' דחכמה זעירא כמש"ו (יהל אור).

⁶⁹³ הן שבעים הנ"ל שכולן נק' שנה (יהל אור).

⁶⁹⁴ ר"ל, כי המלכות מתפשטת בבריאה, ויש לה ז' קצוות, כל א' כולל מ', הרי ע' פנים לתורה, שהיא נקר' תורה, וע' לשון עולם הבריאה מכח ז"ק שיש לה בבריאה, ונקר' ע' לשון ממש (זהר הרקיע).

⁶⁹⁵ שהן ע"ב דכורסא שם ע"ב (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

אלהיכ"ם תלכו וגו':	
<p>רבי יוסי פתח ואמר (ירמיה לא יד) כה אמר יהוה קול ברמה נשמע נהי בכי וגו' כה אמר יהוה הא אוקמוה בכל אתר דנביאה שרי למלא הוא מלוי אשתמודען⁶⁹⁶ והכא האי כה אמר יהוה⁶⁹⁷ קודשא בריך הוא ומה אמר קול ברמה נשמע:</p>	<p>רבי יוסי פתח ואמר (ירמיה לא) כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי וגו', כה אמר ה' הרי פרשוה, בכל מקום שנביא מתחיל לדבר היו דברים נודעים, וכאן כה אמר ה' הזה, הקדוש ברוך הוא, ומה אמר, קול ברמה נשמע.</p>
<p>הכי תנינן דבההוא יומא דאתחרב בי מקדשא לתתא וישראל אולו בגלותא ריחיין על צואריהון וידיהון מהדקן לאחורא וכנסת ישראל אתתרכת מבית מלכא למיהך בתריהון בשעתא דנחתת אמרת איהך בקדמיתא ואבכה על מדוראי⁶⁹⁸ ועל בני⁶⁹⁹ ועל בעלי⁷⁰⁰ כד נחתת⁷⁰¹ חמת אתרהא הריב⁷⁰² וכמה דמא דחסידי⁷⁰³ אתושד בגווה והיכלא קדישא וביתא אתוקד⁷⁰⁴ באשא כדין ארימת קלא⁷⁰⁵ ואתרגישו⁷⁰⁶ עלאי ותתאי ומטא קלא לעילא עד אתר דמלכא שרי ביה⁷⁰⁷ ובעא מלכא⁷⁰⁸ לאהדרא עלמא לתהו ובהו:</p>	<p>כך שנינו, שבאותו יום שנחרב בית המקדש למטה, וישראל הלכו לגלות, רחיים על צואריהם וידיהם מהדקות לאחור, וכנסת ישראל גורשה מבית המלך ללכת אחריהם. בשעה שירדה, אמרה אלך בראשונה ואבכה על מדורי ועל בני ועל בעלי, כשירדה ראתה את מקומה חרב, וכמה דם של חסידים שפוך בתוכו, וההיכל הקדוש והבית נשרף באש, אז הרימה קול ורעשו עליונים ותחתונים, והקול הגיע למעלה עד למקום שהמלך שרוי בו, ורצה המלך להחזיר את העולם לתהו ובהו.</p>
<p>עד דנחתו כמה אוכלוסין⁷⁰⁹ וכמה משריין לקבלה ולא קבלה תנחומין מנייהו⁷¹⁰ הדא הוא דכתיב (ירמיה לא יד) קול ברמה נשמע נהי בכי</p>	<p>עד שירדו כמה אוכלוסים וכמה מחנות כנגדה, ולא קבלה תנחומים מהם, זהו שכתוב קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים, רחל מבכה על בניה, מאנה להנחם על בניה, שלא קבלה</p>

⁶⁹⁶ כפי השם הנזכר בנבואה, משם נמשך נבואתו, ובזה אמר "יהוה", מורה דהיינו "קב"ה", הת"ת, המודיע לנו צער השכינה בגלות, כדמפרש ואזיל (אור יקר).

⁶⁹⁷ פי' על המלכות הנקרא "כה", אומר ז"א, שהוא ה', וז"ש הזהר "אמר ה' קב"ה", דהיינו ז"א הנק' קב"ה, ומפרש ומה אמר הז"א על המלכות הנקרא "כה", ואמר קול ברמה נשמע דהיינו קול של המלכות נשמע, עד הבינה הנקרא רמה (מ"מ).

⁶⁹⁸ מקומה הגנוז שהיתה בתוכו בסתר המדרגה, כל כבודה בת מלך פנימה (אור יקר).

⁶⁹⁹ שהם היו משם מייחדים אותה למעלה (אור יקר).

⁷⁰⁰ היחוד עצמו שאינו (אור יקר).

⁷⁰¹ שהיא עלתה למעלה לסבת עונות ישראל כדפי' עשר מסעות נסעה שכינה (אור יקר).

⁷⁰² מאין אדם (אור יקר).

⁷⁰³ אחר שנשפך דמן כאומרו נתנו את נבלת עבדיך וגו' (אור יקר).

⁷⁰⁴ שזהו חילול גדול יותר מהכל (אור יקר).

⁷⁰⁵ לעורר למעלה (אור יקר).

⁷⁰⁶ שאין בקולה יחוד אלא התעוררות דין, מפני שאין ישראל הגונים ועונם גרם זה, ויתקלקלו מנשמותיהם אם יאריך אפו יותר, עד שיהיו כשאר עמא דארעא (אור יקר).

⁷⁰⁷ זהו פי' ברמה, ולומר שעל ת"ת לבד קאמר, מאי רמה שייך התם, ועוד הוה ליה למימר רם לשון זכר, ועוד ברמה, לרמה הוה ליה למימר, לזה נאמר כי הת"ת בעת החרבן לא היה במקומו, אלא נסתלק בסוד ו"י ה"י או"י כדפי' בפרשת אחרי מות, ופירשנו בספר פרדס רמונים וכו', מקום שהיה כעת, והיינו שנסתלק אפילו מבינה, כי "הו"י" הוא הת"ת בבניה, ו"או"י" הוא סילוקו משם, דהיינו דלא תליא בתשובה כדפי' שם, וז"ש קול ברמה נשמע, היינו ברם ה' ברמות הבינה, דהיינו מקום שנסתלק שם הת"ת, דהיינו או"י, אלף בינה, שהיא רמה על בחי' ה', ושם עלה ההתעוררות קול זה, (וטבע) [ונובע] הקול הוא נהי בכי תמרורים כדפי' אתרגישו וכו' (אור יקר). פי' לבינה ששם שורה ז"א (מ"מ).

⁷⁰⁸ מפני שאין העולם הגון לגאולה והיא אינה חפצה בגלות, אם כן יחרב העולם ויחזרו ההויות לאחור, ואין פגם ואין שכר (אור יקר).

⁷⁰⁹ לנחמה להיות עמה חברים בגלות (אור יקר).

⁷¹⁰ שייחודה עם הת"ת תלוי בבניה, ואין זולתם מועילים לזה כלל (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה דלא קבלה מנייהו תנחומין כי איננו⁷¹¹ בגין דמלכא קדישא הוה סליק לעילא⁷¹² לעילא⁷¹³ ולא אשתכח בגויה הדא הוא דכתיב (שם) כי איננו ולא כתיב כי אינם:</p>	<p>מהם תנחומים. כי איננו, משום שהמלך הקדוש היה עולה למעלה למעלה, ולא נמצא בתוכה, זהו שכתוב כי איננו ולא כתוב כי אינם.</p>
<p>אמר ליה רבי חייא מאי רחל מבכה על בניה⁷¹⁴ אמר ליה אוליפנא דהיא כנסת ישראל ודא אנתו דיעקב ודאי דכתיב (בראשית כט יח) ויאהב יעקב את רחל וכתוב (בראשית כט) ורחל עקרה וכתוב (תהלים קיג ט) מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה:</p>	<p>אמר לו רבי חייא מה זה רחל מבכה על בניה, אמר לו למדנו שהיא כנסת ישראל, וזו אשתו של יעקב ודאי, שכתוב ויאהב יעקב את רחל, וכתוב (בראשית כט) ורחל עקרה, וכתוב שם מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה.</p>
<p>דבר אחר כי איננו כמה דאתמר (בראשית לט ט) איננו גדול בבית וגו'⁷¹⁵ איננו דהא אסתלק לעילא ואתרחיק מכלא איננו בזווגא בה איננו לאשתכחא שמיה רבא אמר רבי חייא מאן אתר שריא לאתגלאה אמר ליה מבי מקדשא דתמן שריא ולבתר אסחרת כל ארעא דישראל לבתר כד נפקת מן ארעא קמת על מדברא ויתיבת תמן תלת יומין דברת אוכלוסהא ומשירייהא (ס"א ומתיבתהא) ויתבהא מבי מלכא וקראת עלה (איכה א א) איכה ישבה בדד וגו' בכו רבי חייא ורבי יוסי:</p>	<p>דבר אחר כי איננו, כמו שנאמר (בראשית לט ט) איננו גדול בבית וגו', איננו שהרי הסתלק למעלה והתרחק מהכל, איננו בזווג עמה, איננו, שימצא שמו הגדול. אמר רבי חייא מאיזה מקום התחילה לגלות, אמר לו מבית המקדש, ששם שרתה. ואחר כך סובבה בכל ארץ ישראל, אחר כך כשיצאה מן הארץ עמדה על המדבר וישבה שם שלשה ימים, הנהיגה את אוכלוסיה ומחנותיה (וישיבותיה) ותושביה מבית המלך, וקראה עליה איכה ישבה בדד וגו', בכו רבי חייא ורבי יוסי.</p>
<p>אמר רבי יוסי לא גלו ישראל מהארץ ולא אתחרב בית המקדש עד דישאל כלהו אשתכחו בחיובא קמי מלכא ועד דדברי עלמא אשתכחו בחיובא בקדמיתא דהא הוא דכתיב (ישעיה ג יב) עמי מאשריך מתעים ודרך ארחותיך בלעו דכיון דרישי עמא אזלין בחיובא כל עמא אתמשכו אבתרייהו:</p>	<p>אמר רבי יוסי לא גלו ישראל מהארץ ולא נחרב בית המקדש עד שכל ישראל נמצאו חייבים לפני המלך, ועד שמנהיגי העולם נמצאו חייבים בראשונה, זהו שכתוב (ישעיה ג) עמי מאשריך מתעים, ודרך ארחותיך בלעו, שכיון שראשי העם הולכים ברשע, כל העם נמשכים אחריהם.</p>
<p>רבי חייא אמר מהכא (ויקרא ד יג) ואם כל עדת ישגו במה זה היה, משום ונעלם דבר מעיני הקהל, שעניי העם הם ראשיהם, שכל העם נמשכים אחריהם. הלכו בעוד שהיו הולכים, ראו מקום אחד מדושן בעשבים, ונהר מים שהיה נמשך בו, ישבו בעוד שהיו יושבים, פרח עוף אחד ורחש לפניהם, אמר רבי חייא נקום מכאן, שודאי חוצבי הרים נמצאים כאן. קמו והלכו עד שהחזירו ראשיהם ראו אותם לסטים</p>	<p>רבי חייא אמר מכאן, ואם כל עדת ישראל ישגו, במה זה היה, משום ונעלם דבר מעיני הקהל, שעניי העם הם ראשיהם, שכל העם נמשכים אחריהם. הלכו בעוד שהיו הולכים, ראו מקום אחד מדושן בעשבים, ונהר מים שהיה נמשך בו, ישבו בעוד שהיו יושבים, פרח עוף אחד ורחש לפניהם, אמר רבי חייא נקום מכאן, שודאי חוצבי הרים נמצאים כאן. קמו והלכו עד שהחזירו ראשיהם ראו אותם לסטים</p>

⁷¹¹ ואין מיוחד אלא הם, ואין אכלוסין אלו מעלים או מורידים כלל (אור יקר).
⁷¹² שתיים רעות אינו במקומו אפילו, אלא סליק לעילא לעילא בסוד הו"י או"י שפי' עלה ממקומו להו"י, ומשם לאו"י במקום שהיה מקודם למטה עמה בין שדיה, וזה שאמר "ולא אשתכח וכו'" (אור יקר). פי' לאימא (מ"מ).
⁷¹³ פי' לאבא וכדמוכח בסמוך (מ"מ).
⁷¹⁴ פי' אם היא רחל העליונה, או רחל התחתונה שבעולם הזה (מ"מ).
⁷¹⁵ פי' הוא יסוד שהוא יוסף, והיינו מה בין פי' הא' לב', שלפי הא' "כי איננו", היינו ז"א, ולפי' זה, היינו יסוד (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>חמו אינון לסטיין דרהטיין אבתרייהו אתרחיש לון ניסא ואשכחו קמיהו חד טינרא וחד מערתא ביה עאלו תמן ויתבו כל ההוא יומא וכל ליליא:</p>	<p>שרצים אחריהם, התרחש להם נס ומצאו לפניהם סלע אחד, ובו מערה אחת, נכנסו לשם וישבו כל אותו יום וכל הלילה.</p>
<p>פתח רבי חייא ואמר (ירמיה ל י) ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו' כי הנני מושיעך מרחוק מרחוק מקרוב מבעי ליה⁷¹⁶ והא אוקמוה האי קרא מרחוק כמה דאת אמר⁷¹⁷ ושבו מארץ מרחק אבל מרחוק כההוא דכתיב (שם לא ב) מרחוק יהו"ה נראה לי וכתוב (משלי לא יד) ממרחק תביא לחמה:</p>	<p>פתח רבי חייא ואמר (ירמיה ל) ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו' כי הנני מושיעך מרחוק. מרחוק, היה צריך להיות מקרוב, והרי בארו את הפסוק הזה מרחוק, כמו שנאמר ושבו מארץ מרחוק, אבל מרחוק כאותו שכתוב, מרחוק ה' נראה לי, וכתוב ממרחק תביא לחמה.</p>
<p>ומאן היא עמיקא דנחלא⁷¹⁸ אתר דההוא נהר⁷¹⁹ נגיד ונפיק⁷²⁰ ושב יעקב כיון דכתיב (ישעיה מד ב) אל תירא עבדי יעקב מהו ושב יעקב אלא כמה דתנינן קודשא בריך הוא סליק לעילא⁷²¹ לעילא⁷²² כמה דכתיב (תהלים י א) למה יהו"ה תעמוד ברחוק ומההוא אתר רחוק הנני מושיעך ושב יעקב לאתריה (לכורסייה) לאודווגא בכנסת ישראל ושקט דא יסוד ושאנן למשרי דיוריה בה ואין מחריד מיצחק כמה דאת אמר (בראשית כז לג) ויחרד יצחק חרדה גדולה:</p>	<p>ומי היא עומק הנחל, המקום שאותו נהר יוצא ונמשך. ושב יעקב כיון שכתוב אל תירא עבדי יעקב, מהו ושב יעקב, אלא כמו ששנינו הקדוש ברוך הוא עלה למעלה למעלה, כמו שכתוב למה ה' תעמוד ברחוק, ומאותו מקום רחוק הנני מושיעך, ושב יעקב למקומו (לכסאר) להזדווג עם כנסת ישראל. ושקט, זה יסוד ושאנן להשרות דיורו בה. ואין מחריד, מיצחק, כמו שנאמר (בראשית כז) ויחרד יצחק חרדה גדולה,</p>
<p>כא/א</p>	
<p>ועל דא (בראשית לא מב) ופחד יצחק כתיב וההוא פחד כד אתער אסתלק יסוד⁷²³ לאתר אחרא הדא הוא דכתיב (ישעיה לג יד) פחדו בציון חטאים בציון דייקא ועל דא ואין מחריד (ויקרא כו ו):</p>	<p>ועל זה כתוב (בראשית לא) ופחד יצחק, וכשמתעורר אותו הפחד, מסתלק היסוד למקום אחר, זהו שכתוב (ישעיה לג) פחדו בציון חטאים, בציון דווקא. ועל זה, ואין מחריד.</p>
<p>והשתא קודשא בריך הוא שזיב לון מרחוק ואסתיר לן בהאי אתר בהשקט ובשלוה ואין מחריד מכלא דכד קודשא בריך הוא עביד ניסא בכלא עביד:</p>	<p>ועכשיו הקדוש ברוך הוא הציל אותנו מרחוק והסתיר אותנו במקום הזה בהשקט ובשלוה, ואין מחריד מהכל, שכאשר הקדוש ברוך הוא עושה נס בכל הוא עושה.</p>
<p>רבי יוסי פתח (שופטים ד ה) ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי והלכתי וגו' מאי קא מיירי⁷²⁴</p>	<p>רבי יוסי פתח (שופטים ד) ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי והלכתי וגו', כמה מדובר, אלא</p>

⁷¹⁶ פי' דהיינו מזמן קרוב, אבל מרחוק, כההוא דכתיב מרחוק וכו', פי' אבא נקרא רחוק (מ"מ).
⁷¹⁷ עי' רמ"ז לקמן מ ע"ב, שפעמים הרבה שומרים הטעמים ולא המלות, שהרי איתא בישעיה יג ה, באים מארץ מרחק, וברמיה לא טו, ושבו מארץ אויב.
⁷¹⁸ אבא שממנו יצא יסוד דאימא (מ"מ). אבא, והוא נקרא מרחוק ושם סליק בגלותא, וז"ש מרחוק ה' נראה לי, שאין נגלה לנביא כמו למרע"ה בדרגיה, אלא בהיותו כלול בחכמה (באימא – אדצ"ל רד"ל), שהוא נעלם מאד וכן ממרחק תביא לחמה, הוא טפה דמוחא שבא לה ע"י דצדיק כמ"ש לקמן (יהל אור).
⁷¹⁹ ר"ל שממנו נגיד כו' (יהל אור).
⁷²⁰ והז"א בחרבן עלה עד אבא, ולכ"א כי הנני מושיעך מרחוק, דהיינו ממקום רחוק שהוא אבא, משם אושיעך כדי שתחזור להזדווג עם המלכות (מ"מ).
⁷²¹ דהיינו אימא (מ"מ).
⁷²² דהיינו אבא, ואע"פ שאמרנו לעיל שז"א עלה לת"ת, י"ל כיון שא"א גו אבא נמצא הכל אמת (מ"מ).
⁷²³ פי' עולה למעלה בשביל הקלי' שלא יינקו ממנו. ומ"ש "פחדו בציון חטאים", פי' פחדו אותם החטאים בשביל ציון, שלא יעלה ע"י עוונכם (מ"מ).
⁷²⁴ פי' למה רצה בהליכתה, וכי בעל מלחמה היתה (אור יקר).

<p>אלא אמר ברק הואיל ורוח קדישא שריא עלה בזכותה אשתויב ולא לישרי עלי נוקא ומה ברק סמיך על אתתא לאשתזבה בנינה אנן דאורייתא עמנא דהיא שמיה דמלכא קדישא על אחת כמה וכמה יתבו נו ההוא מערתא כל ההוא יומא כד רמש ליליא אתנהיר סיהרא במערתא עברו תרי טייעי וחמריהון טעינן מחמרא ומיכלא לגרמייהו שארי על מטולא אמרי האי להאי נבית הכא:</p>	<p>אמר ברק, הואיל ורוח הקדושה שורה עליה, בזכותה אנצל ולא ישרה עלי נזק. ומה ברק סמוך על אשה להנצל בגללה, אנו שהתורה עמנו, שהיא שמו של המלך הקדוש, על אחת כמה וכמה, ישבו בתוך אותה המערה כל אותו היום, וכשהחשיך הלילה, האירה הלבנה במערה, עברו שני סוחרים וחמוריהם טעונים מיין וממאכל לעצמם, נחו על מטענם ואומרים זה לזה, גלון כאן.</p>
<p>ניהב מיכלא ומשתייא לחמרי ואנן נעול למערתא דא אמר ליה חבריה עד לא ניעול תימא האי קרא דלא מתישבא אמר ליה מאי הוא אמר ליה מלה חד דכתיב (תהלים נב יא) אודך לעולם כי עשית וגו' מהו כי עשית ולא כתיב מה וכתיב (תהלים נב יא) כי טוב נגד חסידיך וכי לגבי אחרא לאו איהו טוב⁷²⁵ לא הוה בידיה אמר ווי לטיוענא דשבקנא לקודשא בריך הוא בניניה:</p>	<p>נתנו אוכל ומשתה לחמורים ואנו נכנס למערה הזו, אמר לו חברי טרם שנכנס, תאמר הפסוק הזה שאינו מיושב, אמר לו מה הוא, אמר לו דבר אחד שכתוב אודך לעולם כי עשית וגו', מהו "כי עשית" ולא כתוב מה (שעשה). וכתוב כי טוב נגד חסידיך, וכי לאחר אינו טוב. לא היה בידו. אמר אוי לסחורתנו שעזבנו את הקדוש ברוך הוא בגללה.</p>
<p>רבי חייא ורבי יוסי דהוו יתבי במערתא חדו אמר רבי חייא לרבי יוסי ולא אמרית לך דכד עביד קודשא בריך הוא ניסא בכלא עביד נפקו כד נפקו אקדים רבי חייא ופתח (ישעיה נז יט) שלום שלום לרחוק תרי שלמא⁷²⁶ הכא חד לרחוק וחד לקרוב וכלא חד לרחוק דאתעביד קרוב⁷²⁷:</p>	<p>רבי חייא ורבי יוסי שהיו יושבים במערה שמחו, אמר רבי חייא לרבי יוסי ולא אמרתי לך, שכשעושה הקדוש ברוך הוא נס בכל הוא עושה. יצאו, כשיצאו הקדים רבי חייא, ופתח (ישעיה נז) שלום שלום לרחוק שני שלומות כאן, אחד לרחוק ואחד לקרוב, והכל אחד, לרחוק שנעשה קרוב.</p>
<p>(תו לרחוק) דא הוא מאריה דתשובה קודם הוה רחוק והשתא איהו קרוב תו רחוק כד בר נש אתרחיק מאורייתא רחיק הוא מקודשא בריך הוא ומאן דקריב לאורייתא קריב ליה קודשא בריך הוא בהדיה והשתא אתחברו עמנא ועולו למערתא אתו אינון טייעין ואשתתפו עמהון אשתנקלו⁷²⁸ לחמרייהו ואתקינו למיכל נפקו כולהו לפום מערתא:</p>	<p>(ועוד לרחוק) זהו בעלי התשובה שקודם היה רחוק ועכשיו הוא קרוב, ועוד רחוק כשאדם מתרחק מהתורה, רחוק הוא מהקדוש ברוך הוא, ומי שקרוב לתורה מקרב אותו הקדוש ברוך הוא עמו. ועכשיו התחברו עמנו ותכנסו למערה, באו אותם סוחרים והשתתפו עמם שחררו את המשא מחמוריהם ותקנו להם אוכל, ויצאו כולם לפי המערה.</p>
<p>אמר חד מן טייעין לימרו לן מארי דאורייתא האי קרא (תהלים נב יא) אודך לעולם כי עשית</p>	<p>אמר אחד מהסוחרים יאמרו לנו בעלי התורה את הפסוק הזה, אודך לעולם כי עשית</p>

⁷²⁵ ירצה שאפילו לרשעים מטיב, או ירצה אפילו שאינם חסידים אלא צדיקים הוא טוב להם (אור יקר).
⁷²⁶ להבטיחו בשלום עתה שנתקרב, וג"כ יהיה לו שלום מצד אותו זמן שהיה רחוק, שלא יענישוהו כיון שבא, והיינו שלום ג"כ בהיותו רחוק. וכן בבעל תשובה ג"כ יהיה לו שלום מצד הזמן שהיה רחוק שזדונות נעשו לו זכיות, וכן מי שנתרחק מן התורה ואח"כ נתקרב אליה, שלום יהיה לו ג"כ מצד אותו זמן, אחד שנתקרב. והנה הם ג' פירושים: האחת, במלכות גר צדק. השנית, בנינה בעל תשובה. והשלישי, בתורה ת"ת. ובשלושת המדות האלו, שלום, שהוא היסוד, מזדווגת לה, אם בעל תשובה יסוד ח"י עם הבינה ודאי, אם גר צדק מצד המלכות, יסוד שלום מזדווג עמה, אם הת"ת שלום עמו לעולם (אור יקר).
⁷²⁷ גר צדק (אור יקר). פי' שהם היו רחוקים מתחלה ואח"כ נעשו קרוב, שנתקרבו אצל ר' חייא ור' יוסי (מ"מ).
⁷²⁸ פרקו (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואקוה וגו' כי עשית מהו כי עשית ולא כתיב מה וכתוב מה. וכתוב כי טוב נגד חסידיך, וכי לגבי אחר אינו כי טוב. אמר רבי חייא כי עשית ודאי, ומה עשית, לעולם שבגלל זה העולם שעשה הקדוש ברוך הוא והתקין אותו, מודה אדם לקדוש ברוך הוא בכל יום.</p>	<p>ואקוה וגו'. כי עשית, מה זה כי עשית, ולא כתוב מה. וכתוב כי טוב נגד חסידיך, וכי לגבי אחר אינו כי טוב. אמר רבי חייא כי עשית ודאי, ומה עשית, לעולם שבגלל זה העולם שעשה הקדוש ברוך הוא והתקין אותו, מודה אדם לקדוש ברוך הוא בכל יום.</p>
<p>ואקוה שמך כי טוב נגד חסידיך הכי הוא ודאי לקבלי אינון זכאין שמא דקודשא בריך הוא טוב ולא לקבלי חייביא⁷³⁰ דמבזין ליה בכל יומא ולא משתדלי באורייתא אמר ליה יאות הוא אבל⁷³¹ מלה שמענא מבתר כותלא ומסתפינא לגלאה אמרו ליה רבי חייא ורבי יוסי אימא מילך דאורייתא לאו איהו ירותא לאתר חד:</p>	<p>ואקוה שמך כי טוב נגד חסידיך, כך זה ודאי, כנגד אותם צדיקים שמו של הקדוש ברוך הוא הוא טוב, ולא כנגד הרשעים שמבזים אותו בכל יום, ואינם עוסקים בתורה. אמר לו זה יפה, אבל שמעתי דבר מאחורי הכותל, ואני פוחד לגלות. אמרו לו רבי חייא ורבי יוסי אמור דברך, שתורה אינה ירושה למקום אחד.</p>
<p>אמר לון יומא חד הוינא אזיל ללוד עאלנא למתא ואסמכנא גרמאי בתר כותלא חד ורבי שמעון בן יוחאי הוה בההוא ביתא ושמענא מפומיה האי קרא אודך לעולם כי עשית אודך דוד המלך ע"ה (לקודשא בריך הוא) אמרו על ההוא עולם בתראה⁷³² דאיהו עבד דדוד מלכא אחיד ביה בההוא עולם וביה ירית מלכותא⁷³³ ואקוה שמך כי טוב דא קודשא בריך הוא ביחודא דהאי עלמא דאקרי טוב⁷³⁴ אימתי אקרי טוב נגד חסידיך:</p>	<p>אמר להם יום אחד הייתי הולך ללוד ונכנסתי לעיר וסמכתי את עצמי אחר כותל אחד, ורבי שמעון בן יוחאי היה באותו הבית, ושמעתי מפיו את הפסוק הזה, אודך לעולם כי עשית. אודך דוד המלך עליו השלום (לקדוש ברוך הוא) אמרו על אותו עולם אחרון שהוא עשה, שדוד המלך אחוז בו, באותו עולם, ובו ירש את המלכות. ואקוה שמך כי טוב, זה הקדוש ברוך הוא, ביחוד של העולם הזה, שנקרא טוב. מתי נקרא טוב, נגד חסידיך.</p>
<p>מאן אינון חסידיך אלא אית חסד ואית חסד ואלין אקרונ חסדי דוד הנאמנים וכד אלין חסדי דוד אתמליין מההוא טיבו⁷³⁵ דנגידו דעתיקא</p>	<p>מי הם חסידיך, אלא יש חסד ויש חסד, ואלו נקראו חסדי דוד הנאמנים, וכשחסדי דוד הללו מתמלאים מאותו טוב שנמשך של העתיק</p>

⁷²⁹ פי' לאו כדקא סלקא דעתך, לעולם, תמיד, אלא עולם ממש, ופי' אודך כי עשית העולם, ומלת לעולם, ירצה בשביל העולם (אור יקר).

⁷³⁰ ירצה כי חסידיך לאו דווקא חסידים, אלא לשלול הרשעים, שטובתן אינה טובה אלא רעה, או אפשר טוב אינו הטובה, שהקב"ה מטיבן, אלא חשוב טוב בעיני החסידים, שעוסקים בו יומם ולילה, והרשעים מבזים התורה (אור יקר).

⁷³¹ ר"ל הילוך, ואופן הפשט הוא נכון, כי בו יתיישב כל מה שהקשית. אבל כוונתי לשאול הפירוש על דרך האמת, כי חשבתי שאחד מכם יאמרו. דוד המלך ע"ה להקב"ה אמרו, ירצה לא כמו שאמרת שהוא ענין כולל לכל אדם ושכל אחד יוכל לאומרו בעבור כללות העולם, אבל אמיתות הענין שדוד אמרו על עצמו (רמ"ז).

⁷³² מלכות, ודרך הכתוב כדרך שפי' ר' חייא לעיל, ואודך לקב"ה קאמר, שהוא האציל ועשה מדה זו, והטעם שהוא מודה על מדה זו, משום דדוד מלכא אחיד וכו' (אור יקר). ה"ס רחל עולם האחרון, פי' בתיקונו ובבניינו, לאפוקי עולם התוהו שגם שכולו בסוד המלכות כמ"ש (בראשית לו, לא) ואלה המלכים וגו', ואז הכל נתהווה (נ"א נתאוה) ע"י אימא הנקראת ארץ אדום, ומשם היה שרש שאול, ולכן היתה מלכותו שאולה, אבל דוד מושרש במדת המלכות בנויה ומתקנת ונעשית ע"י זעיר כנודע, וז"ש דאיהו עבד, והוא כללות העשיה דעולם האצילות, והיינו כי עשית (רמ"ז).

⁷³³ ולא בהשאלה כשאול (רמ"ז).

⁷³⁴ פי' קב"ה היא מלכות שמתייחדת עם יסוד, ושיעור הכתוב, ואקוה שמך, שהיא מלכות, לייחד עם טוב, שהוא יסוד (מ"מ).

⁷³⁵ פי' שהבינה נק' עתיקא קדישא בהשאלה, ונודע ששני חסדים המגולים יורדים מיסוד הבינה לנו"ה דד"א הנק' חסדי דוד, ומשם יורדים אל היסוד, והיסוד נותנם למלכות, וז"ש וכד אלין חסדי דוד, שהם נו"ה,

זהר ויקרא חלק א'

<p>קדישא כדין אקרי יסוד טוב וכדין אשתכח טוב לגבייהו דהא (ס"א כד אשתכח כמה דאיהו ביה) כמה דאשתכח דאיהו ביה הכי איהו מבסם להאי עלמא בתראה⁷³⁶ וכלא אשתכח בברכה ועל דא דוד הוה מחכה להאי דרגא דנהיר להאי עולם דאיהו אחיד ביה מלין אלין הכי שמענא לון אבל לא ידענא מאי הוא⁷³⁷ אתו רבי חייא ורבי יוסי ונשקו ליה ברישיה אמר רבי:</p>	<p>הקדוש, אזי נקרא היסוד טוב, אזי נמצא להם טוב, שהרי (כשנמצא כמו שהוא בו) כמו שנמצא שהוא בו, כך הוא מבשם את העולם האחרון הזה, והכל נמצא בברכה. ועל כן דוד היה מחכה לדרגה הזו שמאירה לעולם הזה, שהוא אחוז בה. הדברים הללו כך שמעתי אותם, אלא שלא ידעתי מה זה. באו רבי חייא ורבי יוסי ונשקו אותו בראשו, אמר רבי</p>
<p>כא/ב</p>	
<p>חייא מאן חפי עינך בעפרא⁷³⁸ רבי שמעון בן יוחאי דאנת באתרך ואנת מרעיש טורייא עלאי ואפילו צפורי שמיא וכלא חדאן במלוך ווי לעלמא בההיא שעתא כד תסתלק מניה:</p>	<p>חייא מי מכסה עיניך בעפר רבי שמעון בן יוחאי, שאתה במקומך ואתה מרעיש ההרים העליונים, ואפילו צפורי השמים וכולם שמחים בדבוריך, אוי לעולם באותה שעה כשתסתלק ממנו.</p>
<p>תו פתח ואמר ההוא גברא הא מלה אחרא שמענא מניה בההיא שעתא בקרא דכתיב (דניאל ט יז) ועתה שמע אלהינו אל תפלת עבדך ואל תחוננו וגו' למען אדני ואמר הכי אי שמא דא מעליא (נ"א לעילא) מכלא שפיר הוא דהכי אמרין עביד בדיל מלכא אבל שמא דא הא ידיע דהוא אתר בי דינא⁷³⁹ דמניה נפיק דינא לעלמא מאן חמא דאמרין למלכא עביד בגין עבדך או בגין מלה זעירא מנד:</p>	<p>עוד פתח ואמר אותו האיש, הרי שדבר אחר שמעתי ממנו באותה שעה, בפסוק שכתוב (דניאל ט) ועתה שמע אלהינו אל תפלת עבדך ואל תחוננו וגו' למען אדני. ואמר כך, אם השם הזה מעלה (למעלה) מהכל יפה הוא, שכך אומרים עושה למען המלך. אבל השם הזה הרי ידוע שהוא מקום של בית דין שממנו יוצא דין לעולם, מי ראה שאומרים למלך עשה למען עבדך, או בשביל דבר קטן ממך.</p>
<p>אלא הכי אצטריך דשמא דא אתקין ביתא למלכא⁷⁴⁰ ובי מקדשא לתתא⁷⁴¹ ודא אחיד בדא⁷⁴² בגין דאתקשר דא בדא וכד מקדשא⁷⁴³ לתתא קאים בקיומיה האי שמא לעילא קאים בקיומיה ודא הוא כמאן דאמר למלכא בני ביתא דא והיכלא דא בגין דלא תשתכח</p>	<p>אלא כך צריך, שהשם הזה מתקן את בית המלך, ובית המקדש למטה, וזה אחוז בזה, משום שנקשר זה בזה. וכשהמקדש למטה עומד במקומו, השם הזה למעלה עומד במקומו, וזהו כמי שאומר למלך, בנה את הבית הזה ואת ההיכל הזה, כדי שהמלכה לא תמצא יושבת מחוץ להיכלה. אף כאן והאר פניך על מקדשך</p>

ד"א אתמלין מההוא טיבו דנגידו דעתיקא קדישא, ר"ל מהחסדים של אימא, כמ"ש, כדין איקרי יסוד טוב, ר"ל אחר שנמשכים אל היסוד נק' טוב (מ"מ).

⁷³⁶ פי' שנותנם היסוד למלכות, א"נ יש לפרש מ"ש דנגידו דעתיקא קדישא, יובן במ"ש הרב ספר הכוונות, שנו"ה דז"א יש בהם נו"ה דעתיק ודא"א ודא"ר, וכשאנו אומרים איהו בנצח ואיהו בהוד, היינו כל הנצחים כולם וכו', אם כן א"ש שהארית נו"ה דא"א בנו"ה דז"א הנק' חסדי דוד (מ"מ).

⁷³⁷ מפני ענוה שבו אמר כן, דאם לא היה גברא רבא, לא יוכל לידע אותם הסודות אות באות כמו שאומרים רבי שמעון בשמיעה בעלמא (מ"מ).

⁷³⁸ פי', וכי יוכל העפר לכסות עיניך, או ירצה, מי יערב לבו לגשת אליך בעת פטירתך (אור יקר).

⁷³⁹ מלכות, בבחי' הדין השולט בעולם, דינא דמלכותא, אדנ"י (אור יקר).

⁷⁴⁰ שבת הו"ה וכסא הוא אדנ"י, בסוד שם יאהדונה"י, שאם אין המלכות בו, אין הת"ת בו. אלא שכינה שוכנת, והיא נעשית כסא אל הת"ת (אור יקר). פי' היא בית דז"א, בסוד בית יעקב בית ז"א (מ"מ).

⁷⁴¹ והם קשורים זה בזה, אם יהיה בהמ"ק של מטה, המלכות, נתקנת, אז ז"א יש לו מנוחה, דכתיב זאת מנוחתי וכו'. ולכך אמר, למען אדנ"י, שלא תהיה לבר, ויש לך היזק ח"ו. א"נ י"ל שתחלה קס"ד, למען אדנ"י, היינו בשביל כבוד אדנ"י. ולכך הקשה, מאן חמא וכו'. אבל השתא מפרשים למען אדנ"י, לחון בשביל צער אדנ"י, שהיא לבר מאתרא (מ"מ).

⁷⁴² פי' מדה זו שוכנת בתחתונים כדי שתהיה היא [מייחדת] (מתייחדת אל) העליונים בתחתונים, ומטעם זה נקראת שכינה, שהיא משכנת המדות למטה (אור יקר).

⁷⁴³ כי מעשה הקרבנות העולה בסוד ההתעוררות על ידי המלכות, גורם קשר ויחוד ד' אותיות יהו"ה, בסוד קרבן ליהו"ה שפי' לעיל (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מטרוניתא דיתבא לבר מהיכלה אוף הכא (דניאל ט יז) והאר פניך על מקדשך השמם למען אדנ"י מאי טעמא למען אדנ"י דלא ישתכח לבר מן דיוריה⁷⁴⁴:</p>	<p>השמם למען אדני, למה למען אדני, שלא ימצא מחוץ למדורו.</p>
<p>תוהו רבי חייא ורבי יוסי וחדו בההוא ליליא בתר דאכלו פתח חבריה טייעא ואמר אימא קמייכו מלה חד דאשתדלנא ביה האי יומא האי קרא דכתיב (תהלים סג א) מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה דוד אמר שירתא כד הוה עריק מחמוי ומאי אמר (תהלים סג ב) אלהי"ם אלי אתה אשחרך צמאה לך נפשי וגו' אלהי"ם אלי אתה דהא בנבורה אחידא תדירא⁷⁴⁵:</p>	<p>תמהו רבי חייא ורבי יוסי ושמתו באותו לילה, אחר שאכלו פתח חבריו הסוחר ואמר אמור לפניכם דבר אחד שעסקתי בו היום הזה. הפסוק הזה שכתוב מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה, דוד אמר שירה כשהיה בורח מחמיו, למה אמר אלהים אלי אתה אשחרך צמאה לך נפשי וגו', אלהים אלי אתה, שהרי בנבורה אחוזה תמיד.</p>
<p>אשחרך וכי דוד היך יכיל לשחרא ליה לקודשא בריך הוא בארעא רחיקא ואתתרך מארעא דשכינתא שריא אלא אף על גב דאתתרך מתמן לא שביק⁷⁴⁶ דידיה לשחרא ליה לקודשא בריך הוא ואנא שמענא אשחרך כמאן דאמר איזיל לאתחזאה קמך בר דלא יכילנא:</p>	<p>אשחרך, וכי איך יכל דוד לשחר את הקדוש ברוך הוא בארץ רחוקה וגורש מהארץ שבה שרויה השכינה. אלא אף על גב שגורש משם, לא עזב את שלו לשחר את הקדוש ברוך הוא. ואני שמעתי אשחרך, כמי שאומר אלך להראות לפניך, רק שלא יכולתי.</p>
<p>כך אשחרך בר דאנא לבר מאתר דשכינתא⁷⁴⁷ שריא צמאה לך נפשי דהא נפשאי וגופא דילי תאיבין לגבך לאתחזאה⁷⁴⁸ קמך ולא יכילנא בגין דאנא בארץ ציה ועיף בלי מים דהא ארץ ציה ועיף אקרי לבר מאתר דשכינתא שריא בגין דמים חיים לא שכיח הכא ומאן אינון מים חיים דא שכינתא דכתיב בה (שיר ד טו) באר מים חיים ועל דא ארץ ציה ועיף בלי מים כתיב:</p>	<p>כך אשחרך, רק שאני מחוץ למקום, ששם שורה שכינה. צמאה לך נפשי שהרי נפשי וגופי משתוקקים אליך להראות לפניך ולא יכולתי, כי אני בארץ ציה ועיף בלי מים, שהרי ארץ ציה ועיף נקרא מחוץ למקום ששורה שכינה, משום שמים חיים אין מצויים כאן, ומי הם המים החיים, זו שכינה שכתוב בה (בראשית כז) באר מים חיים, ועל זה ארץ ציה ועיף בלי מים כתוב.</p>
<p>אמרו רבי חייא ורבי יוסי ודאי אורחא תקינא קמן עאלו למערתא ודמכו בפלגו ליליא שמעו קל חיותא במדברא דנהמי אתערו אמר רבי חייא הא עידן הוא לסייעא לכנסת ישראל דהיא משבחת למלכא אמרו כל חד וחד לימא מלה ממה דשמע וידע באורייתא:</p>	<p>אמרו רבי חייא ורבי יוסי, ודאי שהדרך תקינה לפנינו, נכנסו למערה וישנו. בחצות הלילה שמעו את קול חיות המדבר שנוהמות התעוררו. אמר רבי חייא הרי עת היא לסייע לכנסת ישראל, שמשבחת את המלך. אמרו כל אחד ואחד יאמר דבר ממה ששמע, וידע בתורה.</p>
<p>יתבו כלהו פתח רבי חייא ואמר (תהלים כב</p>	<p>ישבו כולם, פתח רבי חייא ואמר למנצח על</p>

⁷⁴⁴ ג"כ העליונות בלי תיקון, אלא שלא רצה לפרש (אור יקר).

⁷⁴⁵ פ', מלכות שהיא אלי אתה, מדת דוד ודאי. ואמר אלהים להראות על קשרה עם הגבורה, הנק' אלהים בלשון רבים, או ירצה אליהם גבורה אלי בינה אתה מלכות. ואמר שמות אלו, מפני שדוד היה אחוז בגבור. שהם ג' אלו, מפני שלעולם היה לוחם מלחמות ה', או ירצה "אחידא תדירא" מדת מלכות, שהיא אחוזה וקשורה בגבורה ובינה, שהם אלהים אלי כדפי' (אור יקר). פ' דקשה ליה, למה קרא למלכות אלהים הו"ל אלי אתה לחוד, שהוא מידתו, ולכך אמר דהא בגבורה וכו' ולכך קראה אלהים (מ"מ).

⁷⁴⁶ במזמוריו כאומרו בהיותו במדבר יהודה, בהיותו במערה תפלה, בברחו מפני אבלשום, וכיוצא רבים (אור יקר).

⁷⁴⁷ פ', שעיקר שכינה בירושלים, ולכך מדבר יהודה קרי לבר, אע"פ שהוא מארץ ישראל (מ"מ).

⁷⁴⁸ נפשא תאיבא – להדבק נפש בנפש, כי הנפש במלכות. וגופא דילי לאתחזאה – לא להדבק, שאי אפשר אלא כענין יראה כל זכורך (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>א) למנצח על אילת השחר מזמור לדוד מאן אילת השחר דא כנסת ישראל דאקרי (משלי ה יט) אילת אהבים⁷⁴⁹ ויעלת חן וכי אילת השחר ולא כל יומא אלא אילת מההוא אתר דאקרי שחר⁷⁵⁰ כמה דאת אמר (הושע ו ג) כשחר נכון מוצאו ודוד מלכא⁷⁵¹ על כנסת ישראל קא אמר דא דהא לא אמרה כנסת ישראל דא (ס"א דאקרי אילת אהבים ויעלת חן והיא אתיא מההוא אתר דאקרי שחר כמה דאת אמר כשחר נכון מוצאו ודוד מלכא על כנסת ישראל קאמר דא) משמע דכתיב (תהלים כב א) על אילת השחר:</p>	<p>אילת השחר מזמור לדוד, מי זו אילת השחר, זו כנסת ישראל שנקראת (משלי ה) אילת אהבים ויעלת חן. וכי אילת השחר ולא בכל היום, אלא אילת מאותו מקום שנקרא שחר, כמו שנאמר (הושע ו) כשחר נכון מוצאו. ודוד המלך אמר את זה על כנסת ישראל, שהרי לא אמרה כנסת ישראל את זה (שנקרא אילת אהבים ויעלת חן, והיא באה מאותו מקום שנקרא שחר, כמו שנאמר (הושע ו) כשחר נכון מוצאו, ודוד המלך אמר את זה על כנסת ישראל) משמע שכתוב על אילת השחר.</p>
<p>תא חזי בשעתא דרמש ליליא פתחין סתימין⁷⁵² דעלאי ותתאי משתכחי⁷⁵³ (ס"א משתכחי⁷⁵⁴) מד וכל אינון רחיקין⁷⁵⁵ מתערין ואזלין ושטאן כל עלמא ומהדרין על גופי בני נשא⁷⁵⁶ וסחרי לאתרייהו ולערסייהו וחמאן דיוקנא דמלכא קדישא ומסתפי דהא אתקפו בערסייהו במלי דשמא קדישא ובני נשא נשמתהון סלקין כל חד וחד כדחזי ליה והא אוקמוה זכאה חולקהון דצדיקיא דנשמתהון סלקין לעילא ולא מתעכבי באתר אחרא דלא אצטריך:</p>	<p>בא וראה בשעה שנחשך הלילה, פתחים הסתומים של עליונים ותחתונים נמצאים (שוככים), וכל אותם רחוקים מתעוררים והולכים ושטים בכל העולם, ומחזרים על גופות בני אדם, וסובבים למקומותיהם ולמטותיהם, ורואים את דיוקן המלך הקדוש, ופוחדים שהרי התחזקו במטותיהם בדברי השם הקדוש. ובני אדם נשמותיהם עולות כל אחת ואחת כראוי לה, והרי פרשוה. אשרי חלקם של הצדיקים שנשמותיהם עולות למעלה ולא מתעכבות במקום אחר שלא צריך.</p>
<p>כד אתפלג ליליא כרוזא קאים וכריזו ופתחין פתיחו כדין רוחא חד דסטר צפון⁷⁵⁷ אתער ואקיש</p>	<p>כשנחלק הלילה, הכרוז עומד ומכריז ונפתחים הפתחים, אז רוח אחת של צפון מתעוררת ומקישה</p>
<p>כב/א</p>	
<p>בכנור דוד ומנגן מאליו ומשבחת למלכא</p>	<p>בכנור דוד ומנגן מאליו ומשבחת את המלך,</p>

⁷⁴⁹ פי' לאה המקבלת מהיסוד הנק' שחר, א"נ שחר הוא החסד ולאה מקבלת מהחסד (מ"מ). השכינה הקדושה אשר היא נקרא אז בעת תגבורות הדינין, והוא כל זמן הגלות בשם אילת השחר, על שם שהיא אילת אהבים ויעלת חן, כי תרעין דילה סתימין משום שפתחה סתום ורחמה צר (דע"ה ח"ב קכא ע"ב). נקראת אז אילת השחר ע"ש קדרותא דשחרא, וכמ"ש בפ' בשלח (מו ע"א) ופ' תרומה (קמ ע"א) ע' שם ושם. והוא בעת הקטנות, ונעשה אז הלידה, ר"ל הקריעה ופתיחת הרחם, ע"י סוד הנחש, ובסוד ב' הנשיכין הנ"ל וכמ"ש בפ' בשלח (נב ע"ב) (דע"ה ח"ב קכו ע"א).

⁷⁵⁰ נצח, וכן פירשו בזהר בוקר באברהם, ששם האומר, אמנם שחר נכון מוצאו הוא תחלת הארת האור בנצח ומלכות, ומלכות מסט' דנצח אתקריאת אילת השחר, ונקראת אילת אהבים, מצד השמאלו תחת לראשי (אור יקר).

⁷⁵¹ עם היות ששרים ומזמורים, הרבה הם שממש השכינה משוררת הכא במזמור זה, הוא מוכרח שדוד משורר אותו על השכינה (אור יקר).

⁷⁵² נעילת שערי שמים ושערי גן עדן והיכלות (אור יקר). פי' יסוד ומלכות דנוק', שנק' ציון וירושלים (מ"מ).

⁷⁵³ פי', עילאי הם מלאכים קדושים, ותתאי הם שאינם קדושים, ולכן פתחין סתימין שלא יינק מהם (מ"מ).

⁷⁵⁴ שאין [משבחים] (מתשבחים) לא עילונים ולא תחתונים (אור יקר).

⁷⁵⁵ החצונים הקלי', וכחותיה ומלאכי חבלה ושדים (אור יקר).

⁷⁵⁶ להדבק וליכנס בהם מחשקם להדבק בגוף כדפי' לעיל, או להחטיאם בקרי או לפוגע בהם לחבלם (אור יקר).

⁷⁵⁷ פי' ה"ג דאימא (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וקודשא בריך הוא משתעשע⁷⁵⁹ בצדיקיא בגנתא דעדן זכאה חולקיה מאן דאתער בההוא זמנא ואשתדל באורייתא וכל מאן דקאים בההוא זמנא ואשתדל באורייתא אקרי חבריה דקודשא בריך הוא וכנסת ישראל⁷⁶⁰:</p>	<p>והקדוש ברוך הוא משתעשע עם הצדיקים בגן עדן. אשרי חלקו של מי שמתעורר באותו זמן ועוסק בתורה, וכל מי שעומד באותו זמן ועוסק בתורה נקרא חברו של הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל.</p>
<p>ולא עוד אלא דאלין אקרון אחים ורעים ליה⁷⁶¹ דכתיב (תהלים קכב ח) למען אחי ורעי⁷⁶² אדברה נא שלום בך⁷⁶³ ואקרון חברים⁷⁶⁴ בהדי מלאכין עלאין ומשריין עלאין⁷⁶⁵ דכתיב⁷⁶⁵ (שיר ה יג) חברים מקשיבים לקולך כד אתי יממא כרוזא קאים וכריזי ופתחין דסטר דרומא⁷⁶⁶ אתפתחו ומתערין כוכבים ומזלות⁷⁶⁷ ופתחין דרחמי⁷⁶⁸ אתפתחו ומלכא יתיב⁷⁶⁹ וקביל תושבחין⁷⁷⁰:</p>	<p>ולא עוד אלא שאלו נקראים אחים ורעים שלו, שכתוב למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, ונקראים חברים של המלאכים העליונים והמחנות העליונים, שכתוב (שיר ח) חברים מקשיבים לקולך. כשבא היום, הכרוז עומד ומכריז, והפתחים של צד דרום נפתחים ומתעוררים כוכבים ומזלות, ופתחי הרחמים נפתחים, והמלך יושב ומקבל תשבחות.</p>
<p>כדין כנסת ישראל נטלא לאינזן מלין וסלקא וכל אינזן חברים אחידן בגדפהא⁷⁷¹ ומלייהו אתיין⁷⁷² ושריין בחיקא דמלכא⁷⁷³ כדין פקיד מלכא למיכתב כל אינזן מלין ובספרא כתיב⁷⁷⁴</p>	<p>אזי כנסת ישראל נוטלת את אותם דברים ועולה, וכל אותם חברים אחוזים בכנפיה ודבריהם באים ושורים בחיק המלך, אז מְצַוֶּה המלך לכתוב את כל אותם הדברים, ובספר כתובים כל אותם בני היכלו, וחוט של חסד</p>

⁷⁵⁸ מלכות (אור יקר). פי' מלכות שהיא רחל, משבחת בלילה, וז"ש ושבחת למלכא (מ"מ).
⁷⁵⁹ היינו סוד השפע הבא אליו מהתעוררות נשמתם של צדיקים, להתפרנס ולקשט עצמם (אור יקר). פי' יעקב מזדווג עם לאה, והצדיקים הם שם בסוד מ"ן (מ"מ).
⁷⁶⁰ כאומרו חברים מקשיבים לקולך, ועוד שנוטל חלק שפע עם הת"ת ועם המלכות, וזהו כוונת חברים שיש להם חברה כדפי' בענין השפע, והם ג' בחי': חברים אחים רעים, והם זו גדולה מזו, חברים יש להם שותפות אבל נפרדים, אחים הם יותר בחברה באחיה, בני מקום א' משרשם, ריעים כעין שפי' בריש הפרשה בפסוק אכלו ריעים, והם ממש הדבקים ביחוד העליון (אור יקר).
⁷⁶¹ פי' שכתב הרב שהצדיקים מפני שיש להם חיה ונשמה מאו"א, נק' אחים וריעים לזו"ן, ואינו זוכה לקום בתמידות בחצות אלא מי שיש לו מן נשמה ולמעלה דאצילות, וכן איתא ג"כ בספר ראשית חכמה (מ"מ).
⁷⁶² פי', ז"א אומר למלכות, למען אחי וריעי למען הנשמות העולות בך, שהם אחי וריעי, שעולים בסוד מ"ן בשבילם, "אדברה נא שלום בך" שהוא היסוד (מ"מ).
⁷⁶³ הם ממש המייחדים קב"ה ושכינתיה על ידי היסוד, מה שאין כן חברים, שאין להם אלא הבאת שפע וברכה אליה (מ"מ).
⁷⁶⁴ פי', חברים של מעלה, הם הקב"ה והצדיקים שבג"ע, שמקשיבים לקול תורת הצדיקים שבעולם הזה, ומדקרי להקב"ה והצדיקים שהם חברים, ש"מ שישראל שבעולם הזה, נק' גם הם חברים (מ"מ).
⁷⁶⁵ שאין זה היחוד אלא ריעים, אדברה נא שלום בך, שלום בתוכך (אור יקר).
⁷⁶⁶ שערי חסד השולט בבוקר (אור יקר).
⁷⁶⁷ כדכתיב ברן יחד ככבי בוקר, וכתוב הללוהו כל ככבי אור (אור יקר).
⁷⁶⁸ שערי הת"ת (אור יקר).
⁷⁶⁹ ת"ת (אור יקר).
⁷⁷⁰ תפילתן של ישראל ושאר שבחי העולמות והמלאכים הנותנים שירה, ושאר שרי חיות ועופות וכל הבריות בסוד פרק שירה, והיינו שהם מושכים שפעם על ידי זה (אור יקר).
⁷⁷¹ כל א' כפי בחי' נשמתו כנז' בתיקו"ז, אית דתליין ברישא אית בעיינין אית בנימין אית באודנין אית באנפין אית בידין אית בגופא אית בשוקין, וזהו "בגדפהא" כפי בחינת נשמתו, כן מקשט האבר ההוא, וכן נאחז לעלות לפני המלך בתפלתו ומצותו ויחודו (אור יקר).
⁷⁷² זהו בסוד רוחניות האותיות המתהוות מהבל הנשמה, כשאדם מוציא הדברים בפיו ממש האותיות, והקולות נעשות ועולות ונכנסות לפני המלך, וזהו סוד, וכל העם רואים את הקולות (אור יקר).
⁷⁷³ כי הת"ת תורה, ורוחניות האותיות תורה, לכך כח התעוררותם על ידי התורה עולה בחי' המלך בבחי' פנימית בת"ת, בין ב' זרועות, בחיקו בפנימיותו (אור יקר).
⁷⁷⁴ ספר זכרון לפניו, והיינו היות צורתם חקוקה בספר הזה, ומציאות נשמתם מאירה במציאות היחוד ת"ת ומלכות, על ידי היסוד (אור יקר).

<p>כל אינון בני היכליה וחוטא דחסד אתמשך עלייהו⁷⁷⁵ דמהווא חוטא אתעטר בר נש בעטרא דמלכא ומניה דחלין עלאינ ותתאינ הוא עאל בכל תרעי מלכא ולית מאן דימחי בידוי ואפילו בזמנא דמאריהון דדינא קיימין למידן עלמא לא דיינין עליה דינא בגין דהא אתרשים ברשימו דמלכא דאשתמודעא דאיהו מהיכלא דמלכא ובגין דא לא דיינין עליה דינא זכאה חולקהון דעדיקייא דמשתדלי באורייתא וכל שכן בזמנא דמלכא תאיב על מלי דאורייתא:</p>	<p>נמשך עליהם, שמאותו חוט מתעטר אדם בעטרת המלך, וממנו פוחדים עליונים ותחתונים, הוא נכנס לכל שערי המלך ואין מי שימחה בידו, ואפילו בזמן שבעלי הדין עומדים לדון את העולם, אין דנים עליו דין משום שהרי נרשם ברושם של המלך, שנודע שהוא מהיכל המלך, ולכן לא דנים עליו דין. אשרי חלקם של הצדיקים שעוסקים בתורה, וכל שכן בזמן שהמלך תאב לדברי תורה.</p>
<p>תא חזי רזא דמלה לא קיימא כנסת ישראל קמי מלכא אלא באורייתא וכל זמנא דישראל בארעא אשתדלו באורייתא כנסת ישראל שראת עמהון כד אתבטלו ממלי אורייתא לא יכלא לקיימא עמהון שעתא חדא בגיני כך בשעתא דכנסת ישראל אתערת לגבי מלכא באורייתא אתקיף חילה⁷⁷⁶ ומלכא קדישא חדי לקבלא לה וכל זמנא דכנסת ישראל אתת לקמי מלכא ואורייתא לא אשתכח עמה כביכול תשש חילה⁷⁷⁷ ווי לאינון דמחלשין חילא דלעילא בגיני כך זכאין אינון דמשתדלי באורייתא וכל שכן בההיא שעתא דאצטריך לאשתתפא בה בכנסת ישראל כדין קודשא בריך הוא קארי עליה (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר:</p>	<p>בא וראה סוד הדבר אין עומדת כנסת ישראל לפני המלך אלא בתורה, וכל זמן שישראל בארץ עסקו בתורה, כנסת ישראל היתה שרויה עמהם. כשבטלו מדברי תורה, לא יכלה לעמוד עמהם שעה אחת, לכן בשעה שכנסת ישראל מתעוררת למלך בתורה, מתחזק כחה והמלך הקדוש שמח לקבל אותה, וכל זמן שכנסת ישראל באה לפני המלך ואין התורה נמצאת עמה, כביכול תשש כחה, אוי לאותם שמחלישים את הכח שלמעלה, לכן אשרי אותם שעוסקים בתורה, וכל שכן באותה שעה שצריך להשתתף עם כנסת ישראל, אזי הקדוש ברוך הוא קורא עליו (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר.</p>
<p>רבי יוסי פתח ואמר (שם כא יא) משא דומה אלי קורא משעיר שומר מה מלילה שומר מה מלילה⁷⁷⁸ האי קרא אוקמוה חברייא בכמה אתר אבל משא דומה כל זמנין דישראל אשתכחו בגלותא אתידע זמנא וקצא דלהון וזמנא וקצא דההוא גלותא וגלותא דאדום הוא משא דומה דלא אתגלייא ולא אתיידע כאינון אחרנין קודשא בריך הוא אמר אלי קורא משעיר קלא שמענא בגלותא דשעיר אינון דדחקי בינייהו⁷⁷⁹ אינון דשכבי לעפרא:</p>	<p>רבי יוסי פתח ואמר משא דומה אלי קרא משעיר שומר מה מלילה שומר מה מלילה, את הפסוק הזה בארו החברים בכמה מקומות, אבל "משא דומה" כל הפעם שישראל נמצאו בגלות, נודע הזמן והקץ שלהם, וזמן וקץ של אותה גלות. וגלות אדום הוא משא דומה שלא התגלה ולא נודע כמותן האחרות, הקדוש ברוך הוא אומר אלי קורא משעיר, קול שמעתי בגלות שעיר, אותם שדחוקים ביניהם, אותם ששוככים בעפר.</p>

⁷⁷⁵ מדה כנגד מדה, כמו שהם גרמו על ידי יחוד לילה שהיא מלכות מחצות, שהיא יונקת מרוח צפונית, ויחודה עם היום, שהוא חסד. כן מזה נמשך להם חוט של חסד, ולכן העושה זאת צריך שלא להפסיק בשינה שהיא מיתה, ופירוד בין יום ובין לילה (אור יקר).

⁷⁷⁶ כח ההתעוררות מיון נוקבין שואל בלי בושת, תנו לי בשביל בני, וזהו רוכב שמים בעזרך (אור יקר).
⁷⁷⁷ שאין לה התעוררות ולא מ"ן, ואם שואלת מיד החצונים, תובעים חלק בראש, כאומרם והיה כי תריד ופרקת וכו', כדפי' בתרגום, והיינו סוד צור ילדך תשי (אור יקר).

⁷⁷⁸ שהיא שכינתא כד אזדמנת לקבלא דכורא, בסוד ג' גווינן דקשת, דכתיב בהו וראיתיה לזכור ברית עולם, וסימנין שלו הם לה מבית המלך, וזהו כד קבילת עלה דכורא, לא יחוד ממש (אור יקר).

⁷⁷⁹ פי' משעיר, אותם היושבים בגלות [בשעיר, אותם השכונים לעפר שם בגלות] כאומרם (אותם) שחי ונעבורה (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ומאי אמרי שומר מה מלילה שומר מה מליל אינון תבען לי על מטרוניתא מה עבדית מן מטרוניתא דילי כדין קודשא בריך הוא כניש לפמליא דיליה ואמר חמו בני רחימי דאינון דחיקין בגלותא ושבקין צערא דלהון ותבעין לי על מטרוניתא ואמרי שומר אנת דאקרי שומר⁷⁸⁰ אן הוא שמירה דילך אן הוא שמירה דביתך מה מלילה מה עבדת מלילה הכי נטרת לה מה מליל דהא לזמנין אתקרי לילה⁷⁸¹ ולזמנין אתקרי ליל הדא הוא דכתיב (שמות יב מב) הוא (מב) ליל שמורים הוא וכתיב (שמות יב מב) הוא הלילה הזה:</p>	<p>ומה הם אומרים, שומר מה מלילה שומר מה מליל, הם תובעים אותי על המלכה מה עשיתי, מהמלכה שלי, אזי הקדוש ברוך הוא מאסף את הפמליא שלו ואומר, ראו בני אהובי שהם דחוקים בגלות, ועוזבים את הצער שלהם ומבקשים ממני על המלכה, ואומרים שומר, אתה שנקרא שומר, איפה השמירה שלך, איפה השמירה של ביתך. "מה מלילה" מה עשית מלילה, כך שמרת אותה. "מה מליל" שהרי לפעמים נקראת לילה ולפעמים נקראת ליל, זהו שכתוב (שמות יב) ליל שמרים הוא, וכתוב הוא הלילה הזה.</p>
<p>כדין קודשא בריך הוא אתיב לון הא שמירה דידי אשתכח דהא אנא זמין לקבלה ולאשתכחא בהדה הדא הוא דכתיב (ישעיה כא יב) אמר שומר ההוא דנטיר ביתא אתא בקר⁷⁸² וגם לילה⁷⁸³ דהא בקדמיתא אסתלק לעילא⁷⁸⁴ לעילא⁷⁸⁵ וסליק לההוא בקר דאודמן ביה⁷⁸⁶ תדירא השתא אתא בקר הא זמין לאתחברא בלילה וגם לילה הא זמינא היא אבל בניניכון אתעכבו ואי אתון בעאן דא על מה אתון מתעכבי שובו שובו בתשובה כדין אתיו אתו לגבאי ונהוי כלא במדורא דא וכלנא נתוב לאתרנא דהא הוא דכתיב (דברים ל ג) ושב יהו"ה אלהיך את שבותך והשיב לא נאמר:</p>	<p>אזי הקדוש ברוך הוא משיב להם, הרי שמירתי נמצאת, שהרי אני עתיד לקבל אותה ולהמצא עמה, זהו שכתוב אמר שומר, אותו ששומר את הבית, בא בוקר וגם לילה, שהרי בהתחלה הסתלק למעלה למעלה, והעולה את אותו בוקר שמזומן אצלו תמיד, עכשיו בא בוקר, והרי הוא מזומן להתחבר עם הלילה. וגם לילה הרי היא זמינה, אבל בגללכם מתעכבים, ואם אתם רוצים את זה, על מה אתם מתעכבים, שובו שובו בתשובה, אז אתיו באו אלי, ונהיה כלנו במדור אחד, וכלנו נשוב למקומנו, זהו שכתוב (דברים ל) ושב ה' אלהיך את שבותך. "והשיב" לא נאמר</p>
<p>כב/ב</p>	
<p>אלא ושב תריין ושב ושב כתיב הכא אלא חד לכנסת ישראל וחד לקודשא בריך הוא דהא הוא דכתיב (דברים ל ג) ושב יהו"ה אלהיך את שבותך ושב וקבעך מכל העמים:</p>	<p>אלא "ושב" פעמיים, ושב ושב כתוב כאן, אלא אחד לכנסת ישראל ואחד לקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב ושב ה' אלהיך את שבותך, ושב וקבעך מכל העמים.</p>
<p>פתח ההוא טייעא ואמר (איוב לח ז) ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהי"ם תא חזי כד קודשא בריך הוא אתי לאשתעשעא עם צדיקיא</p>	<p>פתח אותו סוחר ואמר ברן יחד כוכבי בוקר ויריעו כל בני אלהים. בא וראה כשהקדוש ברוך הוא בא להשתעשע עם הצדיקים בגן עדן, כל דברי העולם התחתון (העליון) וכל העליונים</p>

⁷⁸⁰ פי' יסוד כמ"ש בפ' תרומה (מ"מ).

⁷⁸¹ כפי עניינה כד לא קבילת עלה דכר אתקריא ליל בלא ה', דלא נטרת סימנין דדכורא, דאינון ה', תלת ויון, ימין ושמאל ואמצע, בסוד שמאלו תחת לראשי וכו'. כד קבילת עלה דכורא אתקריאת לילה, והכא קאמר שומר שהוא הת"ת (אור יקר).

⁷⁸² ז"א (מ"מ).

⁷⁸³ מלכות (מ"מ).

⁷⁸⁴ אמא (מ"מ).

⁷⁸⁵ אבא (מ"מ).

⁷⁸⁶ שהז"א מדורו בהיכל הבינה (מ"מ).

<p>בגנתא דערין כל מלי דעלמא תתאה⁷⁸⁷ (ס"א עלאה⁷⁸⁷) וכל עלאין ותתאין מתערין לקבליה וכל אילני⁷⁸⁸ דבגנתא דערין פתחי שבחא⁷⁸⁹ לקבליה הדא הוא דכתיב (ד"ה א טז דברים א טז לג) אז ירננו עצי היער מלפני יהו"ה כי בא ואפילו עופי דארעא כלהו מרחשי שבחא קמיה כדין שלהובא נפק ובטש בגדפוי⁷⁹⁰ דתרנגולא⁷⁹¹ וקרי ושבח למלכא קדישא וקרי לבני נשא דישתדלון באורייתא ובשבחא דמאריהון ובפולחניה:</p>	<p>והתחתונים מתעוררים כנגדו, וכל האילנות שבגן עדן פותחים בשבח כנגדו, זהו שכתוב (דברי הימים א טז) אז ירננו עצי היער מלפני ה' כי בא. ואפילו עופות הארץ כולם רוחשים שבח לפניו, אזי יוצאת שלהבת ומכה בכנפי התרנגול והוא קורא ומשבח את המלך הקדוש, וקורא לבני אדם שיעסקו בתורה, ובשבחו של אדונם ובעבודתו.</p>
<p>זכאה חולקיהון דמאן דקיימין מערסייהו לאשתדלא באורייתא כד אתי צפרא פתחין דדרומא נפתחין⁷⁹¹ ותרעי דאסוותא⁷⁹² נפקין לעלמא ורוחא דמזרח⁷⁹³ אתער ורחמי אשתכחו וכל אינון כוכביא ומזלי דממנן⁷⁹⁴ תחות שולטניה דהאי בקר כלהו פתחין שבחא וזמרין למלכא עלאה הדא הוא דכתיב (איוב לח ז) ברן יחד ככבי בקר ויריעו כל בני אלהי"ם:</p>	<p>אשרי חלקם של מי שעומדים ממטותיהם לעסוק בתורה, כשבא הבוקר פתחי הדרום נפתחים, ושערי רפואה יוצאים לעולם, ורוח המזרח מתעוררת, ונמצאים רחמים. וכל אותם כוכבים ומזלות שממונים תחת שלטונו של הבוקר הזה, כולם פותחים בשבח ומשבחים למלך העליון, זהו שכתוב ברן יחד כוכבי בוקר ויריעו כל בני אלהים.</p>
<p>מה בעאן הכא בני אלהי"ם דאינון מזמנין תרועה בהאי בקר והא כל דינין אתעברו בזמנא דחסד אתער בעלמא אלא ויריעו⁷⁹⁵ כל בני אלהי"ם הא אתבר תוקפא דדינין קשיין⁷⁹⁶ ואתבר הילא דלהון⁷⁹⁷ כמה דאת אמר (ישעיה כד יט) רועה התרועעה ארץ וכל כך בגין דהאי בקר אתער בעלמא ואברהם אתער ואתי למנטע אשל⁷⁹⁸ בבאר שבע⁷⁹⁹ מלה דא הכי שמענא לה</p>	<p>מה רוצים כאן בני אלהים, שהם מזמינים תרועה בבוקר הזה, והרי כל הדינים עברו בזמן שחסד מתעורר בעולם. אלא ויריעו כל בני אלהים, הרי נשבר תוקף הדינים הקשים נשבר כחם, כמו שנאמר (ישעיה כד) רועה התרועעה הארץ. וכל כך משום שהבוקר הזה התעורר בעולם, ואברהם מתעורר ובא לנטוע אשל בבאר שבע, את הדבר הזה כך שמעתי, בבאר שבע ודאי, וכתוב ויקרא שם בשם ה' אל עולם.</p>

⁷⁸⁷ פ' מציאות הספירות אשר בבינה, כולם מתעוררין להשפיע וכן מתעוררין לקבל על ידי סוד ההתעוררות, שמעלמא תתאה עולה ההתעוררות לעלמא עילאה בינה, וזה על ידי ו' שבין ה' לה', והיינו כחצות הלילה, והתעוררות התחתונות העולה הוא סוד אומרו "וכל עילאין וכו'" (אור יקר).

⁷⁸⁸ הכל סוד הכחות התחתונים שהם מעוררים שיר ושבח (אור יקר).

⁷⁸⁹ הם הה"ג מנצפ"ך שעולה כמנין יע"ר, כי שם השיר והרינה כנזכר (זהר הרקיע).

⁷⁹⁰ התרנגול הוא יסוד דדכורא בסוד ה"ג, לכן התרנגול נקר' גבר, מפני שהוא מתעורר בשעה זו אל הזיווג בסוד ה"ג (זהר הרקיע).

⁷⁹¹ היינו כחות החסד עד מיכאל (אור יקר).

זהו לזיווג היום בסוד ה"ח, ובוקר הנזכר כאן הוא יסוד שלו (זהר הרקיע).

⁷⁹² מצד רפאל (אור יקר).

⁷⁹³ היינו ת"ת הנקשר עם הדרום חסד, ועם המערב שהיא מלכות, והיינו כל סוד הרחמים, וזהו שאמר "ורחמי אשתכחו" (אור יקר).

⁷⁹⁴ לאפוקי אחרות שהם מצד הגבורה, אלא דווקא כוכבי בוקר (אור יקר).

⁷⁹⁵ אינו תרועה, דהיינו היותם פועלים דין, אלא לשון שבירה (אור יקר).

⁷⁹⁶ ואע"ג דיריעו פועל יוצא, והל"ל וירועו, דהוא כמו ויתרועעו. אלא שהיה מן הקל, עכ"ז אינה קושיא, דפ' ויריעו לקל' שתחתיהם, וח"ו שהם מתרועעים (רח"ו). ומורינו זלה"ה פ', ויריעו קאי אכוכבי בוקר דרישא דקרא, שהם החסדים כנודע, והם ממתיקים את הגבורות הנק' בני אלהים (מ"מ).

⁷⁹⁷ אתברו כל כחות הגבורה ונכנעו לפני החסד, והיינו לשון רוע התרועעה וכו' (אור יקר).

⁷⁹⁸ עץ החיים ת"ת (אור יקר).

⁷⁹⁹ מלכות, והיינו היחוד על ידי החסד בבוקר (אור יקר). הנה אין רחוק שיהיה נטיעת אשל בבאר שבע הוא הכנסת העטרה (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בבאר שבע ודאי⁸⁰⁰ וכתוב (בראשית כא לג) ויקרא שם בשם יהו"ה אל עולם⁸⁰¹:</p>	
<p>פתח חבירו הסוחר ואמר הבוקר אור והאנשים שלחו וגו', מה זה הבוקר אור. כך למדנו, מה זה בוקר, אלא בזמן שבא הבוקר והדינים עוברים וחסד רוצה להתעורר, כל אותם שבאים מהצד הזה, מבקרים (פוקדים) את מקומותיהם לְזִמְן ברכות לעולם, וזהו הבוקר אור, שהרי הרחמים מתיישבים לעולם, והחסד בא אחריו, אזי הוא בוקר אור, וכתוב וירא אלהים את האור כי טוב.</p>	<p>פתח חבירו הסוחר ואמר הבוקר אור והאנשים שלחו וגו', מה זה הבוקר אור. כך למדנו, מה זה בוקר, אלא בזמן שבא הבוקר והדינים עוברים וחסד רוצה להתעורר, כל אותם שבאים מהצד הזה, מבקרים (פוקדים) את מקומותיהם לְזִמְן ברכות לעולם, וזהו הבוקר אור, שהרי הרחמים מתיישבים לעולם, והחסד בא אחריו, אזי הוא בוקר אור, וכתוב וירא אלהים את האור כי טוב.</p>
<p>תא הוי כלא הוא בדרגין ידיען ליליא הא ידיעא⁸⁰⁸ בקר אור הא ידיעא⁸⁰⁹ והוא דרגא עלאה⁸¹⁰ דאשתכח ביה תדירא אימתי כד נהיר שמשא⁸¹¹ שמשא ידיעא והוא דרגא עלאה דמבסם לכלא ונהיר לכלא כמה דאת אמר (תהלים פד יב) כי שמש ומנן יהו"ה אלהים והאי בקר אור⁸¹² נהיר משמשא⁸¹³ ודא נהיר לליליא בנין כך כלא תליא דא בדא:</p>	<p>בא וראה הכל הוא בדרגות ידועות, הלילה הרי ידוע, בוקר אור הרי ידוע, והוא דרגה עליונה שנמצאת בו תמיד, מתי כשמאירה השמש, השמש ידוע, והיא דרגה עליונה שמבשמת את הכל ומאירה לכל, כמו שנאמר כי שמש ומנן ה' אלהים. והבוקר אור הזה מאיר מהשמש, וזהו מאיר ללילה, ולכן הכל תלוי זה בזה.</p>
<p>והאי בקר אור כד אתער כל בני עלמא אתאחדן באחדותא בחדותא ומשתכחי בעלמא והשתא הא נהיר יממא עידן רעותא הוא למהך באורחא בריכו לון רבי חייא ורבי יוסי ונשקו לון ברישיהו ושדרו לון אמר רבי חייא לרבי יוסי בריך רחמנא דתקין ארחנא קמן ודאי קודשא בריך הוא שדר לון גבן זכאין אינון דמשתדלי באורייתא ולא ארפיין מינה שעתא חדא נפקו</p>	<p>והבוקר אור הזה, כשהוא מתעורר כל בני העולם מתאחדים באחדות ובשמחה, והם נמצאים בעולם, וכעת הרי מאיר היום, עת רצון היא ללכת בדרך. ברכו אותם רבי חייא ורבי יוסי ונשקו להם בראשיהם, ושלחו אותם. אמר רבי חייא לרבי יוסי ברוך הרחמן שתיקן דרכנו לפנינו, ודאי הקדוש ברוך הוא שלח אותם אלינו. אשרי אותם שעוסקים בתורה ולא מרפים ממנה שעה אחת. יצאו רבי חייא ורבי יוסי</p>

⁸⁰⁰ פי' מלכות נקראת באר שבע, שהיא ז' לו"ק, ובאר הוא יסוד דידה (מ"מ).
⁸⁰¹ "ויקרא שם" במלכות, "בשם" הו"ה ת"ת, "אל עולם" חסד מבינה (אור יקר). הוא דרגיה, ומאינון ימי עולם, ו' של ע"ק, נקרא אל עליון (יהל אור).
⁸⁰² פי' לא ידענא דבוקר הוא בתחלת האור (אור יקר).
⁸⁰³ פי' הם מזדמנים ומכינים עצמם אל השפע הבא להם, כדי לקבל מלמעלה ולהשפיע למטה. ובוקר לשון ביקור (אור יקר).
⁸⁰⁴ פי' מלת אור, ירצה בפועל היות חסד משפיע להם, ותחלת הוא בוקר לבד, ואח"כ הוא סוד האור (אור יקר).
⁸⁰⁵ היינו ת"ת (אור יקר).
⁸⁰⁶ דהיינו חסד ביסוד, כמו שהוא נקרא א"ל ח"י (אור יקר).
⁸⁰⁷ "וירא אלהים" להוכיח מלת אור ביסוד, שזהו כוונתו. וזהו שאמר לעיל "רחמי מתישבן בעלמא" דהיינו ת"ת, "אלהים את האור" דהיינו חסד, "כי טוב" נמשכת אל היסוד הנקרא טוב, דכתיב אמרו צדיק כי טוב, והכי מוכח לקמן (אור יקר).
⁸⁰⁸ נוק' (רח"ו).
⁸⁰⁹ פי' בוקר הוא היסוד, אור הוא טיפת החסדים שבו (מ"מ). יסוד (יהל אור).
⁸¹⁰ יסוד (רח"ו).
⁸¹¹ פי' ת"ת דז"א, ששם מתגלה היסוד דאימא. וז"ש והוא דרגא עלאה דמבסם לכולא (מ"מ). ת"ת, ונק' בקר אור שטפה דחסד מתגליא באמה, ובהתחלת היום, וז"ש הבקר אור, וז"ש "דאשתכח ביה תדירא" דלא פסיק מבירא לעלמין (יהל אור).
⁸¹² יסוד (רח"ו).
⁸¹³ מת"ת דז"א (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>רבי חייא ורבי יוסי ואזלי לארחייהו אמר רבי יוסי ודאי רחימותא דלבאי קשיר באלין טייעי אמר רבי חייא לא תוהנא על דא דהא ביומוי דרבי שמעון אפילו צפרי שמייא מרחשן חכמתא דהא מלוי אשתמודען לעילא ותתא:</p>	<p>הלכו לדרכם. אמר רבי יוסי ודאי אהבת לבי קשורה בסוחרים הללו. אמר רבי חייא לא תמהתי על זה, שהרי בימי רבי שמעון אפילו ציפורי השמים מרחשות חכמה, שהרי דבריו נודעים למעלה ולמטה.</p>
<p>פתח רבי חייא ואמר (דברים לא מז) ויאמר יהוה אל משה הנך שוכב עם אבותיך וגו' תא חזי כל זמנא דהוה משה קיים בעלמא הוה מחי בידיהו דישראל בגין דלא ישתכחון בחיובא קמי קודשא בריך הוא ובגין דמשה אשתכח בינייהו לא יהא כההוא דרא עד דרא דייתי מלכא משיחא דיחמו יקרא דקודשא בריך הוא כוותייהו דאינון אתדבקו מה דלא אתדבקו דרין אחרנין דתנינן חמאת שפחה חדא על ימא מה דלא חמאת עינא דיחזקאל נביאה אי אינון אתדבקו כל כך נשיהון דישראל כל שכן בנייהו כל שכן גוברין כל שכן סנהדרין כל שכן נשיאים וכל שכן נביאה עלאה מהימנא משה דאיהו על כלא:</p>	<p>פתח רבי חייא ואמר (דברים לא) ויאמר ה' אל משה הנך שוכב עם אבותיך וגו', בא וראה כל זמן שמשה היה קיים בעולם, היה מוחה בידי ישראל כדי שלא ימצאו בחטא לפני הקדוש ברוך הוא, ומשום שמשה נמצא ביניהם לא יהיה כמו אותו הדור עד הדור שיבא המלך המשיח, שיראו את כבוד הקדוש ברוך הוא כמותם, שהם נדבקו. מה שלא נדבקו דורות אחרים, ששנינו ראתה שפחה על הים מה שלא ראתה עינו של יחזקאל הנביא. אם הם כל כך נדבקו, נשות ישראל כל שכן, בניהם כל שכן, והגברים כל שכן, הסנהדרין כל שכן, הנשיאים וכל שכן הנביא העליון הנאמן משה, שהוא על הכל.</p>
<p>והשתא אלין טייעי מדברא מרחשין חכמתא כל כך כל שכן הכימי דרא כל שכן אינון דקיימי קמיה דרבי שמעון ואולפי מניה בכל:</p>	<p>ועתה אלו סוחרי המדבר רוחשים כל כך הרבה חכמה, כל שכן חכמי הדור, כל שכן אלו שעומדים לפני רבי שמעון ולומדים ממנו בכל</p>
<p>כג/א</p>	
<p>יומא כל שכן וכל שכן רבי שמעון דהוא עלאה על כלא:</p>	<p>יום, כל שכן וכל שכן רבי שמעון שהוא עליון על הכל.</p>
<p>בתר דמית משה מה כתיב (דברים לא מז) וקם העם הזה וזנה וגו' כך ווי לעלמא כד יסתלק מניה רבי שמעון דמבועי דחכמתא יסתתמו מעלמא⁸¹⁴ ויבעי בר נש מלה דחכמתא ולא ישכח מאן דיימא וטעאן כל עלמא באורייתא בגין דלא ישתכח בינייהו מאן דאתער בחכמתא על ההוא זמנא כתיב (ויקרא ד יג) ואם כל עדת ישראל ישגו ואם ישגו באורייתא ולא ינדעון ארחה במאי הוא בגין (ויקרא ד יג) ונעלם דבר⁸¹⁵ מעיני הקהל דלא אשתכח מאן דידע⁸¹⁶</p>	<p>אחר שמת משה מה כתוב, וקם העם הזה וזנה וגו', כך אוי לעולם כשיסתלק ממנו רבי שמעון, שמעיינות החכמה יסתתמו מן העולם, וירצה אדם דבר חכמה ולא ימצא מי שיאמר. וכל העולם טועים בתורה משום שלא ימצא ביניהם מי שמתעורר בחכמה. על אותו זמן כתוב ואם כל עדת ישראל ישגו, ואם ישגו בתורה ולא ידעו את דרכיה במה זה, משום "ונעלם דבר מעיני הקהל", שלא ימצא מי שיודע לגלות עמקות התורה ודרכיה, או לאותם הדורות שימצאו אז בעולם.</p>

⁸¹⁴ ויסתלק להאיר בגן עדן של צדיקים (אור יקר). עי' לעיל ח"ב פו ע"ב. עי' לעיל ח"א קכג ע"ב: זכאה חולקיהון דצדיקא בעלמא דאתי דכך היא אורייתא בלבהון כמבועא רבא דמיא דאף על גב דמסתמין ליה מסגיאות מייא פתחי מבועין דנבעין לכל עיבר. ועיי"ש רח ע"ב: כד יובלא אפתח מבועי דכל אינון תרעין כלהו קיימי בשמים. הם ה' מקורות אלו שבתוכיותה שהם ה' ספירות חמשים שערי בינה, והיינו שהיא חמשים וכוללם בת"ת והת"ת עם החסד והגבורה והנצח וההוד ה' כולל חמשים, והיסוד כל כולל החמשים ומשפיעם למלכות ה"א בענין שהם מהחמשים בינה, לחמשים ת"ת בחמשים יסוד לחמשה מלכות (אור יקר שם). פי' יסוד דאימא הנקרא יובלא כמ"ש הרב ז"ל, והוא נפתח ומתגלה בת"ת דז"א. וז"ש דכל אינון תרעין כולהו קיימי בשמים כי ה' חסדים נקרא נ' שערי בינה, וכן ה' גבורות נקרא נ' שערי בינה כמ"ש הרב ז"ל והם מתגלים בת"ת הנקראים שמים, וז"ש דכל אינון תרעין כולהו קיימי בשמים (מ"מ שם).

⁸¹⁵ היינו אור דר' שמעון, ששכינה עמו, שנקראת דבר נעלם, ונשקע אורו (אור יקר)

זהר ויקרא חלק א'

<p>לגלגלה עמיקתא דאורייתא ואורחא ווי לאינן דרין דמשתכחי כרין בעלמא:</p>	
<p>אמר רבי יהודה זמין קודשא בריך הוא⁸¹⁷ לגלגלה רזין עמיקין דאורייתא בזמנא דמלכא משיחא בנין (ישעיה יא ט) דמלאה הארץ דעה את יהו"ה כמים לים מכסים וכתוב (ירמיה לא) ולא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את יהו"ה כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם אמן כן יהי רצון:</p>	<p>אמר רבי יהודה עתיד הקדוש ברוך הוא לגלות סודות עמוקים של התורה בזמן שיבא מלך המשיח, משום (ישעיה יא) שמלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים, וכתוב (ירמיה לא) ולא ילמדו עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את ה' כי, כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם אמן כן יהי רצון.</p>
<p>אשר נשיא יחטא ועשה אחת וגו' בשגגה ואשם (ויקרא ד כב) תני רבי יצחק מאי שנא בכל אתר דכתיב בהו ואם כמה דאת אמר (ויקרא ד ג) אם הכהן המשיח יחטא (ויקרא ד יג) ואם כל עדת ישראל ישגו והכא אשר נשיא יחטא ולא כתיב ואם הנשיא יחטא מאי קא מיירי אלא אלין כהנייא לא משתכחי הכי בחטאה דהא כהן נטיר גרמיה תדירא בנין דמטולא דמאריה עליה בכל יומא ומטולא דישראל כלהו ומטולא דכל חד וחד ועל דא תוואה איהו כד יחטא ובנין כך ואם כתיב וכן (ויקרא ד יג) ואם כל עדת ישראל ישגו תוואה הוא דכלהו ישתכחו בחובא חד דאי אלין יחטאון אלין לא יחטאון ובניני כך ואם כתיב אבל הכא אשר נשיא יחטא ודאי בנין דלביה גס ביה⁸¹⁸ ועמא אזלין⁸¹⁹ אבתריה ואתמנן תחותוי⁸²⁰ ועל דא אשר נשיא יחטא כגון דעבר על מצות לא תעשה והוא עביר חד מנייהו ועל דא לא כתיב ביה ואם דהא מלוי לא בספקא הו:</p>	<p>אשר נשיא יחטא ועשה אחת וגו' בשגגה ואשם, שנה רבי יצחק מה שונה שבכל מקום כתוב בהם "ואם", כמו שנאמר אם הכהן המשיח יחטא, ואם כל עדת ישראל ישגו, וכאן אשר נשיא יחטא, ולא כתוב ואם נשיא יחטא. כמה מדובר, אלא שהכהנים הללו אינם נמצאים כל כך בחטא, שהרי הכהן שומר את עצמו תמיד משום שמשאו של אדונו עליו בכל יום, והמשא של כל ישראל, והמשא של כל אחד ואחד, ולכן התמיהה הוא כשיחטא, ולכן כתוב "ואם", וכן ואם כל עדת ישראל ישגו תמיהה היא, שכולם ימצאו בחטא אחד, שאם אלה יחטאו אלו לא יחטאו, ולכן כתוב ואם. אבל כאן אשר נשיא יחטא, ודאי משום שלבו גס בו, והעם הולכים אחריו, והתמנו תחתיו, ועל כן אשר נשיא יחטא, כגון שהוא עבר על מצוות לא תעשה, והוא עשה אחת מהן, ולכן לא כתוב בו ואם, שהרי דבריו לא היו בספק.</p>
<p>רבי יהודה פתח (שמות לה כז) והנשיאים הביאו את אבני השהם ואת אבני המלוואים לאפוד ולחשן מאי שנא דמלין אלין אקריבו נשיאים ולא בר נש אהרא והא כתיב (שם ה) כל נדיב לבו יביאה את תרומת יהו"ה וכתוב (שם כז) ואבני שהם ואבני מלוואים לאפד ולחשן אלא אמר קודשא בריך הוא אף על גב דבכלא תליא האי נדבה סליקו אלין אבנים לנשיאים</p>	<p>רבי יהודה פתח, והנשיאים הביאו את אבני השהם ואת אבני המלוואים לאפוד ולחשן, מה שונה שאת הדברים הללו הקריבו הנשיאים ולא אדם אחר, והרי כתוב (שמות לה) כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה', וכתוב ואבני שהם ואבני מלוואים לאפוד ולחשן. אלא אמר הקדוש ברוך הוא, אף על גב שהנדבה הזו תלויה בכלם, האבנים הללו עולות לנשיאים, למה משום שהן נמצאות על לב הכהן.</p>

⁸¹⁶ כדי שילמד אחרים ויזכך עצמו כדי שיאירו ממנו אחרים כדפי' (אור יקר).

⁸¹⁷ ויהיה המקורות ומעיינות החכמה נגלים על הכל, ולא יקבלו זה מזה, לא בדרך נסתר ולא בדרך נגלה (אור יקר).

⁸¹⁸ והגאון סרסור גדול לחטא (אור יקר).

⁸¹⁹ וחטא קטן שלו מחטיא הרבים, שכולם עושים כמוהו (אור יקר).

⁸²⁰ שחטא כולם תלוי בו, או ירצה שהחטא המועט פוגם יותר, מפני שהוא ראש לרבים. וצריך שיהיה מנוקה ולא יפגם אפילו כחוט השערה, והמעט עושה רושם גדול (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מאי טעמא בגין דעל לבא דכהנא אשתכחו: אמר קודשא בריך הוא ליתו נשיאים דלבייהו גס בהו וייתון אלין אבנים דאינון משתכחי על לבא דכהנא ויתכפר עלייהו מנסות לבייהו וכתביב (שם כח) והיו על לב אהרן בבאו לפני יהו"ה ועל דא והנשיאים הביאו את אבני השהם ואת אבני המלואים לכפרא עלייהו ובגין כך אשר נשיא יחטא ודאי ועשה אחת מכל מצות יהו"ה אלתי"ו אשר לא תעשינה כמה דאוקמוה דעבר על מצות לא תעשה או הודע אליו חטאתו דבגין דלביה גס ביה לא אשגח בחטאיה ולבתר אתידע ליה ועבד מניה תשובה:</p>	<p>אמר הקדוש ברוך הוא יבואו נשיאים שלכם גס בהם, ויביאו את האבנים הללו שנמצאות על לבו של הכהן, ויתכפר עליהם מגסות לבם. וכתוב והיו על לב אהרן בבאו לפני ה', ועל זה והנשיאים הביאו את אבני השהם ואת אבני המלאים לכפר עליהם. ולכן אשר נשיא יחטא, ודאי ועשה אחת מכל מצוות ה' אלהיו אשר לא תעשינה, כמו שבארורה, שעבר על מצות לא תעשה. או הודע אליו חטאתו, שמשום שלבו גס בו, לא משגיח בחטאיו, ואחר כך נודע לו, ועשה מזה תשובה.</p>
<p>רבי יהודה ורבי יוסי הוי יתבי חד ליליא ולעאן באורייתא אמר רבי יהודה לרבי יוסי חמינא דצחותא⁸²¹ דאורייתא בליליא הוא יתיר מביממא אמאי אמר ליה בגין דצחותא דתורה שבכתב תורה שבעל פה היא⁸²² ותורה שבעל פה בליליא שלטא ואתערת⁸²³ יתיר מביממא ובזמנא דאיהי שלטא כדין איהו צחותא דאורייתא:</p>	<p>רבי יהודה ורבי יוסי היו יושבים לילה אחד ועוסקים בתורה, אמר רבי יהודה לרבי יוסי ראיתי שצחות התורה בלילה יותר מאשר ביום למה זה. אמר לו משום שהצחות של תורה שבכתב היא תורה שבעל פה, ותורה שבעל פה שולטת בלילה, ומתעוררת יותר מאשר ביום. ובזמן שהיא שולטת, אז היא הצחות של התורה.</p>
<p>פתח רבי יוסי ואמר (איוב לה י) ולא אמר איה אלוי"ה עושי נותן זמירות בלילה תא חזי בשעתא דאתער רוח צפון⁸²⁴ ואתפליג ליליא⁸²⁵ הא אוקמוה דשלהובא חד נפיק ובטש תחות גדפוי דתרנגולא⁸²⁶ ואקיש גדפוי⁸²⁷ וקארי וההוא שלהובא⁸²⁸ בזמנא דמטי גביה ואתער לקבליה אסתכי ביה⁸²⁹ ואזדעזע וקארי ואסתכי</p>	<p>פתח רבי יוסי ואמר (איוב לה) ולא אמר איה אלוי"ה עושי נותן זמירות בלילה, בא וראה בשעה שמתעוררת רוח צפון ונחלק הלילה, הרי בארו ששלהבת אחת יוצאת ומכה תחת כנפי התרנגול ומקיש את כנפיו, וקורא, ואותה שלהבת בזמן שמגיעה אליו ומתעוררת כנגדו מסתכל בה, ומזדעזע וקורא ומסתכל ומשגיח בשביל כבוד רבונו, כדי לעשות רצונו, וקורא</p>

⁸²¹ השכל צח להשכיל בתורה, דהיינו תורה שבעל פה ותורה שבכתב יחד. ולזה קשיא ליה. ולזה תירץ שניהם כא' באומרו "בגין צחותא וכו'", ירצה שצחות והשכלת התורה שבכתב שהוא מדת יום, היא בתורה שבעל פה, שהוא מדת לילה (אור יקר).

⁸²² דהיינו על ידי המלכות תורה שבעל פה אנו מתצחחים ומשכילים בתורה שבכתב, ששם אדני מפרש שם הוי"ה (אור יקר). פי' מלכות שהיא תורה שבעל פה מגלה הארת ז"א (מ"מ).

⁸²³ בלבות בני אדם העוסקים בה בלילה יותר מביום (אור יקר).

⁸²⁴ ת"ת מצד הגבורה (אור יקר), הם ה' גבורות דאימא המתעוררים בחצות (מ"מ).

⁸²⁵ מלכות חציה בגבורה חזקה, וחצי השנית בגבורה רפה, ואז מהתעוררות הגבורה הרפה שבה (אור יקר).

היינו ה"ג שבנוקב' בסוד רוחא דשדי בגווה (זהר הרקיע).

⁸²⁶ שהם חיילי גבריא, המלאך הנק' תרנגול (אור יקר). הם ה"ג שבו, שהם מתקבצין ליסוד שלו, שהוא התרנגול, ולכן נק' גבר, משום דאתער בשלהובא דגבורה (זהר הרקיע).

⁸²⁷ כל חייליו מתעוררים לזמר לקונם, והשלהבת הזה מתעוררת מצד הדין דרך השמאל, עד הגיעו אל מקום גבריא (אור יקר).

⁸²⁸ ה"ג ממותקות בסוד יין המשמח, ולכן נקרא אז לילה. והן באות ליסוד דדכורא, ובו ב' בחינות מסטרא דגבורות, שבו מקום לקבל הגבורות, נקרא כבר (צ"ל גבר), שרשו של תרנגול. ולכן קארי שדרכן לארמא קלא יין, ש' שורקת, ובאור היום, ה"ח. ולכן אז זמן תפלה בחשאי. אבל בלילה אז שירת הלויים (אולי צ"ל המלאכים – רד"ל), וז"ש יומם כו' ובלילה כו', וז"ש לקמן כד נהר יממא כו' (יהל אור).

⁸²⁹ פי' גבריא"ל מביט בשלהובא הנז' (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>ואשגח בגין יקרא דמאריה למעבד רעותיה וקארי לון לבני נשא⁸³⁰ ועל דא אקרי שכווי אשגחא⁸³¹ ואקרי גבר בגין דאתער בשלהובא:</p>	<p>לבני האדם. ולכן נקרא שכווי, השגחה, ונקרא גבר שמתעורר בשלהבת</p>
<p>כג/ב</p>	
<p>דגבורה⁸³² בסטרא דגבורה קא אתיא לאתערא בעלמא כדין אינון בני מהימנותא קיימיין ויהבין גבורה וחילא לכנסת ישראל וכדין אקרי רנה דאורייתא ועל דא ירית דוד מלכותא הוא ובנוי לעלמין ולדרי דרין:</p>	<p>הגבורה, בצד של הגבורה הוא בא לעורר את העולם, ואז אותם בני האמונה עומדים ונותנים גבורה וכח לכנסת ישראל, ואז נקראת רנת התורה. ולכן דוד ירש את המלכות הוא ובניו לעולמים, ולדורי דורות.</p>
<p>וכד תרנגולא קארי ובני נשא ניימי בערסייהו ולא מתערי תרנגולא קארי לבתר ואמר מה דאמר והא אוקמוה לבתר בטש בגדפוי ואמר ווי לפלניא נזיף דמאריה שבקא דמאריה⁸³³ דלא אתער רוחיה ולא אשגח ליקרא דמאריה כד נהיר יממא כרוזא קרי עליה ואמר ולא אמר איה אלו"ה עושי נותן זמירות בלילה⁸³⁴ לסייעא ליה באינון תושבחן ולמהוי כלא בסיועא חדא עושי עושני מבעי ליה מהו עושי אלא בשעתא דבר נש קם⁸³⁵ בפלגות ליליא ואשתדל ברנה דאורייתא דרנה דאורייתא לא אתקרי אלא בליליא וכד איהו אשתכח באורייתא כד נהיר יממא קודשא בריך הוא וכנסת ישראל מתקני ליה בחד חוטא דחסד⁸³⁶ לאשתזבא⁸³⁷ מכלא ולנהרא ליה בין עלאין ותתאין:</p>	<p>וכשהתרנגול קורא, ובני אדם ישנים במטותיהם ואינם מתעוררים, התרנגול קורא אחר כך ואומר מה שאומר, והרי פרשוה. אחר כך מכה בכנפיו ואומר אוי לפלוני הנזוף של רבונו, שעזב את רבונו ולא עורר את רוחו, ולא משגיח על כבוד רבונו. כשמאיר היום הכרוז קורא עליו ואומר, ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בלילה, לסייע לו באותן התשבחות, ושיהיה הכל בסיוע אחד. עושי, היה צריך להיות עושני, מה זה עושי, אלא בשעה שאדם קם בחצות הלילה ועוסק ברינת התורה, שרנת התורה לא נקראת אלא בלילה, וכשהוא נמצא בתורה כשמאיר היום, הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל מתקנים לו בחוט אחד של חסד להנצל מן הכל, ולהאיר לו בין העליונים והתחתונים.</p>
<p>רבי יהודה אמר אנא שמענא דאמר רבי אבא האי קרא איה אלו"ה עושי עושה לי מבעי ליה מהו עושי אלא כמה דאמרת בשעתא דאיהו קם בפלגות ליליא ואשתדל באורייתא כד נהיר יממא אתער אברהם בהווא חוטא דיליה</p>	<p>רבי יהודה אמר אני שמעתי שאמר רבי אבא את הפסוק הזה איה אלוה עושי, היה צריך להיות עושה לי, מהו עושי, אלא כמו שאמרת, בשעה שהוא קם בלילה ועוסק בתורה, כשמאיר היום מתעורר אברהם באותו חוט שלו, שכתוב בו (בראשית יד) אם מחוט ועד שרוך נעל וגו',</p>

⁸³⁰ שנותן ההתעוררות לכל בני אדם, שאין אדם שאין מתעורר בחצות לילה אלא במתעצל, ועוד נתן טבע בתרנגול הגשמי לקרוא, ויש בו ב' בחי': האחת, שמסתכל לסבתו למעלה, וזה נקרא שכווי לשון ראיה, והסתכלות שמסתכל בסבתו וזהו שאמר "אשגח וכו'". השנית, משפיע אל התחתונים שיתעוררו לזמר בתורה, וזה נקרא "גבר" כדמסיק (אור יקר).

⁸³¹ פי' דריש שכווי לשון הבטה, כמו הבט נא, תרגומו איסתכי (מ"מ).

⁸³² פי' שלא נתעורר גבריא"ל בלילה רק ע"י השלהובא, ומ"ש בסטרא דגבורה, פי' ששרשו הוא מגבורה של מעלה (מ"מ).

⁸³³ פי' מאריה עזב אותו דומיא דנזיף דמאריה (מ"מ).

⁸³⁴ יעסוק בתורה בחצות, כדי לסייע למלכות המשבחת בחצות ג"כ, וזה שאמר "לסייעא ליה באינון תושבחן" (מ"מ).

⁸³⁵ היינו זה לא אמר ולא החשיב "איה אלוה" כלומר במה עוסקים עתה אלוה עושי, שתי ספירות, שהם ת"ת ומלכות, העושים לו בחוט של חסד. כל פעם שאני נותן זמירות בלילה. וכיון שהם עוסקים בשיר ושבח, אשתתף עמהם. ואפשר "אלוה" במלכות, "עושי" עם הת"ת, והיא עתה נותן זמירות, גם אני אתחבר עמה, ופי' סגולת חוט של חסד ואמת, שהם האחת, שהוא מתפטש אותו חוט מחסד עד מציאותו למטה, ולזה עובר אותו החוט ופועל בכל עולם ועולם, בסגולה במציאות העשיה ששם החצונים (אור יקר).

⁸³⁶ בסוד טיפת החסדים הנמשכין דרך חוט היסוד, שבאים אליו גם האורות ההם (זהר הרקיע).
⁸³⁷ במציאות האצילות והבריאה והיצירה (אור יקר).

<p>דכתיב ביה (בראשית יד כג) אם מחוט ועד שרוך נעל⁸³⁸ וגו' וקודשא בריך הוא וכנסת ישראל מתקני ליה ועבדי ליה בכל יומא בריה חדשה⁸³⁹ הדא הוא דכתיב אלו"ה עושי והא אוקמוה א"ל ו"ה א"ל דא אברהם דכתיב (ביה) האל הגדול ו' דא קודשא בריך הוא ה' דא כנסת ישראל ודא הוא אלו"ה ואינון עבדין ליה לבר נש ומתקנין ליה בכל יומא ובגין כך כתיב עושי כמה דאת אמר (תהלים קמט ב)⁸⁴⁰ ישמח ישראל בעושי אמר רבי יוסי ודאי כך הוא וכלא חד מלה:</p>	<p>והקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל מתקנים אותו ועושים אותו בכל יום בריה חדשה, זהו שכתוב אלוה עשי. והרי פרשוה א"ל ו"ה, א"ל זה אברהם שכתוב (בו) האל הגדול, ו' זה הקדוש ברוך הוא, ה' זו כנסת ישראל, וזהו אלוה, והם עושים את האדם ומתקנים אותו בכל יום, ולכן כתוב עושי, כמו שנאמר ישמח ישראל בעושי. אמר רבי יוסי ודאי כך הוא והכל דבר אחד.</p>
<p>רבי יהודה פתח ואמר או הודע אליו הטאתו אשר הטא הודע אליו מסטרא דמאן או ידע (נ"א נודע) הטאתו מבעי ליה מהו הודע אליו אלא קודשא בריך הוא פקיד לכנסת ישראל⁸⁴¹ לאודעא ליה לבר נש ההוא חובא דהוא חב ובמה מודע ליה בדינהא כמה דאת אמר (איוב כ כז) יגלו שמים עונו⁸⁴² וארץ מתקוממה לו⁸⁴³ הודע אליו כמאן דפקיד לאחרא:</p>	<p>רבי יהודה פתח ואמר, או הודע אליו חטאתו אשר חטא, הודע אליו מצד של מי, היה צריך להיות או ידע (נודע) חטאתו, מה זה הודע אליו, אלא שהקדוש ברוך הוא מצוה את כנסת ישראל להודיע לאדם אותו החטא שהוא חטא, ובמה מודיעה לו, בדיניה. כמו שנאמר (איוב כ) יגלו שמים עונו וארץ מתקוממה לו, הודע אליו כמי שמצוה לאחר.</p>
<p>דתנינן בשעתא דבר נש חב קמי קודשא בריך הוא ולא אשנה בחטאיה לאהדרא בתיובתא⁸⁴⁴ קמי מאריה ואשדי ליה בתר כתפיה נשמתיה ממש סלקת⁸⁴⁵ ואסהידת קמי קודשא בריך הוא כדין פקיד מלכא לכנסת ישראל ואמר או הודע אליו הטאתו אשר חטא אושיט דינא עליה ואודע ליה חוביה כמה דאת אמר (יהזקאל טז ב) הודע את ירושלם את תועבותיה:</p>	<p>ששנינו בשעה שאדם חוטא לפני הקדוש ברוך הוא ולא משגיח על חטאו לחזור בתשובה לפני רבונו, וזורק אותו אחר כתפו, נשמתו ממש עולה ומעידה לפני הקדוש ברוך הוא, ואז מצוה המלך לכנסת ישראל ואומר, או הודע אליו חטאתו אשר חטא, הושיטי את הדין עליו והודיעי לו את חטאו, כמו שנאמר הודע את ירושלים את תועבותיה.</p>

⁸³⁸ אפשר דהכי קאמר מחוט המתפשט מחסד ומגיע עד מטטרון הנקרא נעל, ושם החוט של אור נעשה שרוך של עור בסוד כותנות עור או אור, וזה לא רצה שיכנס בו מלך סדום, מפני שהוא סמאל, ואין לו חלק בו, כאומרו "ואם אקח מכל אשר לך". וחוט זה מתפשט מחסד דרך הת"ת והמלכות, ושניהם עושים אותו בריה חדשה על ידי החוט (אור יקר).

⁸³⁹ והיינו כענין, המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, שהוא חוט של חסד, שבכל יום לו מציאות חדש, שקונה אותו היום מאור הבא מחדש. והמציאות הם בסוד מציאות הימים, כענין ויקרבו ימי ישראל, ויקרבו ימי דוד, ימים יוצרו, כדפי' במקומו (אור יקר).

⁸⁴⁰ הנשמות המזמרות בלילה, ומחדשים ביום בעושי שלש מדות (אור יקר).

⁸⁴¹ השפעת הדין מהת"ת על המלכות, ששניהם בעלי ההשגחה, זה פועל בדקות וזה פועל על ידי הנפרדים בפועל, ויש יסורים שהם למרק, כעין תשובה תולה ויסורים ממרקין, והיינו תשובה קודמת, ואין אלו היסורים דקאמרן אלא יסורין הקודמין לתשובה, שהם לעורר מחשבתו לפשפש במעשיו, ואלו אם שב אחר כך, נחשבים לו למירוק (אור יקר).

⁸⁴² "שמים" ת"ת, "עונו" עונש עונו למלכות, ואז "ארץ" שהיא מדת המלכות, "מתקוממה לו" בדיניה ויסוריה לעוררו לשוב (אור יקר).

⁸⁴³ או גימ' ז', היא נוק' שביעית (רח"ו).

⁸⁴⁴ אז פוגם הנשמה התלוי בתשובה בינה (אור יקר).

⁸⁴⁵ הענין, שאדם חוטא ופוגם בעון, או בחטא או בפשע, ופוגם בנפש ורוח לבד, מפני ששיעור פגם החטא במלכות שמשם נפש, ושיעור פגם העון והפשע בת"ת ויסוד שמשם רוח מו"ק, ומכאן ואילך, אם ישוב נשמה שהיא מבניה, אינה מעידה מפני שאינה נפגמת (אור יקר).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בתר דמטי עליה דינא כדין אתער רוחא למהדר בתיובתא קמי מאריה ואתכנע למקרב קרבנא דהא מאן דלביה גס ביה חטי ואנשי הטאיה ולא אשגה עליה וקודשא בריך הוא זמין לקבליה ופקיד לאודעא ליה לההוא חובא בנין דלא יתנשי מיניה:</p>	<p>אחר שמגיע עליו הדין, אז מתעוררת רוח לחזור בתשובה לפני רבונו, ונכנע להקריב קרבן, שהרי מי שלבו גס בו חוטא ושוכח חטאו ולא משגיח עליו, והקדוש ברוך הוא מזומן כנגדו, ומצוה להודיע לו את אותו החטא כדי שלא ישתכח ממנו.</p>
<p>אמר רבי יוסי הכי הוא ודאי (ס"א מנא לן דהכי) והכי אשכחנא בדוד דכיון דעבד ההוא עובדא דבת שבע לא אשגה ביה אמר ליה קודשא בריך הוא אנת אנשית ליה אנא אדכרנא לך מיד מה כתיב (ש"ב יב ז) אתה האיש כה אמר יהו"ה אתה האיש⁸⁴⁶ דלא דכרת ליה אתה האיש דאנשית ליה⁸⁴⁷ ובמה אודע ליה בדינא אוף הכא קודשא בריך הוא קאמר הודע אליו הטאתו אשר חטא ושפיר מלה והכי הוא דלא כתיב או נודע אליו כמה דכתיב (שמות כא לו) או נודע כי שור נגח הוא ומאן דקאים בליליא למלעי באורייתא אורייתא קא מודעא ליה חוביה⁸⁴⁸ ולא באורה דינא אלא כאימא דאודעא לברה במלה רכיך והוא לא אנשי ליה ותב בתיובתא קמי מאריה ואי תימא דוד דהוה קם בפלגא ליליא אמאי אתערו עליה בדינא אלא שאני דוד דאיהו עבר במה דאתקשר⁸⁴⁹ ובעא דינא ובמה דעבר אתדן הוא חטא לקבליה דמלכותא קדישא⁸⁵⁰ ולגבי ירושלם קדישא⁸⁵¹ ובגין דא אתתרך מירושלם ומלכותא אעדיו מניה עד:</p>	<p>אמר רבי יוסי כך זה ודאי, (מנין לנו שכן) וכך מצאנו בדוד, שכיון שעשה אותו מעשה של בת שבע, ולא השגיח בו, אמר לו הקדוש ברוך הוא, אתה שכחת אותי, אני אזכיר לך, מיד מה כתוב (שמואל ב יב) אתה האיש כה אמר ה', אתה האיש שלא זכרת אותי, אתה האיש ששכחת אותי, ובמה הודיע לו בדין. כמו כן כאן הקדוש ברוך הוא אומר הודע אליו חטאתו אשר חטא, והדבר יפה. וכך הוא שלא כתוב או נודע אליו כמו שכתוב (שמות כא) או נודע כי שור נגח הוא. ומי שעומד בלילה לעסוק בתורה, התורה מודיעה לו את חטאו, ולא בדרך של דין, אלא כמו אם שמודיעה לבנה, בדבר רך. והוא אינו שוכח אותי, ושב בתשובה לפני רבונו. ואם תאמר דוד שהיה קם בחצות הלילה, למה התעוררו עליו בדין, אלא דוד שונה שהוא עבר במה שנקשר, וצריך דין. ובמה שעבר הוא נדון, הוא חטא כנגד המלכות הקדושה ולירושלים הקדושה, ולכן גורש מירושלים והמלכות הוסרה ממנו, עד</p>
<p>כד/א</p>	<p>שהתתקן כראוי (ונענש).</p>
<p>דאתתקן כדקא יאות (ואתעניש):</p>	<p>אמר רבי יהודה מה זה שהקדוש ברוך הוא העניש את דוד על ידי בנו, שכתוב (שמואל ב יב) הנני מקיים עליך רעה מביתך. אמר רבי יוסי הרי בארנו, משום שאם יעמוד עליו איש אחר</p>
<p>אמר רבי יהודה מהו דקודשא בריך הוא אעניש ליה לדוד על ידא דבריה דכתיב (ש"ב יב יא) הנני מקים עליך רעה מביתך אמר רבי יוסי</p>	<p>אמר רבי יהודה מה זה שהקדוש ברוך הוא העניש את דוד על ידי בנו, שכתוב (שמואל ב יב) הנני מקיים עליך רעה מביתך. אמר רבי יוסי הרי בארנו, משום שאם יעמוד עליו איש אחר</p>

⁸⁴⁶ שהיל"ל אתה הוא, ויוסב (נ"א ויושב) למ"ש קודם (יב, ה) בן מות האיש העושה זאת, אלא ר"ל אתה עשית כמעשה איש סתם העלול לחטוא כגשמי ולא זכרת מתחילה (רמ"ז).

⁸⁴⁷ כל עצמו, ולזה לא הספיק הודעת הנביא אלא בדינא, כדי מתוקף עונו ישא קל וחומר בעצמו, גודל החטא, כיון שגדול כל כך עונשו (אור יקר).

⁸⁴⁸ זכות עסק התורה מביא בשכלו להסתכל בגודל העון ופרט עניניו ולשוב, ואח"כ אם יצדק יסורין למרק, הם יסורין בדרך אחרת, שלא יהיה בהם ביטול תורה (אור יקר).

⁸⁴⁹ דוד היה מרכבה למלכות, במה שהיה קם בחצות לילה, ופגם במדה ההיא בחטא בת שבע, ולכך אין קטיגור נעשה סניגור עליו, ואדרבה להועיל קומו בחצות לתקן מדתו, צריך יסורים, וממנו ראייה לשכמותו (אור יקר). היא נוק' (רח"ו).

⁸⁵⁰ פי' שפגם במלכות (מ"מ).

⁸⁵¹ פי' שירושלים היא בחינת המלכות (מ"מ).

<p>הא אוקימנא בנין דאי יקום עליה בר נש אחרא לא ירחם עליה אמר ליה והא אבשלום⁸⁵² בעא לקמלא לאבוי בכמה עיטיין בישין (דבר) עליה יתיר מבר נש אחרא אמר ליה לא שמענא אמר ליה אנא שמענא דוד חטא בבת שבע סתם אמר קודשא בריך הוא ליתי ברא דבת אל נכר וינקום נקמתא ומאן איהו דא אבשלום דברה דיפת תואר⁸⁵³ הוה מקרבא מכאן אוליפנא מאן דנטייל אתתא דא בקרבא וחמיד בה לסוף נפיק מינה בן סורר ומורה⁸⁵⁴ מאי טעמא בנין דעד כען לא פסקה מינה זוהמא והא אוקמוה:</p>	<p>לא ירחם עליו. אמר לו, והרי אבשלום רצה להרוג את אביו בכמה עצות רעות (דבר) עליו יותר מאדם אחר. אמר לו לא שמעתי. אמר לו אני שמעתי, דוד חטא בבת שבע סתם. אמר הקדוש ברוך הוא יבא בן של בת אל נכר וינקם נקמה, ומיהו, זה אבשלום, שהיה בנה של יפת תואר, מקרב. מכאן למדנו מי שלוקח האשה הזו בקרב וחומד אותה, לסוף יוצא ממנה בן סורר ומורה. למה, משום שעד עכשיו לא פסקה ממנו זוהמא, והרי פרשוה.</p>
<p>רבי יוסי פתח ואמר (ישעיה סב ח) נשבע יהו"ה בימינו ובזרוע עזו האי קרא אוקמוה אבל תא חזי כל זמנא דבר נש חטי קמיה דקודשא בריך הוא אית דרגא דאשתמודעא לעילא לקבל האי חטאה לדינא ליה⁸⁵⁵ לבר נש ואסתכל (ס"א ואסתכס) עליה אי תב בתיובתא שלימתא קמי מאריה אתעבר חוביה ודינא לא שלטא עלוי ולא מאטי עלוי אי לא תב אתרשים ההוא חטאה לגבי ההוא דרגא:</p>	<p>רבי יוסי פתח ואמר, נשבע ה' בימינו ובזרוע עוזו, הפסוק הזה פרשוהו, אבל בא וראה כל זמן שאדם חוטא לפני הקדוש ברוך הוא, יש דרגה נודעת למעלה כנגד החטא הזה לדון את האדם, ומסתכלת (ומסכימה) עליו, אם שב בתשובה שלימה לפני רבונו עובר חטאו ואין הדין שולט עליו ולא מגיע עליו. ואם לא שב, נרשם אותו החטא לאותה הדרגה.</p>
<p>אוסיף למחטי הא דרגא אחרא אודמן לקבליה ואסתכס בדרגא קדמאה כדין בעיא תשובה יתיר (ואי לא תב) ואי אוסיף למיחטי אוסיף דרגא על דרגא עד דאשלים לחמשה דרגין כיון דאתתקן ימינא לקבליה ואסתכס עליה⁸⁵⁶ הא שמאלא⁸⁵⁷ זמינא לאסכמא בימינא ולאסתכללא ביה כיון דשמאלא אסתכס בימינא כדין לא תליא בתשובה והא אוקמוה:</p>	<p>אם הוסיף לחטא, הרי דרגה אחרת מזדמנת כנגדו ומסכימה עם הדרגה הראשונה, ואז צריך תשובה יתרה, (ואם לא שב) ואם מוסיף לחטא מוסיף דרגה על דרגה, עד שמשלים לחמש דרגות, כיון שהימין נתקן כנגדו והסכים עליו, הרי השמאל מזומן להסכים עם הימין ולהכליל בו. כיון שהשמאל מסכים עם הימין, אז כבר לא תלוי בתשובה, והרי פרשוה.</p>
<p>וכדין כלא אסתכמו עליה בדינא ודינא שריא עליה וכד דינא אשתלים ושריא עליה דבר נש כדין אסתיים ואתתקנו אצבען חמש בנו חמש ימינא בשמאלא⁸⁵⁸ לאחזאה דהא כלא אסתכמו עליה בההוא דינא וידוי מתישרן לאחזאה מלה בלא כוונה דבר נש ולא יתכוון ביה ועל דא</p>	<p>ואז הכל מסכימים עליו בדין, והדין שורה עליו. וכשהדין נשלם ושורה על האדם, אז מסתיים ומתתקנות האצבעות חמש בתוך חמש ימין בשמאל, להראות שהרי הכל הסכימו עליו באותו דין, וידוי מתיישרות להראות דבר בלי כוונת האדם, ולא התכוון בו, ועל זה כתוב (שמות טו) ימינך ה' נאדרי בכח, ימינך ה' תרעץ</p>

⁸⁵² פי' תינח טעם זה לגבי דוד שנחה דעתו כשראה שהיה בנו שקם עליו ולא עבד או ממזר שלא ירחם עליו, ועל כן אמר מזמור, ולא קינה, בברחו מפני אבשלום בנו, וכדאיתא פ"ק דברכות (ז ע"ב), אבל זה לא יספיק לגבי קב"ה שהכיר רשעתו של אבשלום שודאי היה הורגו אם יפול בידו (רמ"ז).

⁸⁵³ נוק' דנוגה (רח"ו).

⁸⁵⁴ בא מקלי' נוגה (רח"ו).

⁸⁵⁵ נ"ל שמדה זו הוד והולך ומונ' עד לחסד והם בחי' ה"ח שעל הרו' הפגם בהם (רח"ו).

⁸⁵⁶ כיון שגרם החטא עד שגם ספי' החסד מסכים עליה לדינא (כללים ח"א עז ע"ד). עי' בראשית (טז ע"ב) ובפ' וארא (כו סע"ב) ע"ש, ובפ' ויקרא (כד ע"א), ופ' קרח (קעח ע"א), וברע"מ עקב (רעא ע"ב). בפ' תרומה (קנט ע"ב) (ביאורים ח"א עז ע"ד).

⁸⁵⁷ אז הה' גבורות עומדים על ה"ח (רח"ו).

⁸⁵⁸ ה"ח בתוך ה"ג (רח"ו).

<p>כתיב (שמות טו ו) ימינך יהוה נאדרי בכח ימינך יהוה תרעץ אויב לאתכללא שמאלא בימינא ואשלים דינא וכדין הוא קיימא דכלא ועל דא כד בעא קודשא בריך הוא לקיימא כלא כתיב (ישעיה סב ח) נשבע יהוה בימינו ובזרוע עזו וגו':</p>	<p>אויב, לכלול שמאל בימין, ונשלם הדין, ואז זוהי עמידה של הכל. ולכן כשרוצה הקדוש ברוך הוא לקיים הכל, כתוב (ישעיה סב) נשבע ה' בימינו ובזרוע עזו וגו'.</p>
<p>רבי יהודה פתח כתיב (ויקרא כג מ) פרי עץ הדר כפות תמרים פרי עץ הדר מאן הוא דא אתרוג וכי אתרוג מעץ הדר הוא⁸⁵⁹ והא כמה קוצין אית סחרניה מכאן ומכאן ואת אמרת פרי עץ הדר אלא רזא דמלה⁸⁶⁰ דכתיב (בראשית ב כב) ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם וכתיב (שם כג) עצם מעצמי ובשר מבשרי⁸⁶¹ ודא הוא פרי עץ הדר:</p>	<p>רבי יהודה פתח כתוב (ויקרא כג) פרי עץ הדר כפות תמרים, פרי עץ הדר, מהו, זה אתרוג. וכי אתרוג מעץ הדר הוא, והרי כמה קוצים יש סביבו מכאן ומכאן, ואתה אמרת פרי עץ הדר. אלא סוד הדבר שכתוב ויבן ה' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם, וכתוב עצם מעצמי ובשר מבשרי, וזהו פרי עץ הדר.</p>
<p>מנלן דאדם עץ אקרי⁸⁶² דכתיב (דברים כ יט) כי האדם עץ השדה כפות תמרים⁸⁶³ דסליק לשבעין שניין⁸⁶⁴ וביה אשתכללו⁸⁶⁵ שבעין שניין עלאין ודא אכפת ואתקשר לעילא ותתא⁸⁶⁶ ועל דא אקרי כפות כמה דאת אמר (דניאל ג כא) כפיתו דסליק להכא ולהכא הדא הוא דכתיב (דהיי"א כט יא) כי כל בשמים ובארץ דייקא:</p>	<p>מנין לנו שאדם נקרא עץ, שכתוב כי האדם עץ השדה כפת תמרים, שעולים לשבעים שנים, וכו נתקנו שבעים שנים עליונות, וזה כפות, נקשר למעלה ולמטה, ולכן נקרא כפות, כמו שנאמר כפיתו שעולה לכאן ולכאן, זהו שכתוב כי כל בשמים ובארץ דיוקא.</p>

⁸⁵⁹ אע"ג דהדר מצי קאי אפרי שהוא הדור, מכל מקום לא ניחא ליה כיון שאינו יכול להיות מוסב גם אל העץ, יקשה כי בודאי כל עוד שהפרי יהיה באילן לא יכון לקוראו הדר כיון שהוא מסובב כולו בקוצין (רמ"ז).

⁸⁶⁰ ירצה שעיקר הכוונה הוא מובן על פי הסוד שהוא ענין הצלע הניטל מן ת"ת זעיר שהוא בעצם הדס (נ"א הדר) ות"ת, וזה הצלע מקורו בלב הת"ת, וכן האתרוג דומה ללב, וידוע שעיקר הזעיר הוא ר"ק, דהיינו חב"ד גג"ת, שהרי גג"ת נתעלה לחב"ד ונה"י לגג"ת, ונמצא הצלע סוד העטרה, ולזה רמז באומרו רזא דמלה, כי כל רזא סודו ביסוד. ואומנם גם יש מציאות לקוצים שהרי משם התחלת אחיזת החיצונים, ולהיותם מתחזקים בעולם התחתון לכן נראים ונאחזים סביבות האתרוג, אבל למעלה בשורשו הוא פרי עץ הדר, שהוא ת"ת [הת"ת], והוא מתפאר בפארותיו כעץ השולח שלחיו וענפיו, והוא סוד שם מ"ה אד"ם הוא המלך הדר וזוגתו מהטבאל סוד מ"ה ב"ן (רמ"ז).

⁸⁶¹ כי הנקבה פרי הזכר הנקרא עץ הדר (רח"ו).

⁸⁶² כי בזה יתקרב הסוד יותר אל הפשט כשנמצא שאדם נקרא עץ, ויכון לקוראו עץ הדר, שהוא הדור מכל שאר העצים. וגם מצינו שאדם נמשל לעץ וכמ"ש (תהלים א ג) והיה כעץ שתול, אף יצירתו מן האדמה כשאר כל העצים, מכל מקום רוצה להביא פסוק מפורש שיקרא בשם עץ, ומביא (דברים כ יט) כי האדם עץ השדה, שאעפ"י שלפי רש"י ולפי התרגומים הפירוש בו, שאין האדם עץ השדה, ע"ע, מכל מקום לפי הזוהר הוא מתבאר בניחותא וכמ"ש בפרשת בלק ר"ב ב' עיין שם מה שכתבתי שם (רמ"ז).

⁸⁶³ כפת תמרים, ה"ס היסוד שבחזה זעיר דהיינו בגדלותו שעולים גג"ת ונה"י למקום חב"ד וגג"ת, שה"ס ר"ק דזעירי בגדלו שאז הוא ממש עץ הדר, ואתרוג סוד עטרת יסוד זה, והיינו הצלע הנזכר שכנגד הלב ה"ס המלכות, ולפי שבכאן שני יסודות דאו"א לכן נאמר כפת תמרים זכר ונקבה, וכמ"ש בזוהר פרשת לך לך פ"ב א', תמר לא סליק אלא דכר ונוקבא (רמ"ז).

⁸⁶⁴ גדול לע' שנין הוא יסוד כלול בו ז"ס ה"ח ויסוד ועטרה (רח"ו). היינו שמתעלה עד הדעת בסוד (תהלים פט, א) משכיל, כנזכר בספר הכוונות, ודעת גג"ת נה"י הרי ע' (רמ"ז).

⁸⁶⁵ היינו ה' חסדים שנכללים בו (נ"א בו) ובכללות יסוד ומלכות הם ע' (רמ"ז).

⁸⁶⁶ בז"א ונוק' (רח"ו). מדעת עד יסוד והוא חוט השדרה המסתעף בכל הגוף, ולהיותו העיקר שהוא קו האמצעי להשפיע בכל הגוף לכן עליו מברכים (רמ"ז).

זהר ויקרא חלק א'

<p>רבי יוסי אומר פרי עץ הדר דא מזבח⁸⁶⁷ דעביד פירין וסליק איבין לכל סטריין מאי טעמא בגין דכל שבעין שניין⁸⁶⁸ יהבין לה חולקא ואתברכא מכלהו מאי קא מיירי בגין דמאן דחטי לגבי מזבח בכלא⁸⁶⁹ חטי דהא כפית לקבל ההוא דכפית לעילא⁸⁷⁰ ועל דא אתקשר דא בדא פרי עץ הדר כפת תמרים ולא כתיב וכפת תמרים כתיב (ויקרא ז לה) זאת משחת אהרן ומשחת בניו מאי קא מיירי אלא זאת דא מזבח דאתמשה⁸⁷¹ על ידא דאהרן דכתיב (שמות מ י) ומשחת את מזבח העולה ואת כל כליו ומשחת (ס"א זו משחת) בניו דהא מכלהו אתמשה ואתרבי ואתברכא ואתדכא:</p>	<p>רבי יוסי אמר פרי עץ הדר זה מזבח שעושה פירות ומעלה פירות לכל הצדדים. למה, משום שכל שבעים השנים נותנים לה חלק, והיא מתברכת מכולם. במה מדובר, משום שמי שחוטא אל המזבח הוא חוטא בכל, שהרי כפות כנגד אותו שכפות למעלה, ולכן נקשרו זה עם זה, פרי עץ הדר כפות תמרים, ולא כתוב וכפות תמרים. כתוב (ויקרא ז) זאת משחת אהרן ומשחת בניו, במה מדובר, אלא "זאת" זה מזבח שנמשח על יד אהרן, שכתוב ומשחת את מזבח העולה, ואת כל כליו, ומשחת (זו משחת) בניו, שהרי נמשח מכלם ומתגדל ומתברך ומטהר.</p>
<p>תא חזי בחג סוככים את המזבח זמנא חדא בכל יומא ושבעה זמנין לבתר מאי קא מיירי אלא למלכא דזמין אושפיוזין ואתעסק בהו והוה ליה למלכא בת יחידאה אמרה ליה מארי מלכא בגין אושפיוזין לא אשגחת עלי אמר ליה חיך ברתי פרקטא חדא אסליק לך בכל יומא דשוי כבלהו:</p>	<p>בא וראה בחג סוככים את המזבח פעם אחת בכל יום ואחר כך שבע פעמים, במה מדובר, אלא (משל) למלך שהזמין אורחים והתעסק עמם, והיתה למלך בת יחידה, אמרה לו אדוני המלך משום האורחים לא שמת לב אלי. אמר לה חיך בתי מנחה אחת אעלה לך בכל יום ששנה ככולם.</p>
<p>כד/ב</p>	
<p>זהר:</p>	
<p>כך בכל יומא ויומא דחג מקריבין ישראל לקבל אומין דעלמא:</p>	<p>כך בכל יום ויום של החג מקריבים ישראל כנגד אומות העולם.</p>
<p>אמר מזבח⁸⁷² למלכא קדישא לכלהו משתכחי מאנין וחולקין ולי מה אנת יהיב אמר ליה בכל יומא ויומא יסובבון ליד⁸⁷³ שבעה יומין (נ"א זימנין) עלאין לברכא לך ויהבין לך שבעה חולקין⁸⁷⁴ (בכל יומא) רבי יוסי אמר שבעין חולקין בכל יומא⁸⁷⁵ לקבל שבעים פרים דמתקרבין בחג:</p>	<p>אמר המזבח למלך הקדוש, לכלם נמצאים מנות וחלקים, ומה אתה נותן לי. אמר לה בכל יום ויום יסובבו אותך שבעה ימים (פעמים) עליונים לברך אותך, ונותנים לך שבעים חלקים (בכל יום). רבי יוסי אמר שבעים חלקים בכל יום, כנגד שבעים פרים שנקרבים בחג.</p>

⁸⁶⁷ היינו יסוד דנוק' והוא העושה חירות ממה שמקבלת מיסוד דכורא הנק' עץ הדר (רח"ו).

⁸⁶⁸ ע' חסדים (רח"ו).

⁸⁶⁹ גם ביסוד דז"א (רח"ו).

⁸⁷⁰ יסוד הקושר בת"ת קשור גם בו (רח"ו).

⁸⁷¹ הפירוש כך הוא כי בניו הם למעלה מן היסוד ונמצא שאהרן יסוד אבא מושח במשן את דעת זאת וזאת הנז' נמשחת בשמן בניו שהם נו"ה דאבא כי נו"ה דאבא אלעזר ואיתמר משפיעים ביסוד הנז' (רח"ו).

⁸⁷² יסוד דנוק' (רח"ו).

⁸⁷³ ז"ס דז"א (רח"ו).

⁸⁷⁴ כל חסד כלול מז' (רח"ו). ואע"פ שכתב על מלת שבעה יומין, ז' ספירות דז"א, והכא אמר כל חסד וכו', דמשמע שמקבלת החסדים, וא"כ הו"ל לפרש ברישא ז' יומין הם ז' חסדים. ו"ל כיון שז' חסדים הם מתפשטים בז' ספירות דז"א כנודע, א"כ הז"ס שהם ז' יומין, הם המברכים למלכות, ונותנים לה מהחסדים שבתוכם, בכל יום חסד א' כלול מז' (מ"מ).

⁸⁷⁵ פי' שכל יום נכנס חסד כלול מז', וכל א' מאותם ז' כלול מי' ספירות, הם ע'. וקשה שהרי ר' יוסי אמר פרי עץ הדר דא מזבח דעביד פירין, וסיים דרשתו עד ויהבין לך ז' חולקין בכל יומא. וא"כ מאי קאמר ר' יוסי אמר ע'. וי"ל שעיקר הפתיחה של פרי עץ הדר ר' יוסי פתח לה כדלעיל ופי' רבי יהודה שנוקבא דז"א בכללותה היא פרי עץ הדר, ורצה לסיים הענין של ד' מינים שבלולב, ולא שבקיה ר' יוסי לסיימי מלתיה,

זהר ויקרא חלק א'

<p>רבי יהודה אמר שבעה בכל יומא בנין דהא אתברכא (מאתר) מכלהו ולסוף שבעה יומין מתברכא מאתר דמשה רבותא אשתכח⁸⁷⁶ (ולבתר) יב שבעה זמנין⁸⁷⁷ לקבל כל אינון שבעה יומין בגין לקיימא לה ברכאן מן מבוועא דנחלא דנגיד תדיר ולא פסיק⁸⁷⁸ אשתכח דאתברכא (תדיר) בכל יומא ויומא עד שבעה יומין דאתברכא ממבוועא דנחלא וכן זמנא אחרא שבעה זמנין כחדא ואתקיימו ברכאן:</p>	<p>רבי יהודה אמר שבעה בכל יום, משום שהרי מתברכת ממקום (ממקום) מכלם, ולסוף שבעה הימים מתברכת ממקום ששמן המשחה נמצא, (ואחר כך) שבע פעמים כנגד כל אותם שבעה ימים, כדי להעמיד לה ברכות ממעיין הנחל שזורם תמיד ולא פוסק. נמצא שמתברכת (תמיד) בכל יום ויום, עד שבעה ימים, שמתברכת ממעיין הנחל. וכן פעם אחרת, שבע פעמים כאחד, ומתקיימות בה הברכות.</p>
<p>לבתר מאתר עלאה דמבוועא נפיק ולא פסק כדקאמרן בכל יומא מכריזין עלה ואמרין (ש"א ב ה) עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אמללה עד עקרה ילדה שבעה דא כנסת ישראל דאתברכא משבעה בכל יומא וסליק לחושבן עלאה ורבת בנים אמללה אלין אומין עעכו"ם דסלקין ביומא קדמאה לחושבן רב ולבתר מתמעטין ואוליין בכל יומא ויומא ועל דא מזבח מכפר על חוביהון דישראל מזבח מדכי להון ואריק להון ברכאן מעילא לתתא:</p>	<p>אחר כך, מהמקום העליון שהמעין יוצא ולא פוסק, כפי שאמרנו בכל יום מכריזים עליה ואומרים, (שמואל א ב) עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אמללה. עד עקרה ילדה שבעה, זו כנסת ישראל שמתברכת משבעה בכל יום, ועולה לחשבון עליון. ורבת בנים אמללה, אלו אומות עובדי עבודה זרה, שעולים ביום הראשון לחשבון גדול, ואחר כך מתמעטים והולכים בכל יום ויום, ולכן המזבח מכפר על חטאי ישראל, המזבח מטהר אותם ומריק להם ברכות ממעלה למטה.</p>
<p>וענף עץ עבות (ויקרא כג ט) דא מלכא קדישא דאחיד לתרין סטרין ובגין כך הדס תלת ענפי דיתעבד ענף עץ עבות דאחיד לכל סטרא וערבי נחל⁸⁷⁹ אלין תרין קיימין דמהכא נפיק לכפת תמרים כפת תמרים אחיד לעילא ואחיד לתתא והא אתמר אתרוג נפקא מגו כובין דאילנא⁸⁸⁰ והכי הוא כפת תמרים הכי נמי⁸⁸¹ אחיד בהו ודאי כל מה דנפיק מעלמא מהכא נפקא ומהכא אתיין (ס"א אתון):</p>	<p>וענף עץ עבות זה המלך הקדוש שאחוז לשני צדדים, ולכן הדס שלשה ענפים שיעשה ענף עץ עבות, שאחוז לכל צד. וערבי נחל אלו שני עמודים, שמכאן יוצא לכפות תמרים, כפות תמרים אחוז למעלה ואחוז למטה, והרי נתבאר אתרוג יוצא מתוך הקוצים של האילן, וכך זה גם כפות תמרים אוחז בהם ודאי, כל מה שיוצא לעולם מכאן יוצא ומכאן באים (גזון).</p>

וחלק עליו ואמר פרי עץ הדר היא יסוד דנוק' כדלעיל, ואח"כ חזר ר' יהודה לדבריו אומר, כתיב זאת משחת אהרן ומשחת בניו, לומר שהמלכות הנק' זאת ונק' מזבח, נמשחת על ידי אהרן ובניו, וסיים עד ויהבין לך ז' חולקין בכל יומא. ור' יוסי חלק עליו גם כן בדבר זה, ואמר לו ע' חולקין בכל יומא, וחזר ר' יהודה לדבריו שאמר ז' וסיים דרשתו (מ"מ).

⁸⁷⁶ פי' שביום הושענא רבה מקבלת המלכות מבינה ששם מצוי הארת אבא הנק' שמן, וז"ש מאתר דמשח רבותא אשתכח (מ"מ).

⁸⁷⁷ פי' אחר שעושים הקפה בכל יום, לסוף ביום ה"ר אנו עושים ז' הקפות, כדי לקבל מכללות ז' חסדים (מ"מ).

⁸⁷⁸ כי ביום ה"ר אז כללות ה"ח דיסוד אימא (רח"ו). הכוונה כי ע"י הקפה שבכל יום נכנס חסד א' עד יום ה"ר בהקפה ראשונה הגענו לבינה, ולכך אמר לעיל ולסוף ז' יומין מתברכ' מאתר וכו', אח"כ ע"י ז' הקפות שבה"ר, אזי מתברכת ג"כ מן הבינה, ולכך אמר לעיל ולבתר ז' זמנין לקבל כל אינון ז', בגין לקיימא לה ברכאן ממבווע' דנחלא. וכן אח"כ פי' הדברים היטב ואמר אשתכח דאתברכ' וכו' ממבוועא דנחלא, וכן זמנא אחרא ז' זמנין כחדא וכו' (מ"מ).

⁸⁷⁹ פי' נ"ה וצ"ע איך נ"ה בבחי' ערבות ומשפיעים ליסוד והרי אין בהם לא טעם ולא ריח (רח"ו). הכוונה הוא על תרין ביעין וכן התרין כולייין שהם נ"ה הפנימיים ומה שהערבות אין בהם לא טעם ולא ריח הו אעל נ"ה החצונים (ע"י שער השמות פ"ו סמוך לסופו) ונ"ה החיצונים אין בהם לא טעם ולא ריח כדי שלא ינקו הקל"י מהם כי שם הוא אחיזתן (לש"ו). עיקרן דנה"י הם דינין, כנודע בסוד ערבי נחל בפ' צו לא ע"ב, וע"ש עוד כד ע"ב ובדברי הרב בא"א פרקים ה ו (כללים ח"א עז ע"ג).

⁸⁸⁰ בסוד סבוני כדבורים (רח"ו).

⁸⁸¹ כי ע' תמרים הם ע' שרים והיסוד באמצע בסוד וסביביו נשערה מאד ונמצא דקאי ביני כובי (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>רבי יוסי פתח (תהלים מג ד) ואבואה אל מזבח אלהים מאן מזבח אלהים דא הוא מזבח דלעילא מזבח אלהים ודאי והיינו באר דיצחק ולזמנין מזבח יהוה כמה דאת אמר (מ"א ח נד) קם מלפני מזבח יהוה ועל דא ירתין עלמין מהבא דינא ורחמי בגין דהיא ינקא בהאי סטרא⁸⁸² ובהאי סטרא והא אוקמוה מלה⁸⁸³:</p>	<p>רבי יוסי פתח ואבואה אל מזבח אלהים, מי זה מזבח אלהים, זהו המזבח שלמעלה, מזבח אלהים ודאי. והיינו באר של יצחק, ולפעמים מזבח ה', כמו שנאמר קם מלפני מזבח ה'. ועל זה יורשים העולמות מכאן דין ורחמים, משום שהיא יונקת בצד הזה ובצד הזה, והרי בארו את הדבר.</p>
<p>נפש כי תמעול מעל וגו' (ויקרא ה טו) רבי יצחק אמר הא אוקמוה נפש ודאי⁸⁸⁴ כתיב (ש"א כה כט) והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את יהוה אלהיך וכתיב (שמואל א כה כט) ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע:</p>	<p>נפש כי תמעול מעל וגו', רבי יצחק אמר הרי פרשוה נפש ודאי, כתוב והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את ה' אלהיך, וכתוב ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע.</p>
<p>זכאין אינון צדיקיא דאית לון חולקא עלאה בקודשא בריך הוא בחולקא קדישא בקדושי מלכא בגין דאינון מקדשי גרמיהו בקדושי דמאריהו⁸⁸⁵ וכל מאן דאתקדש קודשא בריך הוא מקדש ליה דכתיב (ויקרא כ ז) והתקדשתם והייתם קדושים בר נש מקדש גרמיה מלרע מקדשין ליה מלעילא וכד אתקדש בר נש בקדושה דמאריה מלבישין (נ"א ירתין) ליה נשמתא קדישא אחסנא דקודשא בריך הוא וכנסת ישראל וכדין ירית כלא ואלין אקרון בנין לקודשא בריך הוא כמה דכתיב (דברים יד א) בנים אתם ליהוה אלהיכם והא אוקמוה:</p>	<p>אשריהם הצדיקים שיש להם חלק עליון בקדוש ברוך הוא, בחלק הקדוש בקדושי המלך, משום שהם מקדשים את עצמם בקדושת רבונם. וכל מי שמתקדש, הקדוש ברוך הוא מקדש אותו, שכתוב (ויקרא כ) והתקדשתם והייתם קדושים, אדם מקדש עצמו מלמטה מקדשים אותו מלמעלה. וכשמתקדש אדם בקדושת רבונו, מלבישים (מורשים) אותו נשמה קדושה ירושת הקדוש ברוך הוא וכנסת ישראל, ואז יורש את הכל, ואלו הם שנקראים בנים לקדוש ברוך הוא, כמו שכתוב (דברים יד) בנים אתם לה' אלהיכם, והרי פרשוה.</p>
<p>תא חזי כתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה ואוקמוה נפש חיה סתם ומהווא חולקא ירית דוד מלכא⁸⁸⁶ ואתקשר בקשורא עלאה⁸⁸⁷ ואחסין מלכותא כמה דאתמר ובנין כך והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים והא אוקמוה דנפש אתקשר:</p>	<p>בא וראה כתוב תוצא הארץ נפש חיה, ופרשוה נפש חיה סתם, ומאותו חלק ירש דוד המלך ונקשר בקשר עליון, וירש מלכות, כמו שנאמר. ולכן והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים, והרי פרשוה שנפש נקשרת</p>
<p>רעיא מהימנא:</p>	

⁸⁸² חסדים וגבורות (רח"ו).

⁸⁸³ כי יסוד דנוק' יש בו לפעמים חסדים ולפעמים גבורות (רח"ו).

⁸⁸⁴ כי אחיזת החיצונים אינם אלא בה כי רגליה יורדות מות משא"כ ברוח ולכן ייחס החטא לנפש ולא לרוח (רח"ו). פי' שדוקא הנפש היא החוטאת ולא הרוח וכל שכן הנשמה, וכנזכר בספר הגלגולים (פרק ו), וטעמו מפני שרק במלכות שממנה הנפש יש אחיזה לחיצונים (רמ"ז). ז"ל הספר הגלגולים: הענין של כרת אינו אלא בחלק הנפש, שהיא מעולם העשיה, ששם הוא תוקף הקלי', ואפשר בה להיות נכרת. אמנם הרוח והנשמה שהם מיצירה ובריאה אין בהם כרת וכו'.

⁸⁸⁵ שהוא פרוש וקדוש כמו שאמרו רז"ל, ופרוש ר"ל מובדל מן החיצונים, וקדוש מושפע במוחין, וזש"ה והתקדשתם, בפרישות, והייתם קדושים, בשפע העליון (רמ"ז).

⁸⁸⁶ בסוד נפש דוד אע"פ שמשם עד נפש דעשיה הרבה מדרגות עכ"ז היה הכל בבחי' נפש דאצי' בלבד כנודע (רח"ו).

⁸⁸⁷ בסוד רוח דז"א (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>פקודא דא המועל בהקדש, צריך להביא קרן וחומש⁸⁸⁸ הדא הוא דכתיב (ויקרא ה טז) ואת חמישתו יוסף עליו קרן ו' חומש דיליה⁸⁸⁹ ה' ודא (יהושע ו ה) קרן היובל קרן דהוה⁸⁹⁰ במצחיה דההוא פר דהקריב אדם הראשון האי איהו עקרא⁸⁹¹ דכל קרבניא הקרן קיימת⁸⁹² לו לעולם הבא ופירות דיליה בעלמא דין ודא ה' ה':</p>	<p>מצוה זו המועל בהקדש, צריך להביא קרן וחומש, זהו שכתוב ואת חמישתו יוסף עליו. קרן ו', החומש שלו ה', וזו קרן היובל, קרן שהיתה במצחו של אותו פר שהקריב אדם הראשון, זהו העקר של כל הקרבנות, הקרן קיימת לו לעולם הבא, והפירות שלו בעולם הזה וזה ה' ה'.</p>
<p>כה/א</p>	
<p>ברוח⁸⁹³ ורוח בנשמה ונשמה בקודשא בריך הוא⁸⁹⁴ זכאה חולקיה מאן דירית ירותא דא עלאה ווי לאינזן רשיעיא דנפשאן דלהון לא זכאן בעלמא דין כל שכן בעלמא דאתי עלייהו כתיב (ש"א כה כט) ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע דאולן ושטאן בעלמא ולא אשכחן אתר לניחא לאתקשרא ביה ואסתאבן (ג"א ואשתאבן) בגו סטרא דמסאבותא וכרווא קארי ואמר נפש כי תמעול מעל ביהויה⁸⁹⁵ מקדש יהויה טמא דהא בקדושה לא עייל ולא אתכליל ואינזן מזיקי עלמא בנין דמתדבקן בהו ומסתאבן:</p>	<p>ברוח, ורוח עם נשמה, ונשמה עם הקדוש ברוך הוא. אשרי חלקו של מי שיורש הירושה העליונה הזו, אוי לאותם הרשעים שנפשותיהם אינן זוכות בעולם הזה וכל שכן בעולם הבא, עליהם כתוב ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע, שהולכים ומשוטטים בעולם, ולא מוצאים מקום למנוחה להתקשר בו, ונטמאים (ונשאבים) בתוך צד הטומאה, והכרוז קורא ואומר נפש כי תמעול מעל בה', מקדש ה' טמא, שהרי לקדושה לא נכנס ולא נכלל, והם מזיקי העולם משום שנדבקים בהם ונטמאים.</p>
<p>רבי יצחק אמר הרי פרשוה נפש כשכנסת ישראל מתעטרת, במלך הקדוש מתעטרת, ונקראת צרור החיים, משום שבה הכל נקשר.</p>	<p>רבי יצחק אמר הרי פרשוה נפש כשכנסת ישראל מתעטרת, במלך הקדוש מתעטרת, ונקראת צרור החיים, משום שבה הכל נקשר.</p>
<p>רבי אלעזר אמר שכנינה נוסעת, היא נוסעת עם האבות, זהו שכתוב (שמות יד) ויסע מלאך האלהים ההולך וגו', רבי אבא אמר הכל נעשה עטרה אחת, כדי שיתעטר כאחד, והשם הקדוש נראה בתוכם (בצבעיו), באותה שעה נקרא (שיר ב) כתפוח בעצי היער כן דודי בין</p>	<p>רבי אלעזר אמר כששכינה נוסעת, היא נוסעת עם האבות, זהו שכתוב (שמות יד) ויסע מלאך האלהים ההולך וגו', רבי אבא אמר הכל נעשה עטרה אחת, כדי שיתעטר כאחד, והשם הקדוש נראה בתוכם (בצבעיו), באותה שעה נקרא (שיר ב) כתפוח בעצי היער כן דודי בין</p>

⁸⁸⁸ ה"ס יסוד אבא שבתוך יסוד אימא שה"ס קרן היובל, הנכנס בתוך זעיר עד דעתו או עד ת"ת שלו, והיינו ו', שכל יסוד סתמו ו', וגם זעיר הוא ו' בכללות, ודעת או ת"ת שלו הוא ו' בפרטות. חומש דיליה ה', היא הנוק' שלו (רמ"ז).

⁸⁸⁹ שהיא רובע ישראל, רובע מלגאו משלמת לחומש מלבר ולכן היא ה' (יהל אור).

⁸⁹⁰ ר"ל יובל בינה וקרן ת"ת דהוא כליל בה כידוע בן י"ה בינה (יהל אור).

⁸⁹¹ ר"ל הפר כידוע והוא הראשון מד' מינים הנ"ל והוא בנינה ששם הוי"ה מתחיל בה' כנ"ל (יהל אור).

⁸⁹² ר"ל הקרן הוא ו' כנ"ל עץ עושה פרי שהוא קיים ופריו הן י'. ו' סליק לבינה וזהו לעולם הבא י' נחית לעולם הזה, חכמה זעירא והעולם הזה ועולם הבא הן ב' הה"ן הרי כל השם וז"ש ודא ה' ה' (יהל אור).

⁸⁹³ פירוש שנפש האדם קשורה עם רוחו והרוח בנשמה ונשמה במלכות (מ"מ).

⁸⁹⁴ שהנשמה היא בסוד מ"ן מלכות וכמ"ש הזהר בפרשת תרומה קמב ע"ב ע"ש (מ"מ).

⁸⁹⁵ כי שרשו של כל נפש ביסוד דנוק' והוא הנק' מקדש, ובמעל אשר מעל טמא אותו (רח"ו).

⁸⁹⁶ פי' צרור החיים של חי העולמים בתוכה (רח"ו).

⁸⁹⁷ ויהי' פי' צרור החיים שצרור בגוה ג' ווי"ן דויסע ויבא ויט גימ' ח"י (רח"ו). פי' חג"ת נעשו עטרה א' (מ"מ).

⁸⁹⁸ פי' שסוד צרור המור הוא בחי' ובכן הרביעי, שה"ס ע"ב תיבות, והיינו צרור ממש, האותיות נצטרות לתיבות, ואז היא כוללת כל הג', ונמצא ד' פעמים ח"י שהוא ע"ב, וגם חיי"ם בד' אותיות (רמ"ז).

⁸⁹⁹ היא מלכות "אתחזי בגווייהו" שנכללת בהם ונעשו בה שמות (מ"מ).

זהר ויקרא חלק א'

<p>בגוונים) בההיא שעתא אקרי (שיר ב ג) כתפוח בעצי היער⁹⁰⁰ בן דודי בין הבנים והו חמאן ישראל זיו יקרא עלאה נטיל קמייהו ודא הוא דתנינן (דברים ד לו) ויוציאך בפניו בכחו הגדול ממצרים אלין אבהתא ובגין כך האי שמא⁹⁰¹ מתבר טורין ומתבר טנרין ואית ביה לטב ולביש⁹⁰² זכאה חולקהון דישראל:</p>	<p>הבנים, והיו ישראל רואים את זיו הכבוד העליון נוסע לפניהם, וזהו ששנינו (דברים ד) ויוציאך בפניו בכחו הגדול ממצרים, אלו האבות, ולכן השם הזה משבר הרים ומשבר סלעים, ויש בו לטוב ולרע אשרי חלקם של ישראל.</p>
<p>תא חזי עז לקרבנא אמאי והא אמר רבי שמעון עז שמא דיליה גרים לאולף מן שמיה דהא סטרא בישא זינא בישא הוא אלא הכי אמר רבי שמעון דא בעי לקרבא דהא אי אעבר עליה רוחא דמסאבא או אתעסק ביה האי עז קרבניה בההוא גוונא דאיהו חטי ביה:</p>	<p>בא וראה למה עז לקרבן, והרי אמר רבי שמעון, עז השם שלו גורם, ללמד משמו, שהרי צד רע הוא מין רע, אלא כך אמר רבי שמעון, את זה צריך להקריב שהרי אם עוברת עליו רוח טומאה או שהתעסק בו, הרי עז קרבנו, באותו צורה שהוא חטא בו.</p>
<p>ואמר רבי שמעון הא תנינן אית מאן דזכה בנשמה ואית מאן דזכה באתערותא דרוח ואית מאן דלא זכי⁹⁰³ אלא בנפש האי מאן דלא זכי אלא בנפש ולא סליק יתיר הא אתדבק בההוא סטרא מסאבא וכד איהו נאים אינון סטרין בישין אתיין ומתדבקן ביה ומודעין ליה בחלמא מלין דעלמא מנהון כדיבין ומנהון קשוט⁹⁰⁴ ולזמנין דחייכן ביה⁹⁰⁵ ואחזיאו ליה מלי שקר וצערין ליה בחלמיה ועל דא אומין עעכו"ם מנהון דחמאן בחלמייהו מלי קשוט בגין ההוא סטרא דמתדבקן ביה וכלהו מלין לזמן קריב⁹⁰⁶:</p>	<p>ואמר רבי שמעון, הרי שנינו יש מי שזוכה בנשמה, ויש מי שזוכה בהתעוררות הרוח, ויש מי שאינו זוכה אלא רק בנפש, זה מי שלא זוכה אלא רק בנפש ולא עולה יותר, זה נדבק באותו צד של הטומאה, וכשהוא יושן אותם צדדים רעים באים ונדבקים בו ומודיעים לו בחלום דברים של העולם, מהם כוזבים ומהם אמת, ולפעמים שצוחקים עמו ומראים לו דברי שקר ומצערים אותו בחלמו, ועל כך אומות עובדי עכו"ם מהם שרואים בחלומם דברי אמת, משום אותו צד שנדבקים בו, וכולם דברים לזמן קרוב.</p>
<p>תא חזי באלין זינין בישין⁹⁰⁷ אית תלת דרגין אלין על אלין דרנא עלאה דלהון⁹⁰⁸ הני דתליאן</p>	<p>בא וראה, במינים הרעים הללו יש שלש דרגות אלו על אלו, הדרגה העליונה שלהם הם</p>

⁹⁰⁰ פי' כיון שהתפוח יש בו ג' גוונים, "כן דודי" שהוא ז"א יש בו ג' גוונים דחג"ת, שהם חוור סומק ירוק (מ"מ).

⁹⁰¹ פי' שם בן ע"ב שהם ע"ב שמות (מ"מ).

⁹⁰² פי' בע"ב שמות יש מהם שסגולתם להטיב לבני אדם, ויש מהם שסגולתם לכלות האויבים, וזהו לטב ולביש (מ"מ).

⁹⁰³ פי' שאין לו אלא נפש החיונית ולא נפש דעשיה שהיא גדולה (מ"מ).

⁹⁰⁴ שהם מהמדרגה האמצעי' (מ"מ).

⁹⁰⁵ היינו מדרגה התתאה דחייכן בבני נשא, כמ"ש הזהר בסמוך (מ"מ).

⁹⁰⁶ פי' שאר"ה משיגים גם מדרגה האמצעית (מ"מ).

⁹⁰⁷ נראה לי שענין ג' דרגין אלו הוא במ"ש [ע"ח שער מג פ"א], ששם אמר שכללות הארץ הוא סוד מלכות דעשיה ושג' ספירות העליונות שבה הן דוגמת היכל שביעי [הנקרא] קדש הקדשים, וכנגד ג' קליפות העליונות דמלכות העשיה, ולכן אור העולם נחלק לג' אורין כנודע בשמושא דהיכלין דשידין, ועיין בפרשת בלק קצ"ד א', והם ג' מיני אורין, וכל בחי' החיצוניות שלהם זו מעולה מזו, עכ"ל. ומכתיבת יד הרח"ו נמצא בהביאו ראיה שעיקר מושב הקליפות והס"א הוא לצד צפון כתב וז"ל, גם כן יש ראיה מפרשת ויקרא כה ע"א שאמר שיש בשידים ומזיקים ג' דרגין אלין על אלין והיותר עליון תלי באורא ומאן דזכי לרוח קדישא תבר באינון דאורא ועאל בין מלאכי עילאי, וכל אלו הדרגין הם כולם שדין רוחין ולילין דרגין תתאין ואינם (נ"א ואינון) מכלל הי' דרגין וז' היכלין דטומאה, ואמר שהם באורא ובעבור הרוח שעולה למעלה מהם פוגם (נ"א פוגע) במלאכים עילאין. נראה מזה כי הקליפות הן בצד צפון ולזה אינו פוגע (נ"א פוגם) בהם וכו'. עד אומר (נ"א עוד אמרו) שדוקא הקליפות הן בצפון אבל אלו הדרגין הנקראים שדין ורוחין הם מתפשטים בכל אור העולם לבד מעל ארץ ישראל כנזכר בפרשה זו מעבר לך, והוא כדוגמת האגוז הנזכר בפרשת תרומה ק"מ וקמ"א בסוד הקליפות הסובבות את האגוז (רמ"ז). עי' לקמן קמג ע"ב ואלו הג' הן בג' אורין (יהל אור).

זהר ויקרא חלק א'

<p>באורא⁹⁰⁹ דרגא תתאה דילהון⁹¹⁰ אינון דהייבן בבני נשא וצערן להו בחלמייהו בגין דכלהו חציפין ככלבי ואית דרגא עלאה עלייהו⁹¹¹ דאינון מעלאי ותתאי⁹¹² ואלין מודעי ליה לבר נש מלין מנהון כדיבין ומנהון קשוט:</p>	<p>אותם שתלויים באויר, הדרגה היותר תחתונה שלהם הם אותם שצוחקים עם בני אדם ומצערים אותם בחלומותיהם, משום שכולם חצופים כמו כלבים ויש דרגה עליונה עליהם שהם מעליונים ומתחתונים, ואלו מודיעים לאדם דברים, מהם כוזבים ומהם אמיתיים.</p>
<p>ואינון מלי דקשוט כלהו לזמן קריב וההוא דרגא מאינון דתליין באורא דאינון עלאין יתיר ההוא דלא וכי יתיר אלא בנפש וההוא נפש בעי לאתתקנא לקבלא רוחא עד לא רווח ליה נפק מה דנפקא מההוא נפש ואתפשט בעלמא ובעא לסלקא ולא בעי עד דאערע בהו באינון דאורא ואינון מודעין ליה מלין מנהון קריבין ומנהון רחיקין יתיר ובההוא דרגא אזיל ואתקשר בחלמיה עד דקני רוח:</p>	<p>ואלו הדברים האמיתיים כולם לזמן הקרוב, ואותה דרגה מאותם התלויים באויר שהם יותר עליונים, אותו שלא זוכה יותר מאשר בנפש, ואותה נפש רוצה להתתקן ולקבל רוח טרם שהרויחה אותה, יוצא מה שיוצא מאותה הנפש ומתפשט בעולם, ורוצה לעלות ולא רוצה, עד שפוגשת באותם שבאויר, והם מודיעים לה דברים, מהם קרובים ומהם יותר רחוקים, ובאותה דרגה הוא הולך ונקשר בחלמו, עד שקונה רוח.</p>
<p>כיון דקנה רוחא ההוא רוחא נפיק מתבר טורין וטנרין סליק ואתפשט ואעיל בין מלאכי⁹¹³ דעלאי קדישי ותמן ידע מה דידע ואוליף מלין ואתהדר לאתריה כדין הוא קשורא דבר נש בקדושה עד דזכי בנשמה וקני לה כיון דקנה נשמה היא סלקא לעילא לעילא⁹¹⁴ ונמורי פתחין לא מעכבי לה ואזלא ומתפשטא ועיילא בין אינון צדיקיא דצירין בצרורא דחי⁹¹⁵ ותמן חמי ענוגא דמלכא ומתהניא מן זיוא עלאה וכד אתער איילתא⁹¹⁶ קדישא ברוח צפון⁹¹⁷ נחתא וקם ההוא זכאה דקני לה ואתגבר כאריה תקיפא באורייתא עד דאתי צפרא ואזיל בההיא איילתא קדישא לאתחזאה קמי מלכא לקבלא חד חוטא דחסד ומאי:</p>	<p>כיון שקונה רוח, אותה רוח יוצאת משבר הרים וסלעים, עולה ומתפשט ונכנס בין מלאכים עליונים קדושים, ושם יודע מה שיודע, ולומד דברים וחוזר למקומו, אז הוא קשר של בן אדם בקדושה, עד שזוכה בנשמה וקונה אותה. כיון שקונה נשמה היא עולה למעלה למעלה, ושומרי הפתחים לא מעכבים אותה, והולכת ומתפשטת ונכנסת בין אותם הצדיקים שצוררים בצרור החיים, ושם רואה את עונג המלך, ונהנית מן הזיו העליון. וכשמתעוררת האילת {האילה} הקדושה ברוח צפון, יורדת ועומד אותו צדיק שקנה אותה ומתגבר כמו אריה חזק בתורה, עד שבא הבוקר והולך עם אותה האילת {האילה} הקדושה, להראות לפני המלך לקבל חוט אחד של חסד, ומיהו,</p>
<p>כה/ב</p>	

⁹⁰⁸ פי' הם הגדולים שבהם (מ"מ).

⁹⁰⁹ יש קליפות השוכנים באויר ומקומם הוא רק באויר, והם אינם כ"כ קשים כהשוכנים בארץ, וכמ"ש בפ' יקרא (כה ע"א) תזריע (מח ע"ב) אחרי (עו ע"ב) ובאד"ר (קמג ע"ב) (דע"ה ח"ב קב ע"ב). לקמן מח ע"ב קמג ע"ב (לש"ו).

⁹¹⁰ פי' התחתונים שבג' דרגין אלו (מ"מ).

⁹¹¹ ר"ל דרגא האמצעי שלהן (יהל אור).

⁹¹² שר"ל שיש בהם בחי' מהעליונים ובחי' מהתחתונים, ולכך אלו האמצעי מודיעין ליה לב"נ מלין מנהון כדיבין ומנהון קשוט, הוא מהבחינות שיש בהם מהעליונים (מ"מ).

⁹¹³ כי הרוח הוא ביצירה ששם המלאיכם (רח"ו). פי' הם האמצעים שהם עליונים על התחתונים (מ"מ).

⁹¹⁴ בכסא דתמן אימא (רח"ו).

⁹¹⁵ כאשר זוכה הנשמה בתורה ומעשים טובים, הרי יוצא מעוה"ז להתעדן ולהתענג בעדן גן אלהים להנות שם מזיו השכינה, והיא צרורה שם בצרור החיים וכמ"ש בפ' בשלח (נט ע"א) ובפ' יקרא (כה ע"א) (דע"ה ח"ב טט ע"ג)

⁹¹⁶ לאה (רח"ו).

⁹¹⁷ בה' גבורות המתעוררות בחצות (רח"ו).

<p>איהו דא⁹¹⁸ הוטא דאברהם דהוא קני ליה דכתיב (בראשית יד כג) אם מחוט ועד שרוך נעל הוא לא אתהני מאחרא כלום ואמר אם מחוט זכה להאי הוטא ודא אקרי הוטא דאברהם וכד אתי ההוא זכאה בהאי אילתא כדין אתעטר עמה קמי מלכא ודוד קאמר (תהלים כב א) למנצח על אילת השחר דא כנסת ישראל אילת השחר שירתא דכנסת ישראל⁹¹⁹ דקאמרי בגלותא (תהלים כב ב) אלי אלי למה עזבתני וגו'⁹²⁰:</p>	<p>זה חוט של אברהם שהוא קנה אותו, שכתוב (בראשית יד) אם מחוט ועד שרוך נעל, הוא לא נהנה מאחר כלום, ואמר אם מחוט, זכה לחוט הזה, וזה נקרא החוט של אברהם. וכשבא אותו צדיק עם האילה הזו, אזי מתעטר עמה לפני המלך, ודוד אמר למנצח על אילת השחר, זו כנסת ישראל אילת השחר, השירה של כנסת ישראל שאומרים בגלות, אלי אלי למה עזבתני וגו'.</p>
<p>אמר רבי שמעון זכאין אינון מארי דנשמתא⁹²¹ מארי דאורייתא⁹²² בני פולחנא⁹²³ דמלכא קדישא⁹²⁴ ווי לאינון חייביא דלא זכאין לאתדבקא במאריהון ולא זכאין באורייתא דכל מאן דלא זכי באורייתא לא זכי לא ברוח ולא בנשמה⁹²⁵ ואתדבקותא דילהון בההוא סטרא דזינון בישין והאי לית ליה חולקא במלכא קדישא לית ליה חולקא דקדושה ווי ליה כד יפוק מהאי עלמא דהא אשתמודע הוא לגבי אינון זינון בישין מארי העיפותא תקיפי ככלבא שלוחי דנורא דניהנם דלא מרחמי עליהו:</p>	<p>אמר רבי שמעון אשריהם בעלי הנשמה בעלי התורה, בני עבודתו של המלך הקדוש. אוי לאותם הרשעים שאין זוכים להדבק ברבונם, ולא זוכים בתורה, שכל מי שלא זוכה בתורה לא זוכה לא ברוח ולא בנשמה, וההדבקות שלהם באותו הצד של המינים הרעים, ולזה אין חלק במלך הקדוש, אין לו חלק של קדושה. אוי לו כשיצא מן העולם הזה, שהרי הוא מוכר לאותם המינים הרעים בעלי החוצפה, עזים כמו כלב, שלוחי אש הגיהנם שאין מרחמים עליהם.</p>
<p>תא חזי מה בין ישראל לעמין עעכו"ם⁹²⁶ ישראל אף על גב דלא זכי בר נש ישראל אלא בנפש דרגא עלאה קאים עליה⁹²⁷ ואי איהו בעי למקני רוח ואי איהו בעי למקני נשמה קני זוכי בה אבל עמין עעכו"ם לא קניין לעלמא בר אי אתגור דקני נפש (תחת נפש) מאתר אחרא⁹²⁸ וישראל דקיימי בדרגא תתאה בנפש אי איהו לא בעי למזכי יתיר עונשיה סניא ווי לההוא חייבא דאנשי פקודי דאורייתא ולא אשתדל באורייתא אנשי למאריה עליה כתיב (שם קד)</p>	<p>בא וראה, מה בין ישראל לעמים עובדי עכו"ם, ישראל אף על גב שלא זוכה איש ישראל אלא בנפש, דרגה עליונה עומדת עליו, ואם הוא רוצה לקנות רוח, ואם הוא רוצה לקנות נשמה הוא קונה וזוכה בה. אבל עמים עובדי עכו"ם לא קונים לעולמים, פרט לאם נמול, שאז קונה נפש (תחת נפש) ממקום אחר. וישראל שעומדים בדרגה תחתונה בנפש, אם אינו רוצה לזכות יותר, ענשו רב, אוי לאותו רשע ששכח את מצוות התורה ולא עסק בתורה, שכח את אדונו, עליו כתוב יתמו חטאים מן</p>

⁹¹⁸ חוט היורד דרך השדרה מחסד שבמוח (רח"ו).

⁹¹⁹ פי' לאה כדלעיל (מ"מ).

⁹²⁰ פי' שירה שאומרת המלכות בגלות שהיא אלי אלי למה עזבתני, גם אנו אומרים אותה בגלות, ודוד המלך אמר ברוה"ק זה על הגלות (מ"מ).

⁹²¹ פי' שיש בהם נשמה מבריאה (מ"מ).

⁹²² פי' שיש בהם רוח דיצירה ששם מקנן ז"א הנק' תורה (מ"מ).

⁹²³ פי' שיש להם נפש ממלכות ששם פלוחנא (מ"מ).

⁹²⁴ פי' שני"י עבודה שבמלכות משיג לז"א הנק' מלכא קדישא (מ"מ).

⁹²⁵ פי' אבל נפש דעשיה יש לו, ועכ"ז נענש לפי שלא זכה לתורה, כדי שישג רוח ונשמה, ולכך נדבקים בו זינון בישין, שהם דרגא דתלייא באורא, שהוא הא' מתלת זינון בישין דלעיל (מ"מ).

⁹²⁶ שאין נפשם מאור השרשים אלא מהארה, ושל ישראל מקו האמצעי, ונפ"ש בא"ת ב"ש טו"ב, אהו"ה, (משלי יט ב) וגם בלא דעת נפש לא טוב (רמ"ז).

⁹²⁷ פי' אע"פ שאין לו אלא נפש, יכול לעלות במדרגות העליונות ע"י מעשיו הטובים, לקנות הרוח ונשמה וכדמפרש הזהר דקני נפש תחת נפש, פי' אחר שנימול קונה נפש הקדושה תחת נפש הטמאה שהיתה בו (מ"מ).

⁹²⁸ פי' שזוכה לבחי' נפש משעשוע הצדיקים בג"ע (רח"ו).

<p>יתמו הטאים מן הארץ ותא חזי אית בני נשא דאתדבון בהאי סטרא⁹²⁹ בגין ההוא (נ"א בהאי) נפש דלא זכאן יתיר וכד אעבר עליהו ההוא רוחא מסאבא אשרי עליהו ואתדבון ביה כדין ההוא חטאה דחטי בר נש הוא מסטרא דההוא רוח מסאבא וקרבניה איהו חד עז⁹³⁰ בגין דאיהו בעירא דאתי מההוא סטרא⁹³¹ לכפרא על חוביה:</p>	<p>הארץ. ובא וראה יש בני אדם שנדבקים בצד הזה, משום אותה (בזו) נפש שלא זכו יותר, וכשעוברת עליהם, אותה רוח טומאה שורה עליהם ונדבקים בה, אזי אותו החטא שחוטא האדם, הוא מצד של אותה רוח טומאה, וקרבנו הוא עז אחת, משום שהיא בהמה שבאה מאותו צד, לכפר על חטאו.</p>
<p>אמר ליה רבי אלעזר בריה והא כתיב (דברים כא כג) לא תלין נבלתו על העץ וגו' ולא תטמא את אדמתך בגין דארעא היא קדישא (ובאתרא דשארי) ורוח⁹³² מסאבא⁹³² לא ישתכח אתרא בארעא קדישא למשרי עלוי אי הכי כיון דההוא בעירא שארי עליה רוח מסאבא ואתי מסטרה⁹³³ אמאי מקריבין ליה לסטר קודשא:</p>	<p>אמר לו רבי אלעזר בנו, והרי כתוב (דברים כא) לא תלין נבלתו על העץ וגו' ולא תטמא את אדמתך, משום שהארץ היא קדושה, (ובמקום ששורה) ורוח טומאה לא תמצא מקום בארץ הקדושה לשרות עליו. אם כך, כיון שעל אותה בהמה, שורה רוח טומאה, והיא באה מצדיה. למה מקריבים אותה לצד הקדושה.</p>
<p>אמר ליה יאות שאלת⁹³⁴ אבל תא חזי ברי כתיב (שם ד כד) כי יהו"ה אלהיך אש אוכלה הוא אית אשא אכיל אשא⁹³⁵ אשתא דקודשא בריך הוא אכיל אשא אחרא ותא חזי אית מלאכין דאמרין שירתא קמי קודשא בריך הוא⁹³⁶ ואינון מתבטלי כד מסיימי ההוא שירתא בניצוצא דאשא אכלא לתתא זמין קודשא בריך הוא אשא דמדבחהו והא אשא אכלא ושצי לכל ההוא סטרא ואתבטל ההוא סטרא בההוא שלהובא דאשא ולא אשאיר מניה בעלמא</p>	<p>אמר לו יפה שאלת, אבל בא וראה, בני כתוב (שם ד) כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא, יש אש אוכלת אש, האש של הקדוש ברוך הוא אוכלת אש אחרת. ובא וראה יש מלאכים שאומרים שירה לפני הקדוש ברוך הוא ומתבטלים, כשהם מסיימים את אותה השירה בניצוץ של אש אוכלת למטה, מזמין הקדוש ברוך הוא אש של המזבח, והאש הזו אוכלת ומשמידה את כל אותו הצד, ואותו הצד מתבטל באותה שלהבת של אש, ולא משאירה ממנו בעולם. ואותו אדם שמקריב את קרבנו, עומד עליו, ובאותו הריח</p>

⁹²⁹ פי' שנדבקים בסט"א ומפרש הטעם בגין ההוא נפש דלא זכאן יתיר, פי' שיש בו נפש, ולפי שלא זכה לרוח ונשמה, לכך נדבק בו סט"א כמ"ש הזהר לעיל דאערע באינון דתליין וכו' (מ"מ).

⁹³⁰ פי' משום דעז הוא מן י"א סממני הקטורת שבתוך הקליפות דעשיה לכן הם הם י"א יריעות עזים כי בחי' זו דעז מהקדושה שמתערבת עמהם ולכן קרבנו עז (זהר הרקיע). ז' פעמים ו"ה, ז' מלכים דמיתו, והן י"א יריעות בסוד ו"ה (רמ"ז).

⁹³¹ יובן בהקדים מ"ש בזהר פרשת שמיני דף מא ע"ב וז"ל ואיתימא האי עז דשריא עליה לגו וכו', וכתב הרב בק"י כי עזים הם ז"ן דנוגה דבי"ע, ובזה מובן לשון זה מ"ש דאתי מההוא סטרא, היינו שהם מן ז"ן דנוגה דבי"ע, ועוברת בתוכם רוח מסאבא מהג' קלי' האחרות, שמהם בהמות טמאות אבל עוברת מעבר בעלמא לכך שרי לן למיכל (מ"מ).

⁹³² כגון ישראל מת, אע"פ שהוא טהור, כיון שעוברת הטומאה בתוכו אחר מיתה, כתיב ביה לא תלין וכו', הכי נמי האי עז, כיון שעוברת בתוכם רוח הטומאה של ג' קלי' החיצונות, אמאי מקריבין ליה וכו' (מ"מ).

⁹³³ פי' מזר"ן דנוגה דבי"ע (מ"מ).

⁹³⁴ תירוץ לו רשב"י, שהשכינה שהיא אש אוכלת אכלה לההוא סטרא מסאבא שבתוך העז, ולא נשאר בו אלא הנוגה, ונעשה כמו בהמות טהורות דעלמא ומקריבים אותם ע"ג המזבח (מ"מ).

⁹³⁵ מלאכין שליטין לפום שעתא דאתבריאו בשני וקיימין למיכלא דהאי בהמה, בגין דאית אשא אכלא אשא, כי אלו המלאכים הם מסטרא דגבורה, שעליהם נאמר (שם ד) משרתיו אש לוחט, והם למיכלא דהאי בהמה שהיא שם ב"ן, ועליה נאמר כי ה' אלהיך אש אוכלה הוא (דברים ד כד), אש אוכל אש (יומא כא ע"ב) (דע"ה ח"ב סב ע"ג).

⁹³⁶ המלאכין שליטין לפום שעתא שאמרו בזה"ק (בראשית יז ע"ב יח ע"ב יט ע"א ובפ' תרומה קמד ע"ב ויקרא כה ע"ב פנחס ריז ע"א וכן בכ"מ), הענין הוא ע"פ מה שכתבנו לעיל ח"א דרוש ו', כי כל הניצוצין שירדו למטה במיתת המלכים, והוא בירידתן במקום העולמות ב"ע של עתה, אשר אז לא היו עדיין העולמות ב"ע כלל, הנה פעלו ועשו שם את השרשים העיקריים דכל המציאויות כולם דכל העולמות ב"ע בפרטות ופרטי פרטות כל אשר היו עתיד לצאת בכל משך זמן דששת אלפים שנה, והוציאו אז את כולם בבת אחת בלי סדר כלל, אלא כולם בפעם אחת (דע"ה ח"ב סד ע"ב).

זהר ויקרא חלק א'

<p>וההוא בר נש דמקרב קרבניה קאים עליה ובההוא ריחא דקרבנא דסליק אתעבר מניה סטרא דרוח מסאבא דשריא עלוי ויתכפר בגיני כך כלא אתבטיל וישתצי ולית מאן דקאים לגבי ההוא אשא:</p>	<p>של הקרבן שעולה עובר ממנו הצד של רוח הטומאה ששורה עליו, ומתכפר, לכן הכל מתבטל ומשמיד, ואין מי שעומד בפני אותה אש.</p>
<p>רבי אחא הוה אזיל בארחה ורבי חייה ורבי יוסי אערעו כחדא אמר רבי אחא ודאי אנן תלת זמינן לקבלא אנפי שכינתא אתחברו כחדא ואזלו אמר רבי אחא כל חד וחד לימא מלה דקטורא דאורייתא ונזיל פתח רבי חייה ואמר (ישעיה מה ח) הרעיפו שמים ממעל וגו' האי קרא רוא הוא דחכמתא דאוליפנא מבוצינא קדישא הרעיפו שמים ממעל מאי הרעיפו⁹³⁷ כמה דאת אמר (דברים לב ב) יערוף כמטר לקחי ועל סטרא דסטרא דהוא מזונא דכלא קאמר ועל דא כל עיני עלמא מצפן לקודשא בריך הוא למזוני בגין דאיהו יהיב מזונא לכלא וזן כל כמה דאת אמר (תהלים קמה טו) עיני כל אליך ישברו וגו':</p>	<p>רבי אחא היה הולך בדרך, ורבי חייה ורבי יוסי נפגשו כאחד, אמר רבי אחא ודאי אנו שלשה עתידים לקבל פני שכינה, התחברו יחד והלכו. אמר רבי אחא כל אחד ואחד יאמר דבר קשור לתורה ונלך. פתח רבי חייה ואמר (ישעיה מה) הרעיפו שמים ממעל וגו', הפסוק הזה הוא סוד של חכמה, שלמדנו מהנר הקדוש הרעיפו שמים ממעל. מה זה הרעיפו, כמו שנאמר (דברים לב) יערוף כמטר לקחי, ועל הצד של המטר שהוא המזון של הכל הוא אמר, ועל כן כל עיני העולם מצפים לקדוש ברוך הוא למזונות, משום שהוא נותן מזון לכל, וזן את הכל כמו שנאמר עיני כל אליך ישברו וגו'.</p>
<p>ואי תימא דבאתר דא דאקרי שמים תליא מלתא הא תנינן דלאו בזכותא תליא מילתא וזכותא הא אוקמוה צדקה ותרגום צדקה זכותא וזכותא ושמים חד מלה הוא והכא הרעיפו שמים (ואי תימא דביה תליא) כתיב ממעל ממעל ודאי מעתיקא קדישא קא:</p>	<p>ואם תאמר שבמקום הזה שנקרא שמים הדבר תלוי, הרי שנינו שלא בזכות הדבר תלוי, וזכות הרי פרשוה זו צדקה, ותרגום של צדקה זכות. וזכות ושמים זה דבר אחד. וכאן הרעיפו שמים (ואם תאמר בו תלוי), כתוב ממעל, ממעל ודאי, מהעתיק הקדוש זה</p>
<p>כו/א</p>	
<p>אתייתא ולא מההוא אתר דאקרי שמים ואקרי זכותא אלא ממעל דייקא:</p>	<p>בא, ולא מאותו מקום שנקרא שמים ונקרא זכות, אלא ממעל דווקא.</p>
<p>ושחקים יזלו צדק (ישעיה מה ח) דכד שמים נטיל ליה ממעל מההוא אתר עלאה דשאר עילוי כדין שחקים יזלו צדק מאן שחקים⁹³⁸ אתר דטחנין מנא לצדיקיא ומאן נינהו נצח והוד⁹³⁹ דאינון ודאי טחנין מנא לצדיקיא למאן לההוא אתר דאקרי צדיק דהא אינון טחנין ליה לההוא</p>	<p>ושחקים יזלו צדק, שכאשר שמים נוטל אותו, ממעל מאותו מקום עליון ששורה עליו, אזי שחקים יזלו צדק. מי השחקים, זה המקום שטוחנים מן לצדיקים, ומיהם נצח והוד, שהם ודאי טוחנים מן לצדיקים. למי, לאותו מקום שנקרא צדיק, שהרי הם טוחנים את אותו המן שבא מלמעלה, וכל אותו טוב נכנס בתוכם,</p>

⁹³⁷ פי' רעיפת הטיפה מן המוח והוא הנקרא ממעל כי הרי הדעת ממעל לשמים הנק' ת"ת (רח"ו).
⁹³⁸ השחקים ששוחקים מ"ן לצדיקים לצדיק וצדק כמ"ש בזוה"ק (ס"פ ויקרא כו ע"א), אמנם היא נלקחת מכל הז"ת (כללים ח"ב כ ע"ד, ועיי"ש ח"א מו ע"ב). המעלה ומטה הוא נצח והוד, וכמ"ש בהקדמת תיקונים (דף טז ע"ב) נטיל ליה ירכא ימינא ואסתכל ביה לעילא כו' נטיל ליה ירכא שמאלא ואסתכל לתתא כו' ע"ש, וכן בזוה"ק (פרשת פנחס רלו ע"א) שהם הב' ריחים עליון ותחתון דטוחנים מן לצדיקים, וכן הוא בפ' ויקרא (דף כו ע"א) (ביאורים ח"א נט ע"ב). עצם מציאות כל ולד וכל אור ונשמה שהוא מטיפה הזרעית דהעליון, הרי הוא מהנה"י דהעליון, כי הנצח הוד שהם התרין ביעין הם השחקים ששוחקים מ"ן לצדיקים שהם צדיק וצדק כמ"ש בפ' ויקרא (כו ע"א) וכן בפ' פנחס (רלו ע"א), והתחלת היסוד הוא מהטבור על ב' הכליות כמ"ש הגר"א בתיקונים (דף נ ע"ד), והרי נמשך מציאות טיפה הזרעית מהטבור ולמטה. והגם שבאמת הנה היא נמשך מכל קומת הפרצוף העליון כולו, וכנודע בסוד אור מים רקיע בזוה"ק (תרומה קסז סע"א ורע"ב), אך מציאותה בסוד רקיע, שאז נעשה ראויה להיות ולד ממנה, הוא נגמר ונעשה רק בהנה"י, ע' דרושי מ"ן ומ"ד (דרוש ה) ובפרקי הצלם (פרק א) ובשער המוחין (פרק ה) (ביאורים ח"ב פט ע"ד).
⁹³⁹ תרי ביעי (רח"ו).

זהר ויקרא חלק א'

<p>מנא דאתיא מלעילא וכל ההוא טיבו מתכניש בגווייהו למיהב ליה לדרגא דצדיק בגין דיתברכא צדק מההוא נזילו דלהון ועל דא טחנין מנא לצדיקא מאן צדיקא דא צדיק וצדק יוסף ורחל דכד מזדווגן כחדא צדיקים אקרו:</p>	<p>לתת אותו לדרגה של צדיק, כדי שיתברכו צדק מאותה נזילה שלהם, ועל זה טוחנים מן לצדיקים. מיהם הצדיקים, זה צדיק וצדק, יוסף ורחל, שכאשר מזדווגים כאחד, נקראו צדיקים.</p>
<p>ואלין טחנין מן לצדיקא ודאי ועל דא ושחקים יזלו צדק כדין תפתח ארץ⁹⁴⁰ לתתא ויפרו ישע בני עלמא וצדקה תצמיח יחד כל רחמי וכל טיבו דעלמא סניאו ומזונייהו דבני נשא משתכחי בעלמא כדין חדווה על חדווה אתוסף וכל עלמין מתברכאן אמר רבי אחא אלמלא לא אתינא אלא למשמע דא דיין:</p>	<p>ואלו טוחנים מן לצדיקים ודאי, ועל כן ושחקים יזלו צדק, אז תפתח ארץ למטה ויפרו ישע בני העולם וצדקה תצמיח יחד, כל הרחמים וכל הטוב של העולם מתרבים, ומזונותיהם של בני אדם מצויים בעולם, אז נוספת שמחה על שמחה, וכל העולמות מתברכים. אמר רבי אחא אלמלא לא באתי אלא לשמע את זה די לי.</p>
<p>פתח רבי יוסי ואמר (שופטים ה ט) לבי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם ברכו יהו"ה תא חזי כל רעותא וכל לבא דבעי בר נש לארקא ברכאן מעילא לתתא⁹⁴¹ ליחדא שמא קדישא⁹⁴² לבעי בצלותא לקודשא בריך הוא ברעותא ובכוונה דלבא לנגדא מההוא נחלא עמיקא כמה דכתיב (תהלים קל א) ממעמקים קראתיך יהו"ה דתמן עומקא דכלא בעמיקי עלאי דאינון שרותא עלאה דאבא ואימא מזדווגין אוף הכא לבי לחוקקי ישראל מאן חוקקי ישראל לא כתיב חקוקי ישראל אלא לחוקקי אלין אבא ואימא דאינון מחקקי לישראל קדישא דאיהו נגיד מבינייהו:</p>	<p>פתח רבי יוסי ואמר (שופטים ה) לבי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם ברכו ה'. בא וראה כל הרצון וכל הלב שצריך אדם להריק ברכות ממעלה למטה ליחד את השם הקדוש, לבקש בתפלה לקדוש ברוך הוא ברצון ובכוונה הלב, להשפיע מאותו הנחל העמוק, כמו שכתוב ממעמקים קראתיך ה', ששם העומק של הכל, בעומקים העליונים, שהם הראשית העליונה שאב ואם מזדווגים. כמו כן כאן לבי לחוקקי ישראל, מי הם חוקקי ישראל, לא כתוב חקוקי ישראל, אלא לחוקקי, אלו אבא ואמא, שהם מחוקקים לישראל הקדוש שנמשך מביניהם.</p>
<p>המתנדבים בעם אלין אינון אבהן דאקרון נדיבים כמה דאת אמר (שם מז ז) נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם כדין ברכו יהו"ה לנגדא מיניה ברכאן לתתא⁹⁴³ וישתכחון ברכאן בעלמא כלהו דכד הכא משתכחין ברכאן מלעילא כלא הוא בחדוותא כלא הוא בשלימו זכאה חולקהון דישראל דקודשא בריך הוא מריק עליהון ברכאן וציית צלותהון ועלייהו כתיב (שם קב יח) פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם וגו':</p>	<p>המתנדבים בעם, אלו הם האבות שנקראים נדיבים, כמו שנאמר נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם, אז ברכו ה', להמשיך ממנו ברכות למטה, וימצאו ברכות בעולם כולם, שכשכאן נמצאות ברכות מלמעלה, אז הכל בשמחה, והכל בשלמות, אשרי חלקם של ישראל שהקדוש ברוך הוא מריק עליהם ברכות ומקשיב לתפלתם, ועליהם כתוב פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם וגו'.</p>
<p>פרשת צו:</p>	
<p>זאת תורת העולה וגו' (ויקרא ו ב) רבי שמעון פתח⁹⁴⁴ ואמר (תהלים לו ז) צדקתך כהררי אל משפטך תהום רבה וגו' קרא אוקימנא ליה</p>	<p>זאת תורת העולה וגו', רבי שמעון פתח ואמר, צדקתך כהררי אל משפטך תהום רבה וגו', הפסוק הזה פרשנוהו ונתבאר. בא וראה</p>

⁹⁴⁰ בסוד מיעכה באצבע (רח"ו).

⁹⁴¹ פי' מאר"א וז"ש ממעמקים וכו' וכדמפרש הזהר (מ"מ).

⁹⁴² פי' ז"א הנק' שמא קדישא וע"י המוחין שבאים לו מאו"א מתייחד עם המלכות (מ"מ).

⁹⁴³ פי' המשיכו ברכות לתחתונים מה' (מ"מ).

⁹⁴⁴ לשון זה הובא בפרשת פקודי רלח ע"ב [זאת תורת העולה] ושם פרשנוהו (מ"מ).